

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

432

Ett Lejon till sjös

HISTORISK ROMANTISK SJÖROMAN
FRÅN SLUTET AF 1700-TALET

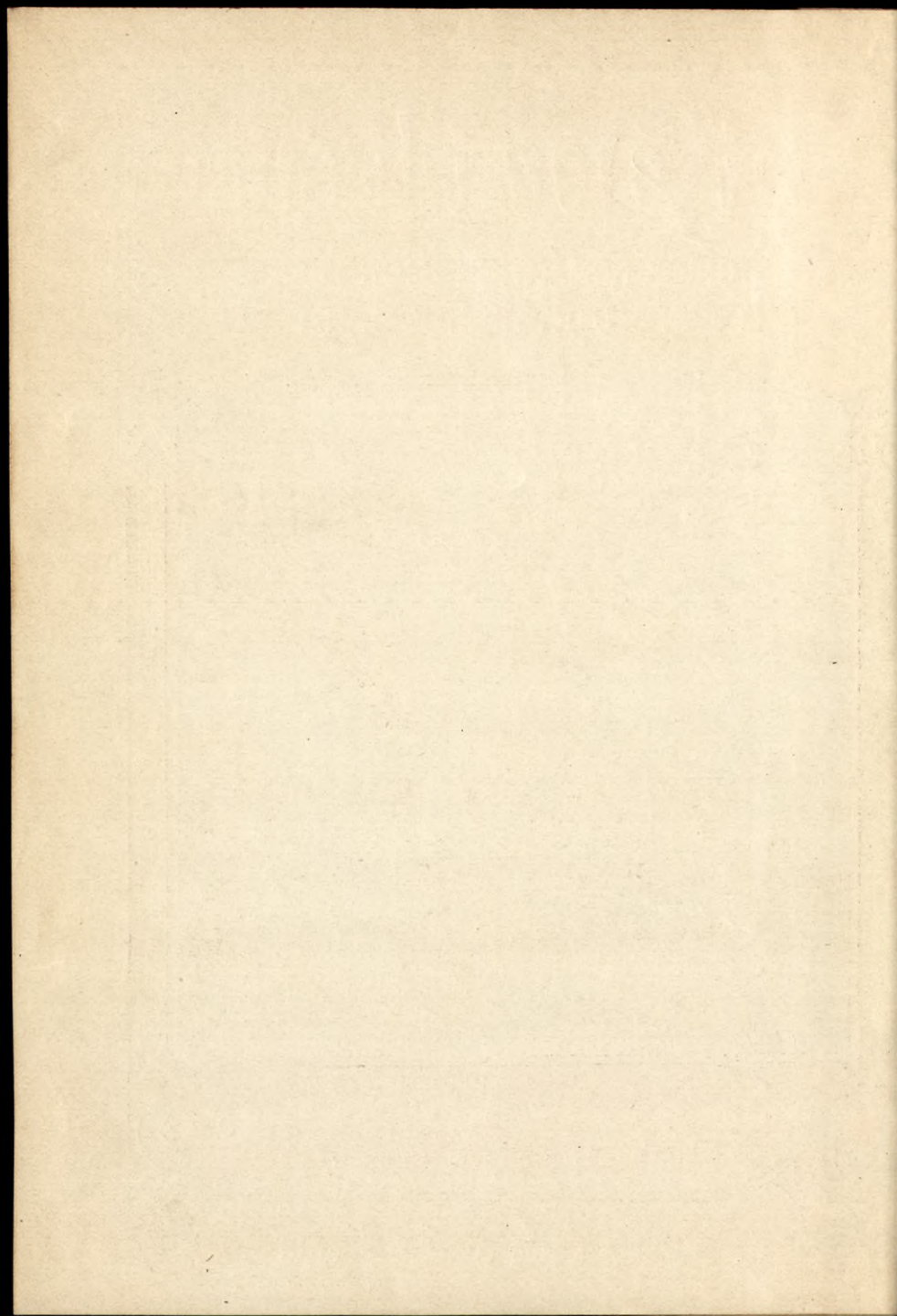
AF
LEIJONSKÖLD OXENSTIERNA

ILLUSTRERAD AF OSKAR KEEN

STOCKHOLM, HUGO GEBERS FÖRLAG

Pris kart. 3: 75.

LEIJONSKÖLD OXENSTIERNA

ETT LEJON TILL SJÖS

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1892 MAR 20 AM 11

ETT LEJON TILL SJÖS

HISTORISK-ROMANTISK SJÖROMAN FRÅN SLUTET AF SJUTTONHUNDRTALET

AF

LEIJONSKÖLD OXENSTIERNA

FÖRF. TILL »KONUNGENS KAPARE», M. M.

ILLUSTRERAD AF OSKAR KEEN.

STOCKHOLM

HUGO GEBERS FÖRLAG

FÖRSTA TUSENDET.

---

*Författaren förbehåller sig öfversättningsrätten till engelska, franska
och tyska.*

INNEHÅLL

	Sid.
1 KAP. Vid grinden. — Min första kamp. — En god präst. — Jag befinnes vara en lejonunge. — Inom lås och bom.	1
2 KAP. Fri och icke fri. — En knapp. — Den gröna kavajen. — Den åklagade anklagar. — Rymning. — En ovanlig advokat. — Frikänd och icke frikänd. — Bort, bort ...	10
3 KAP. Ankomst till Göteborg. — Besynnerligt språk. — Klys och bredsidor. — Onkel Figge. — Österlandets pärla. — Jag får två farbröder i stället för en. — Ett bref. — Till kojs.....	18
4 KAP. Arbete på varfvet. — Fasters namnsdag. — Käjsaren af Kina. — Ut! — Afresan. — Stormen	25
5 KAP. Förtal och upprättelse. — En fiende. — I hafvet. — Mohren. — Ett hemlighetsfullt skepp. — Spanska hufvuden. — Min fånge	37
6 KAP. Ett samtal. — Ali ben Mohammeds öden	48
7 KAP. Främlingen berättar sina äfventyr. — Landgång i Goree. — Burr skiftar färg. — Blå negrer. — Min fånges lösen.....	59
8 KAP. Jag stiger i graderna och berättar mina öden. — Högfärd och själfbetraktelse. — Återseendet. — »Woldemar» bjuder på spanska nötter. — Ehuru Burr är en hjelte, håller han dock icke färgen	71
9 KAP. Dödskalkekapellet. — En brottnig på lif och död. — Don Estevan y Mastara. — Den sköna spanjorskan ...	82
10 KAP. Vid guvernörens palats. — »Besynnerligt!» — La Chicas jakt. — Ett skönt jaktbyte vunnet och försvunnet.	92
11 KAP. Alis misstanke. — Förklaring. — Ett besök om bord. — Egen herre	101
12 KAP. Ali ben Mohammeds bankir. — Herr de Rapier.....	108

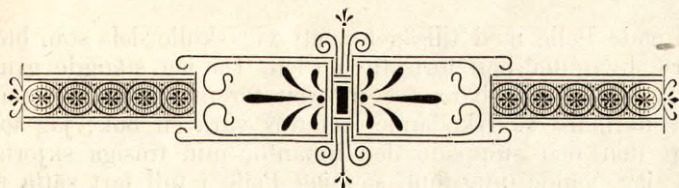
13 KAP.	Sagan om Rosenborgen	115
14 KAP.	Skattsökarne. — Löngången. — I arrest	121
15 KAP.	Nära döden. — Skatten	129
16 KAP.	En audiens, en öfverraskning och en supé	136
17 KAP.	Talismanen. — Paschans gemål. — Profetens afkomling. — Furstinnans gåfvor. — Ett godt hufvud medför otur	144
18 KAP.	Flitiga studier. — Al Djerid. — Två dueller	156
19 KAP.	Talismanen. — Kadins lagtydning	164
20 KAP.	Matroserna. — Sammansvärjningen. — Striden	170
21 KAP.	I paradiset. — Hemma	177
22 KAP.	En enlevering. — Ali Beys dom	182
23 KAP.	Ali Beys besparingar räddas af mig. — Saluten. — Besök på St George	190
24 KAP.	Jag träffar gamla bekanta. — Blir prins mot min vilja — och kär dessutom	199
25 KAP.	Ali Bey köper hus. — En historisk bekantskap. — En ny Burr. — Litet astronomi. — Ali stormar fästningen. — Stor öfverraskning	209
26 KAP.	En hemsk natt. — Johnsson gör mig bekant med madonnan i Hvita hafvet. — Ett ståtligt namn. — Nära klipporna. — Räddningen	217
27 KAP.	Hafvets rof. — Jag spisar frukost hos en af världens störste sjöhjältar. — Amiralshonnör. — Lönmördare och kärlek. — Två villkor. — Löngången	227
28 KAP.	Loggbok och dagbok. — Araben och spegeln. — Jag erhåller min dom och håller på att bli mördad. — Jöns arbetar. — Jag talar svenska med honom och min vän Johnsson	236
29 KAP.	Fälttåget. — Scheik Moulay. — Två bataljer. — Fången. 244	
30 KAP.	En arabisk scheik. — Presenten. — Ett lömskt öfverfall	251
31 KAP.	Pressad. — En välvillig doktor. — Jag lyckas rymma. — Myteri. — En svordom på svenska	259
32 KAP.	En gammal bekant. — Två gånger myteri. — En mördares slut. — Den giriges hus	264
33 KAP.	Redaren. — En uppenbarelse. — Köpet. — Litet historik. — Ett aftonbesök	269
34 KAP.	En enlevering trots räfsaxar och spanska ryttare. — En filosofie doktor räddar våra lif. — Till sjös igen ...	277

35 KAP.	Holms historia. — Den underjordiska gången. — Belägringen. — Ett skott	282
36 KAP.	Signalen. — Åter till sjös. — Vi jämna ut vårt debet. — Konvojen. — Bataljens början	290
37 KAP.	Två goda affärer. — En gammal bekant. — Grefvens berättelse	296
38 KAP.	Åter på La Roche. — Jag förlorar min sekond	307
39 KAP.	En antring om natten. — Rättan går ur fällan. — Vinterkvarter	310
40 KAP.	Stormen. — En lycklig familj, men en löjtnant mindre. Åter i fäderneslandet	316
41 KAP.	»Le Heros» sista strid. — Gamla bekanta. — En svensk kommandör år 1797	323
42 KAP.	Rusthållaren. — Ett kungabref. — Släkt och vänner. Ännu ett kungabref	329
43 KAP.	»The young boy». — Underrättelser om min död. — Min hemkomst till Mogador. — Jag stiger i graderna	335
44 KAP.	Jag gifter mig. — Gamla bekanta på slottet Epernai. — Ali ben Mohammeds död. — Slut	342

1 KAP.

Wid grinden. — Min första kamp. — En god präst. — Jag befinnes vara en lejonunge. — Inom lås och bom.

I mellersta delen af Bohuslän strax bredvid stora landsvägen från Svarteborg till Qvistrum ligger det soldatortorp, där jag såg dagen år 1767. Min fader, som var scoldat vid de s. k. gröna dragonerna, hade vid sitt inträde i regementet erhållit det ganska vanliga soldatnamnet Lejon, hvars lämplighet han emellertid ej fått visa i fält.

Vid elfva års ålder var jag en liten knubbig pilt, hvilkens hela uppfostran bestod uti, att jag kunde springa foortare än de andra pojkarne; tack vare denna färdighet var jag ofta förste man vid en närbelägen grind, hvars öppnande kunde inbringa en och annan slant.

Det var söndag, och församlingens pastor, den vördade P'etter Grundell, närmade sig grinden, åkande efter Sara, hans i hela trakten välkända gamla gråa sto. Nu blef det en förtviflad kapplöpning mellan mig och rusthållarens P'elle, en rödhårig pojke, ett år äldre än jag. Hedern att öppna för prosten gaf oss vingar, nästan samtidigt hade vi kommit fram samt stodo nu med ryggarne mot den öppnade grinden, röda i synen och flåsande. Prosten höll im Sara och tog ur fickan upp en skorpa, hvilken han

lämnade Pelle med tillsägelse, att vi »skulle dela som bröder», hvarefter han fortsatte färden. Då jag stängde grinden, stötte min bara fot mot ett föremål i sanden, som vid närmare skärskådande befanns vara en bok; jag tog upp den och stoppade den innanför min trasiga skjorta. Då jag vände mig om, såg jag Pelle i full fart sätta af in i buskarne — med min del i förtjänsten. Jag rusade efter honom, och det blef ett löpande öfver berg och backar, tills jag slutligen vid en stengärdesgård upphann Pelle. Här gjorde denne halt och stoppade skorpan i byxfickan.

»Ge mä' mi del i kaga,» sa' jag till Pelle.

»Ta'na!» svarade denne morskt.

»Prostfar sa', att ja' ska' ha hälta.»

»Där har du di del!» genmälde Pelle och klappade till mig med knytnäfven, så att det blixtrade för mina ögon. På ögonblicket besvarade jag hans anfall, och striden var i full fart; ett par gånger upphörde den, medan vi hämtade andan, men sedan fortsattes nappataget med förnyadt raseri. Efter en stund sökte Pelle att draga sig tillbaka, men då stenvuren hindrade honom, insåg han, att han måste antingen segra — eller lämna ifrån sig skorpan. Det senare blef hans lott. Jag satte mig på en sten och skulle just till att njuta af segerns frukt, då jag kom ihåg prostens ord, att vi skulle dela; jag räckte min motståndare hälften af skorpan och sade:

»Där ä' di hälft, Pelle!»

Pelle satte sig upp och kikade på mig så godt hans svullna ögon tilläto, tog den framräckta biten och stoppade den i fickan, men sade ej ett ord. Jag vände mig om och gick, men hade ej tagit två steg, förr än jag fick ett häftigt slag med en sten på högra sidan af hufvudet; det svindlade för mina ögon, jag sökte hålla mig uppe, men föll och förlorade sansen. Huru länge jag låg afsvimmad, vet jag icke. Det värkte och arbetade hela tiden i mitt hufvud. Jag tyckte mig utkämpa en strid, men ej med Pelle, utan med en förfärlig jätte, som oupphörligt slog mig med en stor klippa i hufvudet. Då jag icke hade något att försvara mig med, tog jag den bok, jag hittat, och slog därmed till jätten, så att han föll — och jag vaknade. Det var öfver middagen, solen sken, och en frisk

sydväst svalkade mina tinningar. Då jag reste mig upp, såg jag, att mitt hufvud legat uti en stor blodpöl, och jag hade fått ett sår, hvilket i närmaste dike tvättades rent.

Så småningom kom jag ihåg min kämpalek med Pelle och beslöt att först söka reda på honom, innan jag gick hem. Just då jag kom bakom rusthållarens ladugård, hörde jag ett förfärligt oväsen därinne. En skarp kvinnoröst, blandad med Pelles halfgråtande toner, föranledde mig att lyssna till deras samtal. Han gaf mig skulden för hela slagsmålet, och hans mor skulle »minsann lära folket på torpet hvad lagen lyder».

Dörren öppnades, och ut störtade Pelle och hans mor. Den förre hade ej väl fått ögonen på mig, innan han sprang in till sitt, medan gumman förföljde mig. Jag visste inte, hvad jag skulle taga mig till, då jag kom att känna den bok, jag hittat och stuckit i barmen. Det kanske vore en utväg till räddning! Jag lade benen på ryggen och sprang allt hvad jag förmådde samt stannade ej, förr än jag kommit till Foss prästgård.

Jag gick in i köket, där det var fint som i ett förmak; grannare rum hade jag hittills aldrig sett. Två pigor sutto vid det hvitskurade bordet utmed fönsterna; de lade ifrån sig hvad de hade för händer och betraktade mig med förundran.

»Hva' i Je... Se Lejons Frans!» utbrast den ena af dem och slog ihop händerna samt tillade: Hva' kan du vilja för godt?

»Tala vid prostrar, go'a jungfru Kari,» svarade jag ödmjukt.

»Tala vid prosten! Hva' kan du vilja prosten?»

»Karin, hvem är därute?» hördes nu en allvarlig stämma från hvardagsrummet, hvars dörr af en händelse stod på glänt.

Jungfru Karin skyndade att öppna och svarade i helt annan ton, än den hon förut begagnat:

»Lejons Frans ä' dä; han önskar tala med nådig prosten».

»Ingen är nådig utom vår Herre, Karin! Lägg bort de där herregodsuttrycken — du tjänar inte hos öfversten nu — och låt gossen komma in!»

Med en knyck sköt Karin mig in genom dörren och stängde den. Prosten satt vid ett bord, hvarpå en mängd böcker lågo, och då jag kom in, betraktade han mig allvarsamt, samt frågade mig hvad jag ville. Utan att svara, tog jag fram den af mig tillvaratagna boken samt räckte honom den. Då han frågade mig med sin milda stämma hvar jag hittat den, brast jag i gråt.

Det dröjde nu ej många minuter, innan jag satt på den vördige mannens knä och hade för honom omtalat mitt fynd, min strid med Pelle och hans mors besök i mitt hem. Han tröstade mig med godhet och gaf mig en mängd frågor, bland andra den om jag kunde läsa, hvilket af mig besvarades nekande.

»Vill du, att jag skall lära dig det?» frågade prosten vänligt och klappade mig på hufvudet.

»Ack ja! Om I bara kan det,» sade jag.

»Jag får väl försöka på,» menade han leende, hvar-
efter han tog hatt och käpp och fortfor: »kom nu, så skola vi följas åt.»

Under vägen lät han mig ännu en gång ord för ord upprepa min berättelse. Vid framkomsten sade han till mig att stanna utanför stugan, och sedan han en stund samtalat med min fader, blef jag inkallad samt erhöll besked om, att jag fyra gånger i veckan skulle gå till prosten för att lära mig läsa.

Ett spändt förhållande rådde efter denna händelse mellan mina föräldrar och rusthållaremor, hvilken för alla grannarne påstod mig vara en förhärdad lejonunge.

Nästan dagligen var jag numera hos den gode prosten, hvilken efter en kort tid förklarade, att jag hade ovanligt lätt för att lära, hvarefter far och mor, och i synnerhet den senare, strax hade klart för sig, att jag borde bli präst. Prostfar önskade detsamma, men då jag ännu var blott tretton år, fick saken hvila tills vidare.

Vid femton års ålder blef jag konfirmerad, och jag tror att den gamle, hederlige Petter Grundell beslutit att hjälpa mig fram läsvägen, då händelsen kastade mig in på en helt annan bana än den, mina beskyddare utstakat.

Det var en mörk vinterafton i slutet af Mars månad år 1782, då jag tämligen sent begaf mig ifrån prästgården,

för att gå hem till mina föräldrar. På ett ställe går landsvägen, som här bildar en backe, emellan ett par klippor. Detta lilla pass var vid tiden för min berättelse tätt skog-bevuxet.

Då jag kom till passet, hörde jag klang af bjällror och ljudet af en slädes medar, som gnisslade på de ställen, där isgatan var borta. Just då jag kom så nära, att jag tyckte mig se hästen, rusade två personer upp ur diket; den ene af dem fattade hästens betsel, strax därpå hördes ett skärande skri, och då jag skyndade fram, small ett pistolskott. Vid skenet häraf trodde jag mig igenkänna rusthållarens Pelle i den person, som höll den resandes häst. Jag hann dock ej utropa hans namn, förr än jag erhöll ett slag i hufvudet, som sträckte mig till marken.

Då jag åter kom till sans, var det ljusa dagen och jag låg på en säng i mitt hem; hufvudet, hvilket värkte obeskrifligt, var omviradt med vått linne, och hela stugan var full med folk. Min mor satt vid min hufvudgård, baddade vatten på mitt förband och grät bitterligen, under det hon allt emellanåt kastade skygga blickar på min fader, som stod vid foten af min säng och syntes vara försänkt i den djupaste sorg. Midt på golfvet stod ortens länsman omgifven af rusthållaren och en mängd andra karlar, för hvilka han vidlyftigt beskref, huru han funnit tvänne lik, samt mycket annat, som jag i mitt dåvarande tillstånd ej kunde fatta.

Jag reste mig på armbågarne och frågade min moder, hvad som händt? Hon svarade endast med sina tårar, och min lilla syster, en flicka om fem år, smög sig gråtande intill hennes knä.

»Är den unge mördaren vaken nu?» dundrade länsmannen, i det han banade sig väg till min bädd och betraktade mig med barska ögon. »Du är mig just en skön pojke, vid dina år,» fortsatte han. »Berätta nu genast, hur det gått till och hvilka dina medhjälpare varit samt hvar du har gjort af resten af pängarne!»

»Sannerligen jag förstår ett ord af hvad länsman säger,» svarade jag, och försökte en lång stund förgäfvat att samla mina tankar.

»Dä ä' en inpiskad kanalje, ska' jag säga nådi läns-

man, och jag tror, att det vore skäl att låta honom känna på tumskrufvarne ett grand för att få honom till att bekänna,» yttrade rusthållaren inställsamt.

»Hör du, pojke! Vill du godvilligt bekänna, eller ska vi använda strängare medel, det vill säga extra judicialiter, som vår nådigste konungs lag säger,» sade länsmannen myndigt, i det han med armen förde undan en mängd käringar och karlar, som stodo intill sängen.

Jag talade nu om allt hvad jag visste, men då jag ej var fullt säker på, att jag igenkänd Pelle, yttrade jag ingenting därom.

I detta ögonblick inträdde prosten och närmade sig min säng.

»Gud ske lof, att ni kom!» utropade jag och sträckte händerna mot min lärare. »Jag förstår inte alls, hvad detta har att betyda; förklara det för mig!»

Och jag föll i häftig gråt.

Tårarne klarade upp mina tankar, och jag hörde nu länsmannen berätta, att han blifvit efterskickad till Qvistrum tidigt på morgonen, emedan postskjutsarens häst dit inkommit med nedblodad släde och flere uppskurna postväskor. Han hade då med gästgifvaren och dennes drängar kastat sig i ett åkdon samt kört vägen framåt, tills han funnit postiljonen liggande på vägen, med en afskjuten pistol i handen samt hufvudet klufvet af ett yxhugg. Bredvid honom låg skjuts-gossen, äfven han mördad med ett yxhugg och med en fällknif instucken midt i bröstet. Ett stycke från vägen funno de mig, och i mina fickor lågo flera uppbrutna bref jämte sedlar; men det värsta af allt var, att den knif som satt i den mördade gossens bröst, af mina föräldrar blifvit igenkänd såsom min. Efter att hafva skickat liken till Qvistrum, hade länsmannen och drängarne burit mig hit, och han hade just nu börjat att förhöra mördaren.

»Men, min bästa bror! Jag kan för min del inte tro, att Frans är den skyldige,» utlät sig nu prosten Grundell allvarligt. »Gossen har varit min lärjunge under flere år, och jag har beredt honom till hans första nattvardsgång, så att jag känner honom och jag säger dig, att han är oskyldig.»

Härefter vände sig den aktningsvärde läraren åter till mig och sade:

»Du har nu hört anklagelsen; berätta för mig, hvad du själf vet.»

Jag omtalade nu för prosten detsamma som nyss för länsmannen och förklarade, att jag ej visste det ringaste mera om saken, samt bedyrade, att jag var fullkomligt oskyldig.

»Det är också min tro,» sade prosten; »ty om inte annat vore det väl omöjligt för en femtonåring att dräpa en stor, stark man och en yngling på tjugo år, då de haft vapen och en rask häst att köra undan med.»

»Jag vet, att han har stora krafter för sina år,» sade länsmannen, »och naturligtvis har han haft medbrottslingar.»

»Jag känner gossens hjärtelag och tror honom inte om det förfärliga brottet,» sade prosten och frågade där- efter länsmannen: »Hvad ämnar bror nu göra?»

»Hm . . . Jag får naturligtvis till att börja med sätta honom i häradshäktet vid Qvistrum. Det blir snart ting om den här saken, och till dess får han sitta där.»

»Är detta din skyldighet?»

»Jo, jo men!» sade länsmannen och tog fram ett par handklofvar.

»Är det också din ovillkorliga skyldighet att belägga honom med bojor?» frågade prosten allvarligt.

»Ja, naturligtvis! En mördare, som gripes så godt som på bar gärning, en rånare, som i sina fickor har en del af tjufgodset . . . Naturligtvis, min högt ärade bror!» svarade länsmannen.

»Ännu är ingenting bevisadt. Bofvarne ha sannolikt med ett slag i hufvudet döfvat gossen och sedermera stoppat bref och pänningar i hans fickor samt stött hans knif i den redan döde körsvennens bröst, för att på det sättet från sig själfva aflägsna misstankarna. Vill du följa mig till stället, där mordet blifvit begånget? Det är ju strax här bredvid, och möjligen kunna vi upptäcka någon- ting.»

Länsmannen villfor prostens begäran, och de båda männen aflägsnade sig, sedan den förre satt tre karlar till vakt. Folkhopen följde med. Knappt hade de aflägsnat

sig, förr än jag sprang upp, kastade mig till min mors bröst och bedyrade henne under tårar, att jag var oskyldig. Hon svarade under snyftningar, att hon trodde mig. Jag kände nu en tung hand på min axel, och då jag vände mig om, blickade jag in i min faders ansikte. Aldrig glömmmer jag hans stränga och allvarliga drag och den djupa, darrande röst, med hvilken han sporde:

»Frans!» sade han. »Din stackars mor och jag följde dig nyligen till Herrans bord . . . Svvara mig! Kan du svära mig vid din frälsare, att du är alldeles oskyldig?»

Jag fattade ögonblickligen hans hand mellan mina båda, blickade in i hans ögon och sade:

»Ja, min far! Jag svär det vid min frälsare — jag är oskyldig.»

»Bra, min son, jag tror dig,» sade min far och öppnade sina armar.

Jag skyndade i hans famn.

Prosten och länsmannen återkommo nu, och jag kunde på den förres anlete se, att han åtminstone ej misströstade.

»Det är märkvärdigt,» sade han. »Vi ha nu varit och besett det ställe, där det ohyggliga dådet skett, den plats där Frans tydligen erhållit sitt slag och stupat, och hvarifrån han släpats af två personer, den ene storväxt och den andre mindre. Spåren synas i snön, som på detta ställe — lofvad vare Gud — ännu kvarligger djup nog för att bära vittnesbörd och kanske rädda den oskyldige.»

»Det ser värligen besynnerligt ut,» medgaf länsmannen, »och vi ha dessutom hittat något, som möjligen kan leda oss på spåren. Men i alla händelser måste jag arresteras pojken och föra honom till länshäktet.»

»Vill bror anförto mig gossen, så skall jag taga honom i min släde,» sade prosten.

Det blef därvid, och under färden styrktes jag af många tröstens ord. Aldrig glömmmer jag, med hvilka känslor jag passerade den grind, som jag så många gånger öppnat. Jag påminde mig det äfventyr, som föranledde mitt första besök i prästgården — äfven då var jag sorgsen, men fri — och oskyldig! Det senare var jag visserligen äfven nu — men skulle det kunna bevisas?»

Vi voro framme vid tingshuset. Här hade folk sam-

lats, och många högljudda förbannelser skulle säkerligen ha utösts öfver den unge »mördaren», om ej den vördade prosten vid sin hand ledsagat mig in i mitt fängelse.

I den hvitmenade skrubben lågo två halmkärffvar och två hästtäcken på britsen.

»Var nu tyst och för intet oljud, pojke!» förmanade länsmannen då han gick ut.

Ett ögonblick stannade prosten; han lade sina händer på mina skuldror, såg mig djupt in i ögonen och sade:

»Gud välsigne dig, min gosse; hoppas och bed!»
Häradstjånaren stängde dörren. Jag var ensam.

»Lugna er, herr Torsén! Jag tror inte ni behöfver använda de där redskapen, ty om ynglingen velat fly, hade han ju lätteligen kunnat göra det i natt. Och du, min gosse», fortsatte han, vänd till mig, »kom med mig en trappa upp, så få vi språkas vid. Jag är kronofogden Johan Nordberg och har af prosten Grundell hört alltsammans i går kväll. Är du oskyldig, har du ingenting att frukta, och har du begått någonting olagligt, bör du genom en öppen bekännelse söka mildring i ditt straff.»

Då vi kommo upp i rummet bredvid tingssalen, uprepade jag min berättelse från gårdagen samt framvisade det bref till prosten, som jag i första daggröningen skrifvit. Då kronofogden läst min beskrifning öfver nattens tilldragelse, hvare jag uppgifvit skälen, hvarför jag ej velat rymma, lämnade han papperet till länsmannen och sade:

»Jag tror nästan, att jag går in på prostens åsikter i denna sak. Emellertid får herr Torsén tills vidare bevaka pojken; lagman Cederfelt kommer att hålla extra ting om mordet. Går det inte an att låta ynglingen vara i detta rum, tills han skall för?»

Länsmannen gjorde ingen invändning mot sin öfverordnades förslag, och de båda herrarne lämnade mig snart åt mitt öde.

Omkring åtta dagar därefter höll lagman Cederfelt extra ting om det hemska dådet. Några andra upplysningar än dem, jag lämnat, kunde icke erhållas. Jag återfördes nu till det återställda häradshäktet, men hörde kort därefter ett förfärligt tumult.

Se här, hvad som händt.

Just som jag först ut ur tingssalen, inträdde prosten Grundell samt bad att få tala vid lagmannen och länsmannen.

De tre herrarne drogo sig tillbaka till lagmannens kammare, och strax därefter införde häradstjänaren en ung flicka, som högljudt snyftande skylde sitt ansikte i halsdukssnibbarne.

»Min bästa herr lagman!» tog prosten till orda. »Då jag och länsman Torsén besökte det ställe, där den hemska mordgåringen begåtts, hittade vi en rockknapp, som troligen tillhört en af mördarne, ty hvarken postiljonen, skjuts-

pojken eller den anklagade soldatgossen hade någon sådan. Kanske bror Torsén vill visa knappen.

Torsén tog fram det omtalade föremålet.

»Denna knapp», fortfor prosten, »är af en ny och ovanligare sort, samt har suttit i en grön vadmalsrock, såsom synes af det vidsittande tygstycket. Ägaren till detta hemska vittnesbörd finnes därute i tingssalen; det är gårdsdrängen Andreas hos rusthållaren Håkan Jönsson. Denna flicka, rusthållarens dotter, har för några dagar sedan i ett hörn af sin faders lada af en händelse hittat en kring armlinningarna nedblodad skjorta, hvori funnos inlagda flera uppbrutna bref jämte en blodig handyxa. Då hon igenkânt skjortan, som hon själf sytt åt gårdsdrängen till julsänk, har hon anat, att han är mördaren. Hon har emellertid varit rädd att omtala sitt fynd, och först i dag har hon öfvervunnit sin fruktan.»

»Detta är högst märkvärdigt, herr prost!» utbrast lagmannen. »Det första som nu är att göra, är att häkta den skyldige, hvilket åligger länsman Torsén att genast värkställa.»

Andreas befann sig ganska riktigt i salen, iklädd en kort, grön vadmalskavaj, i hvilken den andra knappen till höger uppifrån fattades. Då han af länsmannen skulle fångslas, gjorde han motstånd, och man lyckades först med tillhjälp af flere frivilliga bemäktiga sig honom. Snart voro dock handklofvarna påsatta, och han framfördes till dombordet, hvarest ransakningen genast vidtog.

I början förnekade han all kunskap om den ifrågasvarande saken, men då den gråtande flickan aflagt sitt vittnesmål och den blodiga skjortan framvisades, började han darra samt nekade ihärdigt att vidare besvara domarens frågor, till dess han hotades med första gradens tortyr eller tumskrufvarne. Vid de svar, han nu afgaf, beträddes han dock ofta med tvetalan och uppenbara osanningar, hvarför de nämnda pinoredskapen påskrufvades. Nu närmade sig rusthållaren den anklagade och hviskade några ord i hans öra; detta passerade dock icke oanmärkt, ty länsman Torsén undanstötte den hviskande, i det han sakta sade:

»Akta dig du! Det förefaller mig, som om ditt hufvud sutte lika löst som din drängs.»

»Lugna er, herr Torsén! Jag tror inte ni behöfver använda de där redskapen, ty om ynglingen velat fly, hade han ju lätteligen kunnat göra det i natt. Och du, min gosse», fortsatte han, vänd till mig, »kom med mig en trappa upp, så få vi språkas vid. Jag är kronofogden Johan Nordberg och har af prosten Grundell hört alltsammans i går kväll. Är du oskyldig, har du ingenting att frukta, och har du begått någonting olagligt, bör du genom en öppen bekännelse söka mildring i ditt straff.»

Då vi kommo upp i rummet bredvid tingssalen, upprepade jag min berättelse från gårdagen samt framvisade det bref till prosten, som jag i första daggroningen skrifvit. Då kronofogden läst min beskrifning öfver nattens tilldragelse, hvori jag uppgifvit skälen, hvarför jag ej velat rymma, lämnade han papperet till länsmannen och sade:

»Jag tror nästan, att jag går in på prostens åsikter i denna sak. Emellertid får herr Torsén tills vidare be- yaka pojken; lagman Cederfelt kommer att hålla extra ting om mordet. Går det inte an att låta ynglingen vara i detta rum, tills han skall för?»

Länsmannen gjorde ingen invändning mot sin öfverordnades förslag, och de båda herrarne lämnade mig snart åt mitt öde.

Omkring åtta dagar därefter höll lagman Cederfelt extra ting om det hemska dådet. Några andra upplysningar än dem, jag lämnat, kunde icke erhållas. Jag återfördes nu till det återställda häradshäktet, men hörde kort därefter ett förfärligt tumult.

Se här, hvad som händt.

Just som jag först ut ur tingssalen, inträdde prosten Grundell samt bad att få tala vid lagmannen och länsmannen.

De tre herrarne drogo sig tillbaka till lagmannens kammare, och strax därefter införde häradstjänaren en ung flicka, som högljudt snyftande skylde sitt ansikte i halsduksnibbarne.

»Min bästa herr lagman!» tog prosten till orda. »Då jag och länsman Torsén besökte det ställe, där den hemska mordgärningen begåtts, hittade vi en rockknapp, som tro- ligen tillhört en af mördarne, ty hvarken postiljonen, skjuts-

pojken eller den anklagade soldatgossen hade någon sådan. Kanske bror Torsén vill visa knappen.

Torsén tog fram det omtalade föremålet.

»Denna knapp», fortfor prosten, »är af en ny och ovanligare sort, samt har suttit i en grön vadmalsrock, såsom synes af det vidsittande tygstycket. Ågaren till detta hemska vittnesbörd finnes därute i tingssalen; det är gårdsdrängen Andreas hos rusthållaren Håkan Jönsson. Denna flicka, rusthållarens dotter, har för några dagar sedan i ett hörn af sin faders lada af en händelse hittat en kring armlinningarna nedblodad skjorta, hvori funnos inlagda flera uppbrutna bref jämte en blodig handyx. Då hon igenkânt skjortan, som hon själf sytt åt gårdsdrängen till julskänk, har hon anat, att han är mördaren. Hon har emellertid varit rädd att omtala sitt fynd, och först i dag har hon öfvervunnit sin fruktan.»

»Detta är högst märkvärdigt, herr prost!» utbrast lagmannen. »Det första som nu är att göra, är att häkta den skyldige, hvilket åligger länsman Torsén att genast värkställa.»

Andreas befann sig ganska riktigt i salen, iklädd en kort, grön vadmalskavaj, i hvilken den andra knappen till höger uppifrån fattades. Då han af länsmannen skulle fångslas, gjorde han motstånd, och man lyckades först med tillhjälp af flere frivilliga bemäktiga sig honom. Snart voro dock handklofvarna påsatta, och han framfördes till dombordet, hvarest ransakningen genast vidtog.

I början förnekade han all kunskap om den ifrågasvarande saken, men då den gråtande flickan aflagt sitt vittnesmål och den blodiga skjortan framvisades, började han darra samt nekade ihärdigt att vidare besvara domarens frågor, till dess han hotades med första gradens tortyr eller tumskrufvarne. Vid de svar, han nu afgaf, beträddes han dock ofta med tvetalan och uppenbara osanningar, hvarför de nämnda pinoredskapen påskrufvades. Nu närmade sig rusthållaren den anklagade och hviskade några ord i hans öra; detta passerade dock icke oanmärkt, ty länsman Torsén undanstötte den hviskande, i det han sakta sade:

»Akta dig du! Det förefaller mig, som om ditt hufvud sutte lika löst som din drängs.»

Vid dessa ord blef rusthållaren likblek och drog sig tillbaka bland mängden.

Knappt hade tumskrufvarne fastsatts, förrän Andreas började sin bekännelse. På domarens fråga, hvilka som voro hans medbrottslingar, svarade han i början undvikande, men sade sig sedermera ensam ha begått dådet.

En omrydning på järnskrufven kom honom dock att skrika till:

»Lossa på skrufven, så skall jag bekänna allt!»

På domarens vink vreds skrufven tillbaka, dödstystnad härskade i salen, rusthållarens ansikte var svartblått; slutligen sänkte Andreas blicken mot golvet och sade:

»Det vet ju herr lagman; det är Frans som sitter fängslad förut.»

Vid dessa ord hördes ett sorl af förvåning i den hittills tysta salen, ty i följd af mitt kvarstannande i fångelset, då det stod mig öppet att fly, hade de flesta af tingsmenigheten börjat tro på min oskuld. Rusthållaren andades åter, då däremot lagman Cederfelts anlete fördystrades.

»För upp ynglingen!» sade han till häradstjänaren.

Då jag inträdde förstod jag af mängdens blickar och af domarens sätt att något för mig menligt hade inträffat.

Domaren framställde ånyo till Andreas frågan, huruvida han haft någon medbrottsling.

»Ja», svarade drängen, »han som står där!»

Vid dessa ord isades mitt blod af fasa.

»Du ljuger!» utropade jag. »Det var en annan, som var med dig — en som var mindre än jag. Han höll hästen, då postiljonen sköt af sin pistol.

»Kunde du känna igen honom?» frågade domaren.

»Nej», svarade jag, »det var mörkt, och jag kunde vid blixten af skottet endast urskilja hans höjd. I detsamma fick jag ett slag i hufvudet, så att jag svimmade.

På befällning nedfördes nu Andreas i fångelset; det hade hunnit bli sent, ljus tändes, och jag underkastades ett långvarigt förhör.

Vid slutet af detsamma uppträdde prosten Grundell och begärde att få yttra sig, hvilket tilläts.

»Jag är», sade han, »fullkomligt öfvertygad om, att denne yngling icke är saker till det brott, som af Andreas

Bryngelsson påbördats honom. Därför ber jag att få uppträda här såsom den anklagades försvarare och att såsom sådan få fästa välborne herr lagmannens och vällofliga nämndens synnerliga uppmärksamhet vid fotspåren på det ställe, där brottet blifvit begånget. De utvisade tydligt, att den anklagade ej hunnit fram till de mördade personerna, innan han själf erhållit ett döfvande slag, och att han från denna plats blifvit af tvänne olika stora personer släpad till det ställe, där han fans liggande sanslös. Att de större spåren äro dubbla å ena sidan, har otvifvelaktigt kommit sig af det besök, som Andreas Bryngelsson gjort hos den sanslöse, då han i dennes fickor instoppade de där funna breffven och pänningarne. Såret i den mördade skjutspojken bröst har också tydligen varit gjort med en bredare och längre knif, än den som tagits från ynglingen och sedan satts dit. Det är tydligt, att mördaren vill skylla på den redan häktade, emedan han möjligen kan ha nytta af, att den verkligt skyldige är på fri fot. Jag vill också fästa uppmärksamheten på, att Bryngelsson verkligen varit Frans' ovän.»

Detta den värdiga prästmännens antagande, som slutade med en hemställan om mitt frigifvande, mottogs af såväl åhörarne som rättens samtliga ledamöter med tydlig välvilja.

»Den gjorda framställningen skall», yttrade lagman Cederfelt, »underställas häradsrättens pröfning, sedan ytterligare förhör hållits med Andreas Bryngelsson.»

Då denne skulle hämtas, befanns det, att han lyckats frånbryta gallret ur det ännu icke torkade murbruket samt begifvit sig på flykten. I hast utsändes folk åt alla kanter, hvarjämte alla hus i närheten undersöktes — men förgäfves. Rätten sammanträdde åter och beslöt, då ej några bevis för min brottslighet funnos, att tills vidare låta mig vistas på fri fot.

Detta »tills vidare» grämde mig ofantligt, ty jag hade ju icke, som jag hoppats, blifvit fullkomligt frikänd.

Då tinget var slut, sade prosten till mig, att jag skulle köra lagman Cederfelts häst hem till prästgården. Prosten och lagmannen åkte före efter Sara, och då vi kommo fram, blef jag tillsagd att gå in till herrarne.

»Min gosse», sade lagmannen, »du har på ett förunderligt sätt blifvit räddad från lagens strängaste straff. Är du oskyldig, hvilket både jag och din ärevärdige gynnare tro, så har detta för dig varit en hård pröfning, men lagenligt var det icke möjligt att under för handen varande omständigheter fullständigt frikänna dig. Om emellertid den rymde mördaren, som vi hoppas, blir ertappad, så skola vi väl förmå honom till en sanningsenlig bekännelse. Låtom oss nu se, att du till dess gör dig förtjänt af det förtroende, vi hafva visat dig!» Härmed nickade lagmannen vänligt, och prosten klappade mig på axeln samt bad mig hälsa hem.

Jag styrde nu kosan dit, men kunde ej underlåta att stanna på det ställe, där jag den ödesdigra natten sett de båda mördarne springa fram på vägen. Under det jag i tankarne genomgick hvad som då passerat, tycktes händelsen upprepa sig, ty liksom då hörde jag en släda närma sig, dess medar gnisslade och bjällrorna klingade genom nattens mörker. Jag stod som förstenad midt på vägen och kunde till en början icke röra mig från stället. Åkdonet var nu nära; plötsligen stannade hästen och skyggade frustande, förmodligen skrämde af den midt på vägen stående skepnaden.

»Herre Jesus Kristus... Far! Där står den ene af dem!» skrek en röst, som jag tydligen ingenkände vara Pelles.

Hastigt kastade jag mig åt sidan, och då slädan nu for förbi, tyckte jag mig igenkänna rusthållaren och hans son; den tredje af de åkande hade den ludna mössan djupt nedtryckt öfver ansiktet, men röjde dock ett märkvärdigt tycke med den rymde Andreas. Det föll mig in att nu högt ropa:

»Andreas! Pelle!»

Ett tvåstämmigt förfärens skrik besvarade mina utrop, och hästen flög utför backen, drifven i sken af piskrappen.

Mina föräldrars glädje vid min hemkomst förbittrades af det villkorliga i mitt frikännande, och under de närmaste veckorna stördes hemmets trefnad ofta af rättegångens sorgliga minne.

Snart förspordes, att rusthållaren afrest med sin son

Pelle till Göteborg, hvarest den senare enligt faderns uppgift skulle »läsa på prästen». Rusthållaren hemkom om några dagar och insjuknade strax därpå i en långvarig nervfeber, under hvilken endast hans hustru tilläts att vistas i sjukrummet: men detta oakadt skvallrades det i trakten, att han under yrseln ropat: »Mord!» »Hjälpl!» och dyligt.

Den tid som följde, var för mig en tid af förödmjukelse. Då Andreas icke kunde ertappas och folk således ej hade någon viss person att hålla sig till, började misstanken så småningom återfalla på mig, och af miner och talesätt kunde jag förstå, att man icke längre höll mig för att vara så alldeles oskyldig.

Med mina föräldrars tillstånd besökte jag därför en dag prosten Grundell och förklarade för honom huru odräglig tillvaron blifvit för mig där hemma; det vore nu mitt oryggliga beslut att begifva mig af från fädernebygden och söka mig min utkomst långt därifrån.

Det dröjde en stund, innan den vördade prästmannen gick in på, att jag borde resa bort. Han gjorde det emellertid till slut, och jag lofvade att för honom uppgifva min vistelseort, så snart jag fått fast sysselsättning.

Ett par dagar senare vandrade jag ifrån det gamla hemmet. Efter att ha gjort ett afskedsbesök i prostgården, hvarifrån jag medförde många faderliga råd och förmaningar, traskade jag stora landsvägen till Göteborg.

3 KAP.

Ankomst till Göteborg. — Besynnerligt språk. — Klys och breddidor.

Onkel Figge. — Österlandets pärla. — Jag får två farbröder
i stället för en. — Ett bref. — Till kojs.

Göteborg var vid tiden för denna berättelse ännu en befästad stad, hvars vallar, murar och fästningsvärk, ehuru förfallna, voro ganska storartade med afseende på såväl storlek som utsträckning.

Jag kom in i staden genom en af de ståtliga portarne och betraktade med förvåning mängden af hus, kanalerna och isynnerhet de höga, kullriga bryggorna med sina bilder af kämpar och lejon. Jag frågade mig fram åt Masthugget till, där min far hade en bror, som skulle vara riggare på kronans där belägna varf, och till hvilken jag medförde ett bref, skrifvet i min fars namn af prosten Grundell; den förre bad däri sin broder att få anförtro mig åt hans vård och uttalade en förhoppning, att farbror för släktskapens skull ville tillåta mig att någon tid få vistas i hans hus.

Med förundran såg jag under vägen till Masthugget de stora skeppen i hamnen och det vid denna tid på våren rörliga sjömanslifvet. Knogande på en säck med mina hvardagskläder uti jämte kvarlevorna af min matsäck, kom jag uppför en stor, hög backe, på hvars krön

jag stannade, beundrande den särdeles vackra utsikten öfver stad och elf. Solen hade just gått ned, och aftonrodnaden upplyste staden — det var en präktigt anblick.

Jag stördes i dess betraktande af en häftigt ordväxling, som hördes från ett hus strax bredvid, öfver hvars dörr hängde en järnplåt, hvarå en flagga var målad. Af nyfikenhet närmade jag mig husets ingång och såg tre rusiga karlar anfalla en fjärde, hvilken tappert försvarade sig, under det han drog sig ut på gatan.

De anfallande skrånade på ett för mig obegripligt tungomål, medan den angripne, som var en liten, undersätsig karl vid något mer än 50 års ålder, gaf svar på tal på ett språk, som till hälften var svenska men till andra hälften utgjordes af besynnerliga, för mig främmande ord.

»Där har du dig en öfverhalning, din fördömda pomerinkare! Jaså, din eländiga krabbsaltare, du vill ha en propp i spygattet!» ljödo hans ord i takt till flinkt skötta knytnäfvars slag.

Segern tycktes märkvärdigt nog icke luta åt öfvermaktens sida, och den gamle bussen skulle säkerligen hafva redt sig ännu en stund, om ej en af de yngre männen lyckades bakifrån slå krokben för honom. Nu kastade sig de två andra öfver den fallne och skulle säkert illa ha misshandlat honom, ifall inte jag lagt mig emellan, skuffat undan dem och hjälpt upp den öfverfallne.

»Kom», sade jag till denne, »låt oss gå härifrån! De äro fulla».

Ett slag i ansiktet jämte några ilska sparkar bevisade, att min inblandning ej fallit de angripande i smaken. Sedan jag fått ännu några duktiga puffar och slag, råkade mitt blod i svallning och jag var snart med lif och lust midt uppe i striden. Med ett raseri, som jag aldrig förr känt sjuda inom mig, och utan att fråga efter hvad som drabbade mig själf, hamrade jag oupphörligen på mina motståndare med båda knytnäfvarne det mesta jag förmådde, och jag återkom icke till mig själf, förrän jag hörde den gamle, högt skrattande ropa, i det han grep mig i armen:

»Stopp och belägg, min pojke! Du ämnar väl inte

resa efter de där spolingarne, som du kastade utför bärget. Kom nu, så dreja vi in i hamn här så länge! De där piraterna behöfva vi inte mer fråga efter, ty de två prop-pade du igen klysen på, och den tredje gaf jag en bred-sida, så att han kantrade, gick öfver stag och länsade af för fordevind.

Röd och flämtande satte jag till rätta min mössa, medan gubben bar min påse och förde mig in i huset med flaggskylten. Då jag riktigt återkom till mig själf, fann jag mig sittande vid fönstret i ett rum, hvars utseende jag här vill beskrifva.

I det ena hörnet var en halfrund afskrankning eller hvad man kallar disk, som upptog nära en fjärdedel af rummet; bakom densamma satt en medelålders matrona, hvars snygga dräkt och vänliga utseende genast intog mig till hennes fördel. Ehuru en mängd tobaksrök uppfylde rummet, kunde jag dock se, att detta var ganska snyggt. Flere bord stodo omkring väggarna, på hvilka hängde fyra små lampetter med spegelglasbitar i midten. Emellan lampetterna hängde åtskilliga tafior föreställande skepp och fartyg af olika slag, alla målade i de bjärtaste färger och med präntade påskrifter, af hvilka man fick veta t. ex., att detta var »Skeppet Freja, fördt af kapten C. F. Olsson på resa från Konstantinopel till Göteborg, ritadt och måladt af jungmannen Kristian Hummel» o. s. v.

De ljusblå väggarna, på hvilka någon artist målat någorlunda skapliga blomsterbuketter, skildes ifrån det af tobaksröken förmörkade taket genom en bred röd list. Bakom värdinnan syntes en hög hylla, gående från golf till tak, fullsatt med en mängd olika flaskor och kärl.

Vid ett par af borden i det inre rummet syntes några drickande sjömän.

Min följeslagare ropade till madamen:

»Ohoj, mutter! Hur kan det stå till i dag med hälsan och kärleken? Hon sitter lugn ser jag som en artonpunding, fastän hon var blockerad af tre pirater. De kom väl ut härifrån? Hva' sa'?»

»Munter som alltid, konstapel!» svarade madamen inom disken, fryntligt nickande och fortsatte att sticka på en strumpa.

»All right, mutter! Men nu få vi lof att ha oss två stärkare och det geschvint, som tysken sa'. Lotta! Onkel Figge är här».

Detta sista utrop riktades bortåt köksdörren och hade sin värkan, ty denna öppnades och en adertonårig flicka kom in, neg skålmaktigt och frågade, »hvad den nådige onkeln befalte». Flickan var väl växt och hade ett om ej vackert, åtminstone rätt näpet utseende. Hon var madamens enda dotter och hennes ögonsten samt var dessutom tydligen den sig så kallade »onkel Figges» stora förtjusning.

»Har jag icke där min skönaste aftonrodnad, österlandets pärla och vesterlandets förgät ej mig», deklamerade »onkel Figge» med patos och fortsatte, »hulda siren lämna oss tvänne glas goldwasser af det holländiska kruset, the first där på hyllan».

Lotta tog ned tvänne glas, ifylde dem ur ett krus med guldgul vätska, hvori små bitar af bladguld simmade, samt satte glaset på vårt bord.

»Se så, min kära landkrabba! Nu ta vi oss en stärkare. Gutår!» sade gubben och klingade fryntligt. Jag tackade och smakade på glasets innehåll, men då jag kände det vara brännvin, stälde jag det orördt ifrån mig!

»Så för tusan topplänter, smakar det inte?» frågade »onkel Figge» förundrad.

»Tack! jag vill inte ha brännvin», sade jag, »men skulle herrn vilja bjuda mig på ett glas öl, så tackar jag så mycket».

»Öl, va' det ja!», ropade konstapeln till madamen, »langa hit en hel så! Gulingarna kan jag reda mig med på egen hand».

Lotta stälde fram en stor ostindisk mugg med öl.

»Nu skulle jag bra gärna vilja veta, hvad du egentligen är för en junker, hvar du har gått af stapeln och hvart du är destinerad. Hur gammal är du till att börja med?»

»Femton år fyllda», svarade jag.

»Och redan så pass styf af dig . . . Hm! dra nu fram med din loggbok, får jag höra».

Då jag tyckte, att hela mannens sätt ingaf mig förtroende och han såg välvillig ut, berättade jag för honom min korta lefnadshistoria.

»Kom», sade konstapeln, då jag slutat, »så skall jag visa dig, hvar din farbror bor».

Han betalte hastigt vår förtäring och skyndade ut. Jag följde honom något förvånad öfver hans brådska. På gatan fattade han min arm och sade, under det vi gingo utför backen nedåt varfvet:

»Farbror din är en gammal äkta sjöbjörn och har ibland sina besatta idéer, men jag tror nog, att du skall bli välkommen med det folkpäss jag ger dig. Gubben och jag äro särdeles goda vänner, och vi ha länge kamperat tillsammans; hans enda fel är att han ljuger som en nyfödd hvalfisk, när han berättar sina historier från den tiden, då han var kofferdigast, och gumman hans är en gammal hexa som jag mycket värderar, fastän hon håller väl mycket igen tappen till tunnan, förstår du?»

»Onkel Figge» hade just slutat sin högst besynnerliga skidring af mina släktingar, då vi voro framme vid varfsporten; vi togo af till vänster från gatan och gingo in i ett litet rödmåladt envånings trähus, som med sin finsandade förstuga och sina hvitmålade dörrar såg rätt inbjudande ut. Konstapeln ryckte upp dörren och skrek med full hals:

»Ohoj här, gamla galeaser! Sätt flagg och brassa bidevind; här kommer jag bogserandes med en nordhote — tjocka släkten, brorson till och med, hitskickad från söta pappa. Ja, titta ni, men så är det i alla fall; han har gett mig en handräckning, som jag inte glömmar. Se så pojke!» fortfor han och puffade mig i nacken rätt i armarne på en några och femtio års gubbe, som var sysselsatt med att samla ihop en mängd tjäriga tågstubpar, hvilka för att icke nedsmutsa det finskurade golvet lågo kringsspridda på ett stycke segelduk. »Skall du icke omfamna farbror din?»

Den fart, med hvilken konstapeln skjutsat till mig, gjorde att jag törnade ihop med den gamle mannen, så att vi bägge två tumlade ikull öfver trossar och tåg framför gumman, som satt vid fönstret. »Onkel Figge» skratade af hjärtans grund, under det att en störtsjö af konstiga ord och eder kom från min hittills okända farbror. Så snart jag kommit på fötterna igen, hjälpte jag upp honom

och bad på det bevekligaste om ursäkt, men blef hastigt afbruten af gubben, som bedyrade, att »det inte i hela världen fanns en sådan skamfilad och lappsalfvad kanalje som den fördömda Kröna». Detta var således min beskyddares riktiga namn.

Sedan lugnet återstälts och den hotande stormen medels goda ord blifvit afvärd, började konstapeln omtala, hvad jag berättat för honom om mig själf, samt framstälde i särdeles berömliga ordalag den hjälp han af mig erhållit, då han öfverfallits utaf de tre sjömännen. Jag tyckte nu tiden vara inne att taga fram min fars bref samt öfverlämnade detta — allt under en sirlig skrapning med foten — till min farbror. Gubben fattade brevet, synade det på alla sidor och räckte det till konstapeln med orden:

»Du, Krona, som kan läsa alla möjliga språk! Ta och läs upp det här brevet för mig och gumman».

Farbror myste illparigt, under det »onkel Figge» något förlägen skrufvade sig af och an på sin stol. Plötsligt sköt han brevet ifrån sig och sade:

»Nej, ditt gamla sjölejon; jag har för princip att aldrig läsa andras bref».

»Tryckt kan både jag och min man läsa», tog nu den gamla madamen till orda, »men se att skrifva eller läsa skrifvet ha vi aldrig fått lära.

»Kanske jag får läsa det för er?» inföll jag.

Den öfvertygelsens värme, hvarmed prosten Grundell affattat skildringen af mina oförskylda lidanden, talade till de gamles hjärtan. Själftva »onkel Figge» torkade sig med afvigsidan af den grofva handen i »klysenda» — som han kallade ögonen — och förklarade för farbror, att »hade inte du tagit pojken, så hade jag låtit honom dela min kajuta och det bara för att skämma ut dig».

»Och du tror, att Kalle Lejon skulle ha släppt sin brorson i händerna på en sådan där afskedad och utsupen marin som du — Å hut bror!»

»Marin! marin!» ropade »onkel Figge» och sprang upp från stolen, »där har du lärt dig ett det otäckaste skällsord jag någonsin hört och jag kan ge mig sjutton tusen konfärnaglar på att du fått det ifrån — — — härvid kastade han en halft förtörnad halft leende blick på frun i huset.

Så gnabbades gubbarne, tills gumman lofvade sätta på något varmt och bad farbror ta fram den där romflaskan, som han fått utaf varfschefven på sin födelsedag.

»Klart att manna reling för madamen!» ropade »onkel Figge» och svängde omkring ett hvarf med gumman, hvarefter han sprang på dörren.

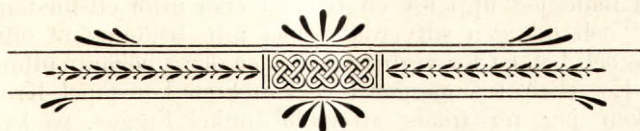
»Han är då en stolle, men en god stolle», sade gumman leende och gick in i köket för att uppfylla sitt löfte.

Under tiden städade jag bort farbrors tågstumpar. En stund därefter stod den rykande kannan på bordet, och då konstapeln återkom, siratligt förärande faster en strut kaffebönor, var belåtenheten allmän, och snart voro de båda sjöbussarne i fullt gräl igen. Faster visade mig nu, hvar jag skulle hänga upp mina kläder, samt underrättade mig om hvarjehanda vanor och göromål i huset.

Hon gjorde på mig ett godt och vänligt intryck, och när jag på kvällen gått till kojs — som farbror kallade det — underlät jag ej att innerligt tacka Gud för det hem, jag så oförmodadt erhållit.

4 KAP.

Arbete på varfvet. — Fasters namnsdag. — Käjsaren af Kina. — Ut!
Afresan. — Stormen.

Maj månad var inne, och under den tid, jag varit i min farbrors hus, hade jag med största ifver satt mig in uti de göromål, som i hann tillhöra sjömannayrket. Dagligen följde jag gubben vid hans göromål på varfvet, där han af befälet erhöi många arbeten på beting, med hvilka jag kunde hjälpa till. Snart förklarade både gubben och »onkel Figge», att jag artade mig väl och nog i framtiden kunde göra dem heder. Med faster stod jag också särdeles väl i anledning af de småtjänster, jag kunde göra henne, och emedan hon såg, att sparkassan växte raskare, sedan det nu var två, som drogo till stacken.

Detta ordentliga lefnadssätt jämte det ständiga arbetet och isynnerhet den nästan oupphörliga klättringen upp och ned i tågvirket på de fartyg, min farbror höll på att rigga, gjorde min kropp lätt, spänstig och stark som stål, gaf mig förtroende till egna krafter samt lärde mig den sinnesnärvaro och kallblodighet, som i många fall äro nödvändiga villkor för räddning. Snart fanns det ingen på varfvet, hvilken så lätt som jag äntrade upp på toppen af de högsta masterna och skar in deras flagglinor. Som en

fågel ilade jag upp för en bardun eller utför ett förstängstag, och mången silfverdaler blef min belöning af officerarne och befälet för vighetsprof, jag å deras begäran utförde.

En eller två gånger i veckan kom konstapel Krona, hvilken jag nu tilläts att kalla »onkel Figue», på kvällbesök hos mina släktingar, och under det gubbarne drucko sin toddy, berättade de för faster och mig och för hvarandra de mest vidunderliga historier man kan tänka sig. Vid minsta tecken till tvifvel hos någon af åhörarne, blef berättaren ursinnig, och då vankades ett kosteligt ovet, vanligen framställt i de löjligaste och orimligaste ord, mestadels hopsatta af sjömanstermer. Den obetygligaste småsak var ibland signalen till det häftigaste gräl, och då kunde de båda gubbarne, isynnerhet om gumman icke var inne, knuffa ikull stolarne, rycka fram den blåmålade pinnsoffan och hoppa omkring hvarandra som ett par tuppar.

En afton, då jag hemkom under ett sådant uppträde, öppnade jag hastigt dörren, och ropade högt: »faster kommer! faster kommer!», hvarefter jag sprang till fönstret, utanför hvilket jag stälde mig och tittade in i rummet. Löjligt var det att se, hur de båda gubbarne gjorde sig all möda att städa i ordning. I detsamma kom faster, jag talade om mitt spratt för henne, och vi skyndade oss båda så tyst vi kunde till dörren samt öppnade sakta densamma. Vid kakelugnen låg farbror på knä och försökte förgäfvos att med sina stora händer lägga i ordning de under tumultet kringströdda små granriskvistarne, under det konstapeln med ifver hopsamlade jorden från en utslagen blomsterkruka för att återställa densamma i dess förra skick. Båda brummade för sig själfva ej olikt björnar inom samma bur. Vid gummans utrop ryckte gubbarne till, flata öfver att ha blifvit gripna på bar gärning.

»Nå, du min skapare! Jo nu har jag sannerligen fått ett par hjälpekäringar, som ä' fina! Hvad ha' ni nu stält till? Tycker ni, att det är skick och fason att stöka till på detta viset? Så mycket säger jag, att inte blir det någon toddy i kväll, det är då säkert. Adjös».

Härmed visade faster konstapeln på dörren, och farbror var ej sen att gripa hatten och kila ut bakom hennes

rygg. Då gubbarne stodo på förstugubron sågo de smått snopna på hvarandra.

»F-n till bra skuta din gumma!» utropade slutligen »onkel Figge», »ty så sannt som jag heter Krona, är hon en krona för alla madamer».

»Du har rätt min bror, hon är en rar människa!»

»Nå, ska' ni inte komma in igen? Vattnet kallnar, medan ni står och pratar dumbheter därute», hördes gummans röst genom den öppna dörren».

De båda vännernas väderbitna anleten uppklarnade hastigt.

»Hon har hört oss!» menade farbror. »Då stryka vi flagg med samma».

Då konstapeln kommit in, började han med den allvarsammaste min ett slags syndabekännelse men hann ej att säga mer än några ord, förr än gumman började härma honom. Och då farbror inföll: »kära min» . . . afbröts äfven han med ett härmande:

»Vi ska' aldrig göra så mer . . . Jag har hört det tusen gånger och kan det utantill. Sätt er nu ned, så skall jag bjuda er på en toddy högtiden till ära, men då får det inte bli något gräl i kväll — förstår ni det».

»Högtiden till ära? Hm . . . Kors för tusan!» ropade konstapeln, i det han fattade sin hatt och for på dörren samt ned åt varfsgatan.

Under det faster tittade efter »onkel Figge» rusade gubben också förbi henne och sprang sin väg åt andra sidan af gatan. Äfven jag påminde mig nu, hvad orden »högtiden till ära» betydde och fattade min mössa samt sprang upp till värdshuset »Svenska flaggan». Förgäfves ropade faster med hög röst där hon stod på trappan: »pojke! pojke! hvart i himlens namn skall du ta vägen? Å' ni galna allihop?»

Saken förhöll sig nämligen så, att det i dag var gummans namnsdag — Rebeckadagen. Jag hade af en hemkommen sjöman för godt pris köpt en grann kinesisk sockerask med lås och nyckel, för att gifva henne denna dag.

Dyrbarheten var anförtrodd i jungfru Lottas vård, på det faster ej skulle få se densamma, förr än tiden därtill var inne. Min återkomst till hemmet skedde samtidigt

med farbrors; han bar då ett stort paket och såg rätt förnöjd ut. Just som vi voro vid ingången hörde vi ett rop, och då vi vände oss om, sågo vi Krona, som bar en grann ostindisk blomsterkruka under hvardera armen. Ut i det ena af dessa rara kärll blomstrade en hög balsamin och i det andra en stor purpurröd lackviol.

Vi gingo nu in, och »onkel Figge» började, sedan han först hostat ett par gånger och valkat den stora bussen till vederbörlig plats, att yttra sig på följande vis:

»På denna högtidliga dagen... hm... som är vår vördade värdinnas och husfrus, madam Rebecka Lejons namnsdag, komma vi här som de tre vise männen med en laddning af... hm... af kosteliga gåfvor, hvilka vi bedja henne mottaga, och önska det hon måtte ännu i många år såsom den bibliska Rebecka... hm...»

»Vattna sådana dromedarier som du och jag!» afbröt farbror, då konstapeln i all välmening kom af sig.

»Det är svårt att vara namnsdagstalare, men gumman din förstår nog meningen, tack emellertid för dromedarierna, de kommo bra till pass», sade Krona skrattande till farbror och satte blomsterkrukorna på bordet.

Då farbror framlämnade ett grannt, storrosigt klädningstyg och jag min »kinesare», blef den goda gumman alldeles häpen af förtjusning, och först sedan hon med förklädessnibbarne torkat tårar ur ögonen, kunde hon tacka oss.

Snart sutto vi förtroligt språkande vid det dukade bordet, och då faster påstod, att sockret bestämt var sötare, när det låg i den »söta» asken, passade jag på, för att få någon historia i gång, att fråga »onkel Figge» om han någonsin varit i Kina.

»Jo jo, men sann, min gosse! Hvad jag det har varit! Jag har till och med varit käjsare i det landet en kort tid», svarade han.

»Käjsare i Kina! Nej, se det var då en skock miljoner upphängda mandariner till osanning, bror Krona! förlåt mig, att jag sa' det rent ut, inföll farbror» och slog knytnäfven i bordet.

»Var det?» skrek konstapeln och rusade upp.

»Tyst! Tyst! Kom ihåg hvad ni lofvat mig. Och

du, Kalle, skall låta onkel Figge berätta om sin regering där borta. Se så! Drick nu med hvarandra och förlikas», sade faster beslutsamt.

»Nå så skål då, käjsare!» ropade farbror.

Onkel berättade:

»Jag for ombord på den engelska fregatten »Cybéle», en vacker skuta om fyrtioåtta kanoner, förd af kommandören sir Edwin Schmitt. Efter tre, fyra månaders kryssning i Bengaliska viken och Kinesiska sjön, måste vi slutligen gå in till ön Honkong utanför Kanton. Saken var den, att fregatten var så full med smörja i botten, att den kunde hvarken segla eller styras; vi kunde knappt med alla segel till och frisk bris få upp den till tre knop.

Honkong är en ö, där engelsmännen hafva flere faktorerier, konsulat och reparationsvarf. Då vi efter mycken möda lyckats komma dit och skulle börja att rigga af, kallade oss kommandören tillhoppa och förklarade, att som det var af största vikt för regeringen, att fartyget om trettio dygn vore färdigt att åter löpa till sjös, så måste detta ske — och det kunde också ske, om vi därpå ville använda all möjlig flit och möda. I sådant fall hade han beslutit höja så väl kost som lön samt att, då fartyget åter var i ordning, ställa till en fest, hvares make vi aldrig förr hade skådat. Vi besvarade vår omtyckta chefs tal med väldiga hurrarop och togo strax till med arbetet.

Sällan har jag sett en sådan skyndsamhet. Långt in på nätterna och tidigt på morgnarne fortsatte vi det ansträngande arbetet, vi hade för händer. Om en tröttnade, tog en annan vid; officerarne räckte ej till på alla ställen, men där någon lucka uppstod, framträdde strax en gammal veteran af folket och tog befälet. Med få ord: sex och tjugu dygn därefter låg »Cybéle» fin och fager som en brud, förtöjd vid sina moringar och gungade på de dansande vågorna. Kommandören var förtjust, höll ett vänligt tal för oss och lät en extra månadspäng klinga i våra fickor.

Viingo nu ledigt i fyra dygn för att roa oss och funderade hit och dit på festmiddag, bal eller teater, då omständigheterna gifvo oss ett uppslag. En bokhållare vid ett af faktorerna hade som barn blifvit bortröfvad af

ägaren till en liten flodbåt och i tjugu års tid blifvit uppfostrad inne i landet, så att han i följd däraf väl förstod det kinesiska språket. Denne mans namn var Right och han hade under vårt arbete med fregatten nästan dagligen varit hos oss samt stod särdeles väl med folket på grund af sitt muntra väsen och de små presenter af tobak och dylikt, som han understundom utdelat ibland oss.

På eftermiddagen af vår första fridag och just då vi voro församlade för att öfverlägga om den fest, vår chef lofvat bekosta, närmade sig m:r Right och åhörde våra förslag, af hvilka det ena var löjligare än det andra.» Efter en stund såde han:

»Hör nu boys! Vill ni ha riktigt roligt, så skall jag ge er något att tänka på. I öfvermorgon afton anländer hit från ön Formosa en deputation, som ämnar sig landvägen till Peking för att uppvakta kajsaren och framföra sina klagomål till honom. Hvad säger ni om att taga emot ambassaden? Det är ju ingen konst att skapa till kajsare och mandariner, och jag kan bli tolk — eller hur?

Jag behöfver ej säga, att m:r Rights förslag mottogs med förtjusning, och att alla strax lade hand vid kostymeringen och annat, som behöfdes. Ett ofantligt stort rismagasin, som tillhörde Rights principal, pryddes på det festligaste, fregattens flaggor lånades, hundratals kulörta lyktor och dito bundtar af guld- och silfverpapper m. m. inköptes. Kommendören och det öfriga befälet inbjöds, och då den värkliga beskickningens ankomst hemlighållits för dem, visste de ingenting därom.

Den efterlängtrade aftonen kom. M:r Right med en lysande vakt rodde emot de båda larchas*, i hvilka ambassaden ganska riktigt ämnade passera förbi. Då anföraren för densamma fick höra, hvilken oförmodad lycka, som väntade honom, nämligen att så oväntadt hastigt och lättvindigt få audiens hos »solens broder och månens kusin», gick han genast i land. På förslag af kamraterna hade jag åtagit mig att vara kajsare och satt nu på en af guld- och silfverpapper lysande tron. Så väl jag som en sex, sju af skeppsgossarne, hvilka skulle föreställa mina hustrur,

* Ett slags små djunker eller kinesiska farkoster.

voro i ansiktet och på händerna helt och hållet förgyllda med bladguld. Alla mina mandariner voro på liknande sätt försilfrade, och för öfrigt voro hofvets alla tjänsteandar målade blå, gula, gröna och röda, allt efter den rang de ansågos innehafva.

Tack vare de många brokiga lyktorna, flaggorna, guldet, silfret och färgrikedomen, tog sig det stora huset — med den förgylde kajsaren och hans lika lysande käjsarinnor, med de försilfrade mandarinerna och kajsarens stora vakt — särdeles högtidligt ut.

Sedan kommendören med sitt följe blifvit mottagen och placerad, infördes ambassaden. De sju sändebuden kastade sig framstupa — hela hofvet likaledes, och detta upprepades flere gånger, hvarefter den förnämste öbon ämnade läsa upp ett tal, som var skrifvet på minst hundra ark rispapper. M:r Right, som var öfverhofceremonimästare, lade dock varligt ned hela talet i det konstrikt arbetade skrin, hvarur det tagits upp, i det han meddelade den förvånade ambassadören, att kajsaren i sin förunderliga vishet kände hela talets innehåll utan att ha läst eller hört det.

Härefter bad anföraren att få framlägga de skänker, som ambassaden medfört, men han erhöll till svar, att detta enligt kinesiskt bruk ej borde ske förr än dagen efter den första uppvaktningen.

Nu bjödos såväl de främmande som hela hofvet på varm punsch, och kajsaren behagade resa sig samt lät mr Right förklara att han önskade ambassaden välkommen och att det var densammas ovillkorliga skyldighet att dricka i botten det stora glas, hvar och en fått i handom. Kineserna stånkade och svettades, men det hjälpte ej — de måste dricka i botten.

Då detta var gjordt, uppstämde kajsaren och hela hans hof en skön sång, som hade en märkvärdig likhet med »Rule Britannia», och som följdes af en ny bottenfock, hvarefter sexton änglar med stora silfvervingar inför kajsaren och ambassaden utförde den i det himmelska riket så högt ansedda »Hoftédansen», som emellertid besynnerligt nog hade stort tycke med en engelsk sjömansdans, kallad reel.

Återigen måste ambassadörerna tömma ett glas af »det himmelska rikets nektar», hvarefter käjsaren nedsteg från sin förgyllda tron, tog anföraren för beskickningen om lifvet samt började svänga omkring med honom i en liflig dans.

De förgyllda käjsarinnorna rusade på de öfriga främlingarne samt drogo dem in i dansens hvirfvel. De goda sändebuden hade blifvit en smula på tre kvart af den starka drycken och dansens yra bidrog ej till att lugna dem. Omsider tog det slut med svingandet, men man kan tänka sig käjsarens, käjsarinnornas, mandarinernas och det öfriga hofvets utseende, då de nu lackade af svett och större delen af deras lånta härlighet sköljts bort; silver och guld, färger och smink rann i floder, hela golfvet var öfverströdt af lysande papperslappar, af änglavingar, mustascher och delar af de sköra pappersdräkterna. Officerarne skrattade, så att de höllo på att kikna, och denna munterhet minskades ej, då kineserna, livvade af punsch och dans, med pekfingrarna i vädret sjöngo: »tsing tsong tsing-tsing tsong tsing», samt snurrade rundt än på den ena foten och än på den andra.

Kommandören hade trott, att äfven ambassadens medlemmar voro utklädda skeppsgastar. När han fick höra, hur det hängde ihop, skrattade han till att börja med ännu mera, men blef sedan helt allvarsam. Dagen därefter gaf han frukost ombord på fregatten och sökte då så godt som möjligt förklara och urskulda tillställningen samt lyckades småningom blidka de både flata och förargade sändebuden från Formosa. Men på natten, då dagens festande tagit slut, hörde man från ett hörn af magasinet, där det sönderrifna papperet bildade ett godt läger: »tsing, tsong, tsing»... och engelska folksången i skön förening med starka snarkningar.

Där har ni historien, slutade »onkel Figge» skrattande, Jag har således varit käjsare i Kina åtminstone för en dag — och i ambassadens ögon.

»Tack skall han ha, Krona! Det lät då inte så alldeles orimligt, och jag får väl lof att sätta tro till honom den här gången», förklarade faster.

De många berättelserna af farbror och »onkel Figge»

samt deras skildringar från främmande länder började så småningom hos mig väcka en liflig åtrå att själf få upplefva lika märkvärdiga äfventyr.

Efter att i fyra års tid ha funderat på saken, förklarade jag ock en vacker dag för farbror och onkel mitt beslut att taga hyra och begifva mig ut till sjös. Farbror och konstapeln hade ingenting däremot, men faster var till en början af olika mening, ehuru hon till slut, då hon såg att jag hade allvar med min föresats, gaf med sig äfven hon. Genom rekommendation från varfischefen lyckades det äntligen för mig att erhålla plats på Ostindiska kompaniets skepp »Gustaf», fördt af kapten König.

Det var ett mäktigt stort fartyg om fyratio kanoner under däck, utom flere därofvänpå, samt en svängkanon på backen. Dess bestämmelseort var Kanton.

Väl försedd af faster med det jag för resan kunde behöfva samt fullproppad af farbror och konstapeln med nyttiga lärdomar och råd, afseglade jag i slutet af Maj, mönstrad såsom yngste jungman ombord. I min sjömanskista hade jag ett bref från prosten Grundell, till hvilken jag skrifvit om min afresa. I sitt vänliga svar skref han, att mina föräldrar voro nöjda med mitt beslut, och att deras samt hans egna välsignelser följde mig på min färd.

Svårt vore det för mig att skildra de känslor, hvilka rörde sig inom mig, då mitt hemlands kuster allt mer och mer försvunno ur min åsyn. Allt hvad som händt mig, drog nu förbi min inre syn som drömbilder, och jag skulle kanske ha alldeles försjunkit i grubblerier, om ej det rörliga lifvet om bord snart tagit mina sinnen i anstråk.

För en frisk nordost passerade vi morgonen efter vår afsegling förbi Skagens fyr, och den gynsamma vinden följde oss äfven öfver Nordsjön. Engelska kanalen passerades, och vi befunno oss i Atlantiska hafvet.

En morgon, då jag, som var indelt på styrbords, eller — som det äfven kallas — kaptens vakt, befann mig på däck, blefvo vi prejade af ett stort lineskepp, som förde engelsk flagga. Huru betraktade jag ej detta vidunder till fartyg! Visserligen var vår egen skuta stor, men emot den engelske örlogsmannen föreföll hon mig som en lek-

sak. Styrmannen sade ock, att det var det största af alla skepp i den britiska flottan.

Dagen härefter började vinden att skralna, och på kvällen kastade den sig på sydväst. Mörka moln uppstego hotande vid horisonten, och fastän vindens styrka aftog, blefvo vi befallda att minska segel. Snart voro endast stormseglen kvar, och då jag såg kaptenen och styrmännen i ifrig rådplägning på akterdäcket, vände jag mig till en äldre sjöman som stod bredvid mig, och sade frågande:

»Det är ju nästan alldeles lugnt, men vi få väl hård blåst eller kanhända storm snart nog?»

»Rätt gissadt, tuppsyckling! Vi få oss allt en rifvare inom en halftimme, och många minuter dröjer det inte, förrän vi få skalka kanonportarne och surra om bestarne där nere.»

Den gamle hade knappt talat ut, förrän det väntade kommandot gafs, och vi störtade ned på batteriet, försågo kanonerna med dubbla brokar samt surrade och fastgjorde allt löst, som vid den väntade stormen kunde kringkastas och förstöras. Då detta var gjordt, ilade jag upp på däck. Hafvet låg alldeles lugnt, seglen hängde slappa och rördes endast genom fartygets rullning, hvilken betydligt tilltagit under den tid, jag varit under däck. De moln, vi förut varseblifvit i sydväst, hade under tiden samlat sig, så att de numera utgjorde en enda sammanhängande, blåsvart sky, som redan hade inkräktat halfva himlen. Kanten af detta moln afbröt skarpt mot den klara luften och tycktes ibland utsända och åter indraga små smuts gula skyar. Dyrningen ökades allt mer och mer samt rullade hög och kullrig mot skeppets bog, höjande och sänkande detsamma på blyfärgade vågor.

Kranbalksvis om babord tycktes himlen och hafvet förena sig i ett. Någon horisont syntes icke, ett grått regnmoln sköt med hastig fart upp mot zenith och urladdade sig i ett starkt regn; detta hade knappast upphört förrän kaptenens kommandoord bjöd att bärga de få segel, hvilka ännu voro uppe. Då jag gjort fast de mig tillhörande beslagssejsingarne, blickade jag ut öfver hafvet och såg nu, att en horisont bildat sig, där himmel och haf nyligen ej kunnat åtskiljas. Men hurudan var denna

synrand? Den var rörlig, den närmade sig, fräsande och rytande, närmade sig som en krans af fradgande skum. När jag nedkom på däck, hörde jag stormens hvinande i tågvirket, och då jag kände det stora fartyget lägga öfver åt styrbord, skyndade jag mig upp åt lovarts reling, hvarest jag såg de fleste af mina kamrater, nedhukade, hållande sig fast vid koffernaglar och tågändar. Det lyckades äfven mig att få tag i en af de senare.

Nu öfverspolades fartyget af några sjöar, och stormen brast lös med ett dån, liksom mångfaldiga åskor urladdat sig i vår närhet. Fartyget låg nu nära nog kantradt med babords reling högt upp och styrbords sida nedtryckt, så att vattnet sköljde ut och in genom dess spygatt. I detta ögonblick hörde jag en röst, som mumlade i mitt öra:

»Nu eller aldrig skall du åt helvete!»

I detsamma kände jag ett häftigt slag öfver armarne och en icke mildare spark i min sida. I häpnaden och af smärta släppte jag mitt tag och halkade ned åt lä. Jag hade dock hunnit varsna den person, som så lömskt öfverfallit mig, och tyckte mig i hans anlete igenkänna min forne anklagare, Andreas Bryngelssons, drag. Jag hade ännu icke hunnit läbastingeringen, förrän en våg förde mig akter öfver till storvantet, hvarest jag lyckades hugga mig fast; sedan jag där äntrat ett stycke, klängde jag mig kvar en stund. Jag hörde nu kaptenens kommando samt såg mina kamrater upphissa och anskota en klyfvare. Stormens första utbrott var öfver, och när det upprepades med fördubblad kraft, hade det ståtliga fartyget redan rest sig, samt i följd af vindens tryckning å de under tiden hissade förseglen fallit af, så att det nu länsade undan vinden.

Jag gick nu ned och intog min post på däck, förgäfvesspejande efter min lömske fiende.

Kort därefter hördes nya kommandoord, bottenrefvade märssigel sattes, och snart låg fartyget bidevind för babords halsar, flygande utåt det upprörda hafvet. Då stormen mot aftonen tilltog, bärgades alla seglen med undan-tag af några mindre stormsegel, för hvilka skeppet låg bi under natten.

Skansen var tudelad; den utgjordes nämligen af ett rum för styrbords- och ett för babords vakt, och i hvar-

dera afdelningen var äldste båtsmannen ordningsman. I styrbords afdelning innehades denna hederspost af båtsman Lilja, en äldre man af omkring 50 års ålder. Han var mycket god vän med min farbroder och hade åtagit sig ett slags förmynderskap för mig. Jag berättade för honom i största korthet om Andreas Bryngelsson och hans förtid samt om det mordförsök, jag varit utsatt för. Han bad mig vid tillfälle visa sig mannen i fråga och lofvade att ha ögonen på missdådaren.

Lugnad häraf, uppsökte jag min koj, för att hvila mig de timmar jag hade ledigt. Det stora skeppet höjde och sänkte sig på de ännu större vågorna, hvilka än kastade det ned i djupet och än lyfte det, så att dess bogspröt ofta nog tycktes ha den ställning, som egentligen tillkom fartygets master. Ömsom lade det stora skrofvat sig öfver åt ena eller andra sidan, under det en ohygglig orkester af tjutande toner spelade upp till den vilda dansen.

Plötsligen ljöd kommandoordet »alle man på däck!»; och innan vi ännu hunnit ut, hördes ett brakande från fören, åtföljdt af ett förfärande skri, hvilket nästan förstod oss. Vi trodde, att skeppet törnat och sprungit förut.

Men det var något annat å färde. Framför skeppets bog sågs en liten skonert, hvars mesanmast var borta, hvars akter syntes krossad — och som sjönk, innan vi ännu lyftats af nästa våg.

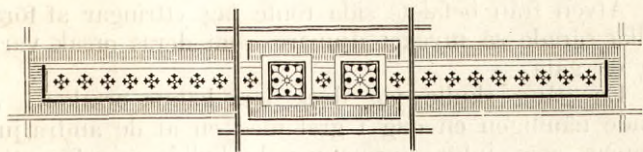
Jag märkte, att denna öfversegling upprörande invärkade på mina kamrater och då gamle Lilja högt sade: »Gud vare deras själar nådig!», hviskade många läppar därtill ett sakta men innerligt »amen».

Den rasande stormen drog sig allt mera på ostkanten och tycktes på fjärde dagen ånyo tilltaga, men från nordost.

Då vi nu kunde styra kurs, länsade vi för små segel förbi Kap Finisterre och befunno oss snart på höjden af Gibraltar.

5 KAP.

Förtal och upprättelse. — En fiende. — I hafvet. — Mohren. — Ett hemlighetsfullt skepp. — Spanska hufvuden. — Min fänge.

Med frisk fart ilade det stolta skeppet fram öfver de oroliga vågorna, hvilka ju mer stormen aftog och de tunga molnen delade sig återtogo denna obestämda blågröna färg, som konstnären har så svårt att härma. Snart genombröt solen den tunga slöja, som alltifrån stormens början hindrat oss att skåda hennes strålände klot. Värmen återkom, och den småningom molnfria himlen utbredde sitt blånande hvalf öfver de nu lugnade vågorna. Den öfverståndna faran och den här på höjden af Kanarie-öarne friska och lifvande luften vidgade våra bröst och återstälde den muntra sinnesstämningen ombord.

Emellertid lade jag märke till, att den ena efter den andra af mina kamrater småningom drog sig ifrån mig, och oakadt alla mina försök att genom små tjänster och vänlighet vinna deras vänskap, stod jag snart, så att säga, utom deras krets.

Endast gubben Lilja öfvergaf mig icke, och oakadt de sneda blickar, hvarmed de öfriga af besättningen betraktade mig, kunde jag icke märka någon förändring i denne hedersmans beteende.

Äfven från befälets sida rönte jag yttringar af förakt, hvilka sårade så mycket djupare, som deras orsak var för mig en gåta.

En gång skulle jag dock lära känna orsaken. Jag råkade nämligen en dag i gräl med en af de andra jungmännen, som inför styrmannen beskyllde mig för att ha slarfvat bort en så kallad märbspik. När vi båda återvände till backen, öfveröste han mig med skällsord samt kallade mig posttjuf och mördare. Plötsligen gick då ett ljus upp för mig, och i det jag rusade på baktalaren och slog ikull honom på däck, tvingade jag honom att erkänna af hvem han lärt sig att rikta dessa skällsord mot mig.

Han angaf nu Andreas Bryngelsson och berättade, att denne så väl för befälet som för mina kamrater angifvit mig för att ha mördat en postiljon, stulit den medföljande posten och sedermera rymt och tagit hyra för att undkomma lagens näpst.

Kamraterna, hvilka hade slagit en ring omkring oss, åhörde med synbart intresse den hemska berättelsen. Då min motståndare slutat, framkom gamle Lilja och förklarade, att Bryngelsson vore den sannskyldige mördaren, och att jag vore oskyldig, samt framtog ur min sjömanskista och uppläste de bref från prosten Grundell, hvari denne uttryckligt fritog mig från all delaktighet i det hemska dådet.

Bryngelsson, hvilkens nedrighet härigenom afslöjades, fick nu för egen del hålla till godo med det obehag, han bryggat åt mig.

Underrättade af gubben Lilja om det orättvisa i deras misstankar, öfverhopade mig äfven befälet från denna dag med sin välvilja. Hvad åter Bryngelsson beträffar, drog han sig tillbaka inom sig själf och tilltalade hvarken mig eller de andra af besättningen; men jag kunde ganska väl af de ilskna blickar, hvarmed han allt emellanåt betraktade mig, sluta till, att hans hatfullhet rufvade på hämd.

Vi hunno snart till höjden af Madeira och njöto med välbehag af den milda väderleken, hälst af de härliga näterna. Många utaf oss inrättade sofplatser på backen, på taket af skansen, ja, till och med i märsen, med ett ord öfver allt där man kunde höra vågens sakta brusning,

under det man betraktade det af otaliga stjärnor strålande himlahalfvet.

En afton, då jag slutat min vakt och beredde mig att krypa till kojs ytterst vid kranbalken om styrbord, blef jag plötsligt af en häftig stöt bakifrån kastad hufvudstupa i sjön. Då jag sjönk, såg jag skeppet likt ett stort moln passera öfver mitt hufvud, och öfverraskningen i förening med det kalla badet gjorde mig för några ögonblick yr i hufvudet. Jag återkom dock snart till mig själf och höjde mig med några kraftiga simtag upp till vattenytan.

Ombord hade man tydligen icke lagt märke till min olycka, skeppet aflägsnade sig med alla segel tillsatta, och mina nödrop förklingade ohörda.

Ensam i det ändlösa hafvet, ensam och hjälplös, hänvisad uteslutande åt egna krafter, som dock skulle förslå blott några timmar, kunde jag icke annat än anse mig förlorad. Som jag i följd af värmen var iklädd endast ett par segelduksbyxor och en bomullsskjorta, nedtrycktes jag ej af några öfverflödiga kläder utan kunde genom sakta simtag med lätthet hålla mig uppe. Efter en halftimmas tid upptäckte jag i lovart ett mörkt föremål, hvilket höjde sig ofvan vattnet och syntes drifva ned emot mig. För första gången i mitt lif intogs jag nu af rädsla och förskräckelse, ty antingen likheten var verklig eller min inbillning skapade denna likhet — alltnog, jag tyckte detta föremål vara ryggen af en haj. Med all hast sökte jag aflägsna mig från den mörka massan, då jag på en gång såg mig omgifven af flere liknande föremål; mitt blod stelnade af fasa, och förtviflad fattade jag tag i ett af de närmaste.

Min glädje kan icke beskrivas, då jag i stället för den fruktade bekantskapen med hafvets människoätare, kände min hand fatta i en flytande stock, omgifven af slemmigt sjögräs. Jag samlade nu ihop så många jag kunde af dessa flytande dynor och lyckades slutligen att af dem bilda en liten flotte, som i hög grad hjälpte till att hålla mig uppe.

I daggryningen krusade en lätt bris hafvets yta, och med hjärtat uppfyllt af de varmaste tacksägelser till den allsmåttige, upptäckte jag på cirka en sjömil afstånd det

långa och låga skrofvat af en välriggad skonert. Jag aftog min skjorta och lät den under höga rop svänga af och an öfver mitt hufvud. En half timme härefter hade man upptäckt mig, skonerten föll af, och en båt utsattes. Knappt var jag upptagen i den räddande farkosten; förr än jag förlorade sansen.

Då jag återkom till mig själf, fann jag mig liggande på en soffa i en större kajuta, och vid sidan af mitt läger stod lutad öfver mig en mager, brungul figur, hvars långa, hvitgråa skägg räckte nära på till hans midja. Då jag reste mig och blickade mig omkring, varseblef jag en ung man af ståtligt utseende, klädd i en för mig främmande men särdeles dyrbar dräkt. Den okände kunde vara omkring fem och tjugu år gammal; den höga pannan, de mörka, blixtrande ögonen, den lätt böjda näsan och de små mörka mustascherna gäfvö åt hans mörkhyade ansikte ett uttryck af skönhet i förening med manlig kraft. När jag slog upp ögonen och frågade hvar jag var, vände den gamle mannen sig till den yngre med största vördnad och yttrade några ord på ett för mig alldeles främmande språk, på hvilket den yngre svarade honom, hvarefter gubben ödmjukt bugande aflägsnade sig.

Då jag steg upp från min bädd, fann jag mig iklädd en vid och mjuk dräkt af ljust ylletyg. Den okände, som bekvämt sträckte ut sig på soffan, stödd mot några dynor, vinkade åt mig att komma närmare. Då jag förstod hans mening, satte jag mig ned, med förundran lyssnande till det klangfulla språk, hvarpå han tilltalade mig. Genom tecken lät jag honom förstå, att jag ej begrep ett ord af hvad han sade — en stum förklaring, som jag upprepade, då han på ett nytt språk, som jag förmodade vara spanska, tycktes åter upprepa hvad han förut sagt. Synbart missnöjd öfver, att jag icke kunde förstå honom, klappade han i händerna, hvarvid en sidodörr öppnades och en negeryngling inträdde, hvilken efter några af den okände utdelade befallningar fattade min arm samt förde mig in i en mindre kajuta, där jag undfägnades med en läskande dryck, några frukter och en bit rispudding.

Under flere påföljande dagar dref jag omkring på skonerten och gjorde mig hemmastadd med densamma. I

början tilltalades jag af många bland den talrika besättningen, men slutligen lämnades jag i fred, sedan det visat sig, att jag icke förstod ett ord af hvad de sade.

Genom den unge negergossen, med hvilken jag delade hytt, och talade på ett eget slags teckenspråk, kom jag underfund med, att fartyget tillhörde den unge man, jag talat om, och att han var en rik mohr, som ägde stora egendomar i Marocko. Den svarte gossen nämnde staden Mogador, i hvars utkant hans herre ägde ett palats. Ehuru jag försökte det, fick jag ingen upplysning om ändamålet med den kryssningsfärd, hvarpå skonerten var ute. Jag hade för mig själf gjort den iakttagelsen, att fartyget var särdeles väl beväpnadt, ty utom åtta långa kanoner på däck fanns äfven en sådan placerad akterut; den kunde vändas åt hvilket håll man behagade, och den var fullt jämförlig med de adertonpundiga kanoner, jag sett på varfvet hemma i Majorna. Väggarne voro inom det låga mellandäcket öfverallt där plats fanns beklädda med blanka vapen, såsom kroksablar, dolkar, pistoler och änterbilor, och då jag ej kunde upptäcka något egentligt lastrum, samt besättningens styrka utgjorde mellan fyratio och femtio man, var jag snart på det klara med, att jag råkat hamna på ett sjörofvarefartyg.

Huruvida detta mitt antagande ägde sin riktighet eller ej, därom må läsaren själf döma under fortgången af denna berättelse. Efter kort tid kunde jag göra mig tämligen förstådd och äfven begripa hvad som talades på det för mig ditintills obekanta språket, som sedermera befanns vara arabiska. Ali ben Mohammed — det var befälhafvarens namn — var min bäste läromästare i detta språk, i det han dagligen talade med mig långa stunder och gjorde allt för att hjälpa mig på trafven att begripa.

Omkring en månad efter mitt upptagande ombord, under hvilken tid vi gästade Kanarieöarne, inkom den gamle gråskäggige Abdallah, som var ett slags sekond ombord, och rapporterade, att en stor örlogsman var i sikte. Ali Ben Mohammed gick då upp på däck och öfvertog själf befälet.

Fartyget i fråga befanns vara en fregatt, som strax styrde kurs på oss. Mohren lät nu tillsätta skonertens alla

bidevindssegel samt loverade upp i närheten af fregatten, hvarvid han dock passade på att hålla sig utom skotthåll; och under flere timmar efterhärjade det mindre fartyget nästan alla de rörelser, det större företog. Slutligen syntes en mörk flagga med hvitt, trekantigt märke äntra upp för fregattens kryssbramstång, och den signalen besvarades ögonblickligen med tillsättande af en likadan på toppen af skonertens stormast. Båda fartygen lade nu bi, och sedan de växlat åtskilliga signaler, utsatte hvardera en båt, hvilka bemannades och mötte hvarandra midt emellan skeppen, hvarefter fregattens båt i sällskap med skonertens återvände till den senare.

Fartygen voro nu så nära hvarandra, att äfven om örlogsmannens båt ej haft den engelska flaggan hängande öfver sin akter, kunde vi från skonerten tydligen se densamma utveckla sig för vinden under fregattens gaffel. Med förvåning betraktade jag den engelske sjöofficerens artiga hälsning och vördnadsfulla uppförande mot Ali ben Mohammed samt den artighet, hvarmed den senare inbjöd sin gäst att nedstiga i kajutan. Strax därefter nedkallades jag af min svarte vän för att biträda honom vid kringbjudandet af frukt och andra förfriskningar. Jag hörde då, att värden och gästen voro inbegripna uti ett särdeles lifligt samtal, hvilket å båda sidor fördes på spanska språket. Snart återvände den engelske löjtnanten till fregatten, hvilken sedan styrde nordvart för fulla segel, under det vår skonert bidevind för styrbords halsar ilade sydost hän nedåt Guineaviken. Jag var emellertid ganska nöjd med min vistelse ombord på skonerten och blef det ytterligare, då jag så småningom mer och mer lärde mig arabiska språket, så att jag kunde göra mig förstådd. Hos Ali ben Mohammed var jag snart gunstling, och då han såg att jag ingalunda gaf efter någon af hans raskaste och vigaste gästar vid antring i tackel och tåg, utan fast mer öfverträffade de fleste af dem, steg jag än mer i hans ynnest.

En dag föll min svarte vän, negergossen, i sjön. Då det blåste ej obetydligt, skulle han otvifvelaktigt ha gått till botten, föga sinkunnig som han var, om jag ej ögonblickligen hoppat efter och lyckats hålla honom uppe, tills båt kom och hjälpte oss. Från denna stund hade jag

i denne gosse, hvilkens namn var Burr, den mest tillgifne vän.

Några dagar härefter upptäcktes ett segel under lä bog och genast gafs order att styra ned mot detsamma.

»Vid Profeten! det är den väntade,» sade Ali ben Mohammed och vände sig till sekonden, som ännu ett ögonblick höll kikaren riktad på den främmande seglaren.

»Barik Allah! (prisad vare Gud!) det är spanjoren!» blef svaret.

Jag hörde nu Ali utdela några befallningar till sin underbefälhafvare, och efter ett par kommandoord af denne blef det i hast lifligt på däck och i batteriet. Vapen nedtogos öfverallt, och inom få minuter var hvarenda man väpnad till tänderna.

Nu fann jag mina farhågor med afseende på skeppets natur vara styrkta, och jag skyndade ned till Burr för att af honom få ytterligare bekräftelse därpå. I kajutan fann jag Burr i ovanligt lifvad sinnesstämning, väpnad med dolk och med sabel i bältet. Under det han laddade en pistol, grinade, sjöng och dansade han samt rullade sina hvita ögon som en galning. I början tilltalade jag honom förgäfvets. Skrattande började han snurra omkring, och endast genom att fatta tag i honom kunde jag förmå honom att stanna.

»Holoj, Burr!» ropade jag. »Har djäfvulen fallit öfver dig, eller hvad är det åt dig?»

»Åhå, massa Kebir», svarade Burr, hvilken sålunda öfversatt mitt namn på arabiska och som slutligen jag i följd häraf af alla om bord benämndes. »Nu skall ni få se på en rolig dans. Burr skära hufvudet af många spanjorer — många! många!» — — —

»Fy, Burr! Hvad ha de stackars människorna gjort dig? Ingenting — och du vill ändå döda dem.»

»Ingenting, säger massa . . . De ha stulit många svarta män . . . hafva många ombord . . . sälja dem långt bort.»

»Hvad för slag?» frågade jag förvånad; »är fartyget, vi möta, ett slafskepp? Och, om så är, ämnar Ali ben Mohammed anfalla det och befria slafvarne? Han har ju själf många slafvar, efter hvad du sagt mig.»

»Mohammed hämnas på spanjorerna, döda dem, tar

alla slafvarne och behåller ett par af de starkaste, skickar alla de andra hem. Mohammed har många, många svarta slafvar, alla stora, starka, och alla bli fria och få gå, om de vilja, men ingen vill gå från Ali ben Mohammed.»

Nu hördes buller på däck, och som en pil ilade Burr ut ur kajutan. Plötsligen dånade ett kanonskott, och på fartygets darrning kunde jag förstå, att det var vår egen kanon, som affyrats. Jag gick nu in i Alis kajuta, nedtog från väggen en mohrisk stridshammare och begaf mig upp på däck.

Skonerten hade passerat skeppet till lovart och vändt samt närmade sig hastigt dess styrbords läring. På det främmande fartyget tycktes råda en förfärlig villervalla. Dess fockmast var afskjuten och släpade i lä, och dess besättning ansträngde sig att kapa ifrån en mängd tåg och dyligt. Skonerten var nu tätt invid skeppets sida; och på den förres däck samt i dess lä-tackel var besättningen samlad, färdig att äntra. Ungefär hälften af skonertens manskap bestod af unga, muskulösa negrer och den andra delen af mohrer, hvilkas senfulla, smidiga och allvarliga gestalter gjorde ett lika intryck af styrka. Likt pantrar väntade de på signalen att kasta sig öfver sitt rof; de lågande ögonen och de blänkande vapnen varslade ej om nåd för fienden. Skonertens bog befann sig blott några tum från skeppets mesanröst, då en skarp hvissling hördes och vårt folk med ett helvetiskt skri kastade sig ombord på det spanska fartyget. Uppåt dess sidor klättrade de likt ormar, och från tacklingen hoppade de som vildkattor.

Det var en gräslig syn, som tedde sig för mina blickar. Spaniorens försvarade sig tappert; och från fören, där besättningen samlat sig, hördes en liflig eld. På akterdäcket försvarade sig fartygets chef samt några officerare mot en öfverlägsen skara af negrer och araber. Ali ben Mohammed trängde sig fram emellan de stridande, under det han ropade till spaniorerna att gifva sig. I detta ögonblick föll en af våra negrer med klufvet hufvud för våra fötter, och tvenne af fienderna rusade med raseri mot Mohammed, hvars dyrbara dräkt och vapen tillkännagåfvo anföraren. Ali ben Mohammed sårade genast den ene af dem men skulle otvifvelaktigt träffats af ett förfärligt hugg,

som den andre, en lång svartmuskig karl, måttade åt hans hufvud, om ej jag parerat detsamma, och strax efteråt föll spanioren arm, träffad af min stridshammare, krossad till sidan. Burr störtade genast på den sårade och stötte med ett vildt skri sin dolk i hans bröst. Då jag vände mig från denna anblick, såg jag Ali i handgemäng med sin motståndare; plötsligen kastade den förre sig till sidan och med en blixtnabb rörelse afskar han i ett enda hugg med sin hvassa kroksabel sin motståndares hufvud.

Striden upphörde snart, de få öfverlevande af skeppets besättning lågo bundna och bevakade, men högt öfver de sårades jämmer höjde sig rysliga skrik från fartygets inre. Några araber skyndade dit ned och kommo snart därefter upp med två dystra figurer, som de gripit under deras barbariska sysselsättning att mörda de i rummet fånglade slafvarne, af hvilka redan ett tjugutal hunnit dödas. Endast Ali ben Mohammeds strängaste befallning hindrade den ursinniga hopen att rifva de båda uslingarne i stycken. Nu upphämtades ett par dussin af slafvarne och befaldes att rengöra däck; de döde kastades i hafvet, och de sårade förbundos. På akterdäcket satt Ali med sin af blod drypande sabel i handen. Burr var ryslig att skåda, där han på hackbrädet promenerade af och an öfversölad af blod och svängde en spanjors afhuggna hufvud.

Plötsligen uppgaf han ett besynnerligt rop och nedlade det blodiga hufvudet för Alis fötter. Med förvåning och afsky såg jag nu en del af vårt folk följa exemplet. Snart lågo sexton hufvuden framför den unge mannen, som för hvarje af dessa gåfvor yttrade:

»Wallah kin (det är bra!)»

Då jag vände mig bort, såg jag bland de fångna en ung vacker man af omkring tjugo års ålder, som hade försvarat sig med utmärkt tapperhet mot öfvermakten, men som nu låg bunden på däck; han tycktes försmäktas af törst. Jag skyndade att hämta vatten, hvarmed jag läskade hans brännheta läppar och aftvättade hans sår, hvarefter jag flyttade honom i skuggan och där nedlade honom så bekvämt som möjligt. När jag såg, att hans händer svullnat af tåget hvarmed de voro bundna, afskar jag detsamma med min dolk. Knappt hade den sårade fått sina

händer lösa, förr än han fattade mina, tryckte dem och framförde på sitt för mig obekanta modersmål en tack-sägelse. Med tecken lät jag honom förstå, att jag ej begrep hvad han menade, hvarefter jag återvände till Alis sida. Denne hade sett hela mitt beteende och betraktade mig en lång stund forskande. Emellertid voro slafvarne uppkallade, och sedan de mönstrats afskiljdes de tio af de yngsta och raskaste samt öfversändes till skonerten, som gungade på en kabellängds afstånd i lä om skeppet. Här-efter underrättades de andre, att de skulle erhålla friheten och återkomma till sitt land igen. Med jubel emottogs detta löfte af de svarte och deras glädje gaf sig luft i högst löjliga språng och grimaser.

På en vink af Ali ben Mohammed framleddes nu fångarne, och min förskräckelse kan ej beskrivas då jag hörde honom helt lugnt gifva befallning om deras afrättning. Jag ämnade störta fram för att kasta mig till Alis fötter, då Burr och två negrer fattade tag uti mig; den först-nämde slog sina armar om min hals och hviskade i mitt öra, att jag för allt i världen skulle hålla mig stilla och att om jag närmade mig Ali ben Mohammed, i den sinnesstämning i hvilken han nu befann sig, så sutte ej mitt hufvud fastare än spaniorernas.

Förgäfves sökte jag rycka mig lös; Burr höll sin hand för min mun, och negrerna klämde mina armar som i ett skrufstäd. Då slutligen tre hufvuden fallit, låtsade jag gifva med mig samt bad Burr släppa mig, hvilket han gjorde.

Framför Ali ben Mohammed stod en herkulisk neger, naken till midjan och med en bred sabel i hand. Två andra svarta framledde de olyckliga, lade dem på knä och böjde dem framåt, hvarefter bödeln med ett hugg skiljde deras hufvuden från kropparne. Om det var en händelse eller ej, det vet jag icke — alltnog, den siste som framleddes var den unge man, hvars sår jag nyligen förbundit. Stolt framgick han, och med en tacksam blick på mig lade han lugnt armarne på ryggen liksom han ej ville förråda det jag lossat hans band. Nu kunde jag ej hålla mig kvar längre där jag stod. Med otrolig kraft vred jag handlofvarne ur mina väktares händer, stötte undan Burr och sprang fram till Ali ben Mohammed.

»Herre!» sade jag till honom. »Skänk denne unge man lifvet. Jag ber dig därom vid den kärlek och beundran, jag hyser för dig.»

Mot min förmodan försvann den mörka elden ur min kaptens ögon, och de fästade sig med mildhet på mig.

»Kebir», svarade han, »jag har svurit att utrota denna stam, hvar hälst jag kan det, och vore äfven du spanior, så låge redan ditt hufvud bland de andras, jag kan ej bifalla din begäran.»

»Herre, jag ber dig ännu en gång, i Guds den mildes och barmhertiges namn, gif mig denne fånge! Jag har räddat ditt lif i dag — gif mig dennes i stället!»

Nu störtade Burr fram och föll på knä för Ali ben Mohammed samt började bedja:

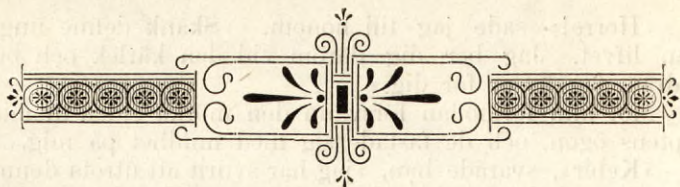
»O, herre!» bad han bevekligt. »Tag hufvudet af Burr i stället, men gif denne otrogne åt den unge mannen!»

Plötsligen yttrade fången några ord på spanska till Ali, hvilkens anletsdrag ljusnade, i det han sade: »Kebir! din begäran beviljas, ty mannen säger sig vara en fransk, men för bort honom, och vare han din slaf — jag vill ej se honom mer.»

»Vid mina ögon, herre!» svarade jag och kysste hans hand.

Jag förde främlingen med mig i första båt, som afgick till skonerten. Här inkvarterade Burr min fånge i sin egen koj, och vi förbundo hans sår samt skötte honom på bästa vis. Morgonen därefter styrde skonerten i sällskap med skeppet, hvars tackling och mast blifvit repareerade, för fulla segel nord nordost hän.

6 KAP.

Ett samtal. — Ali ben Mohammeds öden.

Likt två svaner med utbredda vingar, sväfvade de båda fartygen framåt öfver den glittrande hafsytan. Än skyndade skeppet som ett af jägaren skrämtdt villebråd framför den vindhundsligt förföljande skonerten, än tycktes det förra uppbjuda alla sina krafter för att upphinna den senare, hvars seglingsförmåga oaktadt dess mindre byggnad, betydligt öfverträffade skeppets. Dagen efter det skeppet var satt i stånd att följa oss blef jag inkallad till Ali ben Mohammed. Den vänlighet, hvarmed han inbjöd mig att sitta ned, var ganska öfverraskande, hälst som Burr, då han hämtade mig, ingalunda hade något vidare uppmuntrande yttre.

»Kebir», sade den unge mannen efter att en stund ha betraktat mig med en skarp forskande blick, »hvad tänker du själf om din del i gårdagens seger?»

»Herre», svarade jag, »det var ju ingen strid utan ett slaktande, ett ohyggligt mördande — vi voro fyrtio mot några och tjugo».

Hans ansikte var mörkt då han genmälde:

»Nåväl! Du deltog dock i kampen och dödade själf en ...»

»Jag gjorde det; men han ville ju döda *er*, och jag... jag endast försvarade *er*.»

»Hvarför gjorde du detta? Svara mig sanningsenligt på den frågan, så sannt du har heder i kroppen!»

»Jag sade det redan i går: jag håller af *er* — det är den enkla förklaringen.»

»Och i dag anser du mig vara en blodtörstig hyena?»

»Nej! men ni *var* grym... Jag vill gärna tro, att det var ingrodtt hat eller en sådan känsla, som förestafvade ert handlingssätt — men jag kan inte förklara det.»

»Nåväl, Kebir! Jag skall berätta för dig en historia, som skall skaka dig våldsammare än en samun-storm handskas med ökensanden.»

»För sexton år sedan», började han sin berättelse, »bodde en förnäm mohr i närheten af staden Mogador i Marocko. Denne man härstämmande ifrån de konungar, som för århundraden sedan styrde Spanien. Mohammed ben Ibrahim, så hette denne mohr, ägde ofantliga rikedomar, och han var dessutom besläktad med sultanen, hvarför han af denne utnämns till pascha eller ståthållare öfver Mogador. Med utmärkt redbarhet och kraft förvaltade han sitt ämbete, så att denna del af staten var den mest blomstrande i hela riket; och förtal och afund, som eljest störtat så mången, vågade icke störa den vänskap och det förtroende som rådde mellan sultanen och hans ståthållare. Mohammed ben Ibrahim hade rest vida omkring äfven i de otrognas länder, hvarest han sett och lärt mycket.

Af sina underlydande var han omtyckt och af sina slafvar snart sagt tillbedd. Den största glädje paschan njöt, erfor han i sitt hem, där två barn, en elfvaårig gosse och en tioårig flicka voro hans allt. Från den stund, barnen kunde gå, hade de följts af den faderliga blicken, som noga iakttagit de unga lynnenas egenheter, och redan då hade hans uppfostran lagt an på, att deras känsla för det rätta och goda borde kraftigt utvecklas. Aixa trädde med det näpnaste behag de från forna tider så högt berömda mohriska danserna, och den unge Ali tumlade redan om med sin lilla Thedla-häst på de gröna gräsplanerna i palatsets trädgård eller rodde system med kraftiga årtag i sin båt på den lugna hafsviken nedom slottsmuren.

En afton för sexton år sedan, då sjön låg spegelklar, var unge Ali med sin syster ute och rodde på det i violett skiftande hafvet, och då de för tillfället ledsagades af fyra bland paschans trognaste slafvar, sträcktes färden längre ut än vanligt. Ett närliggande fartyg ådrog sig Aixas uppmärksamhet, och hur foglig den lilla i allmänhet var, yrkade hon nu envist att få bese detsamma. Den mindre båten togs i släptåg af den stora med slafvarne uti, och snart voro de båda i närheten af den främmande seglaren, hvars kapten artigt bjöd de små ombord och undfägnade dem med sötsaker och frukt. Äfven slafvarne trakterades på det bästa, och kanhända hade allt aflupit utan vidare äfventyr, om icke en af dessa lätta vindar uppkommit, som börja med en plötslig soldimma för att sedan öka sig på kort tid till en frisk, sydlig bris.

En djäfvulsk tanke fick nu insteg hos fartygets kapten, och få minuter senare verkstälde han sin nedriga plan. Han lät hastigt öfvermanna och fångsla de fyra svarte, omhvälfde de båda båtarne och lät dem drifva för vinden samt styrde för den gynnade brisen mot sin resas mål, Vestindien.

Då de stackars barnen under tårar, hotelser och böner anropade den spanske kaptenen — ty märk väl! den uslingen var spanjor — erhöilo de hvar sin stränga bastonad med rysliga hotelser om ytterligare bestraffning, ifall de knotade. Detta behandlingssätt upprepades i början nästan dagligen, och efter en tid vågade de arma barnen icke ens tala vid hvarandra, då deras grymme röfvar befann sig i närheten. Kaptenen, som söp sig full allt emellanåt, tycktes stundom missnöjd med sig själf öfver att ha tagit de små, och om det nu var af fruktan för hämd eller af samvetskval — alltnog, han anlidade bågaren mer och mer. Då han var drucken, råkade han i raseri, om de små ens hviskade ett ord till hvarandra.

En dag, då den unge Ali på kaptenens befallning ren-gjorde en lampa i kajutan, råkade han slå sönder glaset. Efter en grym bestraffning kastade spanjoren den unge gossen i en skrubb, där han under hela två dagar erhöil hvarken föda eller en dryck vatten.

Nästföljande natt kröp den stackars Aixa ur sin torf-

tiga bädd och lyckades att genom ett hål insmuggla till brodern några matbitar, som hon gömt från sin egen, tarfliga kost. På morgonen kallade spanjoren det stackars barnet till sig, lät aftaga hennes kläder, band tillsammans hennes händer, hängde upp henne på en krok vid väggen och lät gifva henne en bastonad, som jag ej vill beskrifva; blodet rann utför den lilla flickans rygg, och hennes skri ljud allt mattare. Med hvilka känslor, brodern från sitt fängelse genom en springa på dess dörr åskådade denna tortyr, kan ej den lifligaste inbillningskraft föreställa sig. Den svimning, hvori han slutligen föll, var en befriare ur svåra kval . . .

Återkommen till medvetande, fann Ali dörren till sitt fängelse öpnad, och då han med vacklande steg trädde in i kajutan, såg han systemen ligga liflösa på det af hennes blod fläckade golfvet. Gråtande bar han den lilla till soffan och tvättade hennes sår. Sedan han svalkat sin brännande törst, fortfor han med sina bemödanden att återställa systemen till lif; han kallade henne vid alla de smeknamn, hon varit van att höra i fadershemmet. Efter en lång stund öppnade Aixa sina ögon och blickade omkring sig. Då hon kände igen brodern, slog hon sina armar om hans hals och hviskade matt:

»Är han borta den förskräckliga mannen?»

»Ja, ja, syster lilla! han är icke här», svarade Ali, »men hvad skola vi taga oss till?»

»Tyst, Ali, tyst! Jag känner ingen smärta . . . Aixa drömde nyss en så skön dröm . . . Drömmens ande hade fört mig hem till vår fader, och jag satt vid hans knä bland sköna blommor. Vår fader berättade för mig den sköna sagan om paradiset's ros, men drömmens ande sade: »Vill Aixa skåda paradiset's ros?» och jag svarade »ja» samt följde drömmens ande; men då böjde vår fader sitt hufvud och grät — och då vaknade Aixa.»

Den unga flickan hade knappt talat till slut, förr än hon bleknade och en ström af blod kvälde fram öfver hennes läppar. Hennes hufvud föll tillbaka på Alis arm — hon andades icke mer . . . Hon hade gått att söka paradiset's ros.»

Här slutade Ali ben Mohammed för en stund sin be-

rättelse, sprang upp från divanen och mätte den dyrbara mattan med hastiga steg. Jag nästan häpnade vid de gnuistrande, vilda blickar, han kastade omkring sig, och helt tyst tillagade jag en bägare med svalkande sorbet, som jag tigande räckte honom. Han tömde den läskande drycken, vinkade åt mig att sitta ned och fortfor:

»Den unge gossen, Kebir — han, som låg med den döda flickan i sina armar — det var jag... Aixa var min syster. Emellertid skall jag fortsätta min berättelse för dig.

Förtviflad öfver min systers död fattade jag en sabel, rusade upp på däck och anföll därmed spanjoren. Öfvermannad af besättningen blef jag bunden och nedförd, sedan jag dock tillfogat min förtryckare ett sår öfver ansiktet och ett öfver högra armen. Åsynen af min systers blodiga kropp betog spanjoren lusten att misshandla mig, men i denna stund svor jag att hämnas ej allenast på mördaren utan äfven på alla hans stamfränder, dem min arm kunde nå.

Från detta ögonblick antog jag ett helt annat sätt mot min tyrann; till utseende böjde jag mig villigt under hans ok, medan hatet glödde i djupet af min själ.

Några dagar efter min systers kvalfulla död sågo vi land, och efter att en tid ha följt kusten af en vacker ö kastade vi ankar i en liten vik. Knappt var detta verkställt, förr än några båtar lade till vid sidan; af hvad jag kunde förstå voro vi väntade, och meningen var tydligen att här aflämna och insmuggla en del af lasten, innan fartyget inlöpte i Havana. Både jag och de negrer, som tillhört min far, blefvo nu sålda och förda i land. En glädje var det för mig — och den första, jag på länge erfarit — att samme spanjor, som köpt mig, äfven tillhandlat sig en vid namn Kama, som varit mycket omtyckt af min fader, Kama var en ung, starkt byggd man om tjugo års ålder och hade af paschan blifvit räddad från döden vid ett krigståg i södra delen af Marocko. Don Estevan Orzaga, hvilken numera egde oss båda, var en mörk ung man med förnämt yttre och ägare af ett par större plantager utanför Havana.

På natten ankommo vi till don Estevans hem — en större hacienda — där Kama och jag inkvarterades i ett

stall. Jag somnade vid Kamas tröstande tal och drömde ljuft om min far, mitt hem och min lilla syster. På morgonen drefvos vi ut på fälten för att där arbeta med de andra slafvarna.

Efter två års tid, då don Estevan kommit under fund med min skicklighet i att rida, hvilken konst jag vid alla tillfällen uppöfvade, blef jag af honom antagen till enskild tjenare, hvarigenom min ställning mycket förbättrades. Småningom vann jag min herres förtroende och fick följa honom på alla hans resor.

Tack vare denna ställning kunde jag nu förskaffa min vän Kama en bättre plats, och då äfven han förstod sig på hästar, lyckades jag snart få honom anställd som stalldräng — en anordning, som don Estevan ingalunda ångrade, då han såg sina springare under negerns händer erhålla den mest omsorgsfulla vård.

Hela den tid, jag tillbringade här, hade all min håg legat åt rymning, och då jag förstod, att därtill fordrades pänningar, lät jag aldrig tillfället till förtjänst gå mig ur händerna. För Kama, som med hela sin själ var fästad vid mig, omtalade jag mina planer; äfven han tillvaratog hvarje mynt, han kunde få i dricke-spänningar, och öfverlämnade sina besparingar till mig.

Ett par gånger hade jag medföljt don Estevan till ett spelhus i Havana, och ifrån första gången jag var där, hägrade för mig detta rum, hvarest jag så ofta sett personer af alla färger stundom vinna stora högar af guldmynt. Nätterna igenom såg jag dukater, dubloner och dollars, hvilka tycktes vara så lätta att vinna. Jag hörde deras klang, och jag såg dem gnistrande rulla på det grönklädda bordet. Slutligen inträffade en dag, att don Estevan skickade mig in till Havana; jag medtog då såväl mina som Kamas samlade styfrar, tillsammans omkring tjugo dubloner. Med skyndsamhet uträttade jag, hvad jag skulle, och begaf mig därefter till spelhuset. Här var spelet redan i full gång, och då jag under de fem år, jag nu tillbragt på ön, fullkomligt lärt mig både spanska och engelska, kunde jag af de olika yttranden, som ljödo rundt ikring mig, förstå, att spelet nu nått sin höjdpunkt.

Jag trängde mig fram och satte ut en dublon — men

tappade. Nästa gång vann jag, och så växlade spelet, till dess jag vunnit tio dubloner, dem jag darrande åter utsatte på ett bräde. Jag vågade knappt se på detta guld, som skulle afgöra om min frihet och mitt hopp att återse fader och fosterland, utan satt och stirrade rakt framför mig. Ett skri höll dock på att bana sig fram från mina läppar... Pänningar och spel — allt hade försvunnit för mig, ty midt emot, på andra sidan af bordet, stod en man, hvilkens anletsdrag aldrig utplånats ur mitt minne.

Jag igenkände honom ögonblickligen. Han hade ej som kännemärke behöft det ärr i sitt ansikte, som den elfvaåriga gossen tillfogat honom. Det var kaptenen på det fartyg, som fört mig hit — min systems bödel!

Jag väcktes ur den dvalika stelhet, hvori hågkomsten försatt mig, först då ett sorl af förvåning och ett slag på axeln förmådde mig att kasta ögonen på bordet. En stor hög guld befann sig nu på den plats, där jag lagt ut mina tio dubloner, och då en röst på engelska hviskade i mitt öra: »Drag in er vinst, medan det är tid, ty ni kan omöjligt erhålla samma kort sjette gången å rad», skyndade jag att stryka till mig guldhögen och låta den försvinna i mina fickor. Jag drog mig tillbaka och sökte med ögonen min fiende; men då jag ej såg honom, vände jag mig till främlingen, som rådt mig att taga hem min vinst, och inlät mig i samtal med honom.

När jag tackade honom för hans råd, sporde han mig, huru jag kunnat våga att låta mina pängar stå kvar efter det jag redan vunnit fem gånger å rad.

»Jag följde sannerligen inte med spelet på en lång stund — det är hela orsaken; men det är egentligen ni, min herre, som räddat mig från förlust, och ni borde således ha er dryga del af vinsten.»

»För all del! Tala inte om det! Jag har allt hvad jag behöver», svarade den vänliga mannen och tillade, då vi gingo ut för trappan, »men jag betraktade er med förundran, ty just då lyckan var er så bevågen, varseblef jag i ert ansikte ett uttryck af raseri, af sorg och hämdlystnad. Ni, som är så ung — men förlåt!» afbröt han. »Jag talar om saker, som inte angår mig».

»Jag ber... Ni är bestämdt inte spanjor utan engelsman?»

»Hvarken det ena eller det andra... Jag är ifrån ett land, som ni troligen aldrig hört talas om — jag är svensk.»

Då jag genom tystnad medgaf min okunnighet, stannade min följeslagare och betraktade mig forskande, hvarpå han sade:

»Men ni... Ni är hvarken spanjor eller engelsman, ni har inte håller neger- eller indianblod i edra ådror. Jag tror mig dock kunna gissa hvad ni är för landsman.»

Förvånad betraktade jag honom. Han var en något mer än medelålders man af kraftfull och väl fyllig växt, och dragen uttryckte både förstånd och godhet. Jag frågade:

»Nåväl, hvad är jag då för landsman?»

»Ni är bestämdt arab eller mohr.»

Den okände hade knappt talat, förrän jag föll i häftig gråt och aflägsnade mig. Främlingen skyndade efter, och då vi just passerade engelska värdshuset, som det kallades, tog han mig med sig ditin och bestalde i enskildt rum en butelj vin. Då vi blifvit ensamma, sade han:

»Jag ville verkligen inte på något sätt såra er. Men låt nu sorgen fara och töm med mig en bägere för ömse-sidig välgång.»

»Hur kan ni tro, att jag är arab. Mig veterligt finnes inga sådana här på ön.»

»Ni är af arabiskt ursprung, det är säkert — ja, så säkert som jag heter Kalle Blom och är sjökaptén», sade nu mannen, i det han slog sin knutna näfve i bordet. »Jag skulle inte säga det, om jag inte i tjugo års tid seglat på Medelhafvet och till och med tidtals haft en arabisk besättning. År 1751 förde jag en liten galiot eller felucca emellan Afrika och Cadiz. Finare skuta fanns inte på kusten — gick med hvarjehanda smuggelgods förstås — ja, ja, jag kom mig upp på det och är inte sämre för den sakens skull. En gång hade jag ombord en passagerare, som spanjorerna ville åt — jo jo, han var en stor man bland mohrerna och släkt med själfva sultanen. Han hade rest mycket och skulle nu hem till sitt land igen; men se, det var groll emellan Spanien och Marocko...»

Svensken såg djupt i bågaren.

»Hvar var jag nu igen?» fortsatte han. »Jo det kom smolk i mjölken mellan bägge nationerna, och de spanska myndigheterna ville lägga beslag på min passagerare. Nåväl, de visiterade mig icke mindre än två gånger, innan jag fick gå ur hamnen, men så fick jag äntligen segla. Nå, nu var det öfverskommet med mohren, att jag skulle sätta båten ut och ro i land midt för näset mellan Kadiz och Isla de Leon, där de så kallade Herkules stoder stå. Detta skedde, och då vi kommo ett stycke från land mötte oss mohren simmande...»

»Gud är stor!» utropade jag med rörelse. »Säg mig namnet på denna mohr!»

»Hvad fattas er?» frågade kaptenen. »Namnet... Hm... Han lär vara pascha nu där söderut — han hette Mohammed, tror jag...»

»Mohammed ben Ibrahim! Det var min fader — jag har hört honom berätta om denna resa...»

»Är det möjligt?» utropade den svenske kaptenen. »Hur har ni kommit hit?»

Först efter en stunds tyst öfvervägande beslöt jag att för min nya bekantskap omtala min historia, dock utan att ännu anförtro honom min tillämnade flykt. Med deltagande åhörde han min berättelse, och då jag kom till min systers död, rullade stora tårar utför den hederlige mannens solbrända kinder, och han afbröt mig flera gånger med att på sitt hemlands språk svärja ve och förbannelse öfver den grymme spanjoren. Knappt hade jag slutat, förrän kaptenen sprang upp och utropade:

»Men, min stackars gosse, du måste härifrån! Du är ju ingen neger, som är född till slaf! De förbannade spanjorerna ha ingen rättighet att kvarhålla dig...»

»Ack», sade jag, »hur vill ni väl, att jag skall kunna fly? Att rymma är ju nästan omöjligt. Ni vet, att hela kusten bevakas, och att en stackars slaf har tusen svårigheter att besegra.»

»Slaf!» utropade han. »Ni är först och främst ingen slaf, och för det andra fins det inga omöjligheter. Ni skall härifrån — om det så måste bli på själfva skeppet »Gustaf Adolf», som kallar mig kaptän. Ja, det skall — jag kan

nu inte minnas den långa rad af svordomar, han drog till med — det skall ske midt för spanjorernas näsa!»

Då jag granneligen märkte, att mannen af uppriktigt hjärta menade hvad han sade, omtalade jag för honom mina planer och skälet till mitt besök på spelhuset, samt erbjöd honom min vinst i lön, om han kunde hjälpa mig och Kama hem.

»Aldrig ett öre skall du betala, min gosse, om vår plan lyckas. Din far har betalt i förskott för dig med, ty sedan jag landsatt honom i Tanger, då han flydde från Kadiz, gaf han mig en betydlig summa, långt öfver hvad vi öfverenskommit om — ja, det var så pass, att jag kunde fara hem till mitt land igen, gifta mig och köpa en god del i det fartyg, jag förde i många år, innan jag köpte detta».

Annu en timme samtalade vi och öfverlade om de mått och steg, som borde tagas, hvarpå jag, efter ett hjärtligt farväl, begaf mig hem. Vid min ankomst till haciendan fick jag uppbära skarpa förebråelser af don Estevan för mitt dröjsmål. Något senare sammanträffade jag med Kama, för hvilken jag omtalade allt, och med hvilken jag delade guldet för att i händelse af upptäckt hafva något i behåll; han ålades att sätta sig i förbindelse med de tre andra negerslafvar, som medföljt mig och som efter att flera gånger ha bytt om ägare händelsevis hamnat på några plantager ej långt ifrån det, där jag var lifegen.

Omkring fjorton dagar senare låg skeppet »Gustaf Adolf» lastadt och klart för att afgå till en stad i Frankrike vid namn Havre. I närheten af samma ställe, där vi stigit i land omkring sex år förut, låg på den utsatta natten en snabbrodd båt med fyra åror, och vid midnattstund galopperade de fyra svarta och jag på löddriga hästar ned till stranden. Då vi anländt dit, släpptes hästarne, och efter ett par slag af en piska skenade de hemåt. Båten bemannades, och tyst som en skugga ilade den med pilens hastighet utåt hafvet. I soluppgången kunde ingen från land ens med kikare upptäcka båten, och från denna skönjdes kusten blott som en blånande rand, under det ett ståtligt skepp, som lämnat Havanas hamn, närmade sig alltmer och slutligen brassade back.

Det dröjde sedan icke länge, innan jag omfamnade

den hederlige kapten Blom, för hvilken de svarta föllo på knä, höljande hans händer med kyssar.

Omkring sex veckor härefter afgick jag med mina fyra tjänare från Havre till Gibraltar efter att, rörd till tårar, ha tackat den ädle man, genom hvilken bistånd jag ägde hopp att återse fader och fädernesland. Från Gibraltar afseglade jag med en engelsk fregatt, hvars befälhafvare, då han hörde, att jag var son till paschan i Mogador, lofvat landsätta mig där; han hade nämligen order att kryssa på kusten af Senegambien — — —

Jag behöfver ej för dig beskrifva den uppståndelse, min hemkomst föranledde i staden Mogador och hela landsbygden däromkring, ej håller min faders förtjusning att åter få sluta mig i famu. Furstliga voro de gåfvor, hvarmed befälet och besättningen på fregatten öfverhopades. Genom engelsmännen försändes ock såväl guld som andra skänker till London för att genom bemedling af därvarande svenska sändebud komma kapten Karl Blom tillhanda.

Några svenska ord lärde jag mig ombord på »Gustaf Adolf», och då jag, när du blifvit upptagen ombord hos mig, hörde dig bedja till »Gud» och begära »vattens», hvilka ord jag ännu minnes, förstod jag, att du var landsman till min räddare, och beslöt då att göra hvad jag kunde för dig. Då du bättre förstår vårt språk, skall du få berättas för mig din lefnadssaga, och vi skola då se till, hvad vi kunna göra för din framtid.»

Härmed slutade Ali ben Mohammed sin märkliga historia, och af Burr fick jag sedermera höra, att Ali fått reda på den spanske kapten, som röfvat bort honom, att han anträt spanjorens fartyg, låtit besättningen springa öfver klingan och hängt sin vedersakare öfver Mogadors stadspört.

Efter några dagars seglats anlände de båda fartygen till höjden af den så kallade Gröna Udden och inlöpte dagen därpå i hamnen till den lilla franska staden och fästningen St. Goree.

7 KAP.

Främlingen berättar sina äfventyr. — Landgång i Goree. — Burr
skiftar färg. — Blå negrer. — Min fånges lösen.

Knappt hade de båda fartygen ankrat, förr än Ali ben Mohammed lät utsätta sin gigg och rodde till fästningen för att där uppvakta guvernören och föranstalta om slafvarnes frigifvande. Solen var nära att sjunka i det glittrande hafvet, och den förfärliga värmen hade betydligt aftagit i följd af den svalkande hafsvinden. Den gamle reisen* och jag sutto under det skuggande soltätet i skonerens akter och rökte våra pipor, under det vi i sakta drag njöto af den arabiska bönans doftande nektar, då den unge främling, som Ali hade skänkt mig uppkom från kajutan och närmade sig. Längtansfullt blickade han hän mot den lilla staden, hvarefter han på min inbjudan slog sig ned och läppjade på kaffet.

»Talar denne man spanska?» frågade den nykomne, i det han pekade på gubben.

Då jag lät honom genom tecken förstå, att så vore fallet, inledde han ett samtal med den gamle araben, hvarefter denne vände sig till mig och förklarade, att den unge

* Fartygets skeppare.

mannen önskade samtala med mig, och att han, reisen, lofvat vara tolk. Efter en stunds förlopp yttrade den gamle:

»Den otrogne säger, att Ali ben Mohammed har samtalat med honom, innan han rodde i land, och sagt honom, att ni är den, som äger bestämma öfver hans öde; han önskar nu veta, om ni vill taga en summa pänningar i lösen, och tillägger, att han ämnar ta' lifvet af sig snarare än han blir slaf åt någon.»

Under det den unge mannen med lifliga åtbörder meddelat reisen hvad denne öfversatt, hade jag noga betraktat honom, och mot slutet kunde jag på hans blixtrande ögon och lågande kinder märka, att han talade ur hjärtat. Emellertid iakttog jag ett fullkomligt arabiskt lugn och bad den gamle genmäla, att jag omöjligt kunde ge svar, innan jag hört, hur den unge mannen kommit ombord på slafskeppet.

Efter en stunds betänkande berättade främlingen sina öden:

»Jag är fransman och född i närheten af staden Montpellier, där min fader eger ett slott vid namn Mague-lonne. Efter att ha studerat vid universitetet i nämnda stad fick jag fullmakt som underlöjtnant vid flottan och befann mig efter två års tjänstgöring för ungefär tre månader sedan ombord på fregatten »l'Eclair», som hade order att kryssa i närheten af fort S:t Luis, hvilket ligger omkring sextio minuter norr om denna hamn. Chefen ombord å »l'Eclair» hade med sig förseglade order, hvilka han skulle bryta en viss dag i sistlidne månaden. Detta skedde, och ordena bjödo honom att afsegla till Vestindien».

Det var vid pass klockan åtta på morgonen dagen efter det vi fått veta vår bestämmelseort. Jag hade just min vakt på däck, och vi hade under flera dagar upphörligt haft stilje. Medan jag stod och blickade ut öfver det lugna hafvet, tyckte jag mig märka, att fregatten, fastän ej så mycket som en vindkåre rörde dess vimplar, med underbar hastighet dref mot väster, hvarför jag gick babord öfver och lät kasta ut lodet med omkring femtio famnar dithörande lina. Då linan blef sträckt, visade den styrbord hän under fartygets botten, och jag öfvertygades om, att en ofvanvattensström satte fartyget flera knop väst-

valt. Då såväl chefen som sekonden voro uppe på däck, rapporterade jag genast till dem förhållandet. För att undersöka saken nogare, blef jag befäl att låta sätta ut en mindre båt och taga befäl å densamma samt ro omkring en kabellängd från fregatten och förankra båten rätt akterligt, med hvad vi kalla ett dödankare. Detta består i en säck med kanonkulor uti, hvilken nedsänkes så djupt, att den ej är beroende af ytliga strömmar.

Från det fartyg båten tillhör, kan man då taga märke på strömsättningen. Eftersom vi voro nära kusten och stark solrök skymde utsikten dit, var det nu af vikt att få veta, ifall min ombord gjorda iakttagelse var riktig. Snart var båten i ordning och vi begåfvo oss af.

Efter att ha rott till anvisadt håll, sysselsatte vi oss med att nedfira vårt ankare, och då trossen gör det tyngre, ju mer det löper ut, måste vi snart hjälpas åt alle man för att ej den tunga pjesen skulle få allt för mycken fart och till äfventyrs gå ifrån oss. Plötsligt dånade ett kanon-skott från fregatten, och då vi helt öfverraskade blickade bortåt fartyget, sågo vi »hast-signal» att komma ombord.

Vår förundran blef ej långvarig, en blick i väster, där himmel och haf helt nyss i den klarblå färgton smält tillsammans, visade oss nu en krans af ljusa skyar och under dessa en annan ring af hvit-skummande vågor, hvilka tydiligen nalkades oss med svindlande hastighet. Jag ropade genast till den af besättningen, som stod längst förut, att han skulle kasta loss ändan eller kapa densamma.

Vi hade emellertid ingen yxa i båten.

Knappt hade jag hunnit att springa fram i fören och afskära vårt ankare med min knif, förrän den lilla farkosten höjde och sänkte sig för rullande dyningar, och jag hade ej satt mig till rodret, innan en fräsande våg brutit sig öfver båtens bog.

Under det tvänne af matroserna öste, rodde de andra med all kraft för att upphinna fregatten — men förgäfves. Snart var himlen förmörkad så, att vi ej kunde se »l'Éclair», och de skott, som stundom ifrån fartyget aflossades, förblandades snart med dånnet efter de tusentals blixtar, som ljungade om oss på alla sidor.

Sjön häfde sig i höga vågor, och det fanns intet annat

sätt att hindra den lilla båten att fyllas, än att med stafven mot de höga sjöarne ro den baklänges med vind och våg.

Vi lyckades verkligen, hur otroligt det än syntes, att under ett par timmars tid drifva undan den höga sjön utan att gå till botten, då plötsligt en af roddarne med förtviflans röst ropade:

»Jesus, Maria! Vi ha bränningar rätt akter ut!»

»Tyst ombord!» kommenderade jag med en så stadig röst, som stod mig till buds, då jag med en rysning hörde det förfärliga dånet af bränningarna bakom mig. »Vår räddning beror på», tillade jag, »att ni lystra på kommando och på ögonblicket lyda.»

En jättehöj våg fattade nu båten och kastade den upp i sjudande bränningar; vi höllo oss krampaktigt fast och väntade alla en törn, af hvilken båten skulle söndersplittras, då vi mot förmodan och till vår ousägliga glädje på en gång befunno oss i jämförelsevis smult vatten. Den stora vågen hade fört oss öfver banken — dock icke utan förlust, ty två af våra kamrater hade spolats öfver bord: de bägge främsta roddplatserna stodo tomma. Den lilla båten hade kastats om af vågen med fören åt öster, och sedan vi rott genom en mindre bränning, kunde jag, då molnen något delat sig, se en ö på styrbords sida och innanför den en vik eller flodmynning.

De fyra nu återstående männen ansträngde sig att hinna den lugna vattenytan vid flodens utlopp, och på eftermiddagen landade vi på ett par minuters afstånd från hafvet vid den trädbevuxna stranden af en lugnt framrinnande flod.

Under det vi gjorde fast vår båt medelst resten af vårt kapade ankartåg, fingo vi syn på fyra negrer, hvilka efter någon tvekan nalkades oss. Sedan de hunnit öfvertyga sig om, att vi voro obehäpnade, tycktes deras fruktan försvinna, och vi fingo af dem höra, att den flod, vid hvars strand vi landat, hette Casamanza, och att den var belägen omkring fyra dagsresor söder om Gröna Udden.

En af de svarte kunde göra sig något förstådd på engelska språket, och vi lyckades för honom göra begrippligt, att vi voro hungriga, hvarför han skyndade bort. Efter en stund återkom han med något majs, ris, ett par kokosnötter samt en påse schi, ett slags vegetabiliskt smör,

inveckladt i palmblad. Då han härför erhöi en röd halsduk, som en af matroserna afstod, blefvo såväl han som de andra särdeles förtjusta, och vi inbjödoss till deras by, som låg på kort afstånd från vår landningsplats.

Själff åtföljde jag, sedan vi stillat vår hunger, tillika med en af besättningen de fyra svarte, under det att mina tre öfriga män kvarstannade vid båten.

Den i dessa trakter så hastigt uppkommande och nästan lika hastigt stillade stormen hade rensat den kvalmiga luften, och solen lyste åter på de jättelika träd, under hvilka vi vandrade.

Tusentals fåglar svärmade omkring oss, klädda i brokig och lysande skrud, glänsande i guld, i purpur, blått och grönt af alla skiftningar. I de af slingerväxter beklädda träden skuttade och snattrade apor, som höllo kalas å de många olika slag af nötter och frukter, af hvilka skogen öfverflödade. Det är omöjligt att föreställa sig, såvida man ej har besökt dessa länder, hvilka under af rik växtlighet, naturen här frambragt. Där solstrålarne ibland genomträngde det dunkla löfverket framkallade de en luftig, ljusgrön dager, hvars afbrott mot de mörka skuggorna var förtjusande.

Efter en kort stunds vandring på en slingrande gångstig ankommo vi till en öppen, afröjd kulle, beklädd af kort gräs, på hvilken negerbyns hyddor voro uppresta; dessa voro idel bikupformiga byggnader, täckta med palmblad och gräs.

I midten af byn sågs en större hydda, vid hvars ingång tvänne lansar nedstuckits i marken på hvar sin sida om en oljepalm. Det var höfdingens boning. Vid ett anskri af den ene af våra följeslagare tunlade en mängd svarta gestalter ut ur kojorna och samlade sig omkring oss. Af en äldre, hvithårig neger fingo vi anvisning om att sätta oss ned på en upphöjd torfva vid ingången till byn, hvarefter den gamla gick in i höfdingens tält. Under tiden berättade vår engelsktalande vägvisare, att stammens namn var Banjons, och att dess höfding hette Marraba samt var en särdeles vis man.

Efter en half timmes väntan närmade sig höfdingen. Det var en lång, mager man, men ovanligt stark, muskulös

och senfull. Han tycktes vara omkring 27 år gammal. Efter att hafva hälsat satte han sig ned midt framför oss, och nu vidtog samtalet med tolkens hjälp.

Som jag ej ville låta förstå, huru öfvergifna vi i verkligheten voro. omtalade jag, att utanför låg en fregatt, hvilken sändt oss i land till »S:t Goreé», men att vi af stormen blifvit drifna långt söder ut och nu önskade en vägvisare för att komma dit. Långe förhörde den sluge negeren oss, för att komma under fund med, om vi ej till äfventyrs voro slafhandlare, och det var svårt att öfvertyga honom om motsatsen, till dess att jag låtsade blifva förtörnad, visade honom min uniform och högdraget frågade, »om han någonsin sett slafhandlare bära sådan.»

Vid denna fråga klarnade Marrabas anlete: han reste sig och förde mig till en tom hydda, lofvade att jag dagen därpå skulle få min önskan uppfylld. Härefter återvände jag till sjön och drog med tillhjälp af negrerna upp vår båt samt begaf mig med mina matrosor till den af Marrabas åt oss anvisade hyddan, hvarest vi inrättade åt oss på bästa vis. På kvällen besökte oss höfdingen, och då jag lofvade att skänka honom ett par gevär, om han väl uppfylde sitt löfte, blef han särdeles belåten.

I daggryningen vaknade jag vid högljudd jämmer, och då jag frågade, hvem det var som jämrade sig, svarade mig min närmast liggande matros, att det var en af hans kamrater, Jean.

»Hur är det med dig, Jean?» frågade jag.

»Å, löjtnant! jag brinner invärtes.»

»Se här, min gosse, har du vatten!» sade jag, i det jag steg upp och gick fram till honom.

Det märktes, då jag fattade hans hand, att han hade en förskräcklig feber, och vid dagens inbrott lågo alla fyra matroserna i samma sjukdom. På eftermiddagen insjuknade jag själf i denna, för ovana europeer så vanliga och farliga feber.

Hvad som nu passerade under två veckors tid vet jag inte, men då jag åter kom till sans, fann jag mig ligga i armarne på Marrabas; han bar och gungade mig som ett litet barn och vandrade af och an under skugggifvande träd vid sidan af byn, under det att tvänne

negrer, af hvilka den ene var vår tolk, gingo på hvar sin sida af honom och med stora palmlöf fläktade svalka öfver mitt anlete.

Efter det jag erinrat mig hvad som händt, öppnade jag läpparne och uttalade min bärares namn. Varligt nedlade han mig nu på en bädd af löf och ludna skinn samt förde till mina läppar en skål med mjölk. Efter en stund frågade jag efter mina matrosor och fick höra, att de arma karlarne voro döda, och att jag själf var den ende öfverlevande.

Marrabas aflägsnade sig, och tolken berättade nu, att såväl jag som mina män hade blifvit omhuldade på det mest vänliga sätt, såväl af höfdingen som af hela stammen, och att höfdingen, sedan matroserna dött, dag och natt skött mig med den innerligaste omsorg och nästan jämt burit mig på sina armar. Snart återkom Marrabas, och hans glädje var stor, när jag sade honom, att jag var bättre, och att jag rikligen skulle belöna honom, då jag kunde komma till Goreé eller St Louis.

Denna dags afton offrade Marrabas i glädjen öfver mitt tillfriskande två hela oxar, och hela stammen dansade några besynnerliga danser till Allahs ära. Dessa negrer äro mohammedaner men hafva kvar åtskilliga sedvänjor från sin förra religion.

Efter ytterligare tre veckors långsamt tillfrisknande afreste jag hit till Goreé. Marrabas följde mig själf med omkring tjugo man af sitt folk, väl beväpnade och försedda med en bår, hvare jag bekvämt hvilade, medan mina bärare, som voro starka negner, under jämnt och hastigt traf entonigt mumlade sin sång. Efter att hafva gäststammarne Jagra, Bursali och Kayor, med hvilkas höfdingar Marrabas stod i förbund, kommo vi efter sex dagars resa till fästningen.

Jag uppvaktade nu guvernören, hvilken omtalade, att fregatten »l'Eclair» varit inne i hamnen och att befälet på densamma hade med säkerhet antagit, det såväl jag som min besättning omkommit, men lätit till honom öfverlämna i förvar mina saker och pänningar, för den händelse att jag skulle återfinnas.

Den hederlige guvernören rördes till tårar, då han

hörde omtalas Marrabas vänliga beteende mot mig, och tillstälde ett kalas för honom och hans folk, hvarvid han skänkte höfdingen ett par pistoler. Af mig erhöll min vänliga vårdare sex bössor, krut och kulor, filter och dylikt samt, efter samråd med guvernören, den båt i hvilken jag ankommit till hans land, jämte de tre döda matrosernas kläder, hvilka han samvetsgrannt medfört för att lämna mig i Goreé. Lycklig och glad att hafva erhållit vapen för att försvara sig mot slafjägarnes anfall återvände Marrabas till sitt hem.

Då jag här gjorde bekantskap med kaptenen på det slafskepp, som ni antrat och tagit, samt hört, att han ämnade sig till Westindien, gjorde jag upp med honom, att han för en summa af hundra dukater skulle låta mig medfölja till Haijti, hvarifrån jag ämnade fortskaffa mig till ön Martinique, där jag samtidigt skulle träffa fregatten. Resten af min historia känner ni; och att jag försvarade mig, när ni anföll mig, var naturligt, då jag ansåg er för sjöröfvere; och sannerligen — så slutade den unge mannen sin berättelse — jag ännu vet, hvad jag skall tro därom.

»Anse oss som en marockansk örlogsman, utsänd att hindra bortförandet af slafvar», förestafvade jag reisen, som villigt tolkade mina ord.

»Och ändå gör ni slafvar själfva», anmärkte den unge mannen med ett sorgbundet uttryck.

I stället för direkt svar bad jag reisen säga, »att han på sitt ord finge vara fri ombord tills vidare, och i morgon skulle erhålla mitt svar»...

Jag begärde nu båt af reisen och gick i land tillsammans med Burr, hvilken nödvändigt ville följa mig och förklarade, det han skulle dränka sig, om jag ej toge honom med. Då vi landade, mötte vi Ali ben Mohammed, som vinkade mig till sig.

»Hvarthän?» frågade han.

»Jag önskade bese mig, sade jag, och hoppas att ni ej har någonting däremot.»

Han betraktade mig några ögonblick, hvarefter han ur sin gördel upptog en hand full guldmynt, dem han gaf mig sägande:

»Tag dessa, ifall du behöfver köpa något, och då du kommer ombord vill jag tala vid dig.»

Under det jag tackade honom, började Burr att i den jämmerligaste ton bedja Ali om tillåtelse »att medfölja Kebir för att se efter, att de *oläcka svarta niggerna* ej skulle döda honom.»

Leende räckte Ali ben Mohammed den svarte pojken ett mynt och aflägsnade sig.

Företrädd af Burr, hvilken, förtjust af tillåtelsen och gåfvan, snurrade rundt omkring och skrattade med full hals, började jag min vandring utmed hamnen. En underlig känsla intog mig, då jag kom att tänka på, att det nu var första gången som jag befann mig i land efter min afresa från fädernejorden. Mina tankar flögo till hembygden och utan att tänka därpå satte jag mig på ett hvilosäte under det min själ gjorde ett besök i högans nord.

Från hemmet sväfvade den till varfvat; jag tyckte mig nästan höra de båda gubbarne, farbror och »onkel Figge» samtala om mig och som vanligt gråla på hvar sitt roliga vis...

Burr bjöd visserligen till att afbryta mig, men då jag snäste åt honom, satte han sig tyst vid mina fötter, säkerligen förvånad öfver min tystnad.

Jag väcktes dock snart ur mina drömmar af en mängd röster och fann mig omgifven af flere europeer, hvilka ämnade sig in i det hus, utanför hvilket jag tagit plats. Då sällskapet ett ögonblick betraktat mig, steg en person fram och tilltalade mig på spanska, men då jag ej förstod honom, fortsatte han det på dålig arabiska med den känsla af gästvänskap som här är så vanlig:

»Sitt ej utanför dörren, främling! Stig in och låt mitt bröd och salt smaka dig.»

»Jag tackar dig», svarade jag och trädde in i huset.

Burr åtföljde ett par svarta tjänare, hvilka stannade på verandan, hvarest de blifvit undfägnade på bästa vis.

Det hus, där jag nu var gäst, bestod af en hög väning af trä och saltorkadt tegel med platt utskjutande tak; därunder sträckte sig verandor med af rörgardiner för solen skyddade hviloställen. Inkomna i en stor sal, bjödös vi på förfriskningar, och snart var samtalet i gång.

Svårligen kan dock någon föreställa sig, hvilken babylonisk förbistring, här rådde. Franska, engelska, spanska, tyska, portugisiska, danska, och arabiska talades om hvarannat. Ett par danska sjökaptener samtalade med hvarandra, och jag hörde, att den ene skulle afgå till Marseille dagen därpå med last af olja och indigo m. m. Jag närmade mig honom, och krånglande till min svenska så danskt som möjligt; den fråga jag framstälde gälde, om han mot betalning ville taga en resande med sig till Frankrike. Efter en stunds samtal gick han in därpå och underrättade mig, att han förde skeppet »Woldemar» från Köpenhamn och att han skulle segla klockan 4 morgonen därpå. Jag lofvade honom att följa min resenär ombord vid nämnda tid, och vi hade just afgjort denna sak med hvarandra, då ett gällt skrik afbröt alla samtal. Med värden i spetsen skyndade alla gästerna ut på gården, där ett löjligt uppträde nu ägde rum.

Min tillfällige tjänare, Burr, hade nämligen, då han väl förplägat sig, gjort en lustvandring i de till hufvudbyggningen stötande förrådshusen, och bäst som han gick störtat ned i ett stort kar, hvarvid han uppgaf de mest hjärtskakande nödrop. En mängd tjänare hade skyndat till och dragit upp den halfdränkte ynglingen på husets gård. Omgifven af negrer och mulatter, som med flere facklor belyste den räddade, stod nu min käre Burr grinande och spottande i midten af den upplysta ring, som bildat sig omkring honom. Hoppande och skrattande, pratade den honom omgifvande mängden, och jag kan ej neka till, att scenen för de ditskyndande gästerna var bra skrattretande.

I stället för min svarte vän i hvit skjorta och byxor, hade jag framför mig en blå neger eller rättare »blåman» i blå skjorta, blå byxor — ja, till och med blå tänder och blått hår. Den stackars Burr hade under sin vandring hufvudstupa störtat i ett kar fullt af halfvarm indigo och af denna skarpa färg så grundligt blifvit förändrad. Hans utseende var i sanning både ynkligt och löjligt.

Efter en stund aflägsnade jag mig och besökte några salubodar, där jag inköpte åtskilliga klädespersedlar m. m., hvaraf jag var i behof. Öfverallt stirrade folket på min

blå tjänare, och då jag öfveröstes med frågor, hvar det funnes sådana slafvar, påstod jag helt frankt, att jag köpt honom vid nordpolen.

Vid min återkomst ombord omtalade jag Burrs äfventyr för Ali, hvilken till straff förbjöd ynglingen att tvätta sig — tillsvidare.

»Nå, har du samtalat med din fånge?» frågade Ali ben Mohammed, sedan Burr aflägsnat sig.

»Ja», svarade jag.

»Och hvad har du beslutat?»

»Att låta honom afsegla i morgon bittida med ett danskt skepp, som går till hans hemland; men jag vill fråga er, om jag kan få något af hans kläder och saker att ge honom med.»

»Tag ynglingen med dig, och låt honom utvisa allt hvad som är hans; säg honom sedan att han må behålla det.»

Skyndsamt uppsökte jag min fånge och bad honom följa mig för att utpeka sina tillhörigheter, och han fann snart, att han ej haft att göra med vanliga sjöörfvere, ty i hans kappsäck lågo såväl papper som pänningar orörda. Härefter inträdde vi i den dyrbart klädda salongen, hvarest Ali ben Mohammed satt och skref. Den rikt ciselerade silfverlampan upplyste den höga pannan, under det hans ädla anletsdrag, tack vare den halfskugga, som föll öfver nedre delen af ansiktet, i detta ögonblick ägde ett särdeles mildt och nästan melankoliskt uttryck. Han gjorde ett tecken åt oss att sitta ned, hvarefter han inkallade reisen att vara vår tolk. Genom denne förklarade jag nu för främlingen, att han var fri, och att han dagen därpå skulle följa mig ombord på ett skepp för att med detsamma afresa till sitt fädernesland.

»Min Gud, är det möjligt? Hur skall jag kunna tacka er? — men, det är sant, jag har ännu ej frågat er, hur stor lösen ni begär...»

Efter att ha funderat en stund sade jag, att jag ej ville hafva någon lösen, men att han skulle för min räkning fortskaffa ett bref till Göteborg; om han så ville, kunde han samtidigt skicka en mindre summa pänningar till personer, som voro mig kära.

»Huru lycklig har ni inte gjort mig! Jag lofvar att utträtta uppdraget till er belåtenhet; det är sannerligen den minsta återtjänst, jag kan göra den, som skänkt mig lif och frihet!» utropade den unge mannen, i det han omfamnade mig.

Vänd till Ali ben Mohammed sade han vidare:

»Och er... äfven er är jag skyldig erkänsla, för det ni skonat mitt lif och återskänkt mig min egendom. Säg mig — kan jag inte på något sätt vara er till tjänst?»

En lång stund blickade de unge männen hvarandra i ögonen; därefter sade Ali ben Mohammed på franska med ett egendomligt uttryck i rösten:

»Skaffa dig aldrig någon dödsfiende! Och gå nu i frid! Allah vare med dig!»

Då fransmannen och reisen hade aflägsnat sig, begärde jag af Ali skriftsaker och författade i korthet ett bref till chefen å varfvet i Göteborg, hvori jag vördsamt bad honom att genom min farbror fortskaffa medföljande pengar till mina föräldrar.

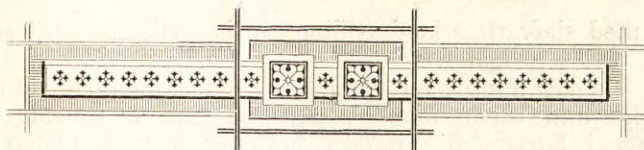
I kuvertet lade jag ett bref till min far och ett till farbror, hvori jag lät dem veta, att jag mådde väl och tänkte på dem samt framdeles skulle låta höra af mig. Att jag hälsade till prosten Grundell och »onkel Figge» var ju naturligt. Då jag morgonen därpå förde fransmannen till det danska skeppet, lämnade jag honom brefvet. Han lofvade mig ännu en gång att utträtta mitt uppdrag, och vi skildes med ett famntag, i det han utropade:

»Adieu, jusqu' au revoir!»

Framtiden fick utvisa, om han anat rätt i sitt utrop — »farväl, tills vi råkas!» — som jag då ej förstod, men hvars ordalydelse jag lade på minnet.

8 KAP.

Jag stiger i graderna och berättar mina öden. — Högfärd och själfbetraktelse. — Återseendet. — »Woldemar» bjuder på spanska nötter.

Ehuru Burr är en hjälte, håller han dock icke färgen.

Återkommen ombord fick jag befallning att inställa mig hos Ali. Jag fann honom gående af och an i salongen med armarne i kors och försänkt i tankar. Strax efter mig inkom reisen.

»Jag anser», sade Ali till den senare, »att denne yngling numera är så pass hemmastadd i vårt språk och i synnerhet i de ord, som vi nyttja här ombord, att han kan tjänstgöra som styrman under dig. Det är min vilja, att du upplär Kebir och flitigt öfvar honom i språket och allt hvad som tillhör fartygets skötande. Låt honom veta, hur vi dyrka vår Gud! Han behöfver inte öfvergå till vår lära — men han bör inte vara främmande för våra seder och bruk.»

»Din vilja skall ske, och måtte profeten vara mig behjälplig!» svarade den gamle bugande.

»På förmiddagen, fortfor Ali, sätta vi de befriade negrerna, som vilja återvända till sina herrar, i land; guvernören har lofvat skicka dem öfver till fastlandet. Det tjagna skeppet lämna vi här. Jag har sålt det, då det redan i går såsom slafförande blef mig tilldömdt. Skynda

på med slafvarnes landsättning, ty jag vill sätta till segel vid solens nedgång.»

Då jag hunnit bli afhållen af folket, mottogo de med glädje min utnämning. Visserligen voro de infödda araberna i början mig mindre bevågna, men de blefvo det snart i hög grad, och detta troligen emedan reisen låtit dem förstå, att han tänkte omvända mig. På eftermiddagen hade de svarta från slafskeppet förts i land; långt flera, än vi behöfde, ville frivilligt stanna ombord på skonerten, men Ali ben Mohammed behöll endast dem, han förut utsett, och hvilka på inga villkor velat från hafvet återvända till sina skogar.

Då solen sjönk i glittrande haf och purpurfärgade skonertens saffransgula segel, ilade den skarpa seglaren ut ur hamnen och hän öfver blånande vattenöken. Under soltältet, i närheten af »hackbrädet», hade Ali ben Mohammed som vanligt slagit sig ned, rökande sin chibouque* eller nargillé**.

Reisen hade vakten, då Ali lät kalla mig.

»Berätta mig dina lefnadsöden!» sade mohren, i det han gaf mig tecken att sätta mig på en af de framlagda dynorna.

Jag gjorde så; när jag slutat min berättelse sade Ali efter en stunds funderande:

»Allah akbar (Gud är stor), och jag tror, att du talat sanning. Du blir nu i min tjänst tillsvidare. Få se, om jag kan göra något af dig. Pänningarne, som franken bör lägga i ditt bref, skulle alltså till dina föräldrar?»

»Ja, och jag förmodar, att han håller sitt löfte.»

»Det bör du inte tvifla på. Låt oss nu gå till kojs!»

Vid midnatt »purrade» reisen ut; det var min vakt, och jag måste bekänna, att det var med en känsla af stor glädje — kanske förenad med en del högfärd — som jag i mitt bälte instack en kroksabel och två pistoler samt för första gången såsom befäl visade mig på däck. Mer stolt i hågen kunde ingen kajsare bestiga sin tron, än jag uppsteg på akterdäcket och där började min vandring; jag

* Turkisk tobakspipa.

** Turkisk tobakspipa, där röken afkyles igenom vatten.

kråmade mig i den skumma natten ej olikt en kalkontupp, då han nyligen ätit sig mätt. Snart började jag betrakta seglen och deras ställning för att om möjligt få tillfälle att gifva någon befallning — ty det hörde ju naturligtvis till min nya värdighet att befalla — men hvarje rå, segel och skot befunnos just i den ställning, som de borde, vakten var fulltalig på däck, en neger stod vid rodret och bredvid honom en af Alis bäste underofficerare, en arab som kanske hade seglat med all världens nationer, och hvilken, — trots det lugn hvarmed han nu rökte sin pipa — hvar femte minut kastade ögonen på den upplyste kompassen, allt under det han emellanåt med dof röst enligt sin vana upprepade ett tänkespråk ur koranen.

Skonerten ilade jämt undan för den nattliga brisen, klöf det dunkla vattnet i tvänne eldgnistrande vingar vid bogen och lämnade en riktig »vintergata» af lysande stjärnor i det glindrande kölvattnet. Stor-, märs- och gaffelsegel, stag- och förstagssegel voro tillsatta och svälde buktiga af den i dem lekande vinden. Plötsligt rann det mig i sinnet, att en befallning kunde gifvas; bramseglet kunde ju mycket väl begagnas, vi hade vinden undan bogen och lagom bris — ja, minsann! Här fans ett tillfälle att visa, det jag hade befäl, att jag ägde rättighet att befalla.

Jag närmade mig takfönstret till salongen, hvarpå en ropare alltid fanns liggande, fattade den och skulle just föra den till munnen, då den gamle araben för sig själf mumlade:

»Allah siktar orsakerna, innan han mal gärningarna.»

Likt en kula träffade detta ordspråk mitt öra. Jag lade tillbaka roparen, lutade mig mot basteringen i lovart och kände, hurusom en varm rodnad betäckte hela mitt ansikte. Jag skämdes för mig själf — jag »siktade orsaken» till den gärning jag ämnade utföra, och jag fann högfärden, fåfängen och flärden på botten i mitt hjärta. Långe var jag försjunken i allt annat än angenäma betraktelser, då klangen af »fyra glas»* återförde mig till den yttre världen.

* Klockan 2 f. m.

Då jag blickade upp, strålade det södra korset i all sin hänförande glans emot mig, och när jag såg detta tecken, hvilket påminde om *honom*, denna urbild af osjälvisk ödmjukhet, nedsjönk jag på mina knän och höjde min själ ångerfullt till den som ransakar människornas hjärtan. Då jag reste mig upp, stod Ali ben Mohammed ett litet stycke ifrån mig. Jag kunde ej se hans blick men tyckte, att en viss vekhet röjdes i rösten, då han tilltalade mig.

»Har du bedt till Gud, Kebir?»

»Ja! Ali ben Mohammed.»

»Det är rätt! En sådan här härlig natt drar alltid tanken upp till Allah, som skapat detta oändliga antal världar, som vi skönja däruppe. Sällan stiger bönen så andaktsfullt mot höjden som på det ändlösa hafvet eller i den karga ökn.»

»Men säg mig, hur det kommer sig, att du, som dock är af Islams tro, kan vara så fördomsfri? Jag har hört och äfven tyckt mig märka, att muhamedanerna i allmänhet äro ganska ofördragsamma.»

»Af det enkla skälet, att jag vistats bland folk af olika trosbekännelser, att jag läst mycket och vet, att alla människor hafva *en* Gud.»

En lång stund fortsatte vi vårt samtal, och jag kunde knappt fatta, att en man, som jag sett med största lugn låta afhugga öfver tjugo hufvuden, skulle hysa så frisinade åsikter i religionen och därjämte ega så vidsträckta kunskaper.

Då min vakt var slut, gingo vi ned, sedan jag först låtit »purra» babords vakt och visiterat den, hvilket alltid är den befälhafvares skyldighet som haft föregående vakt.

Tredje dagen på morgonen, strax efter klockan åtta, varskoddes ett segel förut, och som det var min vakt anmälde jag detta för Ali ben Mohammed, hvilken en stund därefter uppkom på däck. Jag hade äntrat upp i salning och såg nu tvänne segel tätt invid hvarandra, det mindre dock något närmare oss, och det föreföll mig, som detta vore en skonert, medan det bortersta såg ut som ett skepp.

Då jag kom ned och omtalade mina iakttagelser, befalde Ali att segel skulle ökas. Få minuter härefter flög skonerten nordost hän för så mycken duk, som fanns att sätta till, och jag är öfvertygad, att han gjorde sina tio knop. En timma senare voro vi på omkring fyra à fem minuters afstånd från de båda fartygen och kunde nu se, att det närmaste var en skonert, hvilken jagade det andra, som ganska riktigt var ett skepp. En liten hvit rök syntes vid den aktersta seglarens skrof.

»Vid Allah, nu sköt skonerten!» utbrast den gamle reisen i det han tog kikaren från ögat.

»Och där svarade skeppet med tvänne skott från sin akter!» inföll jag och gaf min kikare till Alib en Mohammed, som begärde den.

»Bra siktadt och, vid profeten, ännu bättre träffadt!» sade han; »där fick skonerten bramsegel-stången afskjuten strax öfver salningen . . . Det var sannerligen ett mästernskott.»

Vi hörde tydligen skotten äfvensom det hurra, som uppstämdes af skeppets besättning.

»Sätt flagg och sänd en kula öfver dem båda!» befalde Ali ben Mohammed.

Skottet small, och under gaffeln antrade den kända röda flaggan med sin hvita sax och taggiga bård*.

Just då vår »långa Tom», en präktig tjugufyrapundig pivot-kanon slungade sin hvinande kula öfver de stridande; var besättningen å skonerten i begrepp att antra; dess bog var helt nära under skeppets låring, och antingen de anfallande under jaktens och stridens hetta ej blifvit oss varse eller trott oss vara ett oskadligt handelsfartyg — alltnog, vid vår hälsning tumlade det i vanten och på relingarne uppklättrade folket ned igen, och ett förskräckligt oväsen uppstod ombord.

»Gif dem ett skott till något lägre» — befalde Ali.

Jag sprang fram, siktade och sköt. Kulan dansade lätt utmed skeppets segel. Strax därefter vände detta borbord öfver och lade bi; det hade dansk flagg under gaffelnocken. Skonerten styrde sin kurs, då en ny kula från

* Marockos flagga.

oss genom dess mesansegl tycktes komma den på bättre tankar, och med en stor lof åt styrbord lade den upp, i vinden och drejade bi så godt den kunde med sin sönder-skjutna förrigg.

Ali befalde mig nu att taga befäl i styrbords båt och och därmed ro till det danska fartyget; om allting befunnes godt, skulle jag låta det afsegla. Därefter borde jag åter komma ombord.

Vår skonert lofvade upp för babords halsar och när-made sig den främmande seglaren, under det jag med åtta man ilade till skeppet. Vid fallrepet mottogs jag af kaptenen och den franske löjtnanten, marquis de Maguelonne; den senare omfamnade mig och ropade:

»Ännu en gång räddar ni mig, — jag sade ju, att vi skulle se hvarandra åter!»

Kaptenens tacksamhet var äfven stor, då han hörde, att han fick afsegla.

»Ni försvarade er utmärkt», sade jag till honom, »och hade er fiende varit aldrig så litet längre ifrån er, så hade ni säkert kommit undan honom. Men hvad är det för en landsman?»

»Det vet jag sannerligen inte; han hade ingen flagg, och det var lycka, att herr de Maguelonne hindrade mig att lägga bi vid hans första skott. Då han kom närmare, kunde vi tydligt se, att vi hade att göra med en sjöröf-vare såväl genom mängden besättning som på dess klädsel och ordning. Emellertid tror jag, att befälhafvaren är spanjor — det lät så, när han kommenderade.»

»Det är en spansk sjöröfvar, sade herr de Maguelonne; det är säkert. Men troligen seglar han under falsk flagg. Nej, vid Gud! där har han spansk flagg hissad . . .»

Här afbröts talaren af en brakande salva af kanoner och handgevär. Spanjoren besköt Ali ben Mohammeds skonert.

I ögonblicket brassade Woldemar fullt, och dess kapten ropade:

»Det vore bra orätt att lämna sin räddare i sticket. För öfver alla kanonerna om styrbord så skola vi se, om ej Woldemar kan tacka spanjoren för sist. Ladda med skrot, gossar! Ända till mynningarna! Vi ska' bjuda på

spanska nötter. Ni, mina herrar, kunna sikta, jag ämnar gå tätt akter om kanaljen och bestryka honom långskepps öfver däcked . . .»

»Det skall bli äkta spansk peppar detta», tillade den muntre dansken, i det han med förtjusning gnuggade sina händer.

Striden var nu i full gång, och de båda skonerterna voro nästan insvepta i krutrök. Woldemar passerade förbi vårt fartyg och hade sina sexpundiga kanoner färdiga.

Nu voro vi tätt under spanjorens akter och kunde se hela hans däck vimla af folk — som det tycktes af alla nationer.

»Fyr!» ropade kaptenen.

Piff-paff-piff-paff! smälde de fyra kanonerna, allt eftersom vi hade bästa sikte inne, och om vår salva ej var så jämn, gjorde den dock så mycket rysligare verkan. På det fiendliga fartygets däck rasslade skrotet och musköt-kulorna, hvarmed våra stycken voro laddade, eller rättare, fullproppade, likt ärter ur ett tröskverk och anställde ett förfärligt blodbad. Woldemar vände, och vi laddade om igen, samt gifvo, då vi nu seglade för om spanjoren, honom ännu en »peppring», som Woldemars kaptan uttryckte sig. Då vi kommo förbi marockanaren upphörde elden.

Förgäfves såg jag nu efter min båt, som förut bogserats af skeppet, och då jag var orolig för densamma, satte den danske kaptenen ut sin båt, och vi foro gemensamt med herr de Maguelonne till skådeplatsen för striden. Då vi lade till vid skonerten, kom reisen emot mig och berättade, att när spanjoren lagt bi, och Ali ben Mohammed präjat honom, hade han till svar erhållit ett »gladt lag» jämte gevärseld, hvarpå striden börjat; den hade sedan fortfarit ända tills vår eld i förening med Woldemars kanonad helt och hållet tystat sjöröfvaren, hvarefter Ali ben Mohammed i båtarne äntrat fienden, hvilken troligen försvarat sig högst obetydligt, ty endast ett mindre tumult och blott ett par muskötskott hade hörts, då vårt folk sprang ombord.

Fånglinan till vår båt hade sprungit, då Woldemar var nära sjöröfvaren, och mitt folk hade kastat sig ombord å denne samtidigt med sina landsmän.

Mina följeslagare ämnade med mig besöka det eröf-
rade fartyget, då en slup nalkades vår babords sida, och
då den lade till, blef jag med förskräckelse varse Ali ben
Mohammed blek och blodig liggande i knät på Burr,
hvilken gråtande lutade sig öfver honom. Jag hoppade
ögonblickligen i båten och hjälpte till att föra honom om-
bord, samt ned i salongen. Här uppslog han ögonen, och
då jag sorgsen förde hans hand till mina läppar, under
det reisen undersökte hans sår, sade han småleende:

»Lugna dig, Kebir, det är ej farligt. Tag folk med
dig och gå ombord på spanjoren. Tag timmermannen
med och förbättra hvad som behöfs och följ sedan efter
i vårt kölvatten!»

»Abdallah!» utbrast jag till reisen. »Säg mig hur
det är! Är såret farligt!»

»Gud förlänar tröst», blef svaret; »döden har endast
närmat sig denna gång. Gå och fullgör din plikt!»

Jag fattade ännu en gång Alis händer, tryckte dem
under tårar, och skyndade ombord på vår pris. Det var
en smäcker amerikabygd seglare, förande sju kanoner och
väl inredd. Vårt folk hade hunnit spola däcket rent,
hifvat liken i sjön, öfversändt de lättare sårade till vårt
fartyg och höll nu på att under befäl af den arab, som
tjänstgjort under min första styrmansvakt, klara upp riggen
och laga det söndriga. Vid stormasten voro elfva karlar
och en ung mulatt med bakbundna händer fastsurrade;
somliga af dem voro lätt sårade — de voro de enda af
sjöröfvarne, som voro vapenföra. Jag kallade till mig den
arabiske underofficeren och sade:

»Omar! Ali ben Mohammed har uppdragit åt mig
befålet å detta fartyg och gifvit mig tillåtelse att taga det
manskap, jag önskar mig hit ombord; mitt val till styr-
man har fallit på dig. Vill du vara mig behjälplig, så
blir jag dig tacksam. Din erfarenhet och dina råd be-
höfver jag; blif min rådgifvare, och jag skall vara som
din son.»

Dessa ord voro i arabens smak, och hans i början
mörka ansikte uppklarnade vid slutet af mitt tal.

»Jag är Ali ben Mohammeds slaf och din vän ...

Befall, och jag lyder dig. Gud är Gud, och Muhamed är hans profet», svarade den gamle.

Jag löste nu fem negrer af fångarne och den unge mulatten samt lät de förre hjälpa till med arbetet, hvar efter jag frågade mulatten, om han kunde arabiska, hvilket var fallet, då han var född i S:t Luis. Han hade varit kajutvakt förut och fick nu samma befattning samt blef genast befordrad att visa vägen till kajutan. Den var ett rymligt och smakfullt rum, försedt med diverse bekvämligheter. Snart hade Johny, kajutvakten, framsatt glas och en flaska eldigt madeira, hvari »Woldemars» kapten och de Maguelonne med mig tömde ett afskedsglas. Då den unge fransmannen återgick i skeppets båt, sade han:

»Encore une foi, adieu jusqu' au revoir!»

En ny salning blef snart fastbultad vid den afskjutna märsstångens topp, bramriggen ditsatt, och med refvadtt märsegl men för öfrigt förande allt hvad som kunde draga, följde jag på eftermiddagen i min »ledares» kölvatten.

Af dennes besättning hade jag behållit tolf man utom Omar samt de fem fångarne jämte Johny. De andra fångarne voro öfverförda till Alis fartyg. Dagen därpå voro »vi på höjden af Kanariska öarne, och då vinden aftog, samt vi på eftermiddagen voro helt nära hvarandra, lät jag sätta ut en båt, lämnade befälet åt Omar och var snart ombord hos Ali ben Mohammed.

Abdallah mottog mig vid fallrepet, och jag frågade genast, hur det stod till med Ali ben Mohammed.

»Barik Allah (prisad vare Gud), kulan är uttagen, och såret är ej dödligt, men vill du tala vid honom, så gör det nu, emedan det ej dröjer länge, innan sårfebern inställer sig.»

Jag skyndade mig ned i kajutan. Lutad mot några kuddar låg den eftersporde på divanen och vid hans fötter satt Burr, som var sysselsatt med att tillaga någon svalkande dryck.

»Ah, Kebir! Du är välkommen», sade Ali och räckte mig handen; »jag väntade dig, ty jag var säker på, att du skulle komma och höra, hur det stod till med mig. Där ser du den kula, som Abdallah skurit ur min vänstra axel; den hade gått ända in till nyckelbenet. Nå, hur

finner du dig i din nya värdighet? Och hur är det med skonerten?»

»Fartyget är nu åter i stånd, men behöfver nog söka hamn, för att insätta nytt, där edra kulor gått tvärs igenom skrofvat; en ny märsstång behöfs också, men för öfrigt kan hon godt hålla sjön tills vidare. Hvad mig själf vidkommer, kan jag inte vara nog tacksam — måtte Allah välsigna er!»

Då jag såg, att Ali behöfde hvila, aflägsnade jag mig och sökte Abdallah, hvilken sade, att han beslutit anlöpa Madeira dels för den sunda luftens välgörande inverkan på Ali, dels för att i nödfall äga tillgång på läkare samt hinna upprigga fartygen och bota dess skador. Burr kom nu upp, och jag frågade honom, hur det tillgick, när Ali ben Mohammed sårades; han berättade, att inget gevär lossats, förrän vårt folk kommit upp på däck, först då hade sex till åtta skott afskjutits, hvaraf ett träffade Ali, men han hade det oaktadt fortsatt striden samt först sedan han dödat en spanjor, med hvilken han fäktat, fallit i armarne på Burr.

Hvad som sedan händt visste min sagesman ej, då han sysselsatt sig uteslutande med att hjälpa sin herre. Alla spanjorer blefvo halshuggna men ingen af annan nation; detta var Ali ben Mohammeds befallning. Fler-talet af röfvarne voro ju spanjorer, men de flesta af dessa voro dödsskjutne af de förödande skrotskotten från »Woldemars» karronader, så att — som Burr sade — den gången, Kebir, mycket lite spanska hufvuden, mycket lite, endast fem.

»Nå, Burr, än du! Var du inte i strid med någon vid antringen.»

»Bara en, Kebir, bara en — lång svartskäggig — med eldögon, sprang emot Burr med en sabel — Burr sköt honom med Ali ben Mohammeds bössa och tog hans hufvud — det var kaptenen — ful karl — grinade illa när Burr skar hufvudet af honom.»

»Undrar inte på det, Burr! Skulle gjort detsamma», sade jag.

»Nej, Kebir, tapper man inte skrika och grina. Tretio spanjorer tagit Burrs far och tre Burrs bröder. Skuro

näsa och öron af Burrs far, för att han skulle visa dem vägen till byn — bundo honom sedan vid en påle och stekte honom till döds. Burrs far, tapper krigare, hade med sitt spjut dödat tre af dem, visade dem inte vägen, skrek inte och inte grina.»

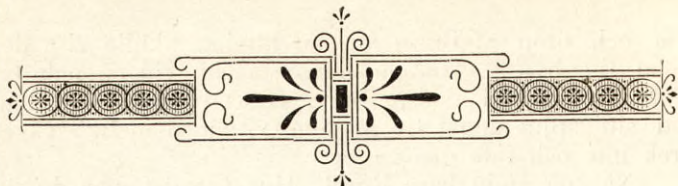
»Nå, nå, min käre Burr! Hur var det, när du fick den vackra färgen, som du ännu har? Grinade du då eller hur?»

Burr blef helt flat, spottade och sade:

»Själva satan hade grinat, om han tuggat indigo.»
Härmed ilade han ned i kajutan.

Vi styrde nu nordväst i hvarandras sällskap in mellan öarne Lancerota och Fortaventura förbi de små öarne Salvages samt ankrade några dagar senare vid Madeira.

9 KAP.

Dödskallegapellet. — En brottning på lif och död. — Don Estevan y Mastara. — Den sköna spanjorskan.

Så snart vi kastat ankar, gick jag om bord till Ali ben Mohammed men blef nekad af Abdallah att träffa min välgörare, emedan sårfeber instält sig och den sjuke ej finge störas. Den gamle reisen lugnade mig emellertid med en försäkran, att såret ej vore farligt.

Under den tid, jag varit om bord hos Ali ben Mohammed, hade jag lärt mig arabiska och spanska, så att jag tämligen väl talade dessa språk. Äfven på engelska kunde jag någorlunda göra mig förstådd.

Jag rodde i land för att bese staden. Vid inloppet till hamnen bryter sig sjön med stor häftighet, och man får hafva en god båt och säkra roddare, om man skall undvika att kantra.

Staden höjer sig amfiteatraliskt från stranden och omgifves af förtjusande trädgårdar med villor samt landt gårdar, tillhörande förmögna stadsbor.

Burr, som följt med i land och flere gånger varit där, förde mig omkring i staden och beskref dess märkvärdigheter. Plötsligen, då vi voro i närheten af ett kloster, utropade han:

»O, massa Kebir! Ni skall få se många spanska hufvuden, som de goda portugiserna huggit af. Kom bara!»

Utan att synnerligen mycket fästa mig vid ynglingens ord följde jag honom och befann mig snart i en kyrka, som efter hvad jag sedan fick veta, tillhörde fransiskanerklostret. Burr förde mig nu ned för en liten trappa och in i ett kapell, hvars väggar helt och hållet voro murade af dödskallar. Kapellet var ej litet, och många tusen människor hade säkert fått släppa till sina hufvuden för att bilda dess väggar.

»Se, se!» ropade Burr, i det han grinande visade sina hvita tänder och på ett ohyggligt sätt härmade en af de inmurade dödskallarnes omedvetna mimik. Den där grinar då alldeles som den spanske kapten, Burr högg hufvudet af. Och se dit, Kebir! Den där var lustig — se så han skrattar åt oss...»

Troligen skulle Burr ännu länge ha fortsatt sina anmärkningar, om ej ett kort, hjärtslitande rop hade afbrutit honom. Det ljud som ett dämpadt dödsskri i mina öron och med befallningen: »Följ mig, Burr!» störtade jag in i en sidogång, hvarifrån jag tyckte mig ha hört det fasansfulla ropet. En dörr stod halföppen till höger i gången. Någon rörde sig inuaför densamma. Jag stötte upp dörren och inträdde i ett litet praktfullt kapell.

På ett altare brunno några vaxljus, och vid foten af detsamma låg en kvinna bunden med ett af dess långa, mjuka och i lysande färger väfda silkesskärp, som araber och österländingar sätta så stort värde på. En mindre duk var knuten om hennes mun. Vid hennes sida stodo två mörklagde män, af hvilka den äldste böjde sig ned för att lägga kvinnan på sina axlar. Ett bedjande ögonkast af den bundna föranlät mig att på arabiska fråga, hvad som var på färde, i det jag samtidigt skyndade mig att borttaga den duk, som hindrade Lenne att tala.

»Gå din väg din otrogne hund!» ropade den yngre, omkring ett par och tjugo år gamle mannen.

Han rusade med gnistrande ögon mot mig och sökte med hela sin styrka tränga mig baklänges ut genom dörren. Det var en stark karl, och jag måste använda all

min kraft i denna brottnig; slutligen lyckades jag böja honom, han segnade ned, och jag hade snart mitt knä på hans bröst samt ett fast tag om hans hand, med hvilken han förgäfvos sökte draga en dyrbar dolk, som satt i hans gördel. Med högra handen höll jag om hans strupe.

Så snart Burr hade sett mig i brottnig med den ene af männen, kastade han sig, som katten på råttan, öfver den andra karlen, som han i följd af dennes nedhukade ställning lätt knuffade baklänges och nu bevakade med knif på strupe.

»Skall jag kapa hufvudet af honom?» frågade Burr grinande.

»Håll honom stilla, Burr, men såra eller döda honom intel!» sade jag, i det jag hastigt och oförväntadt för min fiende bemäktigade mig hans dolk och med fästet af densamma slog honom i hufvudet, så att han döfvades.

Jag afskar nu hastigt de silkesskärp, hvarmed damen var bunden, hjälpte henne upp, samt frågade hvilka karlarne voro.

»Ack, senor, den unge mannen är en släkting till mig, och den andre är hans tjänare. Om ni ville ledsaga mig hem skulle jag förklara allt. Men rädda mig från min frände, ty så snart han blir fri, söker han att taga mitt lif. O, heliga Guds moder! han rör sig...»

Jag fattade några af de fina men starka silkesskärpen och band min fiendes händer, väl fast på ryggen, hvar efter jag äfven stadigt hopknöt hans fötter. Snart var äfven med Burrs tillhjälp tjänaren på samma sätt fångslad, och sedan vi väl stängt kapellet dör, ledsagade jag den unga kvinnan vördnadsfullt ut från klostret.

Hon valde en väg, som ledde ut ur staden, och snart befunno vi oss vid porten af en vacker villa, omgifven af täta häckar och en lummig trädgård. Damen ringde, och en gammal neger öppnade en gallergrind. Från grinden gick en väg upp till villan, hvars hvita marmortrappa ledde upp till en inbygd veranda.

Då den unga damen inträdt i villan, vände hon sig till mig och sade:

»Jag tackar er, senor arab — det syns af er dräkt, som ni vore det — för den ovärderliga tjänst, ni bevisat

mig; jag är emellertid utmattad af sinnesrörelse och skall därför be en annan förklara saken för er.»

Härvid räckte mig den förtjusande unga damen, som nu drog sin slöja åt sidan, sin hand, böjde hälsande sitt vackra hufvud, stolt men tacksamt, för Burr och försvann i det inre af villan.

Under det jag väntade, var Burr vid dåligt lynne, för det att jag ej tillåtit honom att sticka dolken i den man, han nyligen kämpat med, och försäkrade, att de bestämdt voro spanjorer båda två.

Efter en stund upplystes hastigt det inre af villan och en äldre, ståtlig man skyndade sig ut på verandan. Efter att ett ögonblick ha betraktat oss, störtade han mot mig, omfamnade mig, utbröt i en ström af tacksägelser samt anropade Jungfru Maria och otaliga helgon att belöna och välsigna mig.

Under detta ordflöde förde han mig in i en dyrbart möblerad salong och bjöd mig sitta ned. Den gamle herrn förklarade nu för mig — sedan han låtit sina tjänare taga vård om Burr, som med dem säkerligen förskaffade sig en glad aften — att hans namn var don Estevan y Mastara, att han var spanjor af gammal förnäm familj och att det var hans dotter jag hade räddat om icke från döden, så från ett öde, som var kanske än värre.

Hon hade noggrant omtalat händelsen för honom och sagt, att hon skulle sända någon till sin räddare, den unge araben, för att lämna en förklaring öfver de ord, hon yttrade på hemvägen.

»Jag har lofvat min dotter att göra detta», fortsatte don Estevan, »men för att kunna det måste jag ge er del af en sorglig familjehistoria.»

Sedan en tjänare inburit förfriskningar och don Estevan noga sett efter, att ingen kunde höra oss, började han:

»Jag har rest mycket i min ungdom och antar er vara engelsman eller tysk till bördan . . . Men förlåt mig — man frågar ej gästen om sådant, helst då han kommit som ni.»

»Jag är född i Sverige, don Estevan; ett land, som ni kanhända ej känner till.»

»Sverige! Hvilken bildad man känner ej Sverige, Gustaf Adolfs och Karl XII:s land! Det är hjältar, som man måste beundra, fast de voro kätt... Förlåt!»

»Don Juan de Tormes härstammade», tillade han, »från de mohriske konungarne af Abençeragerne's ätt och han ansågs vara mycket förmögen. Han ägde två döttrar, af hvilka den ena blef min maka och den andra blef gift med min broder don Juan; vi blefvo således svågrar. Min broder fick ett år därefter en son, och min maka skänkte mig efter två års äktenskap en dotter. Då såväl min broder som jag hade nog af ägodelar och bodde på hvar sitt slott, omgifna af förtjusande dalar, skogar och strömmar, lefde vi lyckliga och nöjda, och som afståndet mellan våra egendomar var blott en kort dagsresa, besökte vi allt emellanåt hvarandra.

Femton år efter mitt och min broders giftermål erhöj jag underrättelse från honom, att han blifvit kallad till hofvet i Madrid för att därstädes på konungens uttryckliga begäran åtaga sig en förtroendepost. Min broders son Ferdinand var då en fjortonårig, rask gosse, hvilkens uppfostran genom skickliga lärare ingalunda blifvit försummad. Såsom ofta händer med en enda son, hade han blifvit af föräldrarne tämligen slappt eftersedd, och hans karaktär tycktes redan då vara föga vacker. I hufvudstaden, där den unge Ferdinand snart blef omgifven af lättsinniga stallbröder och mångfaldiga frestelser, började han snart till sina föräldrars sorg själf föra ett lättsinnigt och utsväfvande lif. Vid tjugo års ålder hade don Ferdinand redan begått sådana brott, att endast konungens vänskap för hans fader hade räddat honom från vanärande straff.

Don Juan de Tormes, min och min broders svärfar, ankom vid denna tid till Madrid och tog då på inbjudan af sin måg och dotter sin bostad i dennes palats. Den ädle gubben yttrade till sin bror, att han hade en stark aning om sin snart inträffande död, samt att han till don Ferdinand testamenterat en förmögenhet af två millioner piaster samt till min dotter en mindre summa, men hvilken dock utgjorde en liten förmögenhet.

Olyckligtvis hemkom min brors son don Ferdinand

rusig och med sönderrifna kläder, stötte undan betjäningen samt förolämpade under rusets inverkan den gamle morfadern, med påföljd att denne genast lät en notarie skriva ett nytt testamente, hvari han gjorde Ferdinand arflös och öfverflyttade hela sin förmögenhet på min dotter Isabella.

Det sorgliga uppträdet emellan min svärfar och min brorson förkortade den förres lif, och få dagar derefter dog den gamle hidalgon.

Don Ferdinand, som ägde kunskap om testamentsförändringen, uppförde nu en komedi, som gjorde heder åt hans uppfinningsförmåga. En dag lät han sina tjänare föra sig hem på en bår, blodig och som det tycktes i döende tillstånd. Hans häst hade störtat med honom och han hade kommit under den; han hade härvid fått flere reffen krossade, sade han, och kunde ej ha lång tid kvar att lefva.

Han lät hämta sina föräldrar och spelade för dem den ångerfulle förlorade sonen, bekände sig vara en stor syndare och förklarade, att om Gud tilläte honom blifva vid lif, skulle hela hans tid ägnas åt dygd och goda gärningar. Sin moders biktfather, en franciscanermunk, öfvertygade han snart om sin omvändelse, och föräldrarnes glädje var stor.

Efter tre veckor påstod don Ferdinand, att han kväfdes i Madrid, att han längtade till landet från denna stad, som varit vittne till hans synder och förvillelser, samt begärde af sina föräldrar att få fara till deras slott. Detta beviljades, och allt var nära på klart för afresan, då don Ferdinand bad sin fader skriva till mig och fråga, om han ej kunde få tillbringa tiden för sitt tillfrisknande hos oss, hällre än att vistas ensam i familjehemmet.

Ehuru jag icke trodde på don Ferdinands hastiga omvändelse, kunde jag ej neka min broder hvad han begärde, och snart anlände min brorson med två tjänare. Den unge mannen gick genast till sängs, klagande öfver svåra plågor i sitt bröst; resans ansträngningar hade förvärrat hans onda.

Efter någon tid frågade den sjuke efter sin kusin och önskade se henne, hvarför äfven Isabella, dock alltid i sällskap med sin moder, en gång om dagen gjorde besök

hos den sjuke. Denne omtalade då sin ruelse och ånger öfver sitt förflutna lif, sitt hat mot de falska vänner, som förledt honom, samt sitt beslut, att då han blefve frisk börja ett ädelt och nyttigt lif.

Don Ferdinand, som nu fann det lämpligt att småningom tillfriskna, uppförde sig oklanderligt och syntes göra allt hvad han kunde för att ställa sig väl med mig och min familj. Oaktadt han nu försäkrade oss, att han blifvit fullkomligt återställd, syntes vinstandet på mitt slott för honom så behagligt, att han ej det minsta häntydde på att fara tillbaka till Madrid, och jag började ana hans afsikter. Hvarken jag eller de mina kunde säga, huru det kom sig, men en viss förstämning, en tryckande känsla af obehag lägrade sig öfver hemmet så snart min brorson visade sig ibland oss.

Slutligen besannades mina aningar, då donna Isabella en afton anförtrodde mig, att don Ferdinand friat till henne. Hon hade, tillade hon, blifvit formligen förskräckt öfver frieriet och bestämdt afvisat honom, hvarvid han ömsom bedt och hotat.

Morgonen därpå hade min brorson tidigt lämnat slottet. I ett tacksamt och artigt bref tog han afsked af mig och de mina, föregifvande att ett ilbud kallat honom till Madrid.

Någon tid härefter, då donna Isabella en morgon red genom skogen på väg till klostret Anunziata, rusade två maskerade och i långa kåpor klädda ryttare från hvar sin sida af vägen fram till henne, fattade hennes häst i tyglarne och skulle säkert ha bortfört henne, om ej två af mina jägare och några skogvaktare, som händelsevis befunno sig helt nära, på flickans rop om hjälp skyndat till stället. Då bovarne sågo fem med bössor beväpnade män, släppte de min dotters häst och försvunno i sporrsträck. Jägarne ledsagade donna Isabella hem, och hon berättade för mig, att hon i den ene af ryttarne bestämdt igenkännt sin kusin.

Ännu ett försök i samma väg misslyckades för don Ferdinand. Emellertid hade min dotters hälsa lidit af dessa sinnesrörelser, och jag beslöt mig för att med min familj tillbringa ett år eller par på denna förtjusande ö.

I sällskap med min hustru och dotter samt två kvinnliga och tre manliga tjänare företog jag resan till kusten för att därifrån begifva mig hit.

Huru min brottslige brorson hade fått reda på vår resa vet jag ej — alltnog, strax intill ett litet klippslott, som tillhörde en af hans lättsinnige stallbröder, blefvo vi öfverfallna af tio till tolf män, alla maskerade, och efter ett kort motstånd öfvermannade och bundna. Endast Isabella bortfördes. Då en af mina tjänare lyckats lösa sina band och frigjort mig, kunde jag genom min kikare upptäcka och igenkänna Isabella, då hon af rövarena infördes i det omnämnda slottet, hvars vindbrygga genast uppdrogs efter dem. Efter en kort rekognoscering rundt om slottet, fann jag det omgifvet af murar och grafvar samt svårt att intaga äfven med en beväpnad styrka.

Jag beslöt då att vända mig till vederbörande myndigheter och begaf mig på väg till närmaste stad.

Vi hade knappt ridit en timme, förrän jag mötte två skvadroner jägare, som till min stora glädje anfördes af den unge markisen af Eboli, son till en af mina ungdomsvänner, och hvilken flere gånger varit min gäst. Jag omtalade genast för honom, hvad som händt.

»Att storma och intaga ett slott, samt rädda en fången prinsessa, det är ju, vid St. Mikael, ett ridderligt värf, men vi göra nog klokast i att afvakta mörkrets inbrott och försöka en öfverrumpling.»

Vi undersökte på kvällen slottets belägenhet och upptäckte en liten port på dess baksida. Här höllo rövarena icke vakt — öfvertygade, som de voro, att en gammal man med några få tjänare ej skulle kunna ens försöka att befria den fångna. Markisen själf samt några af hans jägare summo öfver grafven, och då de efter kort ansträngning lyckats bryta upp den lilla portén, sände han mig bud, att jag skulle med de öfriga närma mig stora vindbryggan, och då den nedfaldes, storma slottet.

Snart var jag med omkring sjuttio unga jägare framför vindbryggan. Jag darrade af oro. Nu hördes något tumult inom borgen; strax därefter gnisslade kädjorna på vindbryggan, och den sänkte sig ned. Porten öppnades, och vi rusade in. Här funno vi markisen, som ej hade

med sig mer än sex à sju man, hårdt ansatt af don Ferdinand och hans medbrottslingar. Vår ankomst förändrade snart ställningen, och efter några minuters förlopp var besättningen fången och bunden. Snart hade jag den lyckan att trycka min dotter i mina armar. Förgäfvets späjade vi efter don Ferdinand, han stod ej att finna; och slottets värd gjorde allt för att försona sitt deltagande i don Ferdinands illdåd.

Efter en välbehöflig hvila afreste jag och mitt följe dagen därpå. Vi kommo lyckligt hit, där vi nu vistats i lugn och trygghet i två år och ej hört talas om don Ferdinand, förrän min dotter i afton berättade om hans nya skändliga angrepp, som endast ert modiga uppträdande afstyrde. Jag kan ej nog tacka er och ville gärna veta, om jag kan göra någonting för er.»

Med dessa ord slutade spanjoren sin berättelse.

Jag tackade min värd för visad vänlighet och utbad mig som enda gunst att få personligen taga afsked af donna Isabella.

Don Estevan reste sig och ringde på en tjänare, som strax försvann, sedan spanjoren med låg röst gifvit honom en befallning.

Det dröjde ej länge, förrän donna Isabella inträdde. Hon var förtjusande vacker denna kvinna. Ehuru hennes växt var något öfver det vanliga måttet, var den smidig och ungdomlig, och hon hade detta vissa något i hvarje rörelse, i gång och åtbörder, som ej kan beskrivas men verkar så oemotståndligt. Hon tog min hand och sade med ett mildt leende:

»Jag kan inte nog tacka er, senor, för den hjälp, ni gaf mig, och jag är säker på, att min far på det högsta önskar att på allt sätt ådagalägga vår gemensamma tacksamhet.»

»Ack, senora! Tala ej mer därom! Jag tackar Gud, för att jag kom i det rätta ögonblicket.»

»Ni är alltså, som jag också trott, inte arab, fast ni bär denna dräkt, som sannerligen inte misskläder er?» tillade den vackra flickan leende.

»Nej, senora; jag är från norra Europa, från Sverige, fastän ödet har gjort mig till arab hvad klädedräkt och

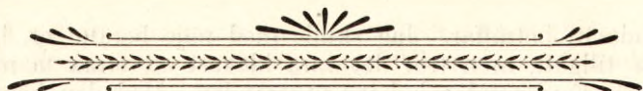

lefnadssätt beträffar. Jag skulle med nöje berätta er, hur detta tillgått, men tror det vara klokast att strax ta reda på don Ferdinand och hans åtgöranden. Med den kändedom, ni gifvit mig om hans karaktär, är jag säker på, att han ej nöjer sig med detta misslyckade anslag, och det skulle vara mig kärt att motarbete honom. Vågar jag hoppas att få förnya mitt besök? Jag kan då måhända ge er underrättelser af vikt.»

Donna Isabella böjde bifallande på sitt vackra hufvud, och don Estevan räckte mig förbindligt handen samt bad mig vara välkommen, när helst jag ville göra honom ett besök.

Jag skyndade mig nu tillbaka med Burr, som under tiden blifvit väl förplägad, till döds-kallekappellet och uppsökte den plats, där jag besekrat don Ferdinand. Endast några bitar af de fina schalarne lågo på golfvet. Det syntes, att de blifvit afskurna med en hvass knif eller sabel. Förgäfves spanade jag efter ogärningsmannen; hvarken han eller hans tjänare syntes till. Jag skyndade mig nu nedåt staden, samt lät ro mig ombord till Ali ben Mohammed.

10 KAP.

Vid guvernörens palats. — »Besynnerligt!» — La Chicas jakt. —

Ett skönt jaktbyte vunnet och försvunnet.

Abdallah sade mig, att den egentliga faran var förbi, men att Ali ben Mohammed behöfde lugn.

Då jag kommit ombord till mig själf, smakade Johnnys anrättning särdeles väl, och snart vaggades jag i sömn af skonertens rörelser.

Tidigt på morgonen rodde jag i land och skulle just passera guvernörens palats på väg till don Estevan y Mastara, då jag till min förvåning såg denne värdige ädling utan hatt eller sadelmundering spränga upp på gården, kasta sig af den svettiga mulåsnan och ila in i palatset.

Jag anade, att en ny olycka händt och stannade i den stora portalen under tålig väntan på att återse don Estevan och få upplysningar af honom. Strax därefter kom hela palatset i rörelse; adjutanter, polis och tjänare skyndade om hvarandra ut och in, och snart syntes don Estevan jämte guvernören, som tycktes lugna och trösta den upprörde hidalgon.

Då denne fick se mig, närmade han sig skyndsamt, fattade min hand och berättade, huru hans villa under natten blifvit öfverfallen af beväpnade män, bland hvilka

han tyckt sig igenkänna sin brorson. Efter tappert försvaret hade en af hans tjänare mördats och han själf blifvit bunden af tre bland bofvarne samt inlåst i ett lusthus i trädgården. I detta fängelse skulle han säkerligen ha för-gäatts, om ej en liten gosse, som brukade rensa och vattna i trädgården, hade tagit sin soflats för natten i ett lum-migt träd och därifrån åsett öfverrumplingen.

Pojken hade dock ej vågat sig ned, förrän det blifvit dager, och hade då krupit in genom ett fönster i lusthuset och afskurit de band, hvarmed don Estevan var bunden. Förhör hade genast anställts med gossen, som berättade, att han sett sju män, strax efter det don Estevan blifvit instängd, aflägsna sig från villan, medförande donna Isabella, som var invirad i schalar och hade en silkesduk bunden öfver munnen. De hade stängt grinden till parken och tagit vägen nedåt staden. Detta var allt, hvad gossen visste.

Don Estevan hade genast kastat sig på en mulåsna och ridit till guvernören, som strax satt hela polisstyrkan i rörelse för att upptäcka brottslingen.

Från borggården, där vi befunno oss, hade man en präktig utsikt öfver hafvet. Då jag under don Estevans berättelse höll mina ögon riktade på Alis — eller jag kunde ju nästan säga min egen — skonert, som på de glindrande vågorna gungade på redde, fästes min uppmärksamhet vid ett skonertskepp, som med alla segel till styrde ut från redde nordost hän.

Plötsligt for en tanke genom min hjärna, och utan att svara don Estevan frågade jag guvernören, om han visste, hvad detta vore för ett fartyg och hvart det vore bestämdt?»

»Det är ett spanskt fartyg, som nyligen kommit från Cadiz. Dess papper angåfvo, att det skulle lasta vin här-städes,» svarade artigt den höge ämbetsmannen.

»Förlåt mig, ers excellens, men har det också haft tid att intaga denna last och få sina papper klara?» frågade jag.

»Nej, det kan inte gärna vara möjligt, och det förefaller mig besynnerligt...»

»Mig också!» inföll jag och rusade som en pil från de båda förvånade ädlingarne.

Snabb som en hjort var jag snart nere vid hamnen, och en half timme därefter ombord hos Ali ben Mohammed, som till min stora glädje befann sig betydligt på bättringsvägen.

För honom beskref jag mina äfventyr i staden och återgaf don Estevans berättelse. Jag uttalade ock som min öfvertygelse, att don Ferdinand ägde till sitt förfogande det skonertskepp, som nyligen seglat från reddan, och att han därpå bortförde donna Isabella. Jag bad honom äfven att få förfölja och präja detta fartyg samt återtaga den sköna spanjorskan för att lägga henne i den förtviflade faderns armar.

Leende åhörde Ali ben Mohammed min berättelse, och jag glömmer aldrig den eljes så allvarlige mohrens skälmska blick, då han inföll:

»Eller också i dina egnal!»

Jag kände, hur hela mitt ansikte flammade.

Ali ben Mohammed tillade:

»Säg mig uppriktigt, om ej den där lille guden, som frankerna kalla för Amor den blinde, fångat dig i sitt nät och gör dig så angelägen att återskaffa den sköna flickan?»

»Ali ben Mohammed! Jag ljuger aldrig och därför svarar jag dig: jag vet ej säkert, men — kanhända har du rätt.»

Han teg en stund, men sade sedan:

»Kebir, du må segla! Jag ger dig frihet att handla, som du själf vill. Men en sak förbehåller jag mig — jag vill ha alla de spanska hufvuden, som finnas på detta skepp, om du lyckas taga det.»

Härvid blixtrade hans ögon, och det var, som om han ville genomskåda mig.

»Min Gud!» utropade jag, »äfven kvinnans?»

»Lugna dig, Kebir! Jag hämnas ej på kvinnor; det är nog med männens. Segla, när du vill, och profeten vare med dig!»

Härmed sjönk mohren tillbaka på sin bädd, och då jag såg, att samtalet tröttat honom, skyndade jag mig upp på däck och var snart ombord på »la Chica», som den af mig förda skonerten hette.

Genast jag kommit upp på däck, befalde jag Omar

att lyfta ankaret, tillsätta alla segel, fartyget kunde föra, samt styra nordöst hän, hvarefter jag gick ned i kajutan. Här genomgick jag mina föregående äfventyr, och ehuru stoltheten öfver att vara kapten på ett sådant fartyg behärskade mig, kände jag en obehaglig beklämning, en känsla af fasa vid tanken på, att mina order kanske gäلت flere människors lif. Jag kunde ej stanna längre i kajutan, utan rusade upp på däck. Skonerten ilade redan framåt på sin bestämda stråt, och i middagssolens brand syntes skonertskeppets segelmassa fjärran framför oss såsom en ljus sky, uppstigande på den eljes molnfria himlen.

Mot aftonen såg jag att vi närmat oss det spanska fartyget, och vid nattens inbrott hölls skarp utkik efter detsamma.

Säkert var, att man på skeppet ännu ej anat, att den lilla skonerten förföljde, ty skeppet bibehöll samma kurs och var i soluppgången endast ett par engelska mil för om »la Chica». Vi kunde nu genom kikaren läsa namnet »Bianca y Cádiz» som med förgyllda bokstäfver prunkade på dess akter. Det blef lif och rörelse ombord på skeppet, och med min kikare kunde jag se, huru dess befäl mönstrade oss.

Efter ett par timmar hade vi närmat oss det spanska skeppet, och jag gaf nu order om att göra klart till strid. Få minuter härefter var hvarje man beväpnad och på sin post.

»Bianca y Cádiz» tycktes nu hafva klart för sig att »la Chica» ej närmade sig henne i några vänliga afsikter, och plötsligt lovade hon upp, skarphalade sina skot och låg snart bidevind för babords halsar, liksom hon ville försöka, om hon ej seglade bättre än vi med vinden på bogen. Som jag emellertid noga iakttagit skeppet, lät jag på samma gång skonerten lova något; jag kom därigenom närmare min fiende, som jag sålunda gensköt, och hade på samma gång fördelen att vara till lovart om honom. Jag lät nu präja skeppet med ett skott, men fick till min förvåning svar med fyra skarpa skott igenom min rigg. Dessa besvarades genast, och striden var så i full gång.

Jag befalde mitt folk att vara klart till antring, gaf Omar befäl på skonerten, samt styrde ned mot skeppets

sida. Snart kändes en hård stöt. De båda fartygen lågo längsides, och med den därtill kommenderade delen af min besättning rusade jag om bord på skeppet. Dess manskap var mitt underlägset i antal men försvarade sig tappert. De blefvo dock vid min antring delade, så att de flesta af dem drefvos åt fören och endast några af befälet kämpade akterut. Jag ilade dit och såg nu don Ferdinand, som jag igenkände, hållande en ung kvinna med venstra armen om lifvet.

De tre män, som stodo vid hans sida, nedhöggos snart af mitt folk, och då jag sprang fram mot don Ferdinand med min pistol i hand, vände han hastigt spetsen af sin värja mot den unga kvinnans bröst och ropade:

»Tillbaka, fräcke hedning, eller stöter jag ned denna kvinna.»

Striden upphörde ögonblickligen, och alla de närvarande beskådade ställningen. Min pistol var riktad midt i don Ferdinands öga. Jag var säker att träffa, men vågade ej trycka af. I detta ögonblick upptäckte jag på däcket en brun, nästan naken människokropp, hvilken mjuk som en orm och lömsk som en panter, tätt tryckt intill däcket, hastigt och ljudlöst närmade sig min motståndare.

Jag igenkände min mulatt Johnny.

Plötsligen kastade han sig på don Ferdinand, hvilken omslingrad af ynglingens senfulla armar ögonblicket därpå fann sig öfvermannad och fången, under det jag höll den sköna Isabella i mina armar.

Ett häftigt tumult till höger om mig tilldrog sig nu min uppmärksamhet, och jag såg då att don Ferdinand lyckats slita sig lös, att han fattade ett svärd och rusade emot mig. Innan jag hann att höja min pistol mot honom, föll han dock, genomstungen af Ali ben Mohammeds neger Zambo, och förrän jag kunde hindra det, höll negeren den olyckliges hufvud i sin hand.

Nöjd med att donna Isabella var sanslös, så att hon ej kunde se det ohyggliga uppträdet, lät jag föra henne ned i kajutan på »la Chica», hvarest en gammal mohrisk läkare tog vård om henne, medan jag och Omar lossade fartygen från hvarandra samt läto spola däcken och bota fartygens skador. Omar fick befälet å »Bianca y Cádiz»,

och båda fartygen satte åter kurs på Madeira. Vid middagstiden sågo vi, att Omar med vanliga ceremonier be-
grof tre eller fyra lik i Oceanens vågor.

»Den vackra otrogna vill tala vid dig, sahib!» *

Dessa ord af den gamle läkaren kommo mig att spritta till, där jag stod och tänkte på, hurusom Alis befallning blifvit utförd utan att jag hindrat det, men också utan att jag särskildt befalt det. Jag tackade Gud, att don Ferdinand fallit med vapen i hand och för en annans svärd än mitt.

Den gamle araben såg skarpt på mig, och jag läste de tankar, som rörde sig inom honom.

»Gå före mig och säg henne, att jag kommer! Du kan spanska och stannar där nere under vårt samtal.»

Arabens bruna hy mörknade, och han gick före mig ned i kajutan.

På ottomanen låg donna Isabella, och aldrig hade jag sett en vänare varelse. Med osökt behag hälsade hon mig och sade:

»Åter igen är det ni, min herre, som räddar mig ur min grymme fiendes våld. Hur skall jag kunna tacka er? Men ni fattar också, hur uppskakad jag måste vara. Denna förfärliga sjöresa på detta dyster fartyg — den rysliga slutscenen, hvilken jag minnes blott som en ohygglig dröm . . . Och hvem är ni, som på så kort tid räddat mig tyänne gånger? Är ni en prins ur 'Tusen och en natt'? Är ni en god ande? Hvert för ni mig? Ja, min herre, ni måste lösa denna gåta för mig — inte sant, ni vill ju göra det?»

Aldrig hade en kvinna varit så bländande skön, så bjudande i mildt bedjande ord.

»Till hvem skulle väl jag föra er, donna Isabella, om ej till er far, don Estevan y Mastara, som säkert söker er öfver hela ön? I morgon bittida hoppas jag kunna föra er till honom. Ni skall kanske under tiden finna någon förströelse i böckerna där på hyllan.»

Härmed steg jag upp och bugade mig djupt, hvar efter jag drog mig tillbaka.

* Sahib = herre, arab.

»Du har segrat öfver satan, min son! Skönare äro ej houris. * Allah il Allah!» hördes plötsligt en djup stämman bakom mig, då jag kom upp på däck. När jag vände mig om, stod den gamle araben med armarne i kors ödmjukt bugande framför mig.

Jag blef förargad, men erinrade mig min ställning och nöjde mig med att säga:

»Jag för här befälet, och Gud är Gud, som du själf sagt. Gå!»

Med ett ödmjukt »salem» aflägsnade sig den gamle.

Johnny hade emellertid på min befallning gjort i ordning en måltid åt min sköna passagerare och nedburit densamma, då utkiken varskodde en seglare rätt förut. Förhållningssignaler gäfvos genast till Omar på »Bianca y Cádiz», och »la Chica» var strax beredd till strid om så skulle erfordras.

Min sekond var en af Ali ben Mohammeds skickligaste sjömän, som jag näst efter Omar kunde sätta mesta förtroende till. Hans namn var Abdallah. Under det jag med kikaren mönstrade det främmande fartyget, sade han:

»Jag känner detta fartyg, Sahib, och så gör äfven du, om du betraktar det noga.»

»Sannerligen, Abdallah!» utbrast jag. »Det är, vid mina ögon, den portugisiska briggantinen, den enda örlogsmann, som låg vid Funchal, då vi gingo därifrån.»

»Du har rätt, Sahib! Han styr rätt på oss. Hvad ämnar du göra?»

»Styra rakt på honom, ty jag tror, att den kristna flickans fader befinner sig ombord där.»

»Och du vill då öfverlämna henne till fadern?» frågade en sträf stämman bakom mig.

När jag vände mig om, stod åter den gamle araben Jussuf, läkaren, framför mig.

»Ja, naturligtvis!»

»Bakulum (vi få se!)» mumlade den underlige gubben, gjorde sitt salem och aflägsnade sig.

Jag började undra på hvad den gamle kunde mena

* De evigt sköna jungfrurna i Mahomets paradiset.

och beslöt inom mig att underrätta Ali ben Mohammed om hans besynnerliga uppförande.

Solen sänkte sig nu mot det glittrande hafvet, färgande dess vågor i purpur och eld. Från det djupaste blå i zenit öfvergick himlahalvvet till violett, smaragdgrönt, rosa, purpur, och där nedanför flammade dagens drott i guld och eld — en skön men ock obeskriflig tafla.

Det strålande klotet var ännu ett godt stycke öfver horisonten, då brigantinen präjade oss med ett skott, och under den marockanska flaggan lade vi bi. Snart kom en båt längs sidan, och i den befunno sig en officer, don Estevan y Mastara jämte soldater och matroser.

Knapt hade den gamle ädlingen fått syn på mig, förrän han sprang fram och omfamnade mig, spörjande:

»Min dotter?»

Jag visade honom utan att säga ett ord nedgången till kajutan.

Han skyndade dit, men stannade plötsligt som förstenad, tog sig med handen öfver pannan och gaf mig en blick, som var obeskriflig, men som jag väl förstod.

»Gå, don Estevan! Allah är oskuldens beskyddare!» sade jag med fullkomligt arabiskt lugn.

Don Estevan störtade ned i kajutan.

Den portugisiske officeren, som tycktes vara en riktig gentleman, började språka med mig på god engelska, omtalade att han i tre år tjänstgjort i den engelska marinen, att han därunder varit i Sverige, till och med i Göteborg, samt att han hört af don Estevan, att jag var svensk.

Portugisen talade mycket, och jag hade största möda att följa med hans ord, ehuru de bort intressera mig öfver allting annat, då de handlade om mitt fädernesland; hela min uppmärksamhet riktades mot kajutan och de ljud, som genom det något öppna skylighet kunde bana sig väg till mig. Jag återkom dock till mig själf, besvarade hans ord så artigt som möjligt och berättade på hans frågor om striden med det spanska skeppet och dess antrande.

Jag hörde nu ringningen af den klocka, som kallade Johnny till kajutan; strax därefter kom denne upp och bad mig komma ned till don Estevan. Med en artig ursäkt till den portugisiske officeren gick jag med klap-

pande hjärta ned i min nätta, men nu för mig så dyrbara kajuta.

Jag vill ej beskrifva uppträdet här nere — don Estevans omfamningar, Isabellas tacksägelser — alltnog jag spelade den stoiske araben, under det jag sade mig icke ha gjort mer än min plikt som kristen.

Slutligen frågade don Estevan y Mastara mig, om han finge föra sin dotter med sig till det portugisiska fartyget, hvilket guvernören ställt till hans förfogande.

Jag kom nu att tänka på Ali ben Mohammed och svarade, att ingenting skulle hindra detta, om don Estevan ville ge mig sitt hedersord på, att dagen efteråt i sin dotters sällskap, om jag så fordrade, infinna sig ombord hos mig.

Han betänkte sig ett ögonblick, hvarefter han räckte mig handen och sade:

»Jag lofvar er det i mitt skyddshelgons, den store S:t Jagos namn.»

En stund härefter ilade den portugisiske båten, medförande don Estevan och hans dotter till brigantinen, och de tre fartygen följdes åt till Madeira, å hvärs redd de på morgonen ankrade.

11 KAP.

Alis misstanke. — Förklaring. — Ett besök om bord. —
Egen herre.

Jag begaf mig genast ombord till Ali ben Mohammed, som jag fann vid godt humör. Såret hade redan börjat läkas och smärtorna betydligt aftagit.

Jag redogjorde nu för min kryssning, och Ali syntes nöjd med det hela, men sade, då jag slutat:

»Och du tror att spanjoren håller ord?»

»Vid mina ögon, herre! Jag tror det.»

»Bakulum (vi få se)!» sade Ali långsamt för sig själf och tillade: »Har ingenting under denna din första kryssning förvånat dig eller förefallit dig besynnerligt? Svara mig nu, som du skulle svara din egen fader!»

Hastigt påminde jag mig den gamle arabiske läkarens besynnerliga spioneri och svarade, så mycket som möjligt iakttagande arabernas talesätt:

»Herre, du är visare än de vise och jag ett intet; men då du fordrar det, må jag tala. Den vise Jussuf, läkaren ombord hos mig, har ofta följt mig och . . . Ja, dina ögon se klarare än mina, o herre, men mig har det förefallit, som om han misstänkt mig för något anslag mot den unga damen, hvarför han följt mig som en skugga

eller rättare en spion. Din neger, den store Zambo, har äfven han varit som min andra skugga och räddade kånhända mitt lif vid äntringen af det spanska skeppet. Säkert har han dock menat väl med mig, ty i morse, då jag öppnade dörren till kajutan, låg han utanför min dörr och hade en hel arsenal vapen på och bredvid sig. Då jag frågade honom hvadan detta, sade han, att han ville vaktat mig, så att ej de onda araberna skulle döda mig, men härvid skrattade han och grinade på ett eget vis, som om han menat något annat.»

Under det Ali ben Mohammed åhörde min berättelse, drog emellanåt ett muntert leende öfver hans eljes så allvarliga drag. Då jag slutat, sade han:

»Kebir. Det gläder mig att du eger iakttagelseförmåga. Dina intryck ha varit riktiga, och jag vill nu öppet omtala, att Jussuf hade order af mig att genast döda dig, om du skulle svika din plikt eller till exempel styra någon annan kurs med din sköna fånge än till Madeira; och Zambo hade order att noga vaka öfver dig och bevara ditt lif, samt att icke låta don Ferdinand undkomma. Du har emellertid, som jag också på förhand trodde, bestått profvet. Jussuf har du vunnit, så att han nu villigt skulle gå i döden för dig. Men hvad tänker du själf om de order jag gifvit?»

»Allah il Allah och ni är god, men mitt hjärta blöder . . . Ni har kunnat tro, att jag, som är skyldig er mitt lif, som älskar och beundrar er, skulle ha kunnat bedraga er!»

Härvid höljde jag med burnusen öfver mitt hufvud och vände mig bort.

Ali ben Mohammed sprang upp. Han ryckte hastigt kapuschongen från mitt ansikte, fattade mig järnhårt om min arm och blickade in i mina ögon.

Jag uthärdade denna blick af eld, hvilken han liksom sänkte i min själ, och han måste ha sett, att jag var sorgsen öfver hans misstroende. Plötsligt grep han min hand och tryckte den hårdt samt sade:

»Kebir! Vid profeten, jag tror dig. Jag har länge gifvit akt på dig; du är hädanefter min vän, min broder, min son, hvad du vill vara, och du skall äga hela mitt förtroende. Säg mig, vill du blifva det?»

Huru var ej hela Ali ben Mohammed i detta ögonblick förändrad, och jag blickade förvånad på honom. Jag förde hans hand till mina läppar och sade:

»Herre, jag tackar dig! Du tror nu på mig, och du skall aldrig ångra det.»

Ali hann ej att svara, innan vi hörde en båt lägga till vid sidan, och i detsamma rusade Burr in med ropet:

»Massa Ali, massa Kebir! Den vackra spanskan är här, hon har först varit ombord hos Kebir. Det är förstås honom hon söker. O, Kebir, Kebir! du har allt gifvit henne en kärleksdryck, gif Burr en flaska däraf, så att alla vackra . . .»

»Tig, Burr!» afbröt Ali strängt. »Och för ned de främmande hit, men intet gyckel — ty då . . .»

»O, Burr förstå mycket väl,» ropade denne och skyndade uppför trappan.

Strax därefter nedsteg don Estevan med sin dotter. Den förre närmade sig artigt Ali ben Mohammed, sägande:

»Af guvernören härstädes, som ni i går besökt, har jag hört, att ni är prins Mohammed, och att jag har en af edra officerare att tacka för min dotters räddning. Guvernören har sagt er mitt namn, och jag är nu kommen för att frambara mina tacksägelser.»

»Min bästa markis, jag är i sanning glad öfver att en af mina löjtnanter lyckats i det förehafvande, ni nämnt, och ber er vara god och föreställa mig för er sköna dotter,» svarade till min stora förvåning araben, hvilken afkastat sin burnus och nu stod för de främmande i en lysande och smakfull morisk dräkt.

Af araben återstod ej mer än denna dräkt, ty med den fina europeiska gentlemannens behag bjöd han don Estevan och dennes dotter att taga plats, samt underhöll på flytande spanska ett samtal med den gamle ädlingen.

Under tiden vinkade donna Isabella mig till sin sida, tryckte min hand och framförde sina tacksägelser.

Burr inkom strax härefter med flere silfverkorgar, på hvilka fina bakverk och läskande frukter voro smakfullt upplagda. Snart porlade det franska, gnistrande vinet i slipad kristall, och trots profetens förbud såg jag Ali smaka på den förbjudna frukten.

Med ljuft behag mottog donna Isabella den kylande scherbet* jag räckte henne, och genom Alis skicklighet och lysande samtalsförmåga, voro äfven vi snart indragna i samtalet.

Ett par timmar förflöto som några minuter. Isabellas vackra anlete fördystrades endast, då Ali ben Mohammed i förbigående kom att nämna, det vi voro segelfärdiga och skulle gå till sjös samma dag. Don Estevan och hans dotter erhöilo dock löfte om ett besök, då vi, som Ali sade, efter kort tid åter skulle inträffa vid Madeira.

Vi följde våra gäster till relingen, och Isabellas fina, hvita näsduk viftade flera gånger till oss ett vänligt farväl. Då jag ett par ögonblick härefter inträdde i kajutan, eller rättare salongen, hos Ali ben Mohammed, låg denne på ottomannen och var insvept i sin hvita burnus. Det var åter den stoiske araben, jag hade framför mig. Jag ämnade just aflägsna mig, då han rusade upp och fattade tag i mig sägande med dof rytande stämma:

»Hon var vacker denna otrogna flicka. Ja, i sanning, hon liknade min arma syster, sådan hade hon nu varit om icke . . . Vid Allah! Jag borde huggit hufvudet af denne spanjor liksom af alla andra!»

Härvid sköto ur hans ögon blixtar, och han greps af ett raseri, som jag ej kan beskrifva. Detta varade en god stund hvarefter han kastade sig ned på kuddarne och höll handen öfver sina ögon. Efter en halftimmes tid reste han sig upp, och då han fick se mig stående kvar, yttrade han:

»Hvarför står du där och hvad tänker du på?»

»Jag står vid dörren, Ali ben Mohammed, emedan ingen borde släppas in — och jag tänker, att ni lidit mycket.»

Hans anletsdrag förändrades, och han tryckte åter min hand, i det han sade:

»Tack, Kebir!»

Strax därefter gick han upp på däck och gaf order om att gå till segels.

* Scherbet eller sorbet är en österländsk dryck af citroner, russin, socker, ambra och vatten m. m. Serveras om möjligt iskall.

»Du, Kebir, följer i vårt kölvatten och passar noga på mina signaler; gör allt i ordning på »la Chica», och var färdig till strid, om det gäller.»

Jag var snart ombord, seglen tillsatta, och såväl »la Chica» som »Bianca y Cadiz» följde Ali ben Mohammeds stora skonert, hvilken styrde ostsydost.

Flere dagar ilade vi framåt; jag tillbringade långa stunder med att öfva mig i arabiska språket, och min lärmästare, den gamle arabiske läkaren Jussuf, som numera var min store beundrare, var häruti en skicklig lärare. Han invigde mig i detta poetiska språks talesätt och former, och det dröjde ej länge, förrän jag var fullt mäktigt detsamma. Under timmarne emellan dessa lektioner öfvade jag mig i vapnens bruk och gjorde allt för att ytterligare uppdrifva min styrka, hvilken i hög grad tilltagit, sedan jag kom till sjös. Dagligen gick jag upp på endast armarne till toppen och ned igen, upprepande det flere gånger utan att stöda mig på däck, och snart kunde de starkaste af fartygets besättning ej rubba de tyngder, som jag med lätthet handterade.

Efter en dags stiltje och några dagars därpå följande storm sågo vi på kvällen en blå bärgskedja liksom hägrande högt öfver synranden. På min fråga omtalade Jussuf, att vi ännu voro mycket långt ifrån kusten, men att det var södra grenen af Atlasbärgen, som på detta sätt visade sig. Två dagar därefter närmade vi oss Afrikas fastland, och slutligen ankrade vi i Mogadors hamn.

Jag gick nu ombord till Ali ben Mohammed, som gaf mig order om åtskilliga reparationer å mitt fartyg. Härmed arbetades en längre tid, och en dag, då Ali ben Mohammed var ombord på »la Chica», tillsade han mig att låta göra kajutan med dess salong och matrum m. m. betydligt större och inreda det hela praktfullt efter min egen smak.

Ali omtalade vid detta tillfälle, att han skulle under en tid af tre veckor medfölja sin fader, paschan af Mogador, på en expedition inåt landet, och att jag under tiden, när jag hvilade från arbetet på »la Chica», borde ta Burr med mig i land och låta honom göra mig hemmastadd i palatset och staden.

»Jag skulle också gärna se», tillade han, »att du skaffade dig några prydliga arabiska dräkter och vapen samt gjorde dig fullt hemma i mohriska seder och bruk. Jag har talat om dig med min fader, och han önskar kända hända se dig vid vår hemkomst. Jag skulle vara glad, om du då liknade en äkta arab så mycket som möjligt. Din religion får du behålla för dig själf. Gud är Gud och blott en, så att vi dyrka ju i alla fall en och samme. Ett råd vill jag dock gifva dig: visa ej med flit, att du är kristen. Det är ju nog, att jag vet det; men alla mina landsmän äro ej så fria i sina tänkesätt som jag. Farväl, min käre Kebir! Sök att motsvara min vänskap och mitt förtroende till dig! Då du kommer i land, för Burr dig till min kassör Hussein, och af honom får du så mycket pänningar, du behöfver. Allah vare med dig!»

På aftonen kom Burr ombord, han var präktigt utstyrd i vida byxor af rödt siden, hvit väst och en stor grann turban; om lifvet var virad en dyrbar sjal, hvori ett par pistoler och en yatagan voro instuckna. Med ett stort salem och utomordentligt viktig min tillkännagaf den unge negeren: »att prins Ali ben Mohammed hade beordrat honom att vara massa Kebirs adjutant, ledsagare och vägvisare, samt att han kysste sulorna på mina tofflor och för öfrigt vore massa Kebirs ödmjuka slaf.»

Jag fick nu mycket att sköta med fartygen. Mina beräkningar visade, att deras försättande i fullgodt stånd skulle kräfva en summa af tjugo- till trettiotusen specier i mitt hemlands mynt, och denna för mig så orimligt stora summa gjorde mig yr i hufvudet.

Sedan jag lugnat mig och beslutat att låtsas om ingenting, kallade jag på Burr och började samtala med honom om ett och annat, men framkastade slutligen, att om jag skulle fullständigt följa Alis föreskrifter, komme därtill att åtgå så mycket pänningar, att om »la Chica» vore lastad med spanska piastrar, skulle det knapt vara nog. Jag tyckte, att jag huggit till bra, men blef helt flat, då Burr sade:

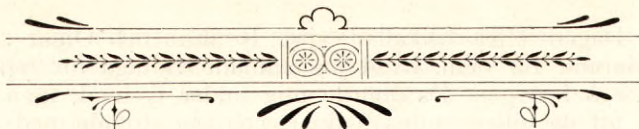
»Begär då, att Hussein lastar den med spanska dukater, det blir mer pengar!» och härmed grinade Burr och skrattade.

Dagen efter tillkallade jag Ibrahim och Omar samt förklarade för dem, hvad jag ämnade vidtaga för reparationer å fartygen. De åhörde mig under tystnad, men jag såg, att de gillade mina åsikter, och jag slutade med: »att jag säkert hade glömt flere saker, som vore af vikt, men var säker på att deras större erfarenhet och vana vid sådant, skulle leda mig till det bästa.»

Detta gjorde godt, det syntes tydligen; från den stunden voro de båda gamle mig tillgifna.

12 KAP.

Ali ben Mohammeds bankir. — Herr de Rapier.

En morgon begaf jag mig slutligen i land med Burr som ledsagare. Efter befallning visade han mig vägen till Alis bankir eller skattmästare Hussein. Denne mottog mig på det mest smickrande sätt, på österländingars vis förklarande sig vara min slaf. Hans kontor var ett litet smutsigt rum, afdeladt midt öfver med ett starkt galler. Fönstret var äfven försedt med ett dylikt, och en liten smal dörr, starkt plåtbeslagen, gjorde kontoret mycket likt ett fängelse.

Då Hussein visste, att jag kom å Alis vägnar, öppnade han sitt hus samt den lilla järnbeslagna dörren, hvilken vette åt en kort, smal gång, och bad mig följa sig. Huru öfverraskad blef jag ej, då jag från det osunda hålet inträdde på en gård, omgifven af smäkra pelare, sammanbundne af de sedan mohrernas tid så bekanta hästskoformiga, genombrutna, hvalfbågarna. Dessa pelare uppburo en del af den öfre våningen. I midten af gården sprang en hög vattenstråle i luften, och dess fina duggregn nedföll öfver en stor grupp af lysande och doftande växter.

Sedan vi här satt oss på en låg divan, inkom en negergosse med kaffe, pipor och scherbet.

Hussein frågade mig nu, huru mycket pänningar jag ville hafva; och då jag erinrade mig Alis ord, begärde jag en ganska anseelig summa.

»O, sahib, därmed kommer du icke långt», sade Hussein leende. »Du måste uttaga dubbla summan af mig, och då du behöfver mer, är det Hussein, Ali ben Mohammeds slaf, som skall gifva dig hvad du i hans namn begär.»

»Har då Ali ben Mohammed gifvit dig befallning att lämna mig huru mycket jag begär?»

»Huru mycket du än begär», eftersade Hussein utan att draga på munnen.

»Om jag alltså begärde två millioner?»...

»Så finge du dem redan i dag!» svarade den lille obetydliga mannen.

»Prins Mohammed måste då vara utomdentligt rik», sade jag.

Ett utdraget »åh!» var Husseins enda svar.

Härefter bugade han sig och frågade, vid hvad tid han finge sända mig pänningarne. Då jag tagit mig ledigt för att bese staden, bad jag honom skicka dem morgonen därpå.

Jag tog nu afsked af bankiren och begaf mig följd af Burr ut i staden.

Mogador är, för att vara en afrikansk stad, ovanligt regelbundet bygd och ligger i en sandig, tämligen ofruktbar trakt af kusten. Endast norr om staden, där kullar och dalar, bevuxna med mandel, oliv och gummiträd, höja och sänka sig, finnes svalka under den varmaste tiden.

Landet höjer sig här mot Atlasbärgen, och de förmögna araberna jämte några af de europeer, som till ett fåtal finnes i staden, äga i denna näjd bostäder, till hvilka de draga sig tillbaka under den varmaste årstiden. Temperaturen är där ovanligt jämn och stiger sällan till 30 grader C., utan växlar emellan 18 och 22 grader.

Den föregående sultanen Mulei Sidi Mohammed hade utmärkt sig genom en i detta land ovanlig mildhet och genom sin sträfvan att införa europeisk civilisation; han hade ock sändt en stor del af sina förnämste

tjänstemäns söner öfver till olika land i Europa för att studera. Han efterträddes af sin yngsta son Mulei Soliman, som i likhet med fadern styrde i fred och vänskap med europeerna. Han förbjöd till och med sjöröfveriet och frigaf samtliga kristna slafvar, som funnos i myckenhet inom landet. I bland dessa lät han uppsöka dem, som voro kunniga och skickliga i åtskilliga yrken, och öfvertalade en stor del att på goda villkor stanna kvar i landet.

Flera af dem blefvo tjänstemän och ledare för allmänna arbeten, men de fingo sina löner och förmåner blott på det villkor, att de skulle kläda sig som mohrer och iakttaga de inföddes yttre skick. Några af dessa sultanens gunstlingar voro bosatta i Mogador eller trakten däromkring.

Efter att med Burr till vägvisare hafva besett Paschan Mohammeds ben Ibrahim, Alis faders palats — hvars skönhet och rikedom i det inre slog mig med så mycket större häpnad, som det utomkring doldes af höga murar och torn — visade Burr mig äfven till Alis bostad. Den låg inom samma murar, men i ett hörn af en förtjusande trädgård, och utgjordes af ett litet slott eller större paviljong, till hälften uppförd i mohrisk och till hälften i europeisk stil. Allt fanns där, till och med ett bibliotek med böcker på engelska, franska och spanska, ja, till min glädje och förvåning: *Karl den XII:s historia på franska språket*.

Jag kunde nu engelska, spanska och arbiska tämligen bra, men fick vid åsynen af denna bok en lidelsefull åtrå att lära mig franska språket, hvaraf jag förstod blott några enstaka meningar. Emellertid fortsatte jag på eftermiddagen min promenad med min svarta vägvisare, sedan vi af Alis hofmästare serverats en utmärkt middag; jag blef uppassad som en riktig pascha, och Burr vräkte sig icke måttligt i lag med tjänarne, som dock drefvo med honom och säkert skulle ha gjort honom alldeles drucken, ifall jag ej strängt manat till uppbrott.

Vi hade emellertid ej hunnit långt på gatan, förrän Burr, som gick före mig, började att ropa: »Gif plats för hans höghet prins Ali ben Mohammeds tappre kapten!» och därvid utdelade käpprapp till höger och vänster. Alis

namn måtte ha haft mycken respekt med sig, ty folket drog sig ödmjukt undan, och jag väntade förgäfvos på nöjet att se Burr bli genompryglad af någon, som han träffat med sin käpp. Flera gånger befalde jag honom att tiga och låta bli att slå omkring sig — men förgäfvos, tills dess jag på en öppen plats ryckte käppen ifrån honom och lät den dansa på hans egen rygg, till stor förnöjelse för åskådarna. Följden var att Burr blef nykter och sedermera fortsatte sin väg med större värdighet än förut.

Vi voro på väg till Alis sommarpalats, men som det blef sent, vände vi om vid en liten mohrisk villa, som låg i en rosenträdgård. Min följeslagare omtalade just för mig, att detta täcka ställe tillhörde en af paschans skrifvare, som förut varit slaf, men af sultanen frigifvits och nu mot goda inkomster tjänade hos paschan som tolk och skrifvare.

Då vi skulle gå förbi ingången till den vackra trädgården, framträdde en ung man och inbjöd oss att hvila där. Burr skyndade sig att hviska till mig, att mannen vore den omtalade tolken, samt presenterade mig som Alis kapten.

»Jag visste det förut, ty Ali ben Mohammed — hvilken Allah beskydde — har talat med mig om er och bedt mig besöka er. Ett lyckligt öde har fört er till mitt hus. Träd in i min ringa boning och var välkommen!» sade mannen, som syntes vara 27 eller 28 år gammal.

Vi inträdde, och snart var Burr bland tjänarne sysselsatt med att berätta de mest underbara historier om min tapperhet och styrka och, naturligtvis, om sina egna stora bedrifter.

På en täck, genombruten veranda voro under tiden min värd och jag inbegripna i ett lifligt samtal. Hans namn var egentligen Jean de Rapier: han var fransk adelsman och hade förlit med ett franskt örlogsfartyg på kusten af Marocko samt jämte få kamrater blifvit räddad men på samma gång gjord till slaf. I flera år hade han tillhört en scheik, som snart upptäckt de Rapiers duglighet och kunskaper och gjort honom till förman samt behandlat honom ganska väl.

Genom sultanens förutnämnda förordning hade han

blifvit fri, och Mohammed pascha i Mogador hade antagit honom till en af sina handsekreterare. De Rapier hade vetat att genom kunskaper och godt sätt vinna paschans förtroende och stod högt i gunst hos såväl denne som hans son Ali.

Då vi togo farväl af hvarandra, lofvade han, att dagen därpå göra mig ett besök ombord och höll äfven ord, i det han kom på förmiddagen i en af paschans båtar.

Efter att hafva besett fartyget berömde han hvad som hörde till fartygets yttre utrustning; däremot skrattade han åt kajutorernas tarfliga inredning.

»Tarfliga inredning!» utropade jag. »Dessa tapeter och mattor kosta tio till tjugo piaster stycket och...»

»Skicka dem tillbaka till den jude, ni bestält dem af, och säg honom, att ni vill hafva dem af silke, siden och sammet.»

Med dessa ord afbröt mig herr de Rapier.

»Det är så godt», fortsatte den liflige fransmannen, »att jag följer er till staden och hjälper er med inköpen. Jag känner Ali ben Mohammeds smak; han är omätligt rik och knusslar inte på guld. För resten har han bedt mig ge er ett godt råd emellanåt. Först och främst måste er sofhytt tapetseras med grönt sammet och guldlistor; salongen bör klädas med rödt tjockt siden eller sammet och breda guldlistor i arabesker, divanen skall ha ljusa silkebroderade kuddar i glada färger. Väggarna förses med dyrbara vapen af alla slag på förgyllda hängare och knäppas fast med röda marokängsremmar. Matrummet utanför klädes med blått marokäng med mönster af förgyllda frukter, blommor och fåglar; ett dyrbart skeppur och dryckeskärl af guld och silfver får ni gifvetvis köpa er, och...»

»Nej, stopp nu, herr de Rapier! Är ni alldeles från förståndet? Skulle sådan lyx passa för en fattig sate, som Ali ben Mohammed räddat ur hafvet, och som han efter sitt lands lagar kunde ha gjort till sin slaf!...»

»Slaf!» skrek fransmannen. »Har han väl behandlat er så? Har han ej lärt er spanska och arabiska och gjort er till kapten på ett utmärkt fartyg? Han är er vän, det vet jag; han håller af er som sin son. Sade han ej att ni får så mycket pengar, ni vill ha af hans bankir

Hussein? Begärde ni inte fem tusen piaster? Var ej Hussein här i dag på morgonen med tio tusen? Hvad säger ni om det? Jag vet allt jag och vid madonnan och profeten och och — — — puh!»

Här kastade den liflige fransmannen sig pustande på en hög tyger, som låg i kajutan.

Jag kunde ej underlåta att skratta åt hans bannor, och snart deltog han ljudligt i mitt löje.

»O, massa Kebir! Massa Rapier hafva mycket rätt. Burr höra Ali säga till Hussein att gifva massa Kebir mycket pengar till skepp», afbröt oss nu Burr, som inkommit utan att vi hört det under vårt muntra skratt.

Burr kördes ut, och jag medföljde fransmannen till staden, där han i samma butik, där jag förut varit, befallde juden att återtaga de tyger m. m., som han sändt till skonerten och föra ut andra, dyrbarare i stället. Några dagar därefter åt fransmannen middag ombord hos mig, och kajutorna prunkade då på sätt han föreslagit.

»Men nu då ni tycks ha allting i ordning», sade fransmannen, »skall ni låta styrmannen ta befälet ombord och själf komma hem till mig samt vara min gäst några dagar. Jag har fått veta, att paschan af Mogador och hans son ej återkomma förrän om åtta dagar.»

»Jag tackar er, men anser mig skyldig att vara ombord, då Ali är borta.»

»Ah, låt styrmannen sända rapport hvar morgon — det är allt som behöfves.»

»Jag skall skaffa mig en häst, så kan jag rida upp till er emellanåt om dagarne, men om nätterna anser jag mig böra vistas ombord.»

»Det går ju också an», sade Rapier, »ni behöfver bara säga till Alis stallmästare, så får ni så många hästar, ni önskar.»

Till straff för sitt högfärdiga uppförande dagen förut fick Burr befallning att stanna ombord, då vi nu gingo i land. Men då han hörde detta, blef han alldeles ursinnig.

»Massa Kebir inte gå i land utan Burr! Otäcka nigger mörda massa!» skrek han och ville ned i båten.

Jag lät nu några af folket hålla honom, och vi satte af. Men knapt hade vi lagt ut från sidan, förrän Burr

med ett långt hopp var i vattnet och sam efter båten. Då här var mycket godt om hajar, stoppade jag rodden och hade knapt fått honom öfver relingen, då två stora odjur glupade strax invid båten.

»Ser du, hvad som kunnat bli följden af din olydnad och dumdrighet, ifall jag inte halat dig ombord?» röt jag vredgad till Burr, i det jag pekade på hajarne.

»Göra ingenting, om haj äta upp stackars Burr. Burr hoppa till hajarne igen, om han ej får följa massa», skrek han tjutande.

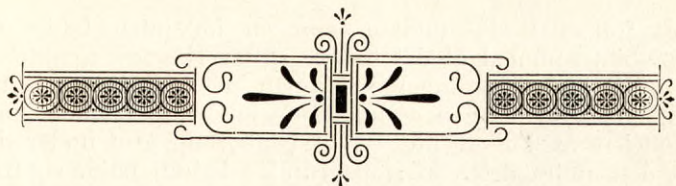
»Han har mycket rätt», sade jag högt till de Rapier med en liten blinkning, som negern ej märkte. »Det är mycket bättre att ge honom en bastonad under fotsulorna, då han kommer i land».

På ögonblicket teg Burr och kröp ned i botten af båten.

Att han undslapp med bara skrämselfn är naturligt. Snart sutto vi på eldiga springare från paschans stall och redo upp åt höjderna till Alis sommarpalats.

13 KAP.

Sagan om Rosenborgen.

Det var varmt under den första halfva milen uppför kullarne, men snart voro vi inne bland palmer, jubier, feberträd, oliver och oranger. En ljuftig svalka omgaf oss, och vi inandades den härliga, doftmängda luften. Vi redo ännu högre upp och kommo snart till en vacker park, där flere slafvar voro träget sysselsatte med att rödja upp mellan träden, med att rensa gångar, vattna blommor eller — ligga i gräset och hvila sig. De senare skyndade sig upp, då de sågo oss, och det syntes på dem att de hade en god husbonde, ty de voro alla glada och muntra.

Vi redo nu till höger uppför en jämn väg. Plötsligen låg för våra blickar ett det underligaste lilla fäste — borg, slott eller villa, hvad man skulle kalla det. På kullen, hvarifrån utbredde sig den härligaste utsikt öfver hafvet, låg féslottet, omgifvet af tropikernas skönaste grönska, af palmer och träd med prunkande blomster. En krenelerad mur af omkring tre manshöjder dolde att börja med byggnadens nedre delar, men däröfver skönjdes torn, gallerier och balkonger af olika slags marmor, sandsten eller granit i de liffigaste färger och i växlande mönster. Detta oak-

tadt framstod alltsammans som en helgjuten tanke, en drömbild sömmad af det finaste spetsverk.

En naturlig remna i klippan af endast sexton till tjugo fots bredd men af hundrade fots djup bildade, med rundelen åt kullen till, en hästskoformig graf under det att den andra delen af slottsgrunden lodrätt höjde sig fritt från den djupa dalen. Slottet låg alltså på en oerhörd, af naturen bildad stenpelare. Då man öfver vindbron inkom på borggården, kunde man först ana och sedan hänryckas af denna förtjusande idyll från Abenzerragernas praktälskande tid.

Mellan smäckra pelare af hvit marmor, som buro upp genombrutna mellanhvalf af det finaste arbete, förde mig fransmannen öfver en liten fyrkantig gård, i hvars midt ur ett bronskar, som hvilade på lejon af samma metall, en klar vattenstråle uppsteg, in i en midt emot liggande sal. Det var ett stort och långt rum, hvars ena långvägg var genombruten af ett hvalf och flere på hvar sin sida därom i samma hvalfform öppna fönster. Hela denna sal tycktes vara af blå emalj. Dess väggar sågo ut, som de varit af klart blått glas, och dagern derinne skiftade i denna underliga, svala färgton, som man känner från den blå grottan på Capri.

Vi trädde ut genom hvalfvet och befunno oss nu i ett galleri, sväfvande flera hundra fot öfver en skön dal, där orangeträd och vinstockar höjde sig ur klippspringorna under och på ömse sidor om oss. Ur slottsgrafven störtade sig till höger ett vattenfall med ett djärft språng utför klippan och till vänster ett annat, som föll i säfligare kaskader. De tu, som nere i djupet förenades, kallades också betecknande nog af de poetiska mohrerne med de arabiska ord, som betyda »fästman» och »fästmö».

Vi gingo nu åter in i den blå salen och från denna in i en vapensal, full af rustningar, hvaribland flere dyrbara spanska med Toledos kända märke. Därefter besågo vi en mängd rum, möblerade med den dyrbaraste orientaliska lyx, som dock aldrig gjorde något intryck af grannlåt för grannlåtens skull.

Då vi kommo upp i den öfre våningen, blef jag helt förvånad, ty den var ordnad efter helt och hållet euro-

peiskt mönster. Alis skrifrum var kring väggarne försedt med bokskåp, där arbeten på franska, tyska, engelska och andra länders språk förefunnos. Vid åsynen af några franska böcker beklagade jag mig för herr de Rapiér, att jag ej kunde detta språk, hvarpå han sade sig vilja lära mig det.

Efter att hafva intagit förfriskningar, reste vi åter till hans villa. Under tiden berättade han för mig:

*Sagan om Amra Kelat eller Rosenborgen, Alis slott
som vi nyss lämnat.*

Där nu den väldiga Sahara-öknen finnes, var för mång tusende år sedan ett stort kajsarrike med härligt klimat och bebodt af en stark och skön människoras, som genom lydriad för härskare och lagen, genom sin inbördes kärlek, sina konster och vetenskaper, sin flit och arbetssamhet var det lyckligaste folk på jorden. Detta släkte var ljushyadt med brunt eller ljusst hår och blå ögon. Det enda, som förorsakade detta folk någon sorg, var det, som i allmänhet förargar hyggligt folk — »de fingo ej vara i fred», sade fransmannen leende.

»Nå, det undrar jag mindre på», afbröt jag skratande. »Det är så med hvem som hälst, och äfven den tålmodigaste blir då vred.»

»Då var Sahara, liksom fallet är än i dag», fortsatte fransmannen, »på de flesta sidor omgifven af en mängd folk, som voro svarta, med svart hår och svarta ögon, samt styrdes af blodgiriga tyranner, hvilka bodde i hyddor, byggda af fiendens afhuggna hufvuden. Sahara-folket blef oupphörligt öfverfallet af de svarte, som alltid samlade sig i stora hopar och passade på, då de voro tio eller tjugogång manstarkare än folket i den by, de ville öfverfalla, samt brände och plundrade den, om lyckan var dem bevågen. Detta var dock ej alltid händelsen, ty Saharas invånare voro de svarta vida öfverlägsna i mod, styrka och krigstukt, så att hundrade af dem mången gång slogo tusende.

Sahara skulle kunnat ha varit en slags lycksalighetens ö, ty där växte de skönaste kokospalmer, brödfrukt och

Johannisträd, fikon, mandel, vin och kaffebuskar, och det härliga klimatet gaf den idoga befolkningen dubbla skördar årligen. Hvad som i synnerhet framalstrades af naturen var törnrosen — och det i sådan mängd, att hela skogar bildades allestädes.

Invånarnes religion var kärlekens. De trodde på en god Gud och denna Gud, till hvilken de morgon och afton höjde sina böner, bodde i solen. De dyrkade ej solen, hvars ljus endast var utstrålningen af deras Guds härlighet och makt. Det föll dem ej in att göra något ondt eller företaga några anfall mot andra folk, men det hörde, så att säga, till deras religion, hvars öfversteprästs käjsaren var, att med okuflig tapperhet försvara sitt lands bestämda gränser.

Till stjärnor — mer eller mindre lysande — gingo de, som ostraffligt hållit landets bud; de kärlekslösa dogo helt i döden.

Hvart år firades två stora fester. Den ena — vid rågn-tidens slut — var lifvets, glädjens och ungdomens fest, som firades med sång och musik, dans och lekar. Seg-rarne belönades med törnroskransar af olika färger. Tusentals korgar af rosor och andra fina blomster brändes som tackoffer till den gode Guden.

Den andra festen — kort före rågn-tidens början — var dödens. Då Saharas — eller som det då kallades Rosenrikets — gränser voro skarpt markerade, och stor fara rådde att öfverbefolkning skulle inträffa, var dödsfesten nästan en tvångsak. Alla gamla människor, alla obotligt sjuka och under året födda vanskapliga barn ingåfvos då en dosis af någon slags haschisch, hvarefter de under ljufva drömmar, hvilande på rosenbäddar, utan smärta insomnade i den eviga sömnen. Dagen efter brändes de döda på stora bål af rosenträ, och deras aska förvarades i urnor, som nedgräfdes i jorden och öfver hvilka vackra vårdar upprestes. Denna fest beledsagades af sorgmusik och böner för de hädansofna.

Då käjsarens äldsta son och efterträdare skulle välja sig en maka, var det ej fråga om rang eller rikedom, utan han valde sig en flicka efter eget behag, och deras förlofning och biläger försiggingo alltid vid en vårfest.

Hundrade kajsare hade väl son efter far regerat öfver detta lyckliga folk, då den sorgen inträffade, att kajsaren med sin gemål ej erhöill någon son. Äfven andra olyckor tillstötte, i det från de svartes sida en folkvandring började, så att stora horder af svarta hotade att öfversvämma Rosenlandet. Kajsaren måste gripa till vapen och slog inkräkterne i sex stora drabbningar, där öfver en half million svarta stupade.

Nästa år inbröt emellertid åter efter ungdomsfesten en här af öfver tvåhundratusen man. Kajsaren mötte fienden modigt vid Asraleks kullar med en här af blott fyratio-tusen man. Men det var härliga kämpar, som höggo sig breda vägar genom de svartas leder, så att dessa första dagen måste draga sig tillbaka. Nästa morgon stormade de svarta åter Asraleks kullar, och fastän de främsta föllo som ax för lien trängdes den stora massan fram af dem, som kommo efter. Rosenkajsaren sårades, och det såg ut, som om hans skara måste vika.

Då — berättar sagan — förmörkades solen, så att striden måste för en kort stund upphöra. När hon åter lyste fram, syntes en främmande hvithyad ung kämpe framför rosenhären. I blänkande rustning med en lysande sol på sin sköld och ett blixtrande svärd i sin hand vinkade han åt rosenriddarne att anfalla och ett förfärligt slaktande uppstod. Midt igenom de svartas här högg sig solriddaren gång på gång breda vägar, och allt föll för hans svärd, så att nästan hela de svartas här låg vid Asraleks kullar, och resten dräptes under försöket att fly öfver en nära belägen flod.

Kajsaren upptog nu med sitt folks bifall solriddaren som egen son och efterträdare, men denne sade, att rosenfolket måste till slut gå under; han skulle dock själf gifta sig med kajsarens enda dotter och från dem skulle en stor profet och många kajsare härstamma.

Nästa år utströmmade en ny folkvandring af svarta öfver Rosenlandet; denna gång var det öfver en million krigare. De blefvo slagna i en fem dagars strid på röda rosenheden, där kajsaren själf efter de öfverdädigaste tapperhetsprof ljöt hjälteöden.

Få dagar därefter öfversvämmades landet ånyo af

svarta i oräkneliga hopar. Hela Rosenlandets befolkning mötte dem, och rosenhären slog dem ånyo i en tolf dagars strid på hvita rosenheden; men knapt var segern vunnen, förrän åter en oräknelig massa svarta inströmmade. Ett stort slag stod nu på den stora gula rosenheden; där hela den fientliga hären nedgjordes under tjugo dagars förfärlig kamp. Nu återstod dock ej mer än omkring femtio af Rosenlandets tappre hjältar, alla städer voro uppbrända; kvinnor och barn på få när voro dödade, och hela det sköna riket var härjadt af eld och betäckt af multnade lik.

De hvita begrafde nu så många af de sina, som de kunde, men måste snart draga sig undan för den ohyggliga pest, som började sprida sig i de svartas leder och som förstörde större massor af människor, än som fallit för de tappre rosenhjältarnes svärd. Med de få öfverlevande drog sig den tappre rosenprinsen med sin gemål nordväst utåt och byggde så en borg på denna klippa — Amra Kelat eller Rosenborgen — och hans gemål medförde från Rosenlandet telningar af de vackra rosor, som än växa här. Det härliga Rosenlandet vardt en pesthåla, och vegetationen utdog, flygsanden bredde sin hemska matta däröfver, och öknen Sahara betäcker nu detta förr så bördiga land. Från rosenprinsen eller solriddaren, som sagan äfven kallar honom, säges profeten ha härstammat, och den nuvarande kajsaren af Marocko är en bland hans ättlingar.»

Här slutade fransmannen sin berättelse om Rosenborgen, och efter en kort galopp på de utmärkta hästarne voro vi snart vid Rapiers villa.

14 KAP.

Skattsökarne. — Löngången. — I arrest.

Efter middagen och siestan, då vi rökte våra vattenpipor, sade herr de Rapier:

»François Lion», han behagade kalla mig så, sedan jag skrivit mitt verkliga namn *Frans Lejon* för honom, »jag har fattat mycket förtroende för er och skall tala om, hvad jag nu sysselsätter mig med — eller kanske ni möjligen gissar det?»

»Ni studerar kanhända forntida arabiska sagor. Ni berättade nyligen Rosenborgens saga så mästerligt, att det ej skulle förundra mig om så vore.»

»Nej!» sade han efter att funderat några ögonblick.

»Jag är skattsökare — eller skattgräfvare, om ni så vill.»

»Verkligen? ... Nå, hur lönar det sig?»

»Ja, det är det, vi få se! Men det är väl så godt, att jag omtalar mina förarbeten. Jag behöfver hjälp af af en stark karl, och då ni har goda krafter, som jag hört, kan ni måhända hjälpa mig?»

»Med största nöje! Låt mig bara höra, hvad det är frågan om!»

»Godt», sade fransmannen, »men för att att ni ej skall

skratta åt mig för mycket, vill jag först omtala anledningen till mitt företag. Sultan Mulei Sidi Mohammed hade en slaf vid namn Abdallah, som var hans privata kassör och som hade vård äfven om hans juveler och dyrbarheter, hvilka ej förvarades i de stora underjordiska skattkammarna utan behöfdes för dagen.

Vid sultanens död hade denne hans kassör erhållit friheten och lämnade genast hufvudstaden, samt inköpte det lilla mohriska fäste, på hvars ruiner denna villa sedermera blifvit byggd.

Emellertid spred sig inom harem och i hufvudstadens palats ryktet, att Abdallah skulle ha bestulit sin härskare på både pänningar och dyrbarheter, dem han fört med sig hit. Slutligen utsändes en liten kavalleritrupp för att göra undersökning och häkta Abdallah, om hans skatter ansågos gifva anledning därtill.

Då truppen närmade sig slottet, nekade Abdallah den inträde och förklarade, att den förste, som vågade närma sig borgen, skulle nedskjutas. Befälhafvaren för ryttarne sände då bud om förstärkning till pascban i Mogador, som skickade ett par kompanier fotfolk och ett par kanoner hit. Vid dessas ankomst stod borgen i ljusan låga inom murarne, den ena explosionen efter den andra hördes, och dagen därpå var det hela en rykande ruin och Abdallah innebränd med alla sina män, om ej dessa — hvilket man ingalunda var säker på — tagit till flykten vid ryttartruppens ankomst.

Emellertid spreds ett rykte, att Abdallah kort tid efteråt varit synlig i Mogador och där inskeppat sig på en genuesisk galér. Ett annat rykte sade, att under borgen skulle finnas djupa källare, där skatterna dolts, och att en underjordisk gång, genom hvilken Abdallah flytt, äfven fanns till.

Herr de Rapier gick, då han kommit till denna punkt i sin berättelse, upp från den rörstol, på hvilken han suttit, och såg sig noga omkring, att ingen hade hört vårt samtal, hvarefter han vinkade mig att följa sig.

Vi inträdde nu i det hörnrum af villan, som låg närmast och till och med inuti ruinen, och hvilket han beagnade till sofrum; det var i stället för draperier, försedt med dörr, hvilken han stängde och reglade.

»Vill Ni lofva mig, François, på hedersord att ej för någon omtala, hvad jag nu visar er?» sade han.

»Naturligtvis! På heder och ära», svarade jag.

»Nå väl! Se här! Ni ser denna stora stens kifva; den är dubbelt så stor som de andra, men helt tunn.»

Härmed lyfte han upp en svart och hvit stens kifva och stälde den mot väggen. Golfvet var af svarta och hvita stenrutor, och där han upptagit stenen, syntes ett djupt hål, hvare han nu nedsteg, sedan han tändt en lampa. Jag följde honom strax, och snart befunno vi oss i en djup gång, som sänkte sig så småningom.

På ett ställe stannade fransmannen och sade:

»Detta är säkert den underjordiska gången, hvarigenom Abdallah har flytt. Då jag flyttade in i den obodda villan, var golfvet i mitt sofrum af ett slags soltorkad tegelsten, men då tillfälligtvis en tung boklår ställdes på den plats, där den stora stenen är, sjönk denna med ena hörnet, och jag upptäckte gången. Jag stängde genast detta rum och köpte mig så många svarta och hvita marmorskifvor, som behöfdes till golf. Efter träget arbete var mitt golf lagt; jag undersökte närmare förhållandet och fann då, att den som byggt villar utan att veta det, gjort detta just så, att ett hörn af densamma kommit att ligga öfver den underjordiska gången.

Då jag kom hit, hade denna gång här på ett stycke ramlat igen. I två månader har jag flitigt arbetat på att rensa den och burit stenen förbi nedgången och in i fortsättningen af gången under villan. Se här! Dessa trästolpar har jag med stor möda anskaffat att stötta hvalfvet med. Men längre fram måste vi hjälpas åt.»

Vi fortsatte färden. Nu upphörde gången att sänka sig, men snart måste vi stanna vid ett nytt ras. Här lågo en mängd stora stenar, flera af dem väl fyra mansbördor.

»Vill Ni hjälpa mig här? Raset är inte långt och jag tror, att om vi få bort de öfversta stenarne, kunna vi där krypa igenom», sade de Rapier.

Jag kastade af mig en del kläder och mina vapen för att arbeta — men plötsligt såg jag, att fransmannen hade en pistol i sitt bälte. En ohygglig misstanke fattade mig. Om vi funno en skatt — hvad hindrade honom att

skjuta ned mig för att ensam blifva ägare därpå? Jag fattade lampan och lyste honom i ansiktet med den.

Han blef förvånad och stirrade på mig.

»Hvad är det?» frågade han.

Jag betraktade honom ännu en gång, men vände mig bort och rodnade öfver min fula tanke.

»Det är ingenting», sade jag, »låtom oss börja! Vi borde dock ha haft ett järnspekt.»

»Se här har jag två stänger af ett järngaller.»

»Det är bra; gif mig den ena!»

Vi började nu arbeta, och snart var en stor sten loss. Vi kunde ej komma åt att lyfta den båda två, hvarför jag bad min kamrat gå undan.

»Det är omöjligt! Ni kan inte rubba den ensam», sade han.

Jag tog i duktigt och lyfte upp stenen samt kastade den åt sidan.

»Par Dieu! Ni är ju en riktig Herkules», sade fransmannen.

I stället för att svara kastade jag af mig min tunika och tog tag i en ännu större sten, som jag lyfte åt andra sidan och lät rulla ned i gången.

»Mon Dieu! Hvilka muskler!» sade herr de Rapier och kände på min arm.

»Å ja! Jag blir nog stark när jag fått några år till på mig», svarade jag, »men se nu efter, om vi ej kunna krypa igenom hålet som det är. Jag tror inte, att vi töras lossa flere stenar ty hvalfvet hänger på de öfriga.»

Min följeslagare kröp med lyktan igenom hålet.

Ett utrop af förvåning hördes från honom.

Strax därefter syntes lyktan, och han ropade åt mig, att jag skulle krypa igenom.

Då jag kommit till hans sida, såg jag, att han stod vid foten af en stentrappa, som slingrade sig uppåt. Fransmannen gick före mig, och jag följde honom. En tung lucka stängde nu vägen. Då vi lyft upp densamma, kommo vi upp midt i ett större, aflångt rum, hvars hvalfda tak uppbars af två väldiga pelare. En unken luft rådde härinne, och någon öppning i väggarne skönjdes ej.

Förgäfvets lyste vi rundt väggarna med lampan och sökte någon ingång. Ingen dörr, ingen lucka eller ens en spricka kunde upptäckas.

Vi voro nu nakna ofvan höfterna, men svetten rann af oss, som om vi varit i ett romerskt bad. Det var också förfärligt varmt, och en ohyggligt kvaf luft omgaf oss. Då vi slutat vår undersökning, sade jag:

»Men det *måste* finnas någon ingång till detta rum, hvar den nu må vara.»

»Ja! svarade herr de Rapier. Ni har rätt, monsieur Lion, men mohrerna voro utmärkt skickliga uti att dölja sina löndörrar och falluckor. Vet ni hvad? Jo, på Amra Kelat finnes en gång i själfva klippan, hvarigenom man kan komma ned i dalen; den har flere ingångar, men alla äro så sinnrikt inrättade, att det är alldeles omöjligt för den oinvigde att finna dem. Så måste det förhålla sig här också.»

»Låtom oss fortsätta undersökningen, och vi skola nog lyckas till sist!» svarade jag.

Då vi ännu en gång undersökt väggar, golf och tak, kom jag, då jag stod nära luckan, att känna ett kallt luftdrag, som kylde min rygg. Med ett utrop, som förvånade min vän, flyttade jag mig efter det svalkande draget och befann mig snart vid en af de pelare, som uppbyro taket. Jag höjde nu högra armen och kände, huru den kalla luften sög sig inåt pelaren. Sedan jag öfvertygat mig härom, bad jag min följeslagare att taga lyktan och ställa sig på mina händer, hvarefter jag lyfte honom upp utmed pelaren. Kort därefter ropade han:

»Håll! här ser jag en fin springa, som löper rundt hela pelaren.»

»Det är bra», sade jag och nedsatte honom på golvet, hvarefter jag själf lade mig på knä på detsamma tätt intill pelarens fot. Här kändes åter en kall luftström.

Jag sprang nu upp och omfamnade pelaren med båda armarna.

»Hvad nu! ämnar ni rycka omkull pelaren, som Simson gjorde i Gaza?» frågade fransmannen.

»Nej, svarade jag; men jag ämnar vrida den.»

Jag klämde också till med armarne allt hvad jag kunde, och det föreföll mig, som om kolossen gifvit efter. Förgäfves ansträngde vi oss dock att rubba den, men jag var nu säker på, att jag var hemligheten på spåret. Jag kastade mig åter ned på golfvet och kröp rundt pelaren, tills jag kunde, som den store Archimedes, utropa mitt:

»Hevreka!»

Vid foten af pelaren och tätt intill densamma gömd af kalkdam, grus och smuts, hade jag funnit en liten tärning, knapt en half tum i fyrkant och af en kvarts tums höjd öfver stengolfvet.

»Se på nu!» sade jag åt fransmannen och trampade på tärningen. Ett skärande gnisslande hördes, och häpna sågo vi, huru en del af pelaren, från den af de Rapier upptäckta sprickan sjönk ned till golfvet. Denna del af pelaren var alltså blott ett cylindriskt skal, ty i stället för kärnan till denna visade sig vid skenet från lyktan en smäcker vindeltrappa.

Vi stego uppför densamma och befunno oss snart i ett litet rundt, lågt rum, till hvilket två hvalfda dörrar syntes leda. Dessa voro synnerligen starka och konstrikt beslagna med järn.

Vi öppnade den till vänster med en nyckel, som satt i det stora låset. Här låg en gång framför oss, men på en tio stegs afstånd från dörren var den nedrasad, och på stora sprickor i murarne syntes tydligen, att förstörelsen åstadkommits genom sprängning med krut.

Vi stängde nu åter till det runda rummet. Den andra dörren var reglad och motstod våra gemensamma bemödanden att öppna den. Rapier gick då ned efter de båda järnstängerna.

Han var knapt gången förrän ett åsklikt dunder hördes, och skenet från lyktan försvann. Jag sprang fram till trappan men fann ingen öppning — en stor slät sten betäckte nedgången.

Jag var inestängd!

Detta vållade till en början oro, men jag lugnade mig snart, öfvertygad att herr de Rapier skulle komma åter. Plötsligen rann det mig i minnet, att jag i min förtjusning öfver att ha funnit fjädern till löntrappan, begagnat

densamma, utan att Rapier blifvit underrättad om hemligheten med dess användande; han hade säkerligen vid nedgåendet kommit att vidröra den mekanik, som stängde pelaren, så att denna genast intagit sin plats. Jag kunde ej undgå att inse att min ställning var obehaglig. Jag kände ju ej vidare fransmannen, ehuru jag funnit honom behaglig och förekommande och tyckt mig i hans blick spåra verklig tillgifvenhet för mig.

Men var han kanske girig?

I sådant fall var jag förlorad, ty då skulle han låta mig svälta ihjäl och därefter på egen hand leta reda på skatten. Men gången utåt? Nej, den var ingenting att hoppas på! Hvalfven skulle krossa mig, om jag försökte att där bana mig en väg. Det gällde nu sannerligen att bruka tiden. Här måste finnas någon mekanik, hvarigenom man kunde öppna luckan till pelartrappan, tänkte jag.

Jag lade mig ned på golvet och fann snart, att det bestod af en rund sten vid pass en och en half aln i diameter. Jag följde med naglarne den fina sprickan omkring stenen. Ifrån denna kände jag, då jag följde fogningarne, att de öfriga stenarne voro helt små intill middelstenen och större utåt. Rummet var rundt, och således gingo fogningarna liksom ekrar i ett hjul ut från medelpunkten. Jag sopade undan dammet med händerna, och då naturligtvis allt var becksvalt i mitt mörka fängelse, följde jag en af radierna tillbaka till den runda stenen. Någoting kändes under min hand ibland grus och dam; jag tog upp det och fann snart, att det var ett mynt — efter tyngden att döma ett guldmynt, sannolikt en spansk dublon. Jag började nu att leta i dammet och fann snart fyra eller fem andra mynt, hvilka jag stoppade i fickan.

»Det är alltid en del af skatten, tänkte jag.»

Då jag återfann den runda stenen, ansträngde jag alla mina krafter för att rubba den; jag försökte vrida den till höger eller venster, men förgäfves. Jag försökte lyfta den men kunde ej få något tag.

Åter följde jag radierna till väggen och tillbaka till den runda stenen. Kanhända var den mycket tunn —

om jag blott hade haft något verktyg! Jag lade mig ned för att hvila mig. Hettan var alldeles odräglig.

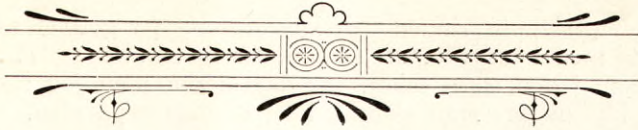
Jag kom nu att tänka på, att det måste vara flere timmar sedan herr de Rapier försvunnit. Hade han med afsikt lämnat mig åt mitt öde?

Nej! Jag kunde ej tro det.

Förgäfvades lade jag örat till den runda marmorhällen, som utgjorde stängslet till mitt fängelse. Ej ett ljud hördes. Detta föreföll mig så mycket besynnerligare, som jag visste, att fransmannen hade de två järnstängerna, och att han därmed kunde bearbeta pelaren, om han velat. Slutligen somnade jag.

15 KAP.

Nära döden. Skatten.

Då jag vaknade, kände jag på mig, att jag sofvit flere timmar, ty jag var fullsöfd och — hungrig. Efter att ha funderat en liten stund för att komma åter till mig själf, reste jag mig upp och sträckte på mig; jag nådde då med fingerspetsarne taket. Som en blixtnö för den tanken genom mitt hufvud att jag för att öfva mig om mornarne om bord gått på armarne upp på bardunerna, samt höjt och sänkt mig på först den ena och sedan den andra armen. Detta var ett kraftprof, som jag sällan försummat, och jag mindes bestämdt, att jag sett tvänne små tjocka järnringar i taket strax på hvar sin sida af midten. I förmodan att dessa ringar voro afsedda att fästa tåg eller block uti för att hissa varor ned eller upp ur trappöppningen, sökte jag med händerna efter dem. Det dröjde ej länge, innan jag med högra handen fick tag i ringen. Och knappt hade jag spänt musklerna för att lyfta mig upp, förr än kroken, hvori ringen var fästad, gaf med sig ett litet stycke — jag hörde ett gnisslande, som jag med glädje igenkände, och en kall luftström svalkade mina kokheta lemmar.

Jag släppte ringen och kastade mig på golvet samt kände med händerna, att stenen var försvunnen. Då jag nedkom i den stora salen, var där mörkt, men jag hörde ljud liksom när man slår med en hammare på sten.

Jag ropade »hallå!» och fick svar samt såg en ljustråle tindra genom mörkret. Jag gick ditåt och kom så ut i gången. »Lion! Lion!» hörde jag ropas och igenkände fransmannens röst.

»Är ni där, monsieur? Gud vare lof! Ni är väl frisk och oskadad?» ropade han.

»Ja, men mycket hungrig!» svarade jag.

»Kan ni försöka att få undan den stora sten, som ligger högst på stenhögen och stänger hålet, vi kröpo in igenom?»

»Lys upp med lyktan bättre! Så där, ja! Akta er, nu kommer han», sade jag och spände axeln mot en stor sten.

Det lyckades, och snart kröp jag ut genom det hål, som stenen fyllt. De Rapier omfamnade mig, och på hans oskrymtade glädje kunde jag se, att han ej med flit lämnat mig åt mitt öde.

Vi togo nu våra kläder och vapen med oss och giingo upp i hans sofrum. Då han innanför detta hade ett badrum och i rummet på andra sidan lät ordna en god frukost, hade vi snart hämtat oss från våra mödor.

Under tiden berättade de Rapier, att han då pelaren stängts, erhållit en stöt, så att han fallit framstupa, därvid lampan släcktes, hvarför han med mycken svårighet och först efter flere timmars letande lyckats uppnå sitt rum, där han skaffat sig tvänne lampor samt elddon. Han hade sedan återvänt till gången, men till sin förskräckelse sett, att flera stora stenar rasat ned och spärrat passagen.

Med tillhjälp af en järnstång hade han arbetat hela natten och lyckats borttaga flera stenar; det återstod blott en, när jag kom. Han hade just beslutat att gå efter hjälp, då han fick höra mitt rop.

Jag tog nu fram de sex guldmynt, jag hittat, och det befanns, att jag i mörkret hade gissat rätt; det var guld dubloner.

»Nå det var ju bra, att vi fått något för vårt arbete! Vi ha alltid ett minne af vårt äfventyr. Men låt oss nu gå!» sade min värd.

Vi anlände lyckligt till salen med de tvänne pelarne, och jag visade för säkerhets skull de Rapier tärningen, på hvilken man skulle trycka för att öppna löntroppan. Snart kommo vi under fund med, att vid foten af trappan till vänster fanns en annan tärning, som då man trampade på den gjorde, att den tunga cylindern höjde sig och en rund, tjock marmorhäll på samma gång sköt fram ofvanför trappan och stängde det runda hålet i golfvet till det öfre rummet. För att vara säkra på vår sak läto vi pelaren ett par gånger höja och sänka sig, hvarefter vi med hvar sin lampa och dito järnstång gingo upp i det runda rummet.

Här visade jag ringen i taket, som öppnade nedgången.

»Den andra ringen är väl då att stänga med», sade de Rapier och drog i den.

Detta visade sig också vara förhållandet.

»Detta är sinnrikt uttänkt», sade jag.

»Ja, sannerligen, ty ingen kan väl ana annat, än att dessa grofva järnringar i sina tjocka krokar äro till att hissa upp och ned stora tyngder uti. Men mohrisk borgar äro fulla af löngångar, trappor och falluckor, hvilka öppnas och stängas på de mest förborgade sätt, vittnande om stor mekanisk skicklighet. Men låt oss nu ta reda på skatten! Se här en del däraf», sade Rapier, i det han plockade upp flere dubloner från golfvet.

Jag hjälpte till, och slutligen hade vi nära ett hundra stycken. Vi lade dem i en hög nära nedgången.

»Nu . . . Sesam öppna dig!» ropade jag, i det jag stötte till den stängda dörren med min järnstång. Ett doft ljud hördes, åtföljdt af ett långt rullande eko, men det märktes, att dörren var rätt stadig. Den befanns vid undersökning ha två olika lås, hvadan här ej fanns annat att göra än att bryta upp den med våld. Jag gaf den ännu en häftig stöt med den stora järnstången, och ett döfvande eko dånade rundt om i gångar och hvalf. I detsamma kände jag en besynnerlig dallring under mina

fötter, så att jag sprang åt sidan ropande till de Rapiér:

»Här fins bestämdt en fallucka under oss!»

»Låtom oss se till!» ropade han och tog den andra lampan samt gick ned i salen under.

Jag följde honom, och sedan vi uppmätt afståndet, funno vi, att den andra pelaren var belägen midt under, där jag stod, då jag stötte med järnstången mot dörren.

»Här kan ingen fallucka vara», sade fransmannen.

»Denna tjocka pelare uppbär hvalfvet och stöder golfvet.»

»Ja, med den yttre cylindern; men tänk, om den är ihålig och har botten här i salens golf! Man kan då hitta på att bli ordentligt inmurad i pelaren, sedan luckan gått tillbaka.»

»Ohyggligt, men mycket möjligt! Det är bäst, att vi se efter däruppe.»

Vi gingo upp och sopade undan gruset och funno ganska riktigt en större sammanhängande stenskifva utanför dörren. Då vi stötte våra järn mot densamma lät det ihåligt.

Sedan vi öfverlagt en stund, kommo vi öfverens att hämta en stock, som vi sett i den öfre gången. Efter mycket besvär hade vi fått den lös och släpat den in i det runda rummet samt började därmed bearbeta dörren, i det vi använde stocken som murbräcka. Det var ett hårdt arbete, i synnerhet som vi måste stå ett stycke från dörren för att ej trampa på den misstänkta stenen. Slutligen började de haspar, som låsens kolfvar togo uti, att gifva efter; kalk och dam samt små stenbitar föllo ned kring den lilla dörren. Detta lifvade vårt mod; vi återtogo arbetet med fördubblad ifver, och snart därpå gaf dörren vika. Ännu en stöt och den vände sig gnisslande på sina gångjärn. Vi föllo framstupa, och då jag tog emot golfvet med händerna, gaf detta vika, så att jag säkert farit på hufvudet genom falluckan, om ej vår murbräcka, stocken, hade legat tvärs öfver den lömska luckan, så att jag kom med en arm på hvar sin sida om den. Då jag tryckte på stenen, gaf den efter, men lyfte sig åter tillbaka, när trycket upphörde. Med en af stängerna tryckte vi ned luckan, som på gångjärn satt fast inne vid dörrtröskeln.

»Det där var inte illa! Den, som skall gå in utan att veta om någonting, faller ned igenom pelaren. Se där! Den är ihålig, som ni sade, och hålet går djupt under golfvet i rummet nedanför. Lys hit! Hu, det är djupt och vatten rinner i botten. Det hade varit en ohygglig död, min vän, eller hur?» sade de Rapier.

»Ja, i sanning, och jag skulle vara färdig att rädda min yatagan genom lifvet på den, som låtit göra denna lucka. Jag skälfver i kroppen af vrede och skulle känna en riktigt kolossal njutning, om jag finge duktigt mörbulta en lymmel i detta ögonblick», svarade jag.

»Sacre Dieu!» ropade herr de Rapier till hälften leende, till hälften förskräckt. »Då lär det väl bli jag, som får ett grundligt kok stryk, ty jag ser ingen annan, som kunde få den äran.»

»Å, det har ingen fara! Ni har ju en laddad pistol i bältet och — den kunde bringa segern på er sida.»

»Fy, min vän Lion!» sade herr de Rapier i det han tog vapnet och kastade det ifrån sig.

Jag fattade skrattande hans hand, och detta handslag grundlade, tyckte jag, en vänskap för lifvet.

»Låtom oss nu se efter, hvad vi finna inom denna dörr — men med yttersta försiktighet. Vi äro varnade, och jag föreslår därför, att en af oss i sänder går framåt, ty stänger sig en dörr eller öppnar och sluter sig en lucka, så bör den andre vara utanför för att kunna befria den, som råkat illa ut. Jag går nu först, och händer det mig någonting, så litar jag på er.»

»Nej, låt mig gå först!» utbrast min vän och höll mig tillbaka. »Om jag skulle råka illa ut, så kan ni bättre genombryta en mur eller lyfta en tyngd och befria mig, än jag kan hjälpa er. Ni hör, att jag är egoistisk», tillade han skrattande.

»Jag vet ej det, det är ej så egoistiskt att möta faran först och . . .»

»Se så, grälmakare! Låt det nu bli som jag begärt», sade de Rapier, i det han fattade en af lamporna och med hjälp af stocken praktiserade sig öfver den vådliga luckan. Kommen till tröskeln stannade han där och lyste

in i hvalfvet. Han rörde i dammet på golfvet med foten och sade gladt:

Här ligga äfven några dubloner — således äro vi på rätta spåret efter vår stora skatt.

Det hördes af tonen att han tviflade på skattens tillvaro, och jag höll inom mig med honom, då han tillade:

»Men det är ju i alla fall en intressant upptäcktsresa, vi äro ute på. Vänta! Sätt stocken mot dörren, så att den ej kan slå igen.»

Härpå såg jag honom varsamt gå framåt stötande i golfvet med järnstängen. Plötsligt vek han af till höger, och jag skönjde blott ljusskenet från hans lampa. Efter några minuter hörde jag honom ropa.

Jag tog min järnstång och lampa, samt närmade mig honom, iakttagande alla möjliga försiktighetsmått.

Då jag vek af åt höger och kom fram till honom, stannade jag förvånad.

Uti en liten nisch eller halfrund afslutning af gången stodo flere fat, bågare och kannor samt ett par påsar, väl tillknutna. Herr de Rapier hade med sitt skärp, som han lösgjort, putsat af dammet från de saker, som stodo framför oss, och af glansen å deras polerade ytor slöto vi, att dessa kärl voro af ädla metaller, och att, om det ej var en käjserlig skattkammare, vi upptäckt, vårt fynd dock måste vara af stort värde.

»Hurra!» utbrast min vän. »Ha vi vågat lifvet så ha vi också fått lön därför. Låt oss nu se efter hvad vi funnit. Hvad säger ni om att dela det hela i två ungefär lika stora delar och sedan draga lott därom?»

»Ni skall ha den största lotten, ty det är ni, som kommit på idén och företagit eftersökandet af denna skatt», sade jag.

»Nej visst inte! Utan er hjälp hade jag aldrig kunnat komma hit, och ni skall par Dieu ha hälften.»

»Låt oss först se hvad det är!»

»Ni har rätt: Se här en pokal! Den är tung; den är af guld med inläggning af turkoser och här en kanna af samma metall och inläggning. Här ett fat; det är silfver, liksom detta och detta och detta. Minsann, dessa koppar äro af guld, och de här två sablarne . . . se, de äro prydda

med ädla stenar. Nej, se blött, hur de blixtra! Och de där två pungarne, känn så tunga de äro! Det är säkert tusen dubloner i hvarje af dem. Vår vän Abdallah har troligen, då han rymde genom löngången, haft brådtom och tappat en påse, som gått sönder, så att dublonerna ramlat ut.»

»Det är troligt, men här är en hisklig värme; låt oss taga med oss hvad vi kunna och sedan hämta det andra!» sade jag.

Efter ett par timmars ganska besvärligt arbete hade vi ändtligen vår skatt i herr de Rapiers sofrum, och denne påstod, att den bestämdt ägde ett värde i penningar af två hundra tusen francs. På fransmannens uttryckliga begäran blef den delad i två lika högar, hvarefter han ref ett par stycken papper i två olika långa remsor, satte dem mellan sina fingrar och sade:

Den längsta lotten får den venstra högen; tag nu en af dem.

Jag tog den som var mig närmast.

Några dagar efteråt förvandlade jag guld- och silfverkärnen i penningar genom Hussein, som trodde, att jag erhållit dyrbarheterna på något sjörofveri. Genom honom erhöj jag ett hundra tusen francs deponerade i banken i Marseille, och resten, som med de spanska dublonerna utgjorde nära på lika mycket, förvarade jag i ett litet skrin i min hytt.

16 KAP.

En audiens, en öfverraskning och en supé.

Jag låg hädanefters ombord på »la Chica», men brukade tidigt på morgonen, åtminstone hvarannan dag, gå i land och hade då städse till hands en ädel arabisk springare, som på mindre än en timmas tid förde mig ut till min vän de Rapier. Fransmannen tog då vanligen min ridskots häst, och vi färdades inåt det skogiga höglandet, där vi under den hetaste tiden på dagen hvilade i någon skön skuggrik dal vid en forsande bäck, då vi ej besökte någon mohr, som herr de Rapier kände.

Hvarje dag efter en sådan utflykt kom fransmannen ombord och tillbringade den hos mig. Vi arbetade då under det svala suntältet flitigt med franska språket, i hvilket jag, efter hvad min lärare påstod, gjorde förvånande framsteg. Så förflöto ännu tolf dagar, då order kommo från Ali bey på kastelet, att fartygen i hamnen skulle med skott för skott besvara den salut, som kastelet gaf vid sultanens af Mogador hemkomst, hvilken antogs skola inträffa på kvällen. Allt gjordes klart, och det dröjde ej länge förrän en signal hissades på kastelets mur,

en blixtnad och en hvit rök syntes, och så dånade skott på skott från fartygen omväxlande med saluterna från fortet.

Efter dennas slut gingo min vän och jag iklädda högtidsdräkt upp till palatset, hvarest stor mottagning ägde rum. Genom flere gårdar, uppför breda, hvita marmortrappor och genom rum fyllda af svarta tjänare och arabisk vakt kommo vi slutligen in i audienssalen. Detta var ett stort rum eller galleri med öppna mohriska hvalf och pelare på långsidorna; midt i taket fanns en stor rektangulär öppning, täckt af stora glasskifvor. Golfvet var hopfogadt af svart, hvit och röd marmor i smakfulla ornament. Vid fondväggen stod en ottoman af röd sammet med dynor och till höger om den låg en hög broderad kudde. Bakom ottomanen stodo elfva storväxta, muskulösa negrer klädda i långa pansarskjortor af silfver utan ärm; kring midjan hade de ett bälte, i hvilket två pistoler voro instuckna, samt i högra handen hvar sin yatagan. Den mellerste höll i stället för detta vapen paschans standar.

En mängd araber äfvensom några européer framgingo i tur och bugade sig för sultanen, hvilken satt på ottomanen, och äfven för prins Ali ben Mohammed, som satt på den stora, broderade kudden till höger om sin fader.

Sultanen var en man af omkring femtiofem eller sextio års ålder med ett långt, ståtligt, hvitt skägg. Han var klädd i en dyrbar guldbroderad dräkt af grön kaschmir och den gröna turban af fina silkesschalar, som endast de muselmän få begagna, hvilka knäböjt vid profetens graf i Mekka och där iakttagit de ceremonier, som med en sådan pilgrimsfärd äro förenade. En sabel af ofantligt värde — ty så väl fäste som balja gnistrade af juveler — var det enda vapen, han syntes bära.

Det var onekligen en vacker och ståtlig gubbe denne härskare, som enligt den allmänna mening visserligen regerade något strängt, men som ock var ansedd för godhet och rättvisa.

Knappt hade Ali ben Mohammed blifvit oss varse, förrän han vinkade åt oss att komma närmare. Han steg upp och gick ett par steg åt höger samt började, efter att ha vänligt besvarat våra »salem», att halfhögt samtala med oss. Han var glad — sade han — öfver att se oss

tillsammans, frågade om fartygen voro färdiga, om jag besett mig i trakten o. s. v., allt under det hans blick blott för korta ögonblick lämnade fadern. Plötsligen gjorde denne ett tecken med handen, och alla drogo sig tillbaka mot salens nedre del, under det Ali ben Mohammed förde oss fram till divanen. Sultanen afbröt våra vördnadsbetygelser och sade till sin son, i det han med handen visade på mig:

»Är detta den nordlandens son, som du talat om för mig? Han som är landsman med sjökaptenen, hvilken förde dig från Kuba?»

»Ja, min fader, det är han, sade Ali, i det han lade armarna i kors öfver bröstet och bugade sig.»

Sultanen gjorde nu ett tecken med handen, audiensen var slut, och alla de, som ännu befunno sig i galleriet, gingo ned till vänster genom arkaderna i en förtjusande trädgård, hvarest kaffe och förfriskningar voro framdukade.

Mohammed ben Ibrahim reste sig nu från divanen och gick åtföljd af sin svarta vakt ut till höger genom ett hvalf, där två unga nubier drogo undan förhängena till en mindre sal. Här stannade vakten, två unga mohrer, härskares adjutanter, hans stallmästare, en sekreterare jämte några andra tjänstemän. Sultanen gick vidare genom en liten dörr, som öppnades af en svart yngling, och vi följde honom in i ett tornrum, som till tre fjärdedelar begränsades af smäckra, ljusblå pelare, uppbärande hästskoformade hvalf med vackra, genombrutna arabesker och utsirning i guld och blått. En divan af siden med många dynor i samma färg gick så godt som rundt detta vackra rum, hvars tak var en rikt guldprydd kupol. Då sultanen kommit hit in, satte han sig tillika med prins Ali på divanen och gaf oss tecken att slå oss ned på de med dynor försedda låga pallar, som stodo i närheten.

Hans höghet befalde mig nu att berätta mina lefnadsöden och tycktes vara mycket intresserad däraf. Att jag var landsman till kaptén Blom, som räddat hans son från spanjorerna, inverkade tydligen i mycket hög grad till min fördel. Då jag slutat min berättelse, åt hvilken jag så mycket som möjligt gifvit arabisk form, sade han till Ali:

»Gud är en och Mohammed är hans profet! Du har gjort rätt, som tagit vård om denne landsman till kapten Blom, hvilken profeten beskydde! Jag tycker om den unge mannen och vill göra något för honom.»

»Om min höge fader vill ge honom fullmakt som kapten, kunde han få föra det fartyg, jag tagit från slaf-handlarne; och denna utnämning skulle också skänka honom större trygghet under vistelsen här i landet.»

»Må det ske som du vill, min son! De Rapier kan genast sätta upp skrifvelsen, så skall jag underteckna den», sade den ståtliga gubben.

Han klappade i händerna, och tjänare inburo kaffe och pipor, hvarefter han under samtal med sin son och mig lade i dagen, sådana kunskaper om skilda nationer, deras seder och bruk, att jag på det högsta förvånades. Då han såg detta, sade han plötsligt leende på ren engelska:

»Ja, min käre Kebir, jag ser att du är förvånad, men jag har rest mycket i min ungdom, och då lär man åtskilligt.»

»Det är sant, ers höghet! Men det beror då på, *huru man reser.*»

»Bra svaradt, min gosse!» genmålde han fryntligt. »Jag ser, att du är en förståndig yngling, och jag önskar, att du besöker mig en gång i veckan, så länge du ligger i hamn. Du skall genom min son få ett tecken att bära, som lämnar dig tillträde till min person vid hvilken tid som helst.»

Jag bugade mig djupt.

I detsamma inkom de Rapier med ett pergament, som sultanen undertecknade och sedan lämnade åt mig. Det var min fullmakt. Härmed var audiensen slut, och vi aflägsnade oss.

Då vi gingo genom de af vakt och tjänstemän fyllda salarne, bugade sig dessa nästan till jorden, när jag med min pergamentsrulle i handen passerade förbi dem.

»Ni är en lyckans och sultanens gunstling», sade de Rapier leende på engelska. »Det skulle dessa krypande smickrare känna i luften, äfven om ni gömt ert pergament aldrig så väl.»

»Sultanen är en utomordentligt intressant och bildad person. Jag har visserligen ej förr umgåtts med så förnämt folk, men han påminner mig mycket om kommandören, den gamle varfschefen därhemma.»

»Åh, vi ha inte ondt om bildade personer här. A propos — ska' vi göra visit hos en ung, förtjusande mohrisk dam, som blifvit uppfostrad i Marseille? Hvad säger Ni om det?»

»Det låter ju som en saga. Ni bjuder mig väl snart att spisa middag i ett harem hos en muselman med tio hustrur.»

»Sannerligen, käre Kebir eller Lion; det skulle vara mig omöjligt, ty här i Marocko råder ingenstädes månggifte. Fadern till den unga damen känner ni förut.»

»Jag? . . .»

»Ja, ni har varit där flere gånger. Här gå vi in.»

Han bultade tre hårda slag på den port, vid hvilken vi befunno oss, och knackade sedan sakta.

»Nu misstar ni er; här har jag aldrig gått in förr.»

»Det kan ju finnas flere ingångar till samma hus. Men tyst! Här kommer någon.»

»Qui vive?» frågade sakta en röst inuanför.

»La marseillaise», svarade Rapier.

Porten öppnades och en beslöjad kvinna med en lampa i hand visade sig.

»Stäng porten, monsieur», sade hon och vände sig om efter att ha kastat en snabb, forskande blick på mig.

Sedan fransmannen skjutit för de grofva järnriglarna, följde vi tysta vår ledsagerska genom en lång, hvälfad gång. Oförmodadt stannade kvinnan och släckte lampan. Vi befunno oss i mörker, men plötsligt vände sig i muren till höger om oss en stor, fyrkantig sten, som måtte ha vridit sig på en axel, ty då den vändt sig ett kvarts hvarf, lämnade den på ömse sidor godt rum för en person att inträda i en upplyst förstuga, från hvars midt en bekväm, mattbelagd trappa ledde upp i öfre våningen.

Kvinnan var försvunnen, och vi gingo upp för trappan.

Doft af vällukter mötte oss i en vestibul, där en lampa i form af en hvit glob i midten af taket sände sitt

ljus öfver trappan och de glänsande väggarna, utmed hvilka stodo vaser med blommande växter.

En dörr öppnades, en näpen kammarjungfru sade sitt »Entréz messieurs!» och vi befunno oss strax därpå i en liten elegant salong där en förtjusande ung dam, vacker som — ja, hon var den vackraste jag någonsin sett — klädd i en smakfull europeisk dräkt, skyndade emot de Rapier med orden:

»Ah, Jean! hvad jag har väntat på er! Ni lofvade ju att komma före solnedgången. Min far har äfven väntat men trodde möjligen att ni blifvit uppehållen hos hans höghet. Presentera nu er vän! Min far har redan talat om honom för mig såsom prins Alis skyddsling.»

Jean de Rapier presenterade mig nu:

»Kapten François Lion, äfven kallad el Kebir (lejonet).»

»Ah, min herre, hvilket vackert namn! Jean har redan talat om er som sin trogne vän. Ni lär ha varit nära döden för hans skull flere gånger. Men tagen nu plats, mina herrar!» sade den älskliga flickan, i det hon satte sig i en soffa och anvisade oss ett par inbjudande länstolar.

Min öfverraskning och min beundran för den unga damen hade gjort mig stum; jag hade ännu ej kommit mig för att säga något, då hon utbrast på arabiska, klapande händerna:

»Hvad de arabiska dräkterna klä er!»

»Ni behöfver inte sådant hjälpmedel för att stråla som en stjärna.»

»Ah, herr kapten! Jag skulle tro er vara fransman, om ej min vän här sagt mig, att ni är från detta isens och björnarnes land, där solen lyser blott tre månader på året.»

»Nu misstar ni er grundligt, min fröken. Detta Sverige, som är mitt fädernesland, kan inte jämföras med något annat land på jorden. Tänk er de härligaste parker i vårens ljusa grönska med tusentals blommor, med sorlande bäckar och silfverklara sjöar med trädbevuxna holmar, floder med brusande vattenfall och om sommaren ljusa härliga nätter. Om vintern alla skogens träd gnist-

rande som af de finaste kristaller, ett bländande hvitt snötäcke öfver nejden, där slädar ila fram vid bjällerklang. Sjöarne täckta af genomskinlig is, klar som spegelglas. Och sedan man på stålsko ilat öfver blänkande ban — hur tror ni det smakar att komma in i varma, trefna hem, där flammande brasor sprida sin behagliga värme.»

»Ni talar ju som en skald, herr kapten. Detta har ni aldrig sagt mig, Jean.»

»Det fins mera, som jag hållit tyst med», sade fransmannen. »Jag har inte än för min svenske vän omtalat min lycka. Låt mig nu presentera fröken Zelamire som min trolofvade»...

Den lycklige fransmannen afbröts här af att dörren öppnades och en medelstor, något fetlagd herre klädd i bonjour och grå benkläder, trädde in. Det enda, som röjde mohren, var den mörka hyn och den röda fez, som betäckte hans gråsprängda hår. Jag tyckte mig ha sett denna man förut och fann snart, att jag ej misstog mig.

»God afton mina barn! Nå det var rätt, min käre Jean, att du tagit din vän med dig. Jag hörde att ni gjort er uppvaktning hos hans höghet. Jag gratulerar till utnämningen, herr kapten. Hela staden talar om den nye gunstlingen, som rönt den sällsynta ynnesten att få enskildt företräde hos sultanen.»

Jag hade under det den gamle talade med förundran i honom igenkänd den i sin lilla mörka butik så krypande och ödmjuka bankiren Hussein, som iklädd europeisk dräkt och med ett ordensband i knapphålet talade och förde sig som en père noble.

Nu syntes den lilla kammarjungfrun i dörren. Bankiren nickade åt henne, och så snart hon försvunnit, inkom en ung mohr, hvilken bankiren ledde fram till mig sägande:

»Min son Selim! Se här en vän till Ali ben Mohammed och således till oss alla, kapten Lion. Jag hoppas att ni bli vänner.»

Jag tog Selim i hand, och vi voro snart inne i ett lifligt samtal, under hvars lopp jag fick veta, att han varit fem år på handelskontor i Marseille och förut ett par år studerat där, samt nyligen af fadern hemkallats.

Dörrarne till ett rum på vänster hand uppslogos, och genom dem såg jag ett på europeiskt vis dukadt bord, vid hvilket jag snart satt mellan bankiren och hans sköna dotter. Maken till kvällsvard hade jag på den tiden ej smakat.

17 KAP.

Talismanen. — Paschans gemål. — Profetens afkomling. — Furstinnans gåfvor. — Ett godt hufvud medför otur.

Det var en härlig morgon, då jag och herr de Rapier sutto på däck af »la Chica» och intogo en lätt frukost. Fransmannen hade följt mig ombord på kvällen och varit min gäst. Vi hade samtalat om den föregående treffliga aftonen, och jag grälade smått på honom, för det han hållit sin förlofning hemlig för mig, då vaktens kom och rapporterade, att en af paschans större roddslupar med högt befälstecken nalkades.

Jag beordrade genast min styrman Abdallah att kalla folket på däck, och knappt hade denne nogare betraktat den ankommande båten, förrän han vände sig till mig med utropet:

»Det är bestämdt sultanens förste kapidschi-baschi (kammarherre), och på den standert, som blåser från fören, synes det, att han är i sin herres ärenden.»

»Blås till fallrep och manna reling!» befalde jag, i det jag lät Johnny och Burr springa ned efter de Rapiers och min sabel.

Slupen lade nu till, och uppför fallrepstrappan steg en medelålders, välväxt man i rikt broderad dräkt. Efter

att ha med mycken noggrannhet utfört alla de »salem», som hofetiketten kräfver, tog han från en medföljande page en rulle med vidhängande sigill, hvilket han kysste i det han räckte det åt mig.

»Det är det tecken på sultanens nåd», sade han, »som denne lofvat dig, och som för dig öppnar alla dörrar.»

Sedan jag värduadsfullt mottagit skänken, upprullade jag det lilla paketet och drog därur fram en af dessa fina, mjuka och långa schalar, som äro så dyrbara och som af mohrerna brukas till skärp och turbaner. Den var af det mjukaste blå silke med inväfda arabesker i guld. Vid schalen var med en dyrbar nål, på hvilken en solitär blixtrade, fästad en papperslapp; å den stod skrifvet på engelska: »Gul och blå var kapten Bloms flagga.» Jag kunde knappt återhålla min rörelse öfver den fina artigheteten. Inuti schalen fanns en liten ask, i hvilken en tjock guldring låg; det var en så kallad klackring, på hvilken hans höghets chiffer var inlagdt med små diamanter. Vid åsynen af denna ring sprang kapidschi-baschi upp och utropade:

»Men hvem är ni då, o sahib, att hans höghet så hedrar er. Det finnes ej mer än två, som bära detta tecken, hvilket ger er rättighet att oanmäld inträda i palatset genom alla vakter, ja, ända till sultanens sofrum om ni vill»...

Sedan vi vederkvickt oss, skall jag följa er till palatset för att där pröfva min talisman», sade jag, »men låt oss nu frukostera!

Kapidschi-baschi, som tycktes vara en riktig goddags-pilt, var förtjust i såväl maten som mottagandet och nekade ej att vid desserten, som intogs i kajutan, tömma en bägare vin, hvarvid han ej underlät att säga »lanet be scheitan» (förbannad vare djäfvulen) — om det nu var för att denne frestade eller för att trösta sig själf öfver brottet mot profetens lag.

Herr de Rapier och jag följde med sändebuden i land, och jag gick i den senares sällskap till palatset.

Öfverallt sökte vakten först hindra mig att komma fram, men vid åsynen af min ring lät den mig passera. I de inre gemaken granskades ringen mycket noga, och

säkert var det någonting i stenarnes infattning eller form, som gjorde den äkta i de innerst bevakandes ögon. Slutligen kom jag till det sista förhänget. Då detta drogs ifrån, gick jag några steg framåt, men stannade förlägen, ty midt emot mig vid det stora bågvalfäda fönstret stod sultanen hållande med högra armen kring lifvet på en högväxt vacker kvinna, klädd i en lång med guld och pärlor stickad tunika. En fin slöja, som föll från en juvelagraff i hennes vackra guldbruna hår ned på vänstra axeln och var löst kastad öfver den högra, höljde blott barm och hals. Jag bugade mig djupt, och då härskaren närmade sig, böjde jag mig, i stället för att som de öfriga hofmännen kasta sig framstupa, på det vänstra knät.

»Ah, se el Kebir! Du är välkommen», sade hans höghet leende, »det var rätt, att du pröfvat din talismans makt. Se här min gemål; hon har just önskat se dig.»

Den sköna damen närmade sig ett steg och räckte mig en den vackraste lilla hand, som jag djupt bugande förde till mina läppar. Påminnande mig en rad ur en fransk bok, som jag med de Rapier höll på att öfva mig uti, sade jag:

»Söderns rosor öfverträffa vida nordens i fågring och behag.»

»Bra, min kapten!» sade maken vänligt.

»Huru jag skall uttrycka min tacksamhet för ers höghets ypperst vet jag inte, men jag har kommit för att»...

»Det är bra, Kebir!» afbröt han. »Jag önskar att du ville för min gemål berätta din lefnadshistoria. Hon skall säkert roas däraf. Glöm då inte onkel Figge och den kinesiska ambassaden!» tillade han leende. Vi satte oss, och jag berättade så lifligt jag kunde min lefnadshistoria, hvilken tycktes utomordentligt roa furstens gemål.

Han kallade på en tjänare och befalde denne att gå till prins Ali med tillsägelse att fadern önskade tala med honom.

Sedan hennes höghet tackat mig för berättelsen, frågade hon plötsligt, hvad jag älskade mest.

»Mina föräldrar och prins Ali ben Mohammed», svarade jag.

Paschan sprang upp och tryckte min hand, medan

hans gemål fattade mitt hufvud och till min förvåning kysste mig på pannan.

»Mycket bra, Kebir, men jag menade hvad ni har för tycke och smak.»

Jag funderade litet, hvarefter jag sade:

»La Chica, hästar och en rök».

Sultanen och hans gemål började skratta, och ett muntert skratt ljud äfven från dörren, där prins Ali nu visade sig. Han hade hört både fråga och svar. Munterheten ökades, då den svarte slafven, som var ovan vid en sådan scen, först stod och gapade af häpnad och sedan hals öfver hufvud störtade ut.

Ali förklarade för sin moder, att den skonert, han låtit mig föra, hette »la Chica» — ett spanskt ord som betyder »flicka». Jag förstod nu munterhetens orsak, och deltog i deras högheters löje.

Furstinnan aflägsnade sig med en vänlig hälsning, hvarefter sultanen åter satte sig, sägande:

»Har du min son talat med Kebir om det uppdrag, vi ämna anförtro honom?»

»Nej, min far: jag ämnade mig just ombord till honom för att på samma gång mönstra fartyget, som han låtit reparera.»

Genast jag kom ombord lät jag med förut utförda varp bringa fartygen i linie, göra flaggor och signaler klara samt besättningen kläda sig i parad.

På eftermiddagen ankom Ali ben Mohammed och togs emot med tio kanonskott från hvarje fartyg. Dessa flaggade rikt, och mottagandet var rätt ståtligt. Han besiktigade med största noggrannhet fartygen, och då han slutade omborg i »la Chica», hvarest han efter mönstringen nedgick i salongen, erhöll jag loford för mina åtgöranden. Han slog sig därefter ned i soffan, bad mig stänga dörarne och sade sedan:

»Du hörde af min fader, att ett uppdrag skulle gifvas dig, och du skall nu få veta hvare det består. Kalifen eller emir-el-mumenin (»de rättroges herre») som sultanen af Marocko kallas, har utnämnt bankiren Hussein till generalkonsul i Marseille, med hvilken stad vi hafva stora handelsförbindelser, och där vi ha den bästa afsättningen

för våra produkter. Du kommer att få det stora förtroendet att föra bankiren och hans familj dit samt därstädes intaga en last europeiska varor, verktyg, vapen, fönsterglas m. m. Din vän de Rapiér medföljer äfven dit för att blifva konsultssekreterare, gifta sig och — som jag hoppas — bli lycklig. Men nu är det ju så, som du själf vet, att du inte är i stånd att ensam föra ett fartyg.»

»Ni har fullkomligt rätt, min prins!» svarade jag nedslagen.

»Därför skall du få en person till din hjälp, en skicklig karl, som kan vara ett lexikon för dig, och som under tiden lär dig navigation. Det är en mycket kuriös pjes, som skulle varit hängd för länge sedan, om inte hans fintlighet och den omständigheten, att han inte är spanjor, hade räddat honom. För resten vet jag inte mer om hans nationalitet, än att han är isländare, dansk, svensk, norrmän eller finne. Hvad jag däremot bestämdt vet, det är, att han är den största lögnare, som någonsin gått i ett par skor. Emellertid kan han engelska, franska, tyska, spanska, danska — och jag tror nog svenska med — men ej arabiska. Denne kosmopolit var kapten på ett slafskepp, som jag tog, och jag hade som vanligt redan gifvit befallning om hans hängning, då han kastade sig på knä och på engelska bad mig ej taga lifvet af en profetens ättling i rätt nedstigande led. Denna sin härstamning kunde han bevisa, påstod han, och bad att få för mig berättas sina besynnerliga öden. Det ginge ju mycket väl an att hänga eller hugga hufvudet af honom *efteråt*; och som jag hade tråkigt, beslöt jag höra honom. Dagen därefter lät jag hämta upp karlen för att höra hans historia; men — vid profeten! — det var mig en best att skära till i växten. Han började helt fräckt med en försäkran, att hans farfars farfarsfars farfarsfarfarsfarfarsfarfarsfarfar var en son af profeten Mohammed. »Stopp!» sade jag. »Profeten hade ingen son. Du ljuger, otrogne slafplågare!»

Jag ropade på ett par af mitt folk och lät gifva honom ett par rapp af daggen. Mannen kastade sig för mina fötter och sade: »O, store pascha, var det ej från den store profetens son, så var det från hans dotter.»

»Hvad hette då din stammoder?» frågade jag. — »Höge sultan, hon hette... hon... hon... O, nådigaste kalif! Vi hålla henne i så stor vördnad inom hela vår släkt, att vi aldrig våga utsäga hennes namn utan kalla henne endast sultanen.» Härvid lyfte skälmen på hufvudet och såg, oaktadt sin nyss erhållna bestraffning, så komisk ut, att han tvingade mig att draga på munnen.

»Profetens dotter hette Fatima», sade jag och bad honom fortsätta. — »Hennes sonson hette Ali», sade den hunden djärf, och då jag teg, fortfor han att berätta eller rättare ljuga om, huru denne Ali var en stor hjälte som besegrade en trollkarl, med hvilken han slogs i tre dagar utan att hvila sig, och hvilken han slutligen huggit så sönder, att endast fötterna af trollkarlen voro kvar; bara fötterna — och de blefvo så förskräkta för den förfärlige kämpen, att de sprungo sin väg.

Med en uppfinningsförmåga, som var rent af märkvärdig, följde nu under fjorton dagars tid berättelser om son elter son af hans »högt lysande förfäder»; och att karlen verkligen äger historiska kunskaper kunde jag förstå; han trodde tydligen, att jag ej kände det minsta af forntida öden, ty han gjorde den ena farfarshistorien fullständigt lik Cid el Campiadors, en annan farfars lik Bajards, en tredje farfars öden hade påfallande likhet med er Karl XII:s o. s. v. Det var märkligt att höra, med hvilken öfverträfflig talang han ljög om sina »berömda förfäder». Karlen roade mig, och jag lät honom hållas samt låtsade tro allt hvad han dukade upp. Emellertid var han nästan bäst, då han kom till sin egen historia. Han beskref, huru han fört fartyg i alla möjliga farvatten, i Röda hafvet, där vattnet var rödt; Hvita hafvet, där vattnet var oskummad mjölk, och i Svarta hafvet, där det naturligtvis var svart som bläck och kunde begagnas att skrifva med. I två år hade han varit styrman på den »Flygande Hollandaren».

Hvarje aften, då han gick till sin koj, såg jag på honom, att han i fulla drag njöt af att den »dumme turken» trodde på hans lögner. Så småningom fann jag, att det var ett naturbehof för mannen att ljuga, och — som sagdt — han roade mig. På samma gång fann jag äfven,

att han var en utmärkt navigatör och kunnig sjöman. Du kan måhända föreställa dig hans förskräckelse, då jag efter hemkomsten lät sätta honom i fängelse och vid ett besök talade om för honom, att jag studerat i London och Paris, att jag visste, hvarifrån de flesta af »farfars»-historierna härstammade, och att han borde bereda sig på ett rapp af daggen för hvar lögn, han kommit med under resan. Han fann sig dock äfven nu, kastade sig till mina fötter, och utropade med den mest komiska min: »O, nådige sultan! Då blir jag piskad till döds på mindre än en timme.»

Jag hade hört af de slafvar, som varit ombord hos denne man, att han mot dem varit mycket mild och till och med genom sitt komiska sätt muntrat upp dem; jag beslöt därför att låta honom lefva. Sedan min far låtit honom ljuga för sig en stund och hört sjögasten så sanningsenligt som möjligt berätta sina verkliga lefnadshändelser, kom sultanen på den idén, att här i Mogador upprätta en navigationsskola, hvars föreståndare och lärare denne man kunde blifva. Emellertid känner han ännu intet om dessa förslag, men jag skall i dag tala allvarligt med honom därom.»

»När befaller ers höghet, att jag skall afsegla?»

»Det blir väl omkring åtta dagar härefter. — Och mannen, kan ju komma om bord när som helst? Men — spela åtminstone i början äkta arab och tala endast engelska med honom. Låt honom sedan ljuga en stund för dig, så skall du få muntert nog. Du får dock ansvara för honom under resan, så att han ej rymmer.»

Johnny kom nu in och anmälde ett bud från sultanen.

»Låt denne komma hit ned!» sade Ali ben Mohammed. Strax därefter inträdde en ståtlig mohr i salongen.

»Ah! Hassan är det du?» sade prinsen. Hvad för du för nyheter? »Det är hans höghet sultanens stallmästare», tillade han, vändande sig till mig.

Sedan vi hälsat hvarandra sade Hassan:

»Hennes höghet har sändt mig till dig el Kebir med denna — härvid vinkade han till en slaf, som knäböjande räckte mig en stor vattenpipa eller nargileh, rikt inlagd med safirer, smaragder och diamanter samt slang af röd

marockkäng virad med guldtråd och slutande med ett klart bernstensmunstycke. — Jag för äfven med mig två eldiga hästar af ädel ras. De vänta dig vid stranden.»

Jag var så rörd af denna godhet, att jag ej kunde svara. Ali såg detta och sade till stallmästaren, i det han reste sig:

»Vi gå genast i land och bese hästarne!»

Snart hade jag hämtat mig, och då jag kom upp på däck, följde jag Ali och stallmästaren i land, där två vackra hästar, den ena med sadelmundering i silfver och blått, den andra betslad i rödt och guld, dansande vid sina ledares tyglar.

»Hvad er mor är god, och hvad jag är glad och tacksam för hennes gåfvor!» utropade jag på engelska till prinsen. »Hur skall jag kunna tacka henne?»

»Låt oss pröfva hästarne! Jag känner till dem förut; de äro bland de yppersta i hela Mogador», sade nu prinsen, i det han hoppade i sadeln.

I nästa ögonblick satt jag på den andra hästen, kastade några mynt till slafvarne och följde Ali i kort galopp.

»Huru känner ers höghet dessa präktiga springare förut?» frågade jag.

»Det skall du få veta sedan; vi rida nu upp till fästningen.»

Snart voro vi framme; vindbryggan föll, portarne öppnades, vakten gjorde honnör, och sedan vi passerat ännu ett par bryggor och portar, kommo vi upp på en ur klippan huggen borggård, där kommendanten Ali bej mottog oss. Efter ett kort samtal förde denne oss in i ett ur klippan hugget fängelse, där storljugaren förvarades.

Det var en medelstor, starkt byggd man af omkring femtio års ålder, snyggt klädd och med ett jovialiskt utseende. Oaktadt han var fånge, tyckte han vara vid godt humör, och jag blef snart öfvertygad om, att han ej for illa, ty fängelset hade ett stort luftigt gallerfönster — egentligen en skottglugg sprängd i klippan — och på en i hörnet utskjutande sten såg jag kvarlevorna af en bastant frukost. Då vi kommo in, stod fången vid fönstret och belyste af den klart inströmmande dagern.

Plötsligen stannade jag som förstenad — jag hade bestämdt sett detta ansikte förr... Men hvar? Förgäfvos bråkade jag min hjärna med att få reda härpå.

»Nå, store kesschgu (västerländsk sagoberättare) och afkomling af profetens son! Har du klart för dig, att du skall hängas såsom slafförare och det inom en halftimme. Sultanen har afslagit din begäran om nåd», sade Ali, då vi trädde in.

Fången ryckte till, men måste med sina kloka ögon ha märkt något i Alis ansikte, som var ägnadt lugna alla farhågor, ty han svarade:

»Ack, ers höghet! Vi skola ju alla vandra den vägen en gång, men det är omöjligt att hänga mig i dag, eftersom min mission inte ännu är fullbordad.»

»Hvad menar du med din mission?» frågade Ali.

»Tillåter min höge furste sin slaf att tala?»

»Naturligtvis, men om du ljuger, får du bastonad.»

»O, store emir! Jag ljuga? ... Det vet ni ju bäst, att jag inte kan falla på en sådan idé», svarade fången med det mest komiska uttryck, man kunde se; »men orsaken till att jag ej kan hängas i dag, är den, att jag i natt har haft en uppenbarelse.»

»En uppenbarelse? ...»

»Ja, ers höghet! Vid midnattstid vaknade jag vid den ljufvigaste musik af harpor och cymbaler; hela mitt fängelse var upplyst af ett så strålande ljus, att jag knappt förmådde hålla ögonen öppna, och midt i detta af alla rägnbågens färger bländande sken stod min stamfader ...»

»Hvad säger du, din hund? Tror du, att profeten skulle uppenbara sig för en sådan ...»

»Nej, naturligtvis, ers höga nåde, det skulle ju aldrig kunna hända! Det var profetens son, min farfars farfarfarfars farfars ...»

»Ja, ja! Jag vet, din storljugare; fortsätt nu!» sade Ali road af fångens ord och minspel.

»Jo, han sade: 'Johnny, kom i håg, att du ej får dö, förrän du genom ärorika bragder bevisat din tacksamhet mot den store sultanen af Mogador och hans son, den tappra prins Ali ben Mohammed!' Ja, det var ackurat hans ord, ers höghet.»

Efter en stund sade Ali:

»Nå väl, jag ser, att du påminner dig vårt sista samtal, och det beror nu på dig själf, om du skall pryda fäst-

ningsmuren med ditt hufvud, eller genom att använda det rätt få behålla hufvudknoppen. Hör nu noga på mitt förslag! Jag har trott mig märka, att du är klokare än du gör dig, och att du är hemma i dina stycken som sjöman. Det är därför jag erbjuder dig att bli kapten i min fars tjänst samt föreståndare för en navigationsskola härstädes, som hans höghet ämnar upprätta. Du får tvåhundra francs i månaden, fri bostad och andra förmåner. Framdeles skola vi frikostigt öka din lön, om du uppför dig väl, och vi se att du är pålitlig. Ett förbehåll är det, att du klär dig i mohrisk dräkt och så mycket du kan antager våra seder. Hvad säger du härom?»

»Jag är tacksam för hans höghets nåd och mottager anställningen med glädje, men jag har ju icke pengar att skaffa mig kläder för...»

»Var lugn, kapten, ni skall få full uppsättning. Försök nu också att så fort ske kan lära er arabiska! Hans höghet ämnar nu emellertid till en början sätta er på ett prof. Denne unge kapten — härvid visade prinsen på mig — skall om kort tid afgå med ett af min fars fartyg till Marseille; men som han ännu ej är hemma i navigation, så blir han er första elev, och ni följer honom på denna resa såsom hans sekreterare, navigatör, hjälpreda eller hvad ni vill kalla det. Ni får nu genast fullmakt som löjtnant i sultanens flotta, och kaptensfullmakten följer då ni återvändt — ifall ni förtjänt den. Ni står under den unge kaptenens befäl denna resa, och glöm ej, att han har order att ögonblickligen taga ert hufvud vid första försök till flykt, förräderi eller olydnad.»

»Jag svär att ers höghet skall blifva nöjd med mig; jag skall fullkomligt rätta mig efter dessa order under förhoppning att vinna den utlofvade belöningen. Jag förmodar», tillade han — och det komiska uttrycket i hans ansikte återkom — »att mitt goda hufvud, som alla tycks vilja åt, skall vara borgen nog för att sätta mig på fri fot.»

Han gjorde ett kort uppehåll och fortsatte:

»Ers höghet kan inte föreställa sig, hvad jag under min händelserika lefnad haft obehag af att äga hvad man kallar ett godt hufvud! I skolan fick jag oupphörligt stryk, för att jag, som bade så godt hufvud, inte kunde mina

läxor. Då jag tagit min skepparexamen, fick jag på kvällen efter sexan smörj af alla kamraterna, för att jag — tack vare mitt goda hufvud — tagit de högsta betygna och alla premierna ifrån dem. I Frankrike ville de hugga af mitt goda hufvud för en ung markisinnas skull... Jag säger inte mer. I Spanien stod det på spel för en donna, hvars fästman råkade vara borgmästare i staden, och som beslöt att med ett biträde en afton sticka ihjäl mig — en borgmästare kan ju göra hvad han vill. I Italien lyckades jag rädda en ung nunna ur ett kloster, och bara för detta höll jag på att mista hufvudet i stället för att få räddningsmedaljen; hade jag inte hunnit till min båt och gått till segels genast, så vete Gud hur det gått...»

»Nå, än nunnan då?» frågade jag.

»Hon kom också undan.»

»På samma båt?»

»Ja, hennes skyddshelgon S:t Josef förde henne dit — men fan må ta sådana skyddshelgon!»

»Hvarför det?» frågade Ali.

»Jo, ers höghet, den gamla abedissan hade fått nys om enleveringen och kommit i nunnans ställe. Ni kan tänka er min uppsyn, när jag kom till sjös, och det gades på morgonen — hu...»

»Nå, hur blef ni kvitt henne?»

»Åh, jag seglade tätt under Sicilien, och där lyckades jag få tag i en fiskarbåt, i hvilken jag nedfirade henne, omtalade för folket i båten, att det var Sankta Cecilia som kommit ombord till mig gående på vattnet, och att de nu fingo den höga äran att föra henne i land.»

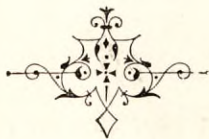
»Det är bra, store kesschgu!» sade nu Ali skrottande. En annan gång få vi höra dig berätta vidare härom, men på det att du må ha ditt hufvud i behåll, skall jag sända med dig en man, som visar dig ombord på din kaptens fartyg, där du nog skall komma att trifvas bra och med det första ge din unge kapten de lektioner, du utlofvat. En månadsaflöning får du strax till din utrustning — men glöm ej, att du bör ta väl vara på ditt hufvud!»

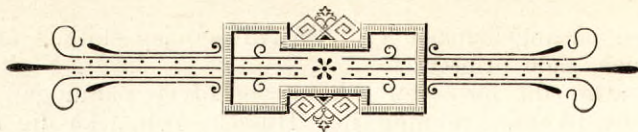
Då vi lämnat fästningen, redo vi till bankiren Hussein. Vi åto hos honom en ypperlig middag och slutade

dagen på angenämaste vis. Då Ali och jag skiljdes åt på aftonen, sade prinsen:

»Om du för egen räkning behöfver pänningar, så tag ut på min räkning hos Hussein, och neka dig inte hvad du önskar!»

18 KAP.

Flitiga studier. — Al Djerid. — Två dueller.

Då jag kom ombord, mötte mig min nye löjtnant vördnadsfullt hälsande, och ånyo tyckte jag mig känna igen denne man. Jag hade otvifvelaktigt sett honom förr... Ah! nu gick ett ljus upp för mig... Det hade varit i Göteborg.

Under den tid, jag var där hos min farbror, hade varfshufvuden en dag skickat efter honom och talat om, att ett engelsk fartyg inkommit på Riföfjord, att en stor del af dess besättning spolats öfver bord, då manskapet under en svår storm i Nordsjön hållit på att bärga segel, att engelska konsuln bedt hufvuden att få låna några riggare dit ut, och att därför fyra man borde genast ro ut till fartyget.

Farbror tog mig med, och vi kommo ombord.

Då farbror fick se kaptenen, ropade han:

»Nej, för sju hundra brinnande lanternor! Hvad är det jag ser? Är det verkligen du?..»

Mer hann han ej säga, förrän han på ett tecken följde kaptenen ned i kajutan. Då de senare kommo upp, kunde ingen af oss se, om de förut varit bekanta. Fartyget var af engelska regeringen befraktadt till Petersburg, och då

ett par dagar därefter ett engelskt örlogsfartyg ankrade på Vinga sand, fick handelsskeppet manskap därifrån, och vi återvände hem.

Jag släppte ej farbror med mindre än han omtalade, att kaptenen var från samma trakt som han, och att de varit kamrater i ungdomen. De hade båda farit på ett skepp från Göteborg, hvilket fördes af en äldre kapten, som ombord hade med sig sin unga hustru. En vacker dag försvann emellertid, då fartyget låg i en Medelhafshamn, såväl farbrors kamrat Johansson som kaptenens unga fru — och med dem en större pänningssumma. Sedan dess hade farbror ej hört talas om Johansson, förrän han igenkände honom som befälhafvare på det engelska fartyget.

Det var bestämdt denne man, jag hade framför mig.

Jag hade således en landsman ombord!

Hvad det skulle ha varit angenämt att få samtala med honom på mitt modersmål, tala om min hembygd, om gemensamma bekanta . . . Men jag tänkte på mitt löfte till Ali. Efter en stund lät jag Johnny säga till den nye löjtnanten att komma ned. Jag hade på divanen intagit den mest paschalika ställning, jag kunde åstadkomma, och framför mig stod min dyrbara nargileh, ur hvilken jag gravitetiskt drog den genom vattnet renade och afkylda röken, njutande af den fina tobak, som medföljt den furstliga presenten.

Min blifvande lärare visade vid inträdet ett högst otvunget sätt samt den mest familjära min; men jag såg med dold tillfredsställelse, att han blef öfverraskad af den lyx, som omgaf mig, äfvensom att jag imponerade på honom genom min allvarliga hållning. Han blef plötsligen helt allvarsam och bugade sig vida djupare än han troligen ämnat. Jag betraktade honom en kort stund, hvar efter jag på engelska — hvilket språk vi alltid sins emellan använde — frågade:

»Hvad heter Ni?»

»Jag har verkligen haft så många namn, ers härlighet . . . I Kina till exempel . . .

»Jag vill säga er, löjtnant, en gång för alla, att ni skall kalla mig kapten, att jag ger f—n ert kinesiska namn,

och att jag skall bestå er en bastonad under fotsulorna, om ni kommer med några härligheter eller historier, utan att jag bedt er därom. Jag tyckte, att ni kallade er Johnson, då ni talade med prins Ali. Var det ej så?»

Löjtnanten studsade. Efter ett ögonblick svarade han:

»Johnson, Johnson!... Ja ers... Ja, herre, det är mitt namn... Men sade jag mer än Johnny till prins Ali? Hm! Johnny Johnson... ja, kör för det?»

»Mulatten, som är min kajutvakt, heter Johnny, så det är bäst, att ni kallar er Johnson. Och låt oss nu börja våra lektioner, ty ni har väl inte glömt, att det är en *hufvudsak* för er att ordentligt lära mig navigation!»

»Nej, vid Neptunus och hela hans hof! Det har jag nog fått klart för mig. När behagar ni börja, herre?»

»Nu genast! Ni kan se efter i bokskåpet styrbord om soffan; jag tror, att vi där ha de flesta böcker, vi behöfva i geometri, navigation, skeppsbyggeri, tackling och annat — allt på engelska.»

»Ja, i sanning!» utbrast den förvånade löjtnanten.

»Nåväl! Vi börja då. Förhör mig till att börja med om fartyg och dess tackling,» sade jag.

Däri var jag naturligtvis styfvast, och efter en stunds examen utropade Johnson:

»Men hur millioner... Hm! Ni kan ju detta fullt så bra som jag! Har ni varit riggare på något varf?»

»Jag svarade, att jag haft mest fallenhet för detta ämne, och bad honom nu öfvergå till navigation. Snart voro vi sysselsatta vid en stor griffeltafla, och efter några timmar förklarade min löjtnant, att jag ägde god underbyggnad, och att han på ett par månader kunde lära mig fullt ut hvad som var nödvändigt för att föra »la Chica». Jag var ihärdig, och sex à åtta timmar om dagen svettades han i kapp med sin flitige lärjunge. En och annan grogg emellanåt friskade dock upp honom, och då han den första dagen på den nya månaden, fastän han tillträdt sin befattning först den tolfte, erhöi sin månadspenning oafkortad, tycktes han med nöje samarbeta med mig. Han var för resten utmärkt skicklig och undervisade väl.

Om aftnarne red jag ofta till de Rapier, när jag ej tillbragte dem hos prins Ali. Man märkte snart i staden,

att jag stod under paschans och hans sons beskydd, ty öfverallt visade mig folk af alla klasser den största vördnad.

En afton hade Ali och hans stab, som för tillfället utgjordes af mig, herr de Rapier och några unga mohrer, ridit utom staden för att åse samt möjligen deltaga uti ett slags tornéspel, hvilket beduiner och araber med passion utöfva. Det kallas »al djerid» och består uti, att en mängd ryttare, väpnade med hvar sin lilla sköld, vanligen rund och af järn eller kopparbeslaget trä, samt med ett halft dussin trubbiga kastspjut, under full galopp slunga dessa mot hvarandra.

Att vika undan och i flykten gripa sin motståndares lans eller afvärja hans stöt med skölden äfvensom att med dragen sabel afhugga den i luften är naturligtvis enda sättet att undkomma kastspjutet — el djerid — så vida motståndaren ej förfelat sitt kast.

Det var en hel mängd unga araber, beduiner och mohrer, som i lysande dräkter och på ypperliga hästar tumlade om på den nedanför fästningsklippan belägna lilla slätten. Många af dessa ryttare buro pansarskjortor och öppna stålhjälmor, och en del hade vadderade jackor, ty det var en ganska allvarsam lek, och mången hade från den burits bort med krossadt hufvud eller bräckta rebben. Ehuru det lilla kastspjutet ej var mer än fem fot långt och knappt en tum i diameter samt var tvärt afsågadt i båda ändar, kunde det dock, slungadt af en kraftig arm, lätt bli dödande om det vinkelrätt träffade en oskyddad man. En väl riktad djerid kastade ofta ryttaren af hästen.

Leken var snart i gång, och flere af staben deltog deri. Då den varat en stund, blåste en svart musikant ett par toner på ett horn, och ett uppehåll gjordes, hvarvid de båda partierna öfverräknades, och då af fyratiotvå på hvardera sidan åtta på den ena men blott tre på den andra sidan voro urständsatta att strida, tilldömdes den senare segern. Just då domen var afkunnad, syntes en hvit papperslapp sväfva i luften något nedanom fästningsmuren. Detta papper, som af vinden fördes hit och dit, medan det sakta sänkte sig ned mot slätten, väckte min uppmärksamhet, och jag vet ej hvad det var för en egen känsla, som eggade mig att gripa det.

Plötsligt släppte jag efter tyglarne på min häst och satte af öfver fältet. Snart blef jag ägare till papperet och kände mig i sanning öfverraskad, då jag på tre språk, engelska danska och — svenska, läste dessa ord:

»Käre! Om du förstår något af dessa språk, så rädda sex danska matrosar, som hållas fångna på fästningen i Mogador.»

Jag gömde papperet, på hvilket de klumpiga bokstäfverna voro skrifna med en sticka eller något dylikt och troligen med blod i brist på bläck.

Då jag återkom, frågade prinsen mig, hvad fynd jag gjort, och efter en sekunds tvekan visade jag honom det luftsända brefvet.

Jag upplyste honom, då han läste dess innehåll, att af de två sista raderna den ena var på danska och den andra på »kapten Bloms språk».

»Ah! Jag förstår nu, hvarför du ser så glad ut — det är hemlandsspråk du läst», sade Ali ben Mohammed leende. »Nå, hvad tänker du att göra?»

»Om du tillåter, ville jag först besöka fångarne och sedan, om de förtjäna medlidande, bedja dig och din höge fader om deras frihet.»

»Rätt, Kebir! Jag skall själf skaffa dem rättvisa, men en sak skall du lofva mig.»

»Hvad då, Ali ben Mohammed? Ni vet, min prins, att jag vill göra allt, hvad ni kan begära af mig.»

»Tala ej ditt hemlands språk med din landsman, förr än du väl har pröfvat honom, och äfven då ej för ofta, så att andra personer höra det. Kom i håg, att utom ditt och mitt hem är du mohr eller arab, och intet annat, därpå beror min och min faders välvilja, ja, utom dess mången gång ditt lif.»

»Jag skall alltid komma ihåg dina råd», sade jag och tillade: »vill du nu gifva mig skriftligt tillstånd att få tala med fångarne, så rider jag strax upp till fästningen.»

»Försök den talisman, du har på ditt finger», sade Ali leende och pekade på paschans ring. »Men vänta nu skall du få se en allvarligare strid, imman du rider till fästningen. Här förekommer två dueller emellan två motståndare. Då sultanen strängt förbjudit dueller med blanka

vapen, vänta vanligtvis förolämpade ynglingar eller äldre till en »al Djerid» utsättes, och vid denna tornering, om jag så vill kalla denna allvarsamma lek, utmana de hvarandra på en à sex lansar, ty flere få ej användas. Är det bestämda antalet kastat, så är striden slut. Se där tvänne unge män, som af stridsdomarne nu föras till sina platser, hvarifrån de på gifvet tecken avancera mot hvarandra. De hafva tre lansar hvar — se på nu!»

I detta ögonblick gafs tecken till striden, och de båda ryttarne satte sina hästar i galopp. På ett afstånd af trettio steg flögo lansarne ut, men böjande sig åt sidan undveko de unga männen hvarandras kast och redo nu i en cirkel på omkring tjugo steg från hvarandra, än närmande sig, än saktande eller ökande farten. Nu hven en djerid genom luften, men togs i flykten skickligt af motståndaren, som nu hade tre lansar. Denne kastade den tagna lanssen, hvilken hans motståndare parerade med sin sköld, men fick nästan samtidigt en lans, som träffade honom under skölden i sidan, med den påföljd att han tumlade af hästen. Hans vänner buro bort honom, och jag hörde sedan, att han slapp undan med tvänne bräckta reffen.

Snart började striden mellan de tvänne återstående. Den ene af dessa var en starkt byggd beduin öfver femtio år, och den andre en smärt, välväxt arab, omkring hälften så gammal som sin motståndare. Att denna strid skulle blifva allvarlig, kunde man förstå, då hvarje kämpe hade sex lansar.

»Här är svartsjuka med i spelet», sade Ali sakta på engelska till mig. »Den yngre har lockat från beduinen hans unga hustru, och ett hämdekrig skulle säkert utbrutit emellan de båda stammarne, om det ej lyckats paschan att få saken afgjord med al Djerid. Den gamle är ytterst skicklig på detta vapen, och den yngre har ungdomens vighet och är äfven framstående lanskastare. Följ med spelet, men akta dig väl för lansarne, ty om de ej pareras gå de långt.»

Samma anlopp som förra gången skedde nu, de båda första lansarne uppfångades med handen under åskådarnes högljudda bifall, och snart flögo de, återsända mot sina ägare. Beduinen uppfångade ännu en gång arabens lans

under det denne undvek den förres genom en böjning åt sidan. Flere kast följde härpå utan verkan, då beduinen plötsligen vacklade i sadeln. En djerid hade träffat hans vänstra arm strax öfver den lilla sköldens kant, så att armen liksom förlamad föll ned åt sidan och släppte tyglarne. Det var nu ett nöje att se, huru beduinen genom ett och annat ord till sin häst och en obetydlig rörelse med benen fick denna att gå fullt så väl som under tygel, och då hästen en gång från galopp, vid ett ord af sin herre tvärstannade, flög arabens lans förbi framför beduinens hufvud, ty araben hade väl beräknat den ridandes hastighet framåt. Den kastade lansens fortsatte sin färd och ett skri af fasa hördes, då den var några fot från Alis hufvud. I det samma blixtrade det i luften, och afhuggen i tvenne delar af Ali ben Mohammeds hvassa sabel, föll den till marken. Ett jubelrop steg mot höjden. Jag hade gifvit min eldiga arab sporrarne, för att med min kropp kasta mig emellan prinsen och det farliga vapnet, men djeriden flög förbi mig — och jag red nu i en båge rundt omkring till min plats igen, vid Alis sida, något snopen af att jag misslyckats.

»Tack, min vän Kebir, men gör inte om det där, ty hade du lyckats, så hade du nu säkerligen haft ett par refben bräckta eller en arm afslagen. Men se på nu, se der fångade de åter hvarandras lansar. Vid Mohammed! De äro skicklige fäktare», sade Ali.

Plötsligen vände beduinen sin häst.

Ögonblicket därpå voro de båda fienderna på endast tio stegs afstånd från hvarandra.

Beduinens lans flög som skjuten ur en kanon mot arabens hufvud. Den var kastad med otrolig styrka och splittrades i tusentals bitar mot arabens sköld, men kastade äfven ryttaren baklänges på sin häst. Denne stegrade sig och beduinen flög förbi. Den unge araben hann ej komma i ordning förr än beduinen vändt och en af hans lansar träffade motståndaren midt emellan skulderna.

Araben föll af sin häst.

Ryggraden var krossad, han var död.

En fransk läkare, som var anställd hos paschan, konstaterade, tillsammans med tvänne mohriske läkare, denna

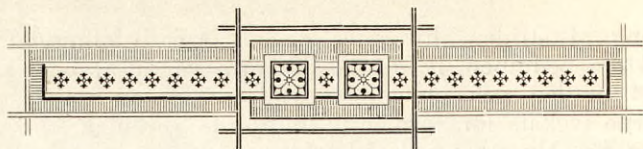

utgång af striden, hvarefter de på Alis befallning togo vård om beduinen, hvars vänstra arm var af arabens kast ryckt ur led och ohyggligt svullen. Sedan de trenne läkarne lyckats föra armen i led, gjorde beduinen ett djupt salem för Ali, samt red långsamt in i småskogen, där han försvann. Några araber ämnade följa honom, men återkallades af Ali med ett dundrande: »I stannen här!» och på prinsens blick syntes, att han ville blifva åtlydd, och att han förstått deras mening. Då vi vände åter mot stadsporten stannade Ali, pekande bortåt bergen och sade: »Se där! Den där hästen gör skäl för sitt namn — öfersatt betyder det blixten.»

På minst fem à sex engelska mils afstånd syntes en hvit punkt röra sig öfver en grön plats mellan bergen. Det var beduinen.

Vid klippvägen upp till fästningen skiljdes jag från Ali ben Mohammed.

19 KAP.

Talismanen. — Kadins lagtydning.

Jag red nu i galopp, åtföljd af min svarte tjänare, upp till första vindbryggan. Denna fälldes visserligen, men fyra soldater stälde sig på den, och en förman för dem frågade mig, hvad jag ville. Jag begärde att blifva förd till kommandanten. Befälhafvaren öfver vakten befalde nu sex man att följa mig öfver den andra och tredje vindbron. Snart voro vi på den förr omtalade klippborggården, och få minuter härefter visade sig Ali Bey. Jag steg af min häst, lämnade tyglarne åt min neger samt gick emot öfversten. Denne hälsade artigt, och då jag såg, att han kände igen mig, sade jag:

»Jag skulle önska att få ett samtal med sex otrogna, som hållas fångna i fästningen.»

Ali Bey betraktade mig först tämligen barskt och sedan med ett medlidsamt löje sägande:

»Därtill fordras skriftlig tillåtelse af paschan, och jag tror knappt att han skulle lämna en sådan till er.»

»Jag får ännu en gång uppmana er att ledsaga mig till dessa fångar och det nu genast!» sade jag, förargad öfver hans hånfulla min och med fullt uppsåt att reta

honom för att sedan kunna så mycket bättre pröfva kraften hos min talisman.

Detta lyckades, ty öfversten lade snart handen på sin sabel och röt ilsket:

»Ut! Ut härifrån på ögonblicket — eller låter jag ert hufvud inom fem minuter grina öfver fästningsmuren. Vakt hit!»

Jag lyfte nu långsamt upp min vänstra hand, på hvilken pekfinger paschans guldring satt, och verkan häraf var öfverraskande. Den morske kommandanten for tillbaka, liksom om jag i handen haft en huggorm, som måttat åt hans ansikte, och detta förändrade sitt uttryck från det brutalaste öfvermod till krypande ödmjukhet. Vakten fick draga sig tillbaka, hvarefter han lade händerna i kors öfver bröstet och sade, i det han djupt bugade sig:

»O, sahib! Hvarför visade du mig inte förr detta tecken? Din slaf är färdig att åtlyda dina befallningar.»

Jag gick in förbi Ali Bey. Då vi blifvit ensamma, sade jag:

»Berätta mig, hvad du vet om dessa fångar!»

Han omtalade då, att sex danska matrosar nyligen hade, då deras skepp förliste på kusten, råkat i strid med några araber och under tappert försvar dödat en samt svårt sårat några andra, men af öfvermakten blifvit tillfångatagna och förda till Mogador samt kastade i ett fängelse på fästningen.

De hade ditförts af scheiken Omar af stammen ben Said, och några order från paschan om deras öde hade ej ännu ankommit.

»Visa mig till dem! Jag önskar ta reda på, hvad de hundarne äro för landsmän,» sade jag. »Eller kanske det är bättre, att du låter föra dem upp hit till mig?»

»Som du befäller, sahib!» svarade vördnadsfullt den förut så morske kommandanten, och snart stodo de sex matroserna inför mig.

Det var duktiga sjömän, det kunde man strax se, men de voro nu magra och belastade med grofva kedjor kring händer och fötter.

Jag bad, att någon af dem skulle omtala, hvarifrån de voro och hvad som händt dem. Den äldste dansken

sade då på engelska, hvilket språk de tämligen kunde tala, att de voro fyra danska och två svenska matroser, som, då ett engelskt skepp, hvilket hette »Elisabeth», hade gått förlo-radt på kusten, lyckats rädda sig i land. Då invånarne i en by velat plundra dem, hade de försvarat sig, och en af araberna hade blifvit dödad. Öfvermannade och fångslade hade de sedan förts hit.

De gladdes högeligen, då jag lofvade bjuda till att hjälpa dem, om de noga toge sig till vara för att på något vis förarga någon af männen på fästningen eller andra af landets innebyggare. Förgäfves *bad* jag Ali Bey att låta dem bli fria från sina kedjor, sedan de lofvat mig att ej göra minsta försök till flykt.

»Tag af dem kedjorna!» röt jag nu och visade min ring.

Ali Bey vred och vände sig.

»Oh, Sahib! De äro bachehs el scheitan (söner af djäfvulen), och de skola försöka att rymma. De otrogna hundarne hafva redan låtit mig förstå det, och strax innan du kom hade jag ämnat ge dem en bastonad under fot-sulorna, ty då hade de åtminstone på lång tid ej kunnat springa härifrån.»

»Låt bli detta, Ali Bey, ty paschan vill kanhända tala vid dem om en stund — ja, kanske ta dem i tjänst på fartygen, och han kunde då måhända tycka allt annat än bra om, ifall de ej kunde gå.»

»Wallah thaib! (väl sagdt) O, sahib! jag vill göra som du befäller,» sade nu Ali Bey.

»Låt fångarne få mat! Kläder skall jag sända dem, och var sedan beredd på order från hans höghet!» sade jag till Ali Bey.

Under det denne med af förvåning uppspärade ögon och gapande mun betraktade mig, frågade jag fångarne, om de ville tjänstgöra ombord på ett af sultanens örlogsfartyg, som fördes af mig. Karlarne blefvo förtjusta och svuro på att i allt lyda mina föreskrifter.

Sedan jag artigt hälsat Ali Bey, begaf jag mig till paschans palats. Jag träffade Ali ben Mohammed i trädgården och omtalade för honom mitt besök på fästningen. Han skrattade rätt godt åt Ali Beys förvåning, samt sade

sig ej hafva någonting emot att låta mig få matroserna ombord.

»Det är dock bäst, att jag talar vid min fader därom», tillade han, »ty det kanske blir någon svårighet att få dem lösa, innan de gifvit skadestånd eller lidit sitt straff för den man, de dödat. Men», tillade prinsen lugnande, »de ha å andra sidan handlat till själf försvar.»

»Jag skall skicka efter kadin Harun», bestämde sig Ali slutligen för. »Det är en gammal arab, en af de mest konservativa här i landet, och det är nog svårt för honom att döma oväldigt mellan en otrogen och en islams bekännare; vi skola försöka att få honom därtill.»

Det dröjde ej länge, innan kadi Harun inträdde i trädgården. Sedan han noggrant fullgjort alla salem, sade han:

»Du har kallat din slaf, o sahib, och han är här. Barek Allah (lofvad vare Gud)!»

Härmed satte sig kadin vid en vink af Ali.

»Vise kadi, jag har låtit kalla dig för att göra dig en fråga», sade denne. »Om jag ej äger kvar mer kläder på mig än en skjorta, och den där mannen», härvid pekade Ali ben Mohammed på en arbetare i trädgården, »med våld ville taga den ifrån mig, och jag slår ihjäl honom med spaden — hur afdömer du då denna sak?»

»Må hans kropp gifvas hundarne till föda!» sade kadin.

»Förträffligt!» sade Ali och fortsatte: »Om jag tager denna hans sista skjorta af honom, och han dödar mig med spaden, hur dömer du då?»

»Förbannad vare hans moder och må han sönderslitas af vilda djur!» ropade kadin.

Ali skrattade.

»Men, o Harun, du vise man! Säger ej Al Koran: 'Samma brott, samma straff?'»

»Vid Gud, väl sagdt höge furste! Men, lagarne äro ej för furstar — furstarne stifta lagarne.»

»Antag nu», inföll Ali, »att mannen ej visste, hvem jag var. Eller hör: om de båda tvistande voro, den ene en simpel sjöman och den andre en simpel landtman, huru skulle du då döma?»

Kadin funderade ett ögonblick, hvarefter han sade:

»Allah il Allah, och Mohammed är hans profet! Den döde var själf orsaken till sin död, och den som slagit honom till sitt försvar må till den dödades närmaste böta hundra piaster för slaget.»

»Vist dömdt!» sade Ali ben Mohammed. »Du är i sanning den klokaste af min faders domare, och jag är lycklig att äga dig till vän. I morgon skall du afkunna dom öfver en af de sex sjömän som, då de blefvo drifna i land nedanför byn Zada, slog ihjäl en af byns invånare, som ville plundra honom på det sista plagg, han ägde.»

Kadin brusade till en början upp med orden: »Men det var ju en otrogen!» Han lugnade sig dock efter Alis föreställningar, häst sedan han hört, att paschan säkert skulle i hvarje händelse benåda mannen. Den vise kadin strök sig om sitt långa skägg och sade:

»Och hvem betalar dessa böter?»

»Det gör jag strax, om ni tillåter det, vise kadi», svarede jag och tog upp min börs. »Paschan har befalt mig att taga männen ombord på mitt fartyg, och då må den otrogne hunden där aftjäna böterna.»

Härmed lade jag så många guldmünt på en liten pall, som stod tätt intill kadin, så att det godt gick upp till dubbla summan.

Kadins ögon gnistrade, men han sade dock lugnt:

»O sahib, detta är mer än tvåhundra piaster!»

»Tag dem i Allahs namn och trösta den dödes fränder!» sade jag och steg upp samt gick ned åt trädgården, men vände strax åter, då jag sett kadin aflägsna sig.

Händelsevis kom jag att hastigt vända mig åt honom och såg då med förundran och nästan förskräckt, huru han med den hatfullaste blick betraktade Ali.

»Ali ben Mohammed!» sade jag. »Akta dig väl för den mannen! Han måste bära ett dödligt hat till dig, och jag är säker på, att stod han en mörk natt ensam med dig bakom din rygg, skulle han lugnt sticka dolken i dig. Ty en sådan blick! . . . Jag riktigt afskyr honom!»

»Lugna dig, min käre Kebir! Du har på sätt och vis rätt, men det är ej farligt. Kadin är hufvudman för oppositionen och de så kallade gammalaraberna här. De sätta sig emot allt nytt och äro ytterst hatfulla mot de

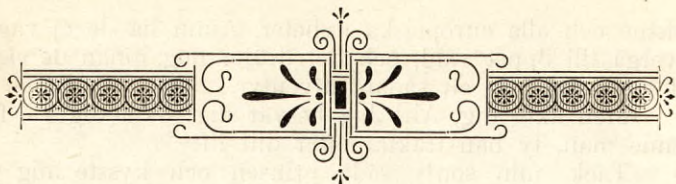

kristne och alla europeiska nyheter. Ännu ha de ej vågat öfvergå till öppet våld, och det dröjer nog, innan de våga att kasta sig in i ett sådant äfventyr.»

»Men akta dig, Ali! Jag besvär dig: akta dig väl för denne man, ty han traktar efter ditt lif!»

»Tack, min son!» sade prinsen och kysste mig på pannan.

20 KAP.

Matroserna. — Sammansvärjningen. — Striden.

Det var första gången Ali ben Mohammed hade kallat mig sin son, och jag var förvånad öfver den rörelse, som gripit honom. Visserligen hade han visat mig en ständigt växande välvilja, men att han höll mig så kär, som det nu syntes, glädde mig hjärtligt, och jag lofvade i tysthet heligt att vara honom fullt tillgifven. Detta föll sig ju heller icke svårt.

Jag vandrade en stund i trädgården men gick sedan ut ur palatset och skulle just stiga till häst, då en page från paschan lämnade mig en order att genast föra de sex matroserna om bord på »la Chica».

Jag galopperade upp till fästningen och anmälde mig hos Ali Bey, som under många salem mottog befallningen. Det föreföll mig något besynnerligt, att ehuru han genast lofvade att öfverlämna fångarne till mig, han dock gjorde en mängd invändningar — det vore riskabelt för mig att ensam föra dessa bofvar till fartyget, menade han; det var nu så sent och de kunde lätteligen mörda mig i mörkret o. s. v.

»Det blir min sak», svarade jag. »Ni har fått hans höghets order, och jag väntar att mottaga fångarne.»

I detsamma rörde sig ett förhänge vid ett af hvalfven, och hur hastigt det än föll tillbaka, kände jag dock igen Kadi Haruns ögon. Jag låtsade som jag ej sett något, men yrkade strängt på orderns uppfyllande och beslöt att vara på min vakt.

Ali Bey ropade nu på fångvaktaren och följde mig ned till fängelset, som den senare öppnade. Då jag tyckte mig märka, att öfversten gaf något tecken åt fångvaktaren, föll det mig plötsligen in, att han möjligen kunde slå igen dörren efter mig, hvarför jag ej gick in utan ropade på engelska:

»Denna vägen, gossar!»

I nästa ögonblick voro vi omringade af de sex matroserna.

»Hör på, gossar!» sade jag på samma språk. »Lyden mig nu i allt, hvad jag befäller er, ty annars kan jag inte rädga er. Det gäller troligen lifvet. Följ mig därför två och två tätt tillhopa, och säg inte ett ord hvad som än händer, så ska' ni snart vara fria ombord på mitt fartyg. Men för Guds skull — ögonblicklig lydnad. Framåt marsch!»

Jag hälsade artigt på den förbryllade öfversten och skyndade ut på borggården. Allt gick bra, tills vi kommo till sista vindbron, då en af fästningens officerare kom springande efter oss, ropande till vakten, att de skulle draga upp vindbryggan.

»Spring, boys!» kommenderade jag, och i ett nu voro vi öfver bron. Jag kastade mig på hästen, och snart hade vi vikit om hörnet nedom klippväggen. Där tillsade jag matroserna att marschera i takt, på det vi måtte tagas för en patrull, och en half timme därefter voro vi ombord.

Jag funderade mycket öfver Ali Beys uppförande och beslöt mig för att morgonen därpå omtala min expedition för Ali eller hans fader.

Då jag väl var ombord, kallade jag de sex matroserna ned i kajutan och sade dem, att jag endast genom uppoffring af mycket pänningar och tack vare prins Ali ben Mohammeds hjälp lyckats rädda dem, och att de

måste väl akta sig för att reta araberna ombord genom att på minsta vis skämta med deras seder och religion; häst borde de tiga och sätta sig in i kamraternas seder och bruk; svåra straff skulle drabba dem, som bröto här-
emot. I hyra skulle de få fentio francs i månaden.

De tackade och lofvade att rätta sig härefter.

Just då jag skulle gå till kojs, kom vakten och rap-
porterade, att min svarte tjänare i staden ville tala vid
mig. Då han kom ned, omtalade han, att en af mina
hästar var sjuk och bad mig för all del genast komma i
land. Jag bad Jussuf, läkaren, och Johnny, mulatten, att
följa mig och rodde i land. Snart voro vi i mitt hus, och
den andre svarte, som var min stalldräng, sade att hästen
nu tycktes vara något bättre. Jussuf erbjöd sig att sörja
för djuret, och jag företog mig att under tiden tillsam-
mans med Johnny taga mitt stall i noggrannare skärskådande.
Det var en gammal och bastant byggnad med fasta hvalf.
Vid den ena gafvelväggen varseblef jag en lucka i golfvet,
och då jag frågade den svarte stalldrängen, hvart den
ledde, omtalade han, att därunder fanns ett stort hvalf,
hvari Hussein haft handelsvaror.

Jag nedsteg i hvalfvet med Johnny, som bar en lykta.
Vid den gafvel, som vette åt mitt hus, var en låg järn-
dörr, som ej kunde öppnas från den sida, där jag befann
mig. Den ledde sannolikt till källaren under min bostad.
Midt emot var den vägg, som skilde min grannes källare
från min. Jag närmade mig denna vägg och märkte, att
ljus lyste ur flere sprickor på väggen, samt att ett doft
sorl trängde ut därifrån. Då jag klättrat upp på ett par
tomma fat, kunde jag genom en af de större sprickorna
godt se, hvad som tilldrog sig på andra sidan muren.

Där fanns ett stort hvalf, i hvilket befunno sig om-
kring hundra araber, hvaraf många präster. Flere af de
församlade voro försedda med små facklor, som upplyste
rummet. På en tunna stod en iman (präst) och talade.
Jag trodde först, att ett andligt möte ägde rum, då min
uppmärksamhet väcktes af en grupp, som jag först nu
fick se. Den bestod af kommandanten å fästningen Ali
Bey, kadi Harun, Mogadors mufti (öfverstepräst) samt några
andra.

Prästen, som talat, steg nu ned och kadin uppträdde. Han började med att framhålla mohrernas och arabernas tapperhet, deras religion, den enda sanna, och deras segrar öfver de otrogna; och på österlandets af liknelser uppfyllda språk utvecklade han en vältalighet, som förvånade mig. Han profeterade om en mängd olyckor, som säkerligen skulle bli följderna af de många europeiska uppfinnningarnas och brukens införande samt i synnerhet af den ynnest, paschan allt mer hade börjat bevisa de otrogna. Våldiga bifallsrop höjdes af åhörarna. Kadin föreslog nu, att den palatsrevolution, man förut kommit öfverens om, skulle utföras redan i natt. Detta bifölls och jag hörde meningen vara, att de sammansvurne skulle bemäktiga sig paschan och Ali ben Mohammed, samt att Ali Bey skulle taga befälet öfver trupperna.

Jag dröjde naturligtvis icke länge med att skynda upp i stallet och säga till om sadling af min häst och begaf mig sedan med Jussuf och Johnny till mina rum. Här skref jag till Johnsson, att han med de sex matroserna skulle blifva ombord och bevaka fartygen; han kunde vara viss om en stor belöning, ifall han visade sig vaken på sin post. Jag nämnde för honom den stora hemligheten, som han ej fick förråda: att araberna ämnade i natt döda alla kristna i staden. Till Jussuf sade jag, att jag upptäckt en sammansvärjning, hvars syfte var att mörda Ali ben Mohammed, hvarför han skulle taga besättningarna på alla tre fartygen, väpna dem och genast marschera upp till palatset samt där ställa sig under mitt eller prins Alis befäl. Jussuf svor att lyda och skyndade ombord, medtagande brevet till Johnsson.

Jag tog nu på mig en pansarskjorta med ärmor, laddade två pistoler, beväpnade Johnny på samma sätt och galopperade snart med honom bakom mig på hästryggen upp till palatset. På vägen red jag förbi flere grupper af män, som voro beväpnade, dock högst få med skjutvapen. Närmare palatset såg jag att en mängd folk skockats utanför dess hufvudport, hvarför jag vek af till höger och red skyndsamt utmed muren ned till en mindre port, som ledde in till Alis trädgård, och till hvilken jag hade nyckeln. Vi voro snart inne i trädgården, där jag

band hästen; jag befallde Johnny skynda in till Ali ben Mohammed, väcka honom och hans folk samt säga honom, att Ali Bey ämnade taga honom till fånga, men att vårt folk snart skulle anlända från skeppen, och att han då kunde slå tillbaka dem, som försökte att storma palatset.

Själfl ilade jag genom palatsets gångar. Från ett galleri såg jag att de upproriske hade kommit in genom portarne och troligen genom förråderi tagit vakten till fånga samt uppfyllde yttre gården. Genom en löngång, som endast jag och Ali kände till, skyndade jag in i paschans våning och stod snart i rummet utanför hans sängkammare. Här rusade två af hans stora negrer mot mig men stannade då jag röt åt dem: »se här!» och visade min talisman, ringen.

Jag ropade nu högt på paschan, och denne, som vaknat af mitt rop till negrerna, syntes i dörren till sitt sofrum.

»Höge härskare och välgörare!» sade jag. »Kalla på din vakt och beväpna dig! Det är uppror i staden, Ali bey i spetsen för de upproriske har stormat stora porten och vill taga ditt lif. Jag har väpnat sjömännen och din son prins Ali kommer snart till vår hjälp med dem. Emellertid vill jag försvara dig till min sista blodsdroppe, tills hjälpen kommer.»

»Följen mig och försvaren eder herre!» ropade jag och störtade ut åtföljd af de svarte.

Sofrummen voro belägna i andra våningen af ett fyrkantigt torn, som sköt ut från palatset och voro ej tillgängliga från mer än två håll, utom löngången i muren. Den ena ingången var stängd med flera starka järndörrar och ledde till stora våningen, hvarest otaliga rum måste passeras, innan man kom ut till förstuguhallen. Den andra uppgången utgjorde en fyra alnar bred marmortrappa, som gick från gården rakt upp till andra våningen, där den slutade med en altanlik platå, omgifven af ett marmorbröstvärn, som smyckades med väldiga järnurnor.

Då vi kommo ut på altanen, rusade under hiskeliga tjut en hop pack uppför trappan.

Med dragen sabel störtade jag emot dem, ropande:

»Tillbaka hundar!»

Mitt raseri kände inga gränser, och inom få minuter lågo tio till tolf af skurkarne nedbuggna framför mig. Hoppen drog sig tillbaka, och då lifvakten såg detta, högg den in. Snart var hela trappan höljd med lik, och fienden drog sig tillbaka. Jag fattade tag i en af negrerna, som blifvit sårad af ett pikstyng i låret, och bar upp honom på altanen.

Förfärliga skrik ljödo nedifrån, och jag såg nu Kadin, som i spetsen för fanatiska präster och väl väpnade män stormade uppför trappan. Faran ökade min styrka, och med ansträngande af alla mina krafter fattade jag en af de tunga järnkrukorna och slungade den i högen, strax därefter följd af andra. Jag ropade åt negrerna att bära till mig urnor, och då fem af dessa tunga pjäser hade slagit ned bland de stormande, lågo Kadin och en hel del af hans följe krossade.

»Det är scheitan själf!» ropade nu någon, och vild förfäran tycktes gripa de stormande, så att de om hvarandra grepo till flykten.

Nu hördes kommandorop på gården, och jag såg Ali bey med en sluten trupp araber, väpnade med långa bössor, marschera mot trappan. Truppen stannade där nedanför och lade an samt afsköt sina med ihåliga kopparkulor laddade gevär mot oss.

Vi kastade oss i kull och kulorna foro ilsket hvisslande öfver oss samt splittrades mot tornets väggar. Nu lät Ali bey storma. Fyra af järnvaserna flögo åter ned bland de stormande och krossade flere af hans soldater, men då han ropade, pekande på mig:

»Hugg ned honom! Det är en otrogen. Hundra piaster åt den, som tar hans hufvud!» så ryckte fienden åter framåt.

Här var ingen tid att förlora.

»Framåt!» ropade jag till mitt följe och rusade mot de framträngande.

Min sabel flög som en svalas vinge, och till höger och vänster föllo motståndare. En af dem stötte sin lans mot mitt bröst, och blef stående gapande af häpnad, då jag ej föll utan i stället klöf hufvudet på hans närmaste granne.

»Det är satan!» skrek den förbluffade. »Vid Allah, det är djävulen själf!»

Detta gaf mig något andrum, och jag såg nu paschan vid min sida, utdelande väldiga hugg. Ater började jag mitt blodiga arbete, då jag såg en arab måtta ett lansstyg mot den åldrige paschans hufvud. I detsamma sköt jag lansföraren men fick ett hugg i hufvudet, som jag blott till hälften kunde parera.

I samma ögonblick hördes höga hurrarop bakom oss, och utför trappan stormade Ali ben Mohammed och fartygens besättningar. De upproriska voro snart därefter stadda i vild flykt. Jag kände att någon fattade mig om lifvet och bar mig — sedan tyckte jag mig slumra in.

21 KAP.

I paradiset. — Hemma.

Då jag åter vaknade, ansåg jag mig förflyttad till något af profetens paradiset. En ljuf musik ljöd i mina öron, och jag inandades rosors doft. En skön flicka satt till höger om min bädd, och på den andra sidan stod en medelålders dam med en af juveler gnistrande pokal i handen. Bredvid henne höjde sig en åldring med stort hvitt skägg. I närheten af den unga skönheten stod en vacker ung man. Jag var ej säker på, om det var vingar som syntes på hans axlar, men något sådant föresväfvade mig. Den sköna damen närmade den gnistrande pokalen till mina brännheta läppar, och jag insög med begärlighet den svalkande drycken. Nu tycktes allt blifva klart för mig — ehuru jag sedermera fann, att det varit tvärt om — jag var i en af Muhammeds sju himlar. Den gamle mannen med det stora hvita skägget var Abraham eller Muhammed, kvinnorna voro hōuris och den unge mannen Gabriel, Mikael eller någon annan storhet. Snart började alla dessa personer dansa rundt omkring för mig, och jag hvilade på ett moln, som sväfvade omkring i rymden. En behaglig dvala sänkte sig öfver mina ögon och, min syn försvann.

Då jag åter vaknade, kände jag igen paschans gemål och Husseins fagra dotter, som sutto sakta samtalande vid den divan, på hvilken jag hvilade; vid dess fot satt hofvets franske läkare.

»Nu, ers höghet, är er skyddsling vaken, och snart skall han vara återställd. Några dagars kraftig föda och stillhet återge honom snart hans krafter.»

»Allah vare pris! Tack äfven ni för denna goda underrättelse! Se, här kommer min son; detta skall glädja honom.»

Ali ben Mohammed, hvilken hört såväl läkarens som sin moders ord, gick fram till min bädd, räckte mig sin hand och sade:

»Nå, min käre gosse, hur är det med dig?»

»Mycket bra, min prins! Men hvar befinner jag mig? Och hvad har händt?»

»Du befinner dig på ett ställe, där ingen kristen själ, såvidt jag vet, hittills har varit», svarade Ali leende.

»Hm... Jag har visst drömt mig vara i en af profetens himlar; men jag misstänker nu, att den himlen är på jorden.»

»Ja, för tillfället är du i min mors boudoir, som en fransman skulle kalla det. Här har du vårdats af vänliga händer, allt sedan du så tappert försvarade henne och min far mot de upproriska.»

»Ah, striden!... Ja, nu kommer jag ihåg — det var ni, min prins, som kom och räddade oss...»

»Det var allt du, som räddade oss alla, min käre Ke-bir... Men där står min moder med en dryck, som skall göra dig godt. Drink nu, så få vi talas vid mera sedan!»

Alis moder räckte mig bägaren. Jag grep hastigt hennes andra hand och kyste den, tömde bägaren — och somnade.

När jag åter kom till medvetande, befann jag mig liggande i ett galleri, mellan hvars pelare tjocka väfnader utestängde de glödande solstrålarne och dock lämnade rum för den svalkande hafsvinden. Vid min sida satt Johnny och halfsof i en bekväm rörstol. Jag kände mig förunderligt stärkt och uthvilad samt reste mig upp från divanen. Då jag såg mig omkring, fann jag, att jag var i

mitt eget hus. Nu rusade Johnny yrvaken upp och ropade:

»O, sahib! Du får inte gå upp, förrän den frankiske läkaren kommer! Ali ben Mohammed har befallt det.»

»Tala om för mig allt som händt, Johnny!» sade jag och satte mig bekvämt på den mjuka divanen.

»Just då prins Ali ben Mohammed ankom med sjöfolket, blef ni sårad i hufvudet af ett sabelhugg, som ni kunde blott till hälften parera, emedan ni samtidigt räddade paschan, genom att skjuta ned en af fienderna, som med en lans måttade åt hans höghets hufvud.»

»Ja, ja, nu minns jag det!»

Johnny berättade vidare:

»Jag hade följt med prins Ali och var just bredvid, då jag såg att ni föll baklänges, hvarför jag tog eder i mina armar och lyckades bära eder uppför trappan. Här mötte mig paschans gemål och hon lät ett par svarte hjälpa mig att bära eder in i sina rum samt sände mig genast efter den frankiske läkaren. O, sahib! ni hade sexton sår utom det i hufvudet, som var det värsta. Det var lycka att ni hade den starka pansarskjortan på eder. Den var också sönderhuggen i bitar men hade skyddat eder så att alla dessa sår voro obetydliga. Såret i hufvudet var ej heller farligt sade läkaren, men nästan halfva hufvudsvålen hängde öfver venstra örat. Ni hade förlorat mycket blod och var sanslös. Hennes höghet och paschan själf vakade dag och natt tillsammans med bankiren Husseins dotter vid eder bädd, och i rummet utanför voro jag och m:r Rapier till hands om någon hjälp behöfdes. Läkaren sade att hvilken annan än ni skulle strukit med, om han förlorat så mycket blod och så sydde han ihop hufvudet på eder. Prins Ali har ofta varit och frågat efter ert tillstånd», slöt Johnny; »men han är naturligtvis mycket upptagen af fästningens belägrande.»

»Hvad säger du? Belägras fästningen?»

»Ja, sahib! Då prinsen i spetsen för sjöfolket högg in på de upproriska, och sjömännen liksom strömmade utför den trappa, ni så tappert försvarat, blef det fega packet förskräckt och flydde; endast Ali bey i spetsen för sina soldater och prästerna samt de gammal-arabiska äm-

betsmännen försvarade sig med mycken tapperhet och drogo sig tillbaka till fästningen; de halade upp vindbryggorna och besatte sålunda citadellet. Som denna klippfästning är omöjlig att storma utan uppoffring af mycket folk och lär af Ali bey vara väl provianterad, så har prinsen endast inneslutit den under förhoppning, att soldaterna för att själfva erhålla nåd skola utlämna sin öfverste.»

Prins Ali kom nu in, och jag betygade min varma tacksamhet, försäkrande att jag skulle med glädje offra mitt lif för honom och hans föräldrar.

»Jag tycker sannerligen att du bra nära gjort det. Äfven jag har dig att tacka för lifvet, och dessutom har du med dina slungade krukor krossat de oroligaste och farligaste hufvudena bland de sammansvurna. Min far hade eljes måst låta halshugga muftin och kadi Harun, som ju voro representanter för gammalarabernas tänkesätt. Du förstår hvilken bitterhet och hvilket uppseende detta hade väckt. Nu ha de som upprorsmakare fallit i öppen strid, och svårigheten har sålunda på ett utmärkt sätt blifvit löst. Händelserna äro inrapporterade till kalifen, och ditt mod har särskildt prisats.»

»O, min prins! Du har, som dina landsmän säga, »skakat gyllene frukter öfver mitt ovärdiga hufvud», men jag är rädd, att de falla för tungt öfver den oförtjänte.»

»Visst inte, Kebir! Men nu skall du dricka ett glas af den gamla madeira, som min mor på läkarens inrådan låtit Hussein anskaffa. Så där, ja! Hur var det kapten Blom sade på ditt språk, då han drack mig till? Jo: »skål!» Är det ej så?»

»Ni har talat svenska med mig, min prins!» utropade jag och sprang upp.

»Ja, det var inte i går det senast skedde. Men kom nu och se på ditt hus!» sade prinsen och gaf mig sin arm till stöd.

Tre rum voro i europeisk stil och fem i arabisk. Det hela rikt och smakfullt. Midt på gården stod på en hög fot af marmor en järnurna af dem, som blifvit öfver från stormningen af palatset. På urnan voro fastnitade metallskifvor, hvarå lästes månad och dag, då striden ägt rum.

Hela huset och den praktiga inredningen var en gåfva från Alis fader, vasen, som jag väl kände igen, från hans moder.

»Lef lycklig i ditt nya hem tillönskade prinsen mig.»

Med dessa ord förde han mig ut på en sval, åt gården vettande veranda, där bankiren Hussein, doktor Berthier och herr de Rapier hälsade oss.

Doktor Berthier uppmanade mig att äta, och han behöfde det sannerligen ej, ty jag hade en utmärkt aptit. Middagen var lagad på europeiskt vis och afåts under munterhet, ty Hussein var en goddagspilt och ägde ett utomordentligt förråd af muntra historier.

Läkaren beundrade min förmåga att äta och sade, att jag inom ett par dagar säkert kunde kasta boll med blomkrukor, hvilket han hade hört stundom vara för mig en angenäm sysselsättning.

»Se på el Kebir, Lejonet! Han rodnar och är förlägen som en ung flicka,» skämtade de Rapier; »men då han nästan ensam stod mot femhundra fanatiska upprorsmakare, då var han inte förlä...»

»Tyst, min vän, och smickra inte!» bad jag.

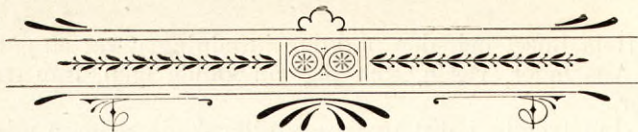
Efter måltiden gingo vi ut på galleriet. Doktorn tvingade mig att ta plats på divanen, där jag — somnade.

Några dagar härefter var jag fullt återställd men måste en tid hafva kvar förbandet om mitt hufvud. Jag tillbragte förmiddagarna ombord och läste för Johnsson samt gjorde, efter hvad han sade, goda framsteg. Äfven franska började jag kunna tala med herr de Rapier. Mina gymnastiska öfningar återtog jag genast, jag kommit ombord, och var snart lika stark som förut.

Under tiden hade en sträng räfst hållits med tillstälarna af och deltagarna i upproret. Fängelse och kroppsstraff hade blifvit ådömda dem, och många hade blifvit halshuggna.

Ali bey med några imaner höll sig ännu i citadellet, men man trodde att han snart skulle dagtinga.

22 KAP.

En enlevering. — Ali beys dom.

En dag, då jag red till de Rapiers villa, föll det mig in att besöka Ali bey, min gamle bekante. Tänkt och gjordt. Vid vägen till fästningen tog jag af på den och red sakta uppför mot porten. Snart såg jag, att jag iakttagits från muren. Jag stannade och vinkade med min näsduk. Från muren vinkade en man åter till mig, och efter detta fredliga tecken närmade jag mig vindbron samt steg af min häst, hvilken som de flesta arabiska hästar var dresserad att vänta på sin ryttare, hvar den än stälde.

»Hvad vill ni?» frågade en röst från porten, å hvilken en liten lucka till hälften öppnades.

»Jag vill talå med kommandanten Ali bey,» sade jag, som trodde mig känna igen Alis röst.

»Hvad vill ni honom? Har ni något meddelande från paschan.»

»Kanske och kanske inte. Jag är bekant med öfversten och önskar tala med honom. Ett godt råd är ofta mer värdt än pengar.

»Vänta!» sade rösten.

Strax därpå öppnades en af portarne, och Ali bey kom ut ledsagad af ett tiotal väpnade män. Vid åsynen af denna livvakt kunde jag ej undertrycka ett leende. Ali

bey märkte detta och rodnade samt vände sig till sina följeslagare och befalld dem att rycka in i fästningen.

Jag gjorde nu mitt salem och sade:

»Jag hälsar dig, Ali bey; må du vara lycklig!»

»Du är välkommen. Hvad säger paschan.»

»Bosch (intet)! Jag har af mig själf kommit till dig för att gifva dig ett godt råd, om du vill i all vänskap taga emot det.»

»Och det skulle vara?»

»Uppgif fästningen och kasta dig för vår härskares fötter! Det är det enda du har att göra. Jag ärar dig som en tapper man, och jag vet, att hans höghet mer sörjer öfver ditt affall, än han är vredgad däröfver.»

Jag såg att Ali bey var bekymrad. Efter en stund sade han:

»Jag kan det ej; tänk på mina olyckskamrater.»

»Hvad dem beträffar kan du ju rädda dem, ifall du själf som en bra karl anstår, öfverlämnar dig på nåd och onåd och säger, att du befallt och tvingat dem.»

Ali bey tycktes berörd af mina ord och syntes öfverlägga med sig själf.»

»Hvad mig själf beträffar, må mitt hufvud falla; men mina tappra soldater? Och ulemahs (rättslärda präster, tolkare af koranens lagar) samt imanerna?... Nej jag kan det inte sade han dystert.»

»Har du något förtroende för mig, Ali bey?»

Kommandanten sade efter en stunds tystnad:

»Du är ju tapper som Rustan och stark som lejonet, och jag tror, att du vill mig väl, fastän du ej är en af profetens folk.»

»Allah il Allah (Gud är Gud), och vi tro på samme Gud. Följ mig till min häst, ditt folk skall ej höra hvad jag säger dig, och jag vill och skall rädda dig äfven mot din vilja. Jag skall hviska dig ett ord i ditt öra, innan vi skiljas, ett ord ljufvare än honung och skönare än houris leenden.»

Då jag sagt dessa ord, gick jag till min häst och satt upp. Jag räckte nu handen åt Ali till afsked och lutade mig ned, liksom jag ville hviska till honom, men fattade honom plötsligt i kragen, lyfte upp honom tvärs framför

mig, fattade om hans armar med mina händer och satte hästen i galopp. Allt detta var ett ögonblicks verk, och en kvarts minut härefter hade jag vikit om hörnet af klippan.

Här fann jag Ali ben Mohammed, som fått höra mitt tilltag att rida upp till fästningen, och som samlat en betydande styrka, beredd att i nödfall storma den, i fall jag blifvit anfallen. Då Ali och hans soldater igenkände Ali bey brusto de ut i jubelrop, så ihållande och starka, att hela staden kom på benen; paschan beväpnade sig och allt sitt folk samt beredde sig att slå tillbaka ett nytt anfall på palatset. Ali bey var flat och tyst samt ganska lugn, sedan han sett mig med dragen sabel hindra några soldater att närma sig honom. Jag skaffade honom en häst, och då han ville lämna mig sin sabel för att därmed erkänna sig vara min fånge, bad jag honom behålla den, tills han komme inför härskaren.

Snart voro Ali ben Mohammed och jag inne i palatset, och kort därefter lade jag den fångnes sabel för paschans fötter. Ali bey föll på knä och böjde hufvudet till golfvet.

Länge stod den ädle fursten med armarne i kors och såg på denne man, som nyligen traktat efter hans lif. Slutligen sade han:

»Ali! Mins du hvem som räddade den spåde gossen ur det brinnande kamelhårstältet, när din fader, din moder och dina bröder blifvit dödade och din stam nästan utrotad? Mins du, hvem det var, som räddade dig ur dina fienders händer, och sedan han stridt och blödt för dig, lyckades bringa dig i säkerhet — som uppfostrade dig — som höll dig i militärskola — som gjorde dig till officer — slutligen till bey och kommandant å Mogadors fäste? Hvem var det? Svvara mig?»

»Herre, det var du! Du krossar mig . . . Tag mitt usla lif — men nåd för dina soldater! De äro bedragne och öfvertalade liksom jag af ulemahs och mufti, hvilka beljugit dig. De svuro på, att du ville införa frankernas religion och lagar samt göra uppror mot kalifen. De sade vidare att de blott ämnade försäkra sig om din person, tills kalifen blifvit varskodd. Jag var nog glömsk af dina

välgärningar för att lyssna till deras tal. Jag gjorde det dock icke förr, än de skriftligt förbundit sig att låta mig bevaka dig och din familj.»

Han räckte sultanen ett pergament, som denne tog emot.

»Kebir! sade härskaren. För denne man ombord på ditt fartyg och bevaka honom väl, så att han ej genom sig själf eller andra bringas om lifvet! Du ansvarar mig för honom.»

»Med mitt hufvud!» svarade jag.

»O, höge herre! Låt mig först återvända till fästningen och öfverlämna den till prins Ali. Där fins ännu proviant för tre månader, och de präster, som äro där, skola bedraga dina stackars soldater. De hafva redan läst upp bref från kalifen, i hvilka denne tackar dem för hvad de gjort, och säger sig vara på väg mot dig för att med en stor armé slå dina trupper och befria sina trogna. Låt mig upplysa dem om halten af dessa lögner och om din nåd! Jag svär dig, att jag menar ärligt. Hvad är mitt lif nu? Ett bosch — ett intet. Staffir Allah (Gud straffar rättvist)!»

Ali bey hade, under det han sade detta, höjt sitt hufvud men lade nu sin panna mot golfvet och teg.

»Vill du följa honom, och tror du honom?» frågade paschan mig.

»Jag skall föra honom till fästningen och till mitt fartyg; din vilja är min lag,» svarade jag i österländsk stil.

En half timme därefter stannade jag vid klippan, där vägen gick upp till fästningen, och gaf Ali bey åter sin sabel, som jag medtagit.

»Nå, Ali, är du missnöjd med mig?» sporde jag.

»Jag tror, att det bästa har skett; det var så mitt öde; och jag tackar dig. Du skall ock bli nöjd med mig, fick jag till svar.

Snart voro vi vid vindbryggan och strax därefter å inre borggården. Här gaf Ali bey order till sina adjutanter, och en liten stund därefter var hela garnisonen samlad och uppställd under sina kaptener. Nu kommo från en af byggnaderna sju mörka gestalter i högtidlig procession och närmade sig Ali bey. Det var de upprorstiftande

ulemahs och imanerna, snuskiga och vilda gestalter, som med glödande blickar betraktade mig och Ali bey. Den senare kommenderade nu gif akt och tilltalade sina trupper med en värdighet och en värtalighet, som tydligen slog an på dem.

Han påminde dem om det sista fälttåg, de utkämpat tillsammans, om de frikostiga befordringar och belöningar, paschan utdelat bland dem, och tillfogade, att de såväl som han själf blifvit på ett nedrigt sätt förde bakom ljuset af dem, som bort främst af alla tala sanningens språk. De voro dömda till döden för mord och uppror, men paschan älskade dem som sina barn och hade på prins Alis och hans egen förbön skänkt dem nåd.

Ulemahs och prästerna hade sökt afbryta Ali bey, men hans väldiga stämman hördes ändock af folket.

Plötsligen störtade en af ulemahs fram och sökte stöta en dolk i bröstet på Ali, men en med all min kraft gifven knytnäfsstöt i sidan kastade honom i en båge utför trappan, vi stodo på. I detta ögonblick kände soldaternas vrede inga gränser, de bröto leden och rusade på ulemahs. Jag ämnade kasta mig emellan, men Ali bey omfamnade mig med sina starka armar och hviskade i mitt öra:

»Vid Allah! De göra nu *sultanen* den största tjänst, de kunna bevisa honom — det inser ni väl?»

Jag hann ej rycka mig lös eller ens svara, förrän sju afhuggna, grinande hufvuden sutto på lika många yataganer.

»Se så!» sade Ali bey med ett flyktigt leende. »Nu, Kebir, har ni ett ögonblick varit min fånge, och jag har åtminstone till en del försonat mitt brott. Jag skall snart hafva fullgjort mitt värf . . . Sedan må mitt hufvud falla.»

Med dundrande röst kommenderade nu Ali bey ställning och befalde kaptenerna följa sig med trupperna. Då vi kommo ut på den yttre, största borggården, var denna besatt af prins Ali ben Mohammed, som framför sina trupper satt till häst med två af sina adjutanter. Tyst defilerade Ali bey med sina män förbi prinsen. Denne ämnade just säga något till den ene af sina adjutanter, då jag på engelska sade till Ali ben Mohammed:

»Låt honom hållas! Allt går bra.»

Prinsen böjde på hufvudet med ett kort:

»All right!»

Ali bey och jag stego till häst, och snart voro vi med hela garnisonen nere på den slätt, som behärskades af fästningens kanoner, och där al Djerid-fäktingen utkämpats.

»Dröjen här under ert befäl! I skolen snart höra af mig. Farväl!»

Soldaterna hurrade och kastade sina fez'er (röda klädesmössor med en lång tofs af silke) i luften, icke anande att det var sista gången, de sågo sin tappra öfverste.

Det gjorde mig ondt om honom. Han viftade med handen sitt sista farväl åt sina stridskamrater och satte hästen i galopp.

Då vi närmade oss stadsporten, stannade han och kastade en blick tillbaka uppåt fästningen. Ett par stora, klara tårar trängde fram i de mörka ögonfransarne och trillade glänsande ned på hans svarta mustascher. Hastigt böjde jag mig framåt öfver min häst och fattade hans hand samt tryckte den hårdt. Förvånad blickade han en sekund på mig — plötsligen flög ett mildare uttryck öfver hans stränga drag, han besvarade min handtryckning och — från detta ögonblick voro vi trogna vänner.

Vid palatsets port ville han lämna mig sin sabel. Jag såg, att det gladdde honom, då jag afböjde detta och sade:

»Ali bey! Lofvar du mig att ej gå ifrån mig eller göra minsta försök till flykt? Du vet, att det gäller mitt hufvud. Svär mig vid din heder, att du förblir min fånge, tilldess jag kan göra dig fri, och du skall hädanefter följa mig som en vän.»

Ali lade handen på sitt bröst och sade:

»Jag svär dig det, Kebir!»

På borggården stego vi af våra hästar och jag bad öfversten göra ett slag i Ali ben Mohammeds trädgård, medan jag afgaf min rapport till hans höghet paschan.

Jag lät anmäla mig och berättade nu allt, hvad som hade hänt. Fursten syntes vara djupt bedröfvad.

»Ali bey har gjort både mig och kalifen en stor tjänst genom att låta utrota dessa fanatiska ulemahs, och jag vet, att Ali är en af våra tappraste officerare. Ja, min käre Kebir, du ser, att jag är upprörd . . . Det kommer sig af,

att jag gärna velat skona honom — men se här en firman från kalifen med befallning att taga hans hufvud!»

»Hvilken olycka!» utbrast jag. »Ali bey har endast af missförstådd trohet mot kalifen brutit sin trohet mot dig. Han är nu alldeles tillintetgjord. Om den lömske prästen på fästningen stött ned honom, hade det kanske varit bäst.»

Jag föll på knä och dolde mitt ansikte i mina händer. Den gode fursten tog mitt hufvud i sitt knä och strök mitt hår.

I detta ögonblick inträdde Ali ben Mohammed. Han stannade innanför dörren och sade efter en stund:

»Sorg, ser jag. Det är lätt att ana, hvad som hänt. Alis dödsdom står skrifven på edra anleten, och det visste jag nästan strax, då jag såg el Kalifas Herie (Kalifens eller sultanens snabbfotade dromedar, kamel med två pucklar). Fader, hvar är firmanen?»

Paschan pekade på en rulle med stort vidhängande sigill. Ali fattade den, bugade sig djupt och tryckte den till sin panna, hvarefter han öppnade kalifens bref.

»Fader!» sade Ali. »Kalifa säger i sin firman, att du skall låta Ali bey försvinna. Här står ej, att du skall taga hans hufvud. Vill du låta Kebir och mig tala vid dig i din lönkamare, ty här hafva väggarna öron?»

Fursten reste sig upp, och vi följde honom in i det förut beskrifna tornrummet. Här närmade han sig väggen och plötsligen for en stor fyllning i densamma åt sidan, och en öppning, stor som en vanlig dörr, visade sig. Vi inträdde nu i ett litet rum, ungefär sex alnar i fyrkant, hvarest ett bord med skrifmaterialier stod mitt på golfvet, och som upplystes af ett par öfver bordet hängande lampor. Förgäfves såg jag mig om efter ingången — öppningen var ljudlöst stängd.

»Du vet, min son, att då de rättroges härskare talar om att låta en person försvinna, är det detsamma, som att denna skall dö.»

»Ja, eders höghet,» sade Ali; »och jag kom just att tänka på, att Kebir skulle vara rätt mannen att låta Ali bey försvinna.»

Både jag och paschan studsade.

»O, Ali ben Mohammed!» utropade jag förvånad och med harmens rodnad på mina kinder.

Ali log, och jag andades åter, då jag förstod, att han funnit en utväg till öfverstens räddning.

»Ali bey försvinner,» sade han, »om min fader tillåter, att Kebir, som om några dagar afseglar till Marseille, låter Ali bey medfölja dit».

»Vid Allah, min son; detta vore ju ett sätt . . . Förträffligt!» mumlade han därefter förnöjd.

23 KAP.

Ali Beys besparingar räddas af mig. — Sultanen. — Besök på St George.

För en lätt bris ilade »La Chica» öfver de i solens sken glänsande vågorna. På dess akterdäck satt jag omgifven af mina passagerare, generalkonsul Hussein och hans vackra dotter Zelamire, konsulatsekreteraren de Rapiers och öfversten Ali. Zelamires kammarjungfru och Johnny dukade på skylightet till salongen.

På fördäcket låg vakten och sträckte sig eller sysslade med diverse småarbeten. Några större funnos ej för handen, ty »La Chica» var nu i så utmärkt stånd, att där fattades ingenting vare sig i utrustning eller proviant.

Samtalet fördes på franska, och ehuru öfversten, som i ungdomen studerat detta språk för en af sultanens slafvar, alldeles hade glömt af det och gjorde de besattaste misstag, var han dock mycket ifrig att åter lära sig språket. Detta gick förvånansvärdt bra under herr de Rapiers ledning, så att då vi kommo till Marseille, kunde han reda sig ganska bra.

Innan vi afseglade från Mogador, kom Ali bey till mig, hvilken han nu visade den största vänskap, samt omtalade, att han på fästningen i ett lönskåp, hvilket han

noga beskref, hade förvarat den lilla förmögenhet, han lyckats lägga af under sin tjänstetid. Denna hade han förvandlat i diamanter, som befunno sig i ett par askar, samt en skinnpung med guldmynt och några dyrbara sablar och pistoler. Jag lofvade honom att hämta hans skatt, och med Ali ben Mohammeds hjälp lyckades det mig äfven.

Vi hade under flere dagar haft laber vind, så att resan gick långsamt; men lifvet ombord var rätt angenämt, och för hvar dag förvånade mig i synnerhet Hussein, genom att bli mer och mer europeisk. Tack vare hans kock, som vi hade ombord, blef vår mathållning helt och hållet fransk, och Johnny tog hvarje dag lektioner i den ädla kokkonsten.

En af de europeiska sjömän, jag hade, gjorde mig mycket besvär; han var en kitslig rackare och kunde aldrig låta bli att reta min arabiska besättning. Slutligen en dag hade han visat Jussuf olydnad och hade till och med strukit tjära i hans skägg, då den gamle slumrat in vid en af kanonerna. Nu var mitt tålomod slut, manskapet kallades på däck, och jag lät gifva karlen, som hette Jöns, en grundlig bastonad på fotsulorna. Detta svåra österländska straff lär vara förfärligt smärtsamt; det hade också här den följden, att något vidare straff ej behöfde utdelas på hela resan.

Det var natt, ström och vind voro mot, och vi präsade under mycket segel och skarpt bidevind genom Gibraltar's sund. Då det var Jussufs vakt, hade jag gått in i den lilla hytt, jag begagnade under resan, ty jag hade till Hussein och hans dotter öfverlämnat min egen sofhytt och salongen.

Jag hade granskat kursen på kortet, men då vi, innan det blef mörkt, hade sett en hel flotta i sundet, var jag något orolig och gick upp igen. Jag gick fram åt däck, men stannade, då jag hörde några personer samtala på andra sidan af barkassen, och detta på — svenska!

»Jag råder dig uppriktigt att taga dig till vara. Låt bli att uppvigla folket! Araberna afguda honom och de fyra danska matroserna likaså. Hvad mig beträffar, så ger jag mig inte ut på några vidlyftigheter, och jag tror inte Larsson håller. För resten vet jag — vid alla topp-

läntor och bramsalningar i hela engelska flottan! — om han inte, som araberna påstå, är själfve scheitan. Allt har han reda på, alla språk kan han — en vacker dag tilltalar jag honom på ren svenska!»

»Ja, sade en annan röst, så sant jag heter Carl Larsson, har kapten Johnsson rätt. Jag tycker bra om kapten; det är alldeles som om det vore något svenskt i honom. Jag vet inte själf så noga hvarför, men jag följer dig inte.»

»Ja, så min schäl å lif, rymmer jau lia väll ifrauet, nör vi kommer fram å dä sau sånt jau heder Jöns Jönsson å ä skauning. Han hauer gåed me arabist pryl, så ad jau inde kan gau än, å dä skau han min lif och knif ha igen.»

Detta var den tredje svensktalande rösten.

»Lyd våra råd, Jöns, annars går det dig illa. Det säger jag, att kommer du, din lömska rackare, vid kaptenen det minsta, så sätter jag knifven i dig,» förklarade Johnsson.

»Och jag stryper dig, så möe du vet.»

»Ni ä ena rälia schattar», mumlade Jöns och aflägsnade sig.

Jag återvände tyst till halfdäck, och strax därefter kommanderade Jussuf vändning.

Jag beslöt mig för att i Marseille taga vara på min vän Jöns och för resten hafva ögonen på honom.

Just som vi passerade Gibraltar gingo flere signaler upp åt topparne på ett stort engelskt linieskepp, som låg till ankars ute på redden. Då jag ej besvarade dem, syntes Marockos flagga på toppen af en af dess master och ett präjskott dånade öfver vågorna. Nu var det omöjligt att missförstå hvem signalerna gällde.

Till så väl mina passagerares som besättningens djupaste förvåning besvarade jag präjningen med ett kanonskott, satte engelska flaggan på stortoppen och styrde rätt upp mot kolossen.

Att engelsmännens öfverraskning vid denna manöver var stor, kunde vi tydligen se. Det blef ett myllrande af människor på däck. Öfver relingen och genom kanonportar rusade manskap ned i båtarne. Kommandorop dånade, och brinnande luntor syntes vid kanonerna.

Styrande upp tätt akter om skeppet lade jag bi samt var genast färdig att i sällskap med herr de Rapier, som skulle föreställa en af mina officerare och, liksom jag, var iklädd en rik mohrisk galadräkt, med paradklädda matros-er i min fina långa gigg ro upp till lineskeppets fallreps-trappa. En hel flottilj af bevärade båtar, färdiga att äntra mig, efter hvad jag kunde förstå, drog sig undan, då jag närmade mig.

Då vi lade till, märkte jag, att ingen honnörsvakt blåstes till fallrep, hvarför jag lugnt satt kvar i min båt. Vakthafvande officeren syntes villrådlig. Jag hörde, att han frågade sig för, och kort därefter ropade han:

»Hvem är i båten?»

»Kalifens af Marocko skeppskapten Franc Kebir och hans andre löjtnant monsieur de Rapier, adjutant hos paschan af Mogador,» svarade jag.

Ögonblicket därpå blåstes till fallrep. Skeppsgossar äntrade ned, marinsoldater bildade häck och officerarne syntes uppe vid trappan.

»Charmant bra!» hviskade de Rapier, då vi rest oss upp ur båten och gingo upp för trappan, medan soldaterna skyldrade gevär och officerarne hälsade.

Vi gjorde vårt reglementerade militäriska salem med hela högra handen utvänd tryckt mot pannan och sedan invänd mot bröstet. Härefter gjorde vi samma salem för engelska flaggan, hvarefter jag på franska begärde att bli presenterad för chefen.

Hela vårt uppträdande, våra praktfulla uniformer, de med gnistrande och stora ädelstenar besatta vapnen och — jag kan gärna säga det — vårt utseende hade gjort djupt intryck, och jag hörde med dold tillfredsställelse, huru seconden, som tydligen ej trodde oss förstå engelska, säga till de andre officerarne:

»De äro i sanning gentlemen!»

Tjänstgörande officeren förde oss nu akterut till en äldre, fin officer och presenterade:

»Skeppskapten Kebir, löjtnant de Rapier — lord Douglas Hamilton!»

Efter en skarpt genomträngande blick på mig sade han:

»Ni tog er friheten att besvara mitt präjskott med ett skarpt skott. Jag såg kulan ricochettera i vattnet långt nedåt marockanska kusten.»

Lorden hade talat franska, på hvilket språk jag först svarade; jag öfvergick nu till engelska och sade:

»Ja, mylord! Naturligtvis! Ni hissade marockanska flaggan på toppen och saluterade den med ett skott; jag besvarade genast artigheten med att hissa edert lands flagga och gifva henne salut. Att skottet var skarpladdadt, kommer sig däraf att mina kanoner äro så få, att jag ej har råd att hafva någon särskildt till salut. Emellertid, mylord, anser jag, att honnören därigenom blef så mycket större.»

Ett leende spred sig öfver lordens anlete, och han satte sig under soltältet samt gaf oss tecken att taga plats.

»Jag förmodar, att ni med samma diplomatiska skicklighet kan redogöra för er resa, och hoppas, att ni har edra papper klara!»

»Ja, mylord! Min adjutant de Rapier skall ha äran visa er skeppshandlingarna.»

»Jag tyckte mig höra», sade lorden, »att monsieur de Rapier är adjutant hos hans höghet paschan af Mogador.»

»Ja, mylord!» skyndade den sluge fransmannen att infalla, »och som hans nåd el Kebir är son till prins Ali ben Mohammed, har dennes fader så att säga lånat ut mig till honom såsom uppvaktande och sällskap.»

»Hvad, Ali ben Mohammed! Denne utmärkte marockanske furste, denne tappre prins, som gjort oss så många stora tjänster vid våra försök att utrota slafhandeln på Afrikas kuster! Ni är mig mer än välkommen ombord på »St. George». Nu intresserar det mig att få veta er destinationort. Kan jag vara er furstliga fader till tjänst, så lita på mig. Jag har det nöjet att känna honom personligen. Han har till och med gjort mig äran af ett besök ombord, då jag förde fregatten »Erato». Mr. Wattson!»

Den tillropade kom.

»Vill ni vara god, sir, och genomse handlingarna med herr de Rapier», sade lorden.

»Tillåter ni mig, att då nu ingen kan höra oss, få omtala för er min destination och äfven bedja er om ett godt råd, mylord?»

»Jag står till er tjänst!»

»Saken är den, att jag är beordrad att kryssa i Medelhafvet för att hålla reda på och taga de marockanska pirater, som möjligen ännu utan myndigheternas samtycke oroa åtskilliga lands handelsfartyg, äfvensom att anlöpa spanska hamnar och höra mig för, hur det låter. Man lär rusta där, och som ni vet, mylord, råder det i följd af slafhandeln på Vestindien inte så godt förhållande emellan Marocko och Spanien. Sultanen har gifvit hvita och kristna slafvar fria och tolererar i sitt land endast negerlafvarne, hvilka emellertid skyddas af stränga lagar, så att de på det hela hafva det mycket bättre än europeiska tjänare. Vi anse dem ej mogna ännu för friheten, så råa som de äro, men alla deras barn hafva nu skolor och uppfostringsanstalter, där de skola lära sig, hvad en ordnad frihet är. Hans höghet kalifen har inom paschalikatet Fez försökt att ge slafvarne friheten, men följderna däraf blef, att de svarta, som voro fria, ej ville arbeta sig till födan utan samlade sig i hopar och drogo omkring som stråtröfvere. Ett par ordentliga fältslag måste levereras med dem, och först efter blodiga strider blefvo de öfverlevande återsända till sina husbönder och slafveriet infördt igen. Detta oakadt kan kalifen ej med blida ögon se, att spanjorerna gå i land på hans kuster och röfva eller köpa hans undersåtar samt föra dem till Vestindien som slafvar.»

Under det jag talade hade lorden med synbar välvilja åhört mig och sade nu:

»Jag kan förstå detta mycket väl och anser kalifen hafva mycket rätt häri, men om jag förstått er riktigt, måste ni äfven ha ett annat uppdrag, med afseende på hvilket jag möjligen kunde vara er till tjänst.»

»I sanning, mylord, det är just dit jag ville komma. Saken är den, att ombord hos mig befinner sig den marockanske generalkonsuln i Marseille och hans sköna dotter jämte några tjänare, hvilka jag skulle föra till bestämmelseorten. Nu är Marseilles hamn måhända blockerad, och jag, som där skulle aflämna mina passagerare samt äfven intaga en last af europeiska möbler, undervisningsmaterial, läroböcker, instrument och maskiner, hvilka prins Ali ben Mohammed dels för egen, dels för kalifens räkning

inköpt, kan troligen ej utföra detta utan att smyga mig ut ur hamnen, och det vill jag inte, äfven om jag skulle lyckas. Jag ber er därför om ett godt råd i detta afseende.»

»Jag tror verkligen, att jag kan vara er till tjänst, och jag gör det med nöje för er höge faders skull. Men intet för intet, herr kapten — ni måste villfara en begäran af mig.»

»Vid mina ögon, som vi säga . . . Om det är mig möjligt så . . .»

»Ni sade, att ni på er vackra skonert, som oss emellan måste vara ett utmärkt fartyg, har en generalkonsul och hans vackra dotter; mina villkor äro, att ni tillåter mig hämta dem, och att de tillsammans med er intaga sin middag ombord på »St. George».

»Jag är mycket smickrad, mylord; men jag ber er då att få sända monsieur de Rapier efter den sköna Zelamire, ty då är jag säker på, att hon kommer.»

»Ah, är det så stäldt!»

»Ja, de unga äro förlofvade, och han skall att börja med bli konsulatsekreterare hos sin svärfar.»

»Och den unga damen är genuin afrikanska?»

»Ja till och med född där; fadren är mohr och hans höghet sultanens bankir.»

»För all del . . . Ni gör mig nyfiken. Jag tycker hvad mina unga officerare skola — men det må bli en öfverraskning. Hon måtte väl för allt i världen komma i arabisk dräkt?»

»Vid Allah, mylord, ni begär mycket, men vi skola försöka att tillfredsställa er.»

»All right! Så mycket bättre, som jag också väntar en spansk hidalgo med sin dotter ombord. Jag tror nästan, att det är hans kutter, som kommer där.»

Lorden tog en kikare och betraktade lustjakten, och jag närmade mig en grupp officerare, som omgaf seconden och de Rapier. Gudarne vete, hvad denne hade sagt om sin obetydliga vän, men utom att han själf gjorde ett djupt salem för mig hälsade både seconden och de andra officerarne med största vördnad på mig.

Jag frågade nu den förstnämnde på ett förbindligt sätt, om mina papper vore honom till lags, och han bejakade detta med en artig bugning.

Därefter sporde jag min vän de Rapier på arabiska, hvad han sagt dessa Albions söner om mig, och blef inte litet flat, då han på samma språk med ett djupt salem svarade:

»O, min prins, jag har endast agerat Burr och som han utbasunat dina förtjänster.»

Med möda kunde jag hålla mig allvarsam, ehuru jag på samma gång var förargad.

»Intet skämt nu, det ber jag. Lorden skall ha mid-dag ombord för en spansk familj, och vi äro tillika med Hussein och hans dotter inbjudna. Lorden skulle gärna vilja se er fästmö i mohrisk dräkt. Bed generalkonsuln för all del att ej spara på diamanter, och säg så till Jus-suf och Ali bey, att jag får papper i kväll af lorden för att komma igenom den engelska blockadflottan utanför Marseille, hvarför skonerten ej får aflägsna sig från linie-skeppet.»

Herr de Rapier gjorde nu ett djupt salem och aflägs-nade sig till min förargelse med den mest skalkaktiga blick på mig. Lorden hade under tiden talat med sin hofmä-stare, hvarefter han närmade sig mig och presenterade sina officerare.

»Vi ha nyss hört, mylord», sade seconden »en i san-ning underbar berättelse om den öfverdådiga styrka och tapperhet, som denne unge mohriske prins nyligen visat vid ett svårt religiöst-politiskt uppror i Mogador. Han lär ha försvarat trappan till paschans sofrum mot flere hundra man i åtskilliga timmar, till dess hans fader prins Ali ben Mohammed hann anlända med hjälptrupper.»

»Sir!» sade jag. »Jag får underrätta er om, att de Rapier är en god vän till mig, och att vänskapen vanligt-vis öfverdrifver. Hela uppträdet var blott en half timmes slagsmål; jag är vidare inte prins utan helt enkelt kapten Franc Kebir i hans heliga höghet kalifens flotta.»

»Tillåt mig då fråga,» svarade Wattson, »om det ej är ni, som af hela befolkningen i Mogador kallas »el Ke-bir» eller lejonet?»

I detta ögonblick blef jag befriad från att svara, ty en ung officer rapporterade, att kuttern signalerat, och vi skyndade alla till styrbords sida för att se på tilläggnigen.

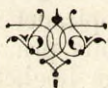
Det dröjde dock länge, förrän kuttern kom längs sidan, och innan dess anlände Hussein och hans dotter.

Visst hade jag vetat, att Hussein egde vackra diamanter, men jag blef i sanning öfverraskad. Zelmire var utomordentligt skön. Hon bar en förtjusande dräkt af marinblått siden, ett pannband af det finaste filigransarbete af rent guld, från hvars midt en något aflång, fyrkantig diamant af minst trettio tusen francs värde spred sina strålar. Kring halsen bar hon ett halsband af stora diamanter och på bröstet en stor brosch med paschans monogram — en afskeds- och bröllopsgåfva af den gode fursten. Armbanden voro äfven besatta med diamanter, och hon bar därjämte en guldbroderad slöja.

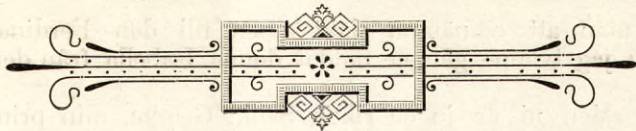
Hussein bar höga röda marockkängstöflar, hvita guldbroderade byxor, likaledes broderad rock af grönt silkesammet med Iftikari-orden i briljanter och en äkta damaskussabel, hvars hela balja och fäste voro så tätt besatta med smaragder, att hela vapnet gnistrade som en grönaktig eldslåga. Den på fästets hufvud liggande stenen var stor som ett litet ägg, och hela vapnet var värdt ett rid-dargods.

Mina passagerare mottogos på det artigaste af den ädle lorden, och den vackra flickan rodnade vid de ofrivilliga utrop af beundran, hvilka chefen eller hans officerare ej kunde återhålla, då herr de Rapier för dem presenterade sin fästmö.

Presentationen var just gjord, då lustjakten lade till.

24 KAP.

Jag träffar gamla bekanta. — Blir prins mot min vilja — och kär
dessutom.

Lorden gick ända till fallrepstrappan och mottog sina spanska gäster. Det syntes häraf, att de voro gamla vänner och af hög börd.

Det var en äldre man med sin bildsköna dotter. Plötsligen blef jag som förstenad, och två utrop hördes af de spanska gästerna. Den unga damen lutade sig med blyg förvåning mot den gamles bröst, och hennes eldiga ögon fästades på mig med ett uttryck och en verkan, som jag ej kan beskrifva. Den gamle spanjoren skyndade nu emot mig och omfamnade mig, och den unga spanjorskan fattade min hand.

»O! hvad jag är glad att se er åter, min dotters räddare! Jag visste ej, hvem ni var förr än Guvernören på Madeira i förtroende sade mig, att ni var son till den berömde prins Ali ben Mohammed. Vi hafva ofta talat om er, min prins. Se här min dotter! hon önskar tacka er för sin räddning.»

Jag visste knappt, hvad jag sade — alla de närvarande omringade oss, och don Estivan y Mastara — ty det var han och hans dotter donna Isabella — omtalade

nu utan att omnämna släktskapen till don Ferdinand, huru jag tvänne gånger räddat donna Isabella från denne bof.

»Men ni är ju en riktig Sankt George, min prins!» utropade lord Hamilton. »Jag måste afundas er. Liksom han, räddar ni de sköna ur drakens klor.»

Jag var ytterst förlägen, rodnade upp öfver öronen som man säger, och var nästan rasande, då jag, vändande mig till Hussein, sade på arabiska:

»Nå, men Hussein, säg dem då, att jag inte är någon prins och . . .»

»O, min prins!» afbröt mig den skälmen på renaste fransyska. »Det är ju sant hvarje ord, och vi veta, att ni med tapperhet, styrka och mod förenar den största blygsamhet. Ni är Allahs utkorade gunstling, min prins. Mätte profeten skänka er ett långt lif!»

Jag var rasande — men hvad var att göra? Jag hade ej annan råd än att vara prins för dagen, men låta de båda sammansvurne framdeles umgälla skämtet. Till min förvåning förenade sig Zelamire med de andra och sade:

»Det tjänar ingenting till, min prins, att söka resa inkognito, när ni på ert finger bär den furstliga ring, som tillkännager er släktskap med paschan, ja, med själfva kalifen.»

Och vid dessa ord log den tjusande flickan så förtrollande skälmskt, att jag måste skratta och artigt sade:

»Nåväl, när äfven skönheten befaller, så måste jag gifva mig.»

»Hvilket ej femhundra fiender kunde tvinga er till», inföll de Rapier djupt bugande.

»Låt oss tala om något annat», utropade jag och vände mig till lorden.

»Jag ser, att middagen är färdig. Vill ni, min prins, bjuda donna Mastara armen?» sade denne i det han själf närmade sig Zelamire och förde henne ned i salongen.

Matsalen ombord på detta jätteskepp var ett stort, rymligt rum, rikt ombonadt och möbleradt. Middagen — en äkta engelsk festmiddag — vinerna af bästa sort . . . ja, jag mins nu blott, att kungarnes af England och Spa-

nien samt kalifens af Marocko skålar först i all korthet utbragtes af lorden, att gillet var gladt, att vår värd leende drack med don Estevan, häntydande på mig och Isabella, att vi rodnade och — att jag var pin kär, då middagen tog slut.

Jag hade dock, som jag af de Rapiér efteråt fick höra, iakttagit ett värdigt och furstligt skick, talat spanska med don Estevan, engelska med »St. Georges» befäl och franska med Zelamire, hvarjämte jag tjugat engelsmännen genom en lifligt utbragt skål för »St. George», dess chef och besättning.

Solen sjönk nu bakom Gibraltars klippa, som violett-blå afteknade sig mot luften. Det hade lugnat på och var en härlig afton.

Efter kaffet försvann lorden på en kort stund, men kom snart upp igen och lämnade mig ett bref till kommanderande amiralen öfver den del af engelska flottan, som låg utanför Marseille och Toulon. Härjämte gaf han mig ett öppet bref till kaptenen på hvilket som helst engelskt fartyg jag kunde komma att möta.

Sedan jag tackat lorden på det hjärtligaste, sökte jag upp de båda damerna, som voro omgifna af de unga officerarne, under det lorden, markisen och Hussein samtalade om de utbrutna oroligheterna i Frankrike. Zelamire drog sig med en liten vink åt mig något tillbaka och sade sakta, då ingen kunde höra oss:

»Hon har älskat er allt sedan scenen i döds-kallekappellet. Glöm inte att ansa den rosenknopp, som kallas kärlek, och som nu är på väg att slå ut!»

Därmed var den sköna afrikanskan åter hos de andra.

Jag närmade mig Isabella, hvarvid de unga engelsmännen vördsamt drogo sig tillbaka. Mitt samtal inledde jag med att fråga henne, huru det kom sig, att de företagit denna för mig så lyckliga utfärd till »St. George».

Hon svarade:

»Min far har ärfvt en släkting på långt håll, och arvet utgöres hufvudsakligen af ett litet palats och en del hus i Gibraltar. Emellertid ha många, som bott i dessa hus,

påstått sig vara ägare af dem; en process blef nödvändig, men den har afdömts till min fars förmån.»

Markisen, som var en hjärtegod människa och för resten mycket rik, hade — efter hvad flickan vidare sade mig — nu farit in till staden och dels till de mindre bemedlade hyresgästerna skänkt några af dessa hus, dels tillbjudit de andra att för godt pris få lösa till sig sina bostäder. Bland annat lösöre, som ingick i arvet, var äfven den lustjakt, hvarpå de i dag seglat ut till linieskeppet. Markisen och lorden, som i ungdomen rest mycket tillsammans, hade träffats vid en middag hos guvernören på fästningen, och den senare hade då bjudit dem på middag.

Under det jag samtalade med donna Isabella, hade jag bjudit henne min arm, och vi företogo en promenad öfver det hvita, finskurade däcket. Vi gingo utför en bred trappa och kommo genom gunrummet in i chefens salong, som var prydd med bokskåp och dyrbara taflor. Vi stannade framför ett vackert kvinnoporträtt.

Hvad sade vi väl? Hvad talade vi om?

Ja . . . Hvad vi sade, vet nu endast den blinde guden . . . I, som älsken, I veten det ock . . .

Isabella lutade sitt vackra hufvud mot mitt bröst — vi hade bekänt vår kärlek för hvarandra, och jag tryckte den första kyssten på hennes läppar.

Plötsligt öppnades en dörr bakom oss, och hofmästaren inträdde. Jag återvann hastigt min sinnesnärvaro — tankarne hade solat sig i paradiset! — och frågade, hvem den dam var, hvars porträtt vi beundrade.

»Mylords hustru. Hon dog för fyra år sedan.»

»Vill ni vara god och visa oss galleriet?»

Hofmästaren öppnade nu dörren dit och stod bugande för att låta oss passera, då dörrarne bakom oss flögo upp, och det öfriga sällskapet kom in.

»Se där ha vi våra rymmare!» utropade lorden glädtigt. »Vi ha saknat er.»

»Mylords hofmästare har varit god och visat oss ert bibliotek, och vi skulle just nu se oss om i galleriet.»

»All right! Framåt då ladies and gentlemen.»

Situationen var räddad, och då vi kommo ut på den

förgyllda balkong, som omgaf aktern på »St. George», kände jag en ljuf handtryckning af Isabella, som nu börjat ett samtal med Hussein.

Solen var just i sin nedgång, och som tiden före och efter denna stund anses mycket osund, gingo vi in i stora salongen, där té serverades.

De båda unga damerna hviskade och pratade. Jag observerade nu, att deras dyrbara solfjädrar bytt egarinnor; de hade tydligen blifvit panter på oföränderlig vänskap.

Vi togo nu afsked af vår värd. När jag åter var ombord på »la Chica», ankom sekonden kaptén Wattson själf med en stor säck och en bok, med hälsning till prins Kebir, att lorden önskade som minne af det kära besöket lämna mig denna present, som kunde bli nyttig på vägen. Det var ett signalställ med flaggor och bok.

Rörd af lordens vänlighet bjöd jag mr Wattson stanna ett ögonblick, och då han återvände, medförde han en präktig, med äkta stenar besatt turkisk sabel som gåfva från mig till lorden.

Efter ett par dagars frisk bris voro vi utanför Marseille.

Redan innan vi kunde se land, syntes här och där topparne af några större krigsskepp, och det befanns, att engelska fregatter kryssade utanför Chateau d'If.

Jag signalerade genast med mina nya engelska signaler: »Käjslerlig marockansk örlogsman» och lovade upp mot den närmaste fregatten. Den satte ut en båt och en premierlöjtnant kom roende till oss. Jag gick ned för att göra toalett. Hussein och de andre hade snart kommit öfverens om mottagandet. Då officeren kom ombord, möttes han af Hussein, Ali bey, de Rapiér och Jussuf. Hussein förde ordet, och när den engelske officeren bad att få träffa kaptenen, svarades:

»Jag vet inte, om hans furstliga höghet tar emot er genast. Gå ned till priusen, herr de Rapiér, och fråga, om han tar emot.»

De Rapiér gick.

»Å fan! Ha ni en prins ombord? Han får allt ha

äran att taga emot och det genast», sade engelsmannen och bröstade sig.

Herr de Rapier hade hört svaret och omtalade det för mig.

»För denna gång skall det få gå, men om ni sedan vågar att vidare prinsa mig, så låter jag, vid alla profeter som funnits, tjära er — det är mitt fullkomliga allvar. Säg till, att hans höghet skall först röka slut på sin nargileh; sedan behagar han taga emot engelsmannen.»

Rapier utträttade punktligt sitt uppdrag. Engelsmannen visste ej rätt, hur han skulle upptaga hälsningen, utan stod en stund förvånad, men började sedan svärja förskräckligt och sade, att han skulle skicka efter folk, som bure upp både turken och hans pipa. Nu kom Johnny ur kajutan och sade till Hussein, att han skulle föra ned den främmande officern.

Hussein frågade efter hans namn och förde honom sedan ned till mig.

Vid åsynen af den praktfulla salongen, de dyrbara vapnen, mattorna och den öfriga inredningen tycktes han blifva förvånad — men skulle bli det ännu mer.

Hussein sade nu på engelska:

»Tillåt mig att presentera för ers höghet premierlöjtnanten Mac Leane från engelska fregatten 'Diana'».

»Fråga honom, om han talar arabiska», sade jag på detta språk till Hussein.

Hussein frågade . . .

»Nej, ers höghet! Engelsmannen kan inte detta språk.»

»Fråga honom, om han talar spanska.»

Engelsmannen gaf åter ett nekande svar.

»Fråga honom, om han kan tala franska.»

Hussein gjorde så, och åter svarade löjtnanten förargad nekande.

»Engelsmännen måtte inte vara något vidare bildadt folk», sade jag.

»Sir, jag får underrätta er om, att jag är kommen hit för att . . .»

»Ser ni, att takfönstret är öppet?» afbröt jag löjt-

nanten, som förvånad blickade uppåt skylightet och svarade:

»Yes, sir!»

»Jag hörde er svärja ohyggligt däruppe nyss. Jag har inte förr hört engelska gentleman svära så. Är ni verkligen engelsman?»

»Ja... hm... det vill säga irländare. Jag är officer i engelska flottan», svarade Mac Leane röd i ansiktet som en pion och fortsatte: »Men jag har inte kommit hit för att bli förhörd, utan för att se edra papper. Tag fram dem!»

»Hm!» sade jag. »Har ni förr umgåtts med hyggligt folk?»

»Papperen! Papperen!» röt löjtnanten.

»Tag fram skeppshandlingarna, kapten!» sade jag till Hussein. »Jag kommer troligen att rapportera denna officer för hans befälhafvare, då jag hedrar denne med ett besök. Behagar löjtnant Mac Leane läsa detta papper.»

Jag lämnade genom Hussein lord Hamiltons öppna bref.

Mac Leane läste brevet, och hans uppsyn blef rätt komisk. Hade han varit röd förut, så blef han nu hvit. Ja, det föreföll mig, som om hans röda hår linfärgats.

Han läste, som jag såg, brevet två gånger, harsklade sig och sade:

»Jag anser mig böra, efter läsandet af detta bref, underrätta ers höghet, att amiralen sir Hudson Heresford är ombord å fregatten 'Diana', som jag kommer ifrån.»

»Godt!» sade jag och fortsatte vänd till Hussein:

»Kapten! Säg till att gifven bemannas, jag vill göra amiralen ett besök. Var god mr Mac Leane och gå igenom skeppsdokumenterna! Jag tror, att de äro i fullständigt skick.»

»Oh yes, sir!» svarade denne, som tycktes ha mycket brådtom att komma ombord på sitt fartyg.

Jag hade ringt, och Johnny hade gifvit mig min praktabel med dess af ädelstenar besatta koppel samt min hvita silkesburnus. Då vi kommit upp på däck, presenterade jag löjtnant Mac Leane för Zelamire samt sade på arabiska:

»Uppehåll honom ett ögonblick, tills min båt är färdig!»

Zelamires skönhet förbryllade löjtnanten, och han fann det omöjligt att icke besvara några frågor, som den sluga afrikanskan framställde.

Nu anmälde de Rapiér, att båten var klar. Ett dussin araber skyldrade, anförda af Ali bey, som kommanderade så att det hördes till fregatten, hvilken vi nu voro helt nära. En döfvande musik af två trumpeter och dito trummor samt ett par flöjter, som Ali under resan till vår förtviflan inöfvat, läto höra sig då jag steg i båten.

Vi följde tätt efter engelsmannen. Vi läto honom komma upp på fregatten, och hvad han sade vet jag ej; men honnör gafs, då vi lade till. Då jag kom ombord, såg jag en äldre gentleman med alldeles hvitt, knollrigt hår och i amiralsuniform; han läste det öppna bref, som lord Hamilton skrifvit. Med vinnande artighet gick han därpå emot mig, fattade min hand och sade:

»Jag är glad att se ers höghet och erfar af detta bref, att ni har ännu ett bref till mig från min gode vän lord Hamilton.»

I det jag lämnade lordens bref till amiralen, presenterade jag »löjtnant de Rapiér, min adjutant», hvarefter amiralen presenterade fregattens chef lord Dunbar, och denne i sin ordning sin sekond, löjtnant Brisac, samt öfriga officerare.

Jag samtalade under några minuter med sekonden, hvarefter amiralen afbröt oss med orden:

»Jag visste inte, mina herrar, när jag presenterade er för hans höghet, att han är en riktig S:t George, hvars styrka och tapperhet min vän lord Douglas Hamilton ej nog kan prisa. Kom, min prins, så skola vi i min hytt vidare öfverlägga om edra önskningar!»

Härmed ville amiralen, att jag skulle gå före honom utför den eleganta trappan, som förde ned från däck. Jag sade honom, i det jag bugade mig, att jag ännu aldrig brutit i aktning mot äldre personer, och tillade leende, att jag inte hittade vägen på ett så stort fartyg.

Jag följde sedan efter den artige amiralen ned i en elegant salong, hvarest han bad mig sitta ned, och där jag fick omtala för honom min expedition.

»Jag får säga er, min prins», sade den vänlige amiralen, »att detta är mig en svår härfva att reda ut. I fall jag betraktar er som stadd i beskickning från sultanen af Marocko, kan jag visst släppa er igenom . . . Men att ni skulle intaga last från Frankrike ut . . . Jag vet sannernligen inte . . . hm! Den gode lord Hamilton har . . . Ja, jag vet inte hur jag skall kunna göra honom till viljes.»

Härmed steg amiralen upp och promenerade på golfvet med ett ganska bekymradt utseende.

»Släpp mig bara in, mylord! Ut skall jag nog taga mig själf», svarade jag.

»Ack, den ungdomen . . . Den ungdomen!» sade den gamle amiralen leende och med tindrande ögon, i det han blef liftig som en yngling. Allting tro de unga sig om. Vet ni hvad? Jag skulle, om jag varit fyratiofem år yngre, sagt detsamma. Tänk ett så frestande äfventyr — att få bryta en blokad! Åh, jag skulle vilja gå ombord hos er — jag skulle taga hyra som matros — för att få vara med. Nå, segla ni in, min prins, och om ni uppehåller er där en liten tid, så kan det hända, att vi göra er en visit. Taga vi Marseille, är det ingenting, som hindrar att ni seglar in och ut när ni behagar och utan last äfven när ni vill, ty då har ni blott med tillåtelse lämnat marockanska sändebudet och återvänder. Men med den last, ni talat om, så . . . Med all högaktning för er höge fader och hans idéer att civilisera sitt land, måste vi anse lasten som handelsvara. Glöm då inte att våra fregatters tjugofyrapundingar gå långt. Blåser det hårdt, skjuter man mindre säkert för sjögångens skull naturligtvis.»

Härvid log amiralen vänligt, och vi gingo upp på däck.

Då jag sedan tagit afsked af de öfriga, frågade jag efter Mac Leane. Denne, som säkert trodde, att jag skulle skaffa honom obehag på halsen, hade hållit sig undan efter det jag kom ombord, och då han af chefen nu blef eftersänd, var han beredd på, att det skulle bryta löst.

Jag bad honom om ursäkt, att jag låtit kalla honom och tryckte vänskapligt hans hand till afsked samt gick till fallrepstrappan, där ett halft kompani marinsoldater

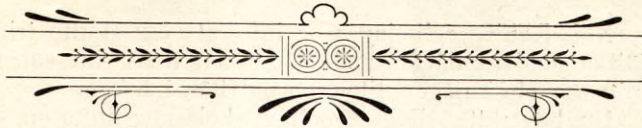
skyldrade och en trumhvirfvel hördes, hvarefter fregattens musikkår spelade en marsch.

Ännu ett salem för »Diana», och jag var snart på eget däck.

Signalerna löpte nu upp och ned på den engelske örlogsmannen, och de utanför Marseille kryssande fregatterna låtsade ej det minsta om min lilla »la Chica», som på eftermiddagen lyckligt gled in i stadens hamn.

25 KAP.

Ali Bey köper hus. — En historisk bekantskap. — En ny Burr.
— Litet astronomi. — Ali stormar fästningen. —
Stor öfverraskning.

Efter det jag sändt mina papper till kommandant och mär samt senare hos båda presenterat den nye marockanske generalkonsuln och hans sekreterare, började jag göra besök hos de köpmän, till hvilka jag hade uppdrag från Ali ben Mohammed. Hussein flyttade genast i land med sin sköna dotter och var snart installerad i den vackra våning, som han genom en affärsvän låtit ordna åt sig. Herr de Rapier hade lyckats få en fin lägenhet i närheten och flyttade äfven i land. Ali bey och jag voro nu ensamma, och en dag hyrde vi ett par ridhästar och togo oss en promenad utom staden.

»Jag skulle i dag önska, att du — o, Kebir! — hvilkens fånge jag anser mig ännu vara, och som har rättighet att taga mitt lif, när du vill . . .» började Ali; men jag afbröt honom genast.

»Tyst, min vän Ali! Du är nu lika fri som fågeln i luften och har, om du vill bosätta dig i Marseille, två vänner eller rättare tre: Hussein, hans måg och dotter. Du har ej funnit någon liten våning som passar dig, eller hur?»

»Nej Kebir, och jag tror inte, att jag skulle trifvas i själfva staden; därför hade jag tänkt att i ditt sällskap se mig om efter någon liten bostad här i bergen.»

»Du har rätt, Ali bey, och vi skola nog finna en, som passar dig.»

Vi hade nu ridit upp åt ett af fästena söder om staden, då vi mötte en ryttare, hvilken jag tyckte såg hygglig ut, så att jag tog mig friheten tilltala honom.

»Min herre!» sade jag, artigt hälsande, »tillåter ni, att jag besvärar er om några upplysningar?»

»Med största nöje!» svarade den tilltalade artigt, i det han återgäldade min hälsning.

»Hvad heter det fäste, som ligger där på klippan?»

»Det är egentligen ett kloster med en kyrka, som är så att säga våra sjömäns helgedom, emedan de vid hemkomsten från sina resor oftast komma ihåg den med sina gåfvor. Vill ni bese kyrkan? Klostret är byggt på ruinerna af ett gammalt romerskt fäste och har sedan i följd af sitt strategiska läge blifvit befästadt.»

Vi tackade främlingen och blefvo genom hans be-medling insläppta. Hvad vi beskådade var egentligen den präktiga utsikten öfver staden med hamn och omgifning öfver Medelhafvet med dess klippöar.

»Se, en sådan vacker dal där nere!» utbrast plötsligen Ali.

»Ja, det är Vallon de l'Oriol», sade fransmannen.

»Om man kunde få köpa sig ett litet hus därnere . . . Där skulle jag vilja bo.»

»Så märkvärdigt!» sade främlingen. »Jag äger just en af dessa små landtgårdar eller 'bastides', som de kallas af stadsborna, och var nu på väg in till staden för att sälja densamma, ty en frände till mig har dött i dessa dagar, och då jag ärfver honom, ämnar jag flytta till den villa, han bebott. Vill ni kanske följa mig, så kunna vi bese gården, som jag tänkt sälja?»

Vi tackade honom, och snart stego vi af våra hästar, dem en kruslockig femtonåring tog vård om, utanför ett litet förtjusande, hvitt hus, nästan öfvervuxet af murgröna och omgifvet af en trädgård, som rundt omkring skyddades af en tämligen hög mur.

Byggnaden bestod af sex rum och en veranda, ofvanpå hvilken fanns ett tornrum, hvarifrån var en präktig utsikt åt haf och hamn. Innanför muren var en stallbyggnad, och i trädgården, där aprikoser, persikor och apelsiner öfverflödade, fanns en klippa med en djup grotta, i hvars mynning trädgårdsstolar och bord inbjödo till hvila. En svalkande källa sprang fram ur klippan strax bredvid. Alla rummen voro väl möblerade. Vår värd följde oss genom hus och trädgård.

»Sådan är min bostad», sade han, då vi åter inkommit; »min betjäning har bestått af en gammal kataloniska och pojken, ni såg.»

»Ni skulle inte händelsevis vilja sälja huset med allt som det finnes, med häst, sadel, möbler, kataloniska och pojke?» frågade Ali bey helt allvarsam.

Fransmannen och jag började skratta, och den förre sade:

»Min bäste herre, i vårt land får man inte sälja och köpa människor efter behag, men hvad det öfriga beträffar, så skulle det kunna låta sig göra med undantag af en del porträtt och annat. Kataloniskan och pojken stanna nog kvar mot skälig lön.»

»Godt! Hvad kostar det hela?» frågade Ali.

»Ja, sannerligen jag det kan säga på rak arm ... Men hvad säger ni om trettitusen francs?»

»Jag betalar dem», sade Ali, »när får jag flytta in?»

»Det kan ske i dag, om ni vill, och ni tillåter mig vara er gäst ett par dagar», sade fransmannen.

»Med största nöje. Här finns rum nog.»

»Godt!» inföll jag. »Men som ni måste lämna ett köpebref, så kanske ni vill vara god och dinera kl. 6 ombord på den marockanska skonerten, som ni ser därnere i hamnen.»

Fransmannen tackade, och vi skiljdes.

Jag undrade, då jag kommit ombord, hvem fransmannen kunde vara, ty vi hade ej å någondera sidan presenterat oss.

Ett bud sändes till de Rapiér med inbjudning till middag. Han kom tidigt och tyckte, att affären var bra, men var nyfiken att se främlingen. Kl. 6 kom löjtnant

Johnsson, som hade vakten, ned och anmälde, att en herre lämnat sitt kort och önskade tala med de herrar, som han på förmiddagen träffat i kyrkan Notre Dâme de la Garde. På kortet stod *Mr. Rouget de l'Isle*. Ingalunda kunde någon af oss då ana, att denne man sedermera skulle blifva odödlig genom författandet af den märkliga frihets-sången Marseljåsen!

Ali och jag gingo upp på däck och presenterade oss själfva samt herr de Rapier. Herr de l'Isle hade redan köpebref och allt klart, och vi åto en rätt god middag tillsammans. Ali bey, som genom Hussein realiserat sina juveler och genom bankiren fått pänningarne väl placerade, betalte sin villa, och några dagar därefter kunde han, som för tillfället fått af mig låna min kock och Johnny, se Hussein, de Rapier och mig på middag hos sig. Vi funno honom vid ganska godt lynne, och han hade, liksom de Rapier och jag själf, lagt sig till med europeiska kläder. Den krushårige pojken hade han gifvit namnet Burr och tillsagt honom att göra salem, när han hälsade. Då vi kommo, satt Ali bey, rökande sin nargileh vid källan och dresserade sin Burr, som var iklädd en ny fez och dito byxor samt på allt hvad Ali sade ideligen svarade: »Ja, min öfverste» och gjorde storartade salem.

Då vi gingo hem, voro vi glada öfver att vår vän Ali bey syntes finna sig i sitt öde.

Jag hade nyss intagit min last — och det en ganska dyrbar sådan, ty enligt Husseins beräkningar var den värd en summa af öfver en kvarts million francs. Ensamt tjocka sidentyger från Lyon gingo till öfver sextiotusen samma mynt.

För öfrigt bestod lasten i dyrbara möbler, ur och några klavér, konstnärligt inlagda med perlemor, elfenben och ebenholtz, samt — det farligaste, om man blefve uppbringad — en nyuppfunnen sorts gevär.

De voro nämligen försedda med en liten kopparhylsa, som sattes på en cylinder under hanen, och då hanen nedföll därpå, tände krutet. Det lyckades mig ej att erhålla mer än sex sådana, men tusen stycken med flintlås uppköptes och redan de ansågos vara öfverträffliga. Ett helt bibliotek, flere lådor porslin, kartor, jordglober, skrifpulpe-

ter, stolar, skrifpapper och bläck. Äfven engagerades två boktryckare, ett par skriflärare samt olika arbetare, uppgående till ett tjugotal personer.

Allt var klart till afsegling, och jag väntade endast på mörk måne (nedan) för att obemärkt komma ut, då en dag en pojke på gatan stack en papperslapp i handen på mig och försvann i en krokig gränd. Jag vecklade upp papperet och läste på spanska: »*Jupiter* anmodat *jungfrun* varna *lejonet* för *skytten*. Då *Mars* gungar på vågen, är *vintergatan* klar.»

Undrande gick jag upp till Hussein och visade honom papperet.

»Förstår du, hvarifrån du fått denna välvilliga varning?» frågade han.

»Amiralen!»

»Jag tyder brefvet så: Hamilton — Isabella — Kebir — blockadflottan . . . Mars inträder i vågens stjärnbild den femtonde i nästa månad, alltså om sexton dygn, och det är då nedan.»

Jag fann Hussein beundransvärd som astrolog och stannade hos honom till middagen, där jag träffade öfversten.

Ali, som »fransyskat» sitt namn till d'Aliberte, var vid ett utmärkt humör och bad mig besöka sig, så skulle jag både få se och höra . . .

Det var sent på kvällen jag gick ned åt hamnen. Då jag närmade mig skonerten, som låg tätt vid kajen och var bakom en hög med lådor, hörde jag matrosen Jönssons röst:

»Ajös mä de nu, Karl! Ja gaur härfrau nu — dä lär va romol nu i Paris, og did skall ja. Dä ska sadan gau här og tjäna turkar og hedningar. Kan du räna en knif mellan rebbenen pau kaptén, sau skall du fau min månadshyra haor ja dau ä. Dä ä inte värdt, ad du håller me kvar. Ajös!»

Den talande steg nu i land och skulle just passera förbi mig, då jag fattade honom i strupen och bar honom ombord, i det jag ropade på vakten, som genast kom springande.

»Sätt karlen i järn och Larsson äfven», befallde jag, hvarefter jag gick ned i hytten.

Morgonen därpå gick jag upp på däck och lät kalla folket akterut samt hämta upp fångarne.

»Larsson har ej för sitt befäl omtalat, att Jönsson ämnade rymma; som du är en bra karl för resten, så är du emellertid fri nu. Men ur dig, Jönsson, kommer jag väl att piska lifvet genom fotsulorna, när vi huunit ut till sjös. Jussuf, låt honom sitta i järn tillsvidare!»

Jussuf tog mannen med sig och jag visste nu, att han var i godt förvar. Några dagar efteråt kommo Hussein och de Rapiér ombord, och den förre frågade genast:

»Nå, har ni hört den stora nyheten?»

»Hvilken då?»

»Har ni inte varit hos Ali bej? . . . öfverste d'Aliberte menar jag.»

»Inte på flere dagar. Men nu kommer jag ihåg . . . han bad mig komma till honom, så skulle jag både få se och höra.»

»Ja, följ med oss. Det är en lagom promenad.»

Jag följde dem och sökte förgäves att under vägen få veta något.

Då vi kommit in i den lilla vestibulen, hörde jag med förvåning en vacker fruntimmersröst, som sjöng till klavér. Vid vårt inträde steg öfversten upp från sin divan, förde damen fram till mig och sade:

»Se här, min vän Kebir, får jag presentera er för fru öfverstinnan d'Aliberte, min hustru.»

Jag stod ett ögonblick som förstenad, men fattade mig snart:

»Det var den angenämaste öfverraskning min tappra vän öfversten kunde bereda mig, och jag får frambära mina hjärtligaste lyckönskningar.»

Öfverstinnan såg rätt täck-ut, då hon rodnande svarade:

»Tack! tack! Så vänligt af er herr kapten! Hvad allt har jag inte att tacka min man och välgörares räddare för!»

Då frun en stund härefter aflägsnade sig, berättade Ali om sitt giftermål följande:

En dag strax efter det han köpt sin villa, hade han en afton vandrat genom Vallon de l'Oriol och då nedanför Noel från en smal biväg, som går upp till Vallon des Bergers, hört rop om hjälp. Det var en fruntimmersröst, och Ali bey hade skyndat in i buskaget, där han såg tre karlar, hvilka trots förtyvfladt motstånd släpade bort en ung kvinna. Att angripa dem var för den oförskräckte Ali bey helt naturligt; en af skurkarne föll genast för hans sabel, men de båda andra, som voro beväpnade med stukatvärjor, ansatte Ali häftigt, tills ännu en person — det var Rouget de l'Isle — uppträdde på skådebanan, och de funno för godt att fly.

Efter att ha tryckt öfverstens hand, gick den nykomne fram till damen, som nu hämtat sig från sin förskräckelse, samt sade:

»Jag hoppas, min fröken, att bofvarne inte tillfogat er någon skada.»

»Nej, herr löjtnant; och jag tackar er...

»Tacka inte mig utan öfverste d'Aliberte, ty det var han, som räddade er.»

»Ja, och ni mig!» sade Ali. »Men var god och presentera mig!»

»Ack, förlåt! Ni äro så nära grannar, att jag trodde... Fröken de Tournelle, öfverste d'Aliberte.»

Vi följde nu den unga damen till hennes hem, som var blott en torftig hydda, ej större än salongen på »la Chica».

Af de l'Isle fick jag sedan veta, att den föräldralösa flickan härstammade från en gammal ädel släkt, som genom en process förlorat sin hela egendom. Hon försörjde nu sig och en gammal tjänarinna genom målning.

Dagen därpå besökte jag henne under förevändning att bedja henne laga en liten tafla, som jag på ett sinnrikt sätt skadadt. Hon åtog sig detta. Dagen efter friade jag — och fick korgen. Dagen därpå friade jag om igen; hon afslog mitt anbud. Tredje dagen stormade jag hennes bostad, kastade mig för hennes fötter, talade om hvem jag var, räckte henne en pistol och bad henne skjuta mig, ty jag hade beslutit att inte lämna henne med mindre jag fått ja. Hon tog pistolen och gick ut i trädgården, afsköt

den, hvarefter hon sprang in i huset och reglade dörren. Där stod jag med min tredje korg. Fjärde dagen smög jag mig i bakhåll nära huset, och när hon gick ut, följde jag henne. Hon stannade, och jag räckte henne ett konvolut med orden:

»Detta är mitt testamente; jag har skrivit ett likadant, som jag lämnat till rätten. Ni är min arfvinge, antingen ni vill eller ej, och eftersom ni inte vill bli min maka, så går jag nu, vid gud, in i skogen och skjuter mig. Gud vare med er!»

Jag bugade mig och gick, fast besluten att fullgöra, hvad jag sagt. Hon ropade, och jag vände mig om. Hon satte händerna för sina ögon och började gråta... Jag sprang fram och slöt henne i min famn. Dagen därpå gingo vi till Hussein, han följde oss till mären — och jag var gift! Adelaide blir mig kärare för hvar dag, och jag märker, att hon börjar älska mig...»

Här afbrötos vi af öfverstinnan, som skrattande inföll:

»Hör inte på honom, herr kapten! Hur egenkär den stygge turken är! Kom nu, så få vi se, om jag har lärt mig att koka kaffe, som min turk vill ha det!»

26 KAP.

En hemsk natt. — Johnsson gör mig bekant med madonnan i Hvita havvet. — Ett ståtligt namn. — Nära klipporna. — Räddningen.

Det var dagen före min afresa. Jag hade ett par dagar förut bevistat min vän de Rapiers bröllop och kom nu till »la Chica» från en middag hos de nygifva. Denna kunde sägas vara en afskedsmiddag för mig, som egentligen skulle ha seglat dagen förut men af en total vindstilla kvarhållits. En förfärlig hetta hade rådt, och solen hängde som ett stort, glödande klot öfver horisonten.

Hastigt kom en vindkåre från nordost, kort som en trumpetstöt, och efter en half timme åter en. Solen sjönk, och mörkret inträdde. Allt uthålligare blefvo vindkasten från nordost. »La Chicas» förtöjningar togos in, och sakta gled skonerten ljudlöst för tackel och tåg ut ur hamnen förbi Fort St. Jean och fyrbåken.

Hela besättningen var på däck utom de, som voro beordrade »till väders».

Sedan Jussuf och Johnsson kallats akter ut, sade jag:

»Länge kommer det inte att dröja, förrän vi ha ett rytande oväder öfver oss med åska, blix och regn; men det är just hvad jag önskar. Det är blott de häftiga byarne, som vi böra passa oss för. Troligen råka vi ut för

blockadflottan, och någon egentlig strid är naturligtvis ej för oss att tänka på, utan vårt förnämsta vapen är vår rigg. Segla oss till seger — det vill säga komma undan — är naturligtvis vår uppgift. Under reträtten ha vi äfven denna — jag slog med handen på en lång adertonpundig kanon, som stod akterut på däck — med hvilken vi möjligen skulle kunna träffa en förföljares rigg, såvida vi ej blifvit sänkta innan dess. Inga lanternor tändas och intet ljus utom nackterhuslampan, och den hänga vi öfver. Båda vakterna på däck! Kanonerna äro ju klara?»

»Ja kapten!» svarade båda och skulle just gå förut, då en stormil akterifrån svepte öfver skonerten.

»Se där öfver bärgen akter ut!» sade Johnsson.

Vi sågo oss om, och öfver Marseille flammade och gnistrade ljungeldar kring bärgens toppar.

»Märsseglet är ju bottenrefvad?»

»Ja, kapten!» svarade Johnsson.

»Sätt då till en stormklyfvare och bottenrefvadt bramsegel!» befalld jag.

Vinden friskade och vi sköto god fart.

Plötsligen hörde jag ett rop för ifrån. Det var utkiken, som rapporterade: »En seglare kranbalksvis förut om babord!» Det var mörkt, himlen var molnhöljd, och vi sågo det främmande fartygets lanternor. På en gång illuminerades det varskodda fartyget — ty på dess toppar och rånockar fladdrade lågor. Det var S:t Elmselden, som här var fyrmästare; öfverallt gnistrade dess lågor, och vi kunde däraf se, att det var en svår fregatt, som låg bi.

Jag höll genast af styrbord hän från den farlige grannen.

Vi voro nästan utom skotthåll från fregatten, då på en gång hördes ett dunder som om himmelen skulle brakat ned, och den liksom klöfs af ett bländande sken — en ljungeld som varade i flera sekunder — hvarefter blixtn på blixtn upplyste hafvet. I ögonblicket lät jag sätta storseglet, focken, en klyfvare och mellanstag. »La Chica» ilade som en hind på vågen, men hvad jag väntat inträffade. Fregatten hade märkt oss, och vi sågo nu ej mindre än sju örlogsmän, af hvilka fem voro fregatter och

tvänne briggar. Från den af oss först observerade fregatten sågs en liten hvit rök. Det var präjskottet, och strax därpå ännu en, men nu plaskade en kula tätt akter om oss. Vinden friskade, det var redan storm. Nästa kula orkade ej fram, men vi sågo, huru fregatten ökade segel, och nästa kula föll tätt om babord.

»Det är ej värdt att slå ut refven ur mässeglet», sade jag till Johnsson, »ty inom tio minuter ha vi full storm, och hon för redan hvad hon tål.»

»Ni talar, vid gud, som en gammal amiral, sir! Just min åsikt. Det finns intet vackrare än att kunna säga... Fan anfakta!»

Detta sista utrop kom på ren svenska, och ehuru det på sätt och vis gladdde mig, tyckte jag ej det var vackert alls; utropet härledde sig emellertid däraf, att en kanonkula gick igenom riggen på »la Chica» tätt framför oss, till all lycka ej görande värre skada, än att den afslet en af stångbardunerna. Johnsson ilade dit och hade snart med ett par matrosers biträde »fångat» bardunen och lagt en borg (förstärkning) på den.

Blixtarna aftogo nu, och då de mörka mellanstunderna blefvo längre och vinden tilltog, lyckades jag, som så småningom lovade och hade den turen, att vinden drog sig ostsydost, att komma upp till lovart om flottan. Vi sågo dock raketer och blänkfyrar från fregatten, och då en blixt upplyste horisonten, ropade Johnsson:

»Vid alla röda, gröna och svarta dj...r! den där briggen ligger dock lovart om oss, och den kunna vi inte smita ifrån; hon genskjuter oss.»

Den första meningen hade Johnsson sagt på svenska, men han fortsatte på engelska.

»Svor ni, löjtnant, eller hvad var det första ni sade? Det var inte engelska, tyckte jag, och ni vet, att jag tycker inte om svordomar.»

»Åh», blef svaret, »det var en bön på ryska till madonnan om, att hon skulle hjälpa oss ur knipan. Jag ber alltid på ryska, sir! Sedan madonnan en gång uppenbarat sig för mig i Hvita hafvet. Det var år...»

»Passa på och hjälp mannen vid rodret, Johnsson!» afbröt jag honom. »Vi vända nu.»

Just som jag väntade en blix, vände jag och låg nu för styrbords halsar.

»Hvad f—n tänker han på? Är han galen?» ropade Johnsson ofrivilligt på sitt modersmål.

Engelsmannen hade sett min manöver och föll af, styrande rätt på oss. I nästa ögonblick hade jag vändt igen, och låg nu bidevind för babords halsar. Jag visste, att »la Chica» vände väl, och min list lyckades. Vi sågo briggens babords lanternorna först nästan tvärs och sedan allt mer och mer akter ut, på längre och längre afstånd. Nu visade en ny blix våra fiender, att vi hade lurat dem. Hade ej stormens tjut hindrat, hade vi troligen hört det skri af raseri, som de säkert upphäfde, men vi sågo, innan ljungelden var förbi, att briggen lofvade upp.

»Rappa sjömän, de där engelsmännen!» sade Johnsson.

»Ja! Nu ger det sig... Det lefver i seglet, Johnsson! Låt det inte hända en gång till. Håll dikt bidevind men ändå fullt!» röt jag till honom.

»Aj, aj sir!» svarade denne.

»La Chica» seglade väl och hade just så mycket last inne, som var bäst att segla på för henne, i den vind och med de segel hon nu förde.

Vid nästa blix sköt briggen. Jag ropade på Jussuf, om hvilken jag hört både Ali ben Mohammed och Omar säga, att han var skicklig att skjuta med kanon oah bad honom, att vid nästa ljungeld rikta och afskjuta vår aderpundiga kanon mot briggen.

Jussuf gjorde kanonen väl i ordning och gick efter en tänd lunta, som han för att i mörkret ej gifva fienden sikte på oss, tillsade en matros att liggande på däckat hålla eld på. Vid nästa blix sköt briggen tvänne skott, men kulorna gingo förbi oss. Jussuf riktade nu kanonen. Nästa gång det blixtrade, sköt briggen åter af sina bogkanoner. Jussuf bad nu männen till rors att styra så stadigt som möjligt, och då ett par blixtar strax därpå visade oss briggen, ryckte Jussuf till sig luntan, och skottet small. Det var mörkt, och vi kunde ej se någonting, men Johnsson talade något till sin »madonna», som jag ej hörde och påstod »att han hört, att kulan träffat».

Det som föreföll mig besynnerligt var att vi, sedan

vi vände, hade sett briggens styrbords lanterna, men efter skottet kunde jag ej se den. Långe dröjde det nu emellan blixterne, och då de ånyo blånkte till, var briggen på betydligt längre afstånd från oss än förut. Förgäfves spanade jag dock efter något fel på dess rigg och, då nu ett förfärligt rägn störtade ned, kunde vi ej mera se vår fiende. Sjön slogs ned af rägnet, och då stormen var lika stark men blåste jämnare, flög »la Chica» med ilande fart genom vattnet. Kursen ändrades till västsydväst. Småningom dagades det, men luften var grå, rägnet föll och ehuru stormen fortfor var dock sjögången obetydlig. Ingen seglare kunde af oss upptäckas. Jag lät nu berga storseglet och den ena klyfvaren, och i följd däraf löpte »la Chica» mindre pressad, lättare genom vattnet. Jag befalde nu god utkik, ty vi voro i trakten af den lilla låga ön Alboran, där man vid denna tid alltid kunde vara säker på att träffa några af de sjöröfvare, som gjorde Medelhafvet så vanskligt. Ön är också farlig för de låga sandbankar, som i öster och väster utskjuta därifrån.

Hela dagen fortforo rägn och storm och efter att på eftermiddagen ändrat kursen till rent västlig, beslöt jag att ligga bi öfver natten. Sedan lät jag kalla Jussuf och Johnsson samt sade dem, att efter min uträkning skulle vi ej hafva långt till spanska kusten, hvarför jag beslutat lägga bi till dager blef, och de voro helt och hållet af samma tanke som jag.

Strax innan det dagades hördes plötsligen ett dundrande ljud.

»Ett kanonskott!» ropade Johnsson och jag på samma gång.

Blåsten tilltog allt efter som det dagades, men en grå rägnjtjocka bredde sig öfver hafvet. Åter dånade ett skott låringssvis akterut i lä, och vi hörde ett egendomligt brusande.

»Alle man på däck! brassa fullt och gå öfver stag! Vi äro nära kusten», kommenderade jag till Jussuf, som skötte vändningen, medan jag sprang ned efter mina dokument och pänningar, i tanke på att möjligen något skulle hända.

Ögonblicket därpå var jag uppe igen. Som en lydig häst sprang »la Chica» i vinden, brassarna halades skarpt och vi lågo bidevind på andra bogen. En blixtnedfall skar dimman och strax därefter hördes det tredje skottet, nästan akter om oss men denna gång något om bord.

»Besynnerligt vid Allah!» sade Jussuf. »Vi hörde bränningen från land, ty jag förstod, att äfven du Kebir hörde den och därför vände. Kunna — se där det femte skottet — och Allah il Allah! där det sjätte... Kunna vi ligga under något strandbatteri, som ser våra toppar öfver dimman och som skjuter på oss?»

»Nej, Jussuf, skotten måste, då de komma så där, vara från något fartyg, som strandat mot kusten; det är nödskott. Vi gå inte härifrån, förrän vi löst denna gåta.»

»Jag har, ta mig sjuhundra osmorda blocktaljor, heder af min elev. Jag skulle vilja hyfva honom öfver bord för de fem rappen på fotsulorna, men jag kan, anfakta mig, inte låta bli att tycka bra om pojken i alla fall.»

Dessa ord bakom mig, på ren svenska, kommo naturligtvis från min vän Johnsson.

Jag vände mig om och sade:

»Ah, är ni där, Johnsson? Jag tror, ni läste böner till er madonna från Hvita hafvet igen. Skulle ni vilja öfversätta den där ramsan, ni läste upp? Det var ju mongoliska — nej, ryska tror jag ni sade mig sist.»

Johnsson blef flat men svarade då dristigt på svenska:

»Förstår ni svenska, kapten?»

»Öfversätt er ryska, Johnsson, och låt mig få del af er vackra bön!» lyckades jag tämligen obesväradt svara honom.

Helt lugnad sade nu Johnsson:

»Det var en bön till madonnan, som alltid min ryske kapten Dumsnutapelleskoj läste högt, då fara var på färde...»

»Den får ni lära mig vid tillfälle... Men det klarar! Jag måste veta, hur landet ligger. Passa på, Johnsson, och repetera mina order till Jussuf.»

Med dessa ord antrade jag upp i stormasten och var som en pil i toppen.

Solen skingrade dimman, rägnet strök med sina moln och sin tjocka väster öfver. Snart skönjdes åt nämnda väderstreck höga klippor, och under dem blixtrade det emellanåt. Att det var kanonskott, var jag säker på, ty hvita ringar af röken höjde sig öfver dimman. Plötsligen aftecknade sig mot bergen ett par mastoppar. Så trängde solen fram, och hela stranden syntes.

Det var spanska kusten, hvars höga klippor sänkte sig brant ned i hafvet, och utanför dessa stucko svarta spetsar emellanåt upp ur de dånande bränningarna. På ett ställe sköto några klippor ut, bildande en udde, och stupade nästan lodrätt ned mot de yrande vågorna, hvilkas skumkrönta toppar slogo högt upp mot bärgen.

Här under låg en brigg, hvars master jag nyss varnat. Fartyget var synbarligen en engelsk örlogsbrigg och låg högt med fören, där jag kunde se besättningen samlad, under det vågorna slogo öfver aktern. Från en af kanonerna i fören dånade nu det sista skottet. Besättningen hade varnat skonerten.

Mellan masterna stod på mitt däck den ypperliga lifräddningsbåt, hvari de sex matroserna hade blifvit bär-gade i land, och hvilken jag, på uppmaning af Larsson köpt af scheik Omar och tagit med mig till barkass.

Jag kallade nu de fem matroserna till mig och lät upphämta Jöns Jönsson samt frågade dem, »om de ville följa mig till fartyget och försöka bärga besättningen». De tego och sågo bortåt kusten.

»Nå, viljen i följa mig? Jag utsätter mig för samma fara som ni, och I bören komma i håg, att jag räddat edra lif. I kunnen nu rädga andras, och veten bäst själfva, hvad den båten duger till.»

»Jag följer er, kapten!» sade Karl Larsson.

»Vi med!» förklarade de fyra danskarna.

»Jag gaur inde ur fläcken», sade Jöns.

»Det är bra!» sade jag. »Jag vill inte ha andra än frivilliga med mig.»

»O, Sahib, lät mig följa er! Jag är stark och kan ro med de kristna matroserna, det vet ni», inföll Johnny.

»Jag tar en åra med, om ni tillåter», sade Johnsson.

»Tack, mr Johnsson! Ni är en duktig karl, men ni

får allt stanna ombord. Lofva mig, att om vi inte komma tillbaka med lifvet, så hänger ni den där feqa karlen på rånocken inom fem minuter efter det vi gått under.»

Härvid pekade jag på Jönsson.

Fem minuter därefter voro vi på väg till stranden. Jussuf hade fått order att hålla skutan i god fart och närma sig strandningsplatsen så nära han själf ansåg rådligt samt för öfrigt sköta sig som han tyckte vara bäst och säkrast för fartyg och folk. Jag hade låtit lägga några lifbojar och kasttåg i båten. Sjön gick hög, men jag såg genast, att jag styrde den bästa båt jag suttit uti, och då vi flera gånger i storm rott honom genom brännin-garna utanför stranden vid Mogador, var jag styrvan i den.

Vi närmade oss nu briggen. I förvantet stod en officer. Jag kände igen kapten Brisac. Mellan klipporna i lä om vraket var det omöjligt att lägga till och lika omöjligt på lovart. Jag närmade mig dock på den sidan så nära jag kunde och visade en fin kastända samt höjde högra armen upp två gånger. Brisac gaf tecken att han förstod.

På mitt kommando kastade Larsson ändan ombord på vraket.

Den föll tätt framför officern, som hastigt gjorde den fast om två man af besättningen, och gaf dem tecken att hoppa i sjön just då vågen brutit sig och drog sig tillbaka. I detsamma kommenderade jag »hal ut!», ty under tiden hade jag vänt stäfven på båten mot sjön, och inom en minut voro de båda engelsmännen inhalade. Det var två unga kadetter.

»Lägg er på botten af båten!» befalde jag och med ett »Yes sir!» lågo de där.

Åter sackade vi mot vraket, åter flög linan ombord, och åter halade vi in två äldre kadetter.

Nästa gång kommo två unga lättmatroser, och då de sett, att de äldre kadetterna genom att simma några tag vid inbalningen underlättade våra ansträngningar, gjorde de på samma sätt och påskyndade sålunda i betydlig mån bärgningen.

Att disciplinen var utmärkt, märkte jag, ty nära nog

efter ålder — från de yngre till de äldre af manskapet — kommo de ombord. Allt gick bra, och då jag hade femton engelsmän i båten, hvaraf fyra på min befallning fattat de fyra åror, som ej voro bemannade förut, rodde jag upp mot skonerten. Denna hade seglat rundt och Jussuf hade lagt bi så nära han vågade. Efter mina order sprungo engelsmännen ombord; de erbjödo sig emelertid alla att aflösa mitt folk vid årorerna.

Ånyo flög linan öfver till briggens folk, som med väldiga hurrarop hälsade vår återkomst. Snart hade jag femton man åter i båten, ty det gick betydligt fortare nu, då alla visste hur det skulle gå till, och kort därefter ombord på »la Chica». Tredje gången aflopp det ej fullt så lyckligt, ty två man blefvo af vågen slagna mot fartyget, så att de sanslösa fördes upp på skonerten. Jag gick nu ombord, ty Jussuf gaf mig ett tecken.

Jag frågade Johnsson, om han ville göra en tur till vraket, och lät honom få fem engelsmän och Karl Larsson, som skulle visa en engelsk matros lämpligaste ögonblicket att kasta linan. Då båten var på väg, gick jag till Jussuf, som på arabiska hviskade till mig:

»För mycket folk kunna snart nog öfvermanna oss. Jag har dock låtit vårt folk beväpna sig, men huru säger ej profeten: »Den vise räknar så väl dem han har med sig, som dem han har mot sig». Jag har talat; du är herre här och jag din slaf.»

»Värdige Jussuf! Vid Allah och profeten, du har talat som den vise Harun al Raschid själf. Jag är din son till åren och du min fader i vishet. Tag nu vara på dessa två män, som äro skadade, och lät dem få gagn af din skicklighet som läkare.»

Jussuf skyndade sig till de båda olyckliga, och jag såg, att han var alldeles förtjust öfver mitt fullt arabiska svar.

Efter att ha brassat fullt och vändt, samt lagt bi på passande plats, hvarvid engelsmännen voro ifriga att hjälpa till, kallade jag dem alla akter ut och sade:

»Hör noga på mig, boys, och förstå mig rätt! Som ni se, hoppas jag att kunna rädda alla edra kamrater, om blott briggen håller ihop, till dess jag hinner få dem hit,

men jag fordrar den fullkomligaste lydnad af eder, till dess jag kan lämna eder ombord på »S:t George» till min vän lord Douglas Hamilton eller något annat fartyg af er flotta. Lofven I på sjömansheder att i allo lyda mig?»

Alla engelsmännen sträckte armarne i luften och lofvade, både förundrade och förtjusta öfver att den »otrogne turken» var vän med en af deras stormän och kände till deras berömda »S:t George».

»Nå väl! Gå då ned under däck och stannen där nere vid en grogg och en skeppsskorpa. Det kunnen I kanhända behöfva. Ej förr än jag kallar er, kommen I upp — är det öfverenskommet?»

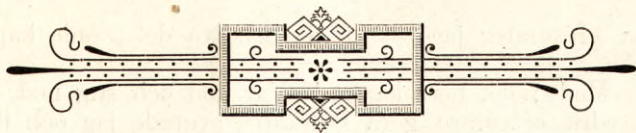
»Ja, kapten!»

Jussuf utdelade groggen och kom sedan på däck samt omtalade, att den ene af matroserna var död och den andre döende. Det gjorde mig ondt, men jag kunde ej hjälpa det. Nu återkom Johnsson med ännu femton man, af hvilka dock en blifvit skadad.

Jussuf afgick med sex araber, hvilka enträget yrkade att få deltaga i bärgningen, och sedan han gjort två resor, hade jag nittio engelsmän ombord, hvilka alla voro under däck. Själf afgick jag nu åter med båten till briggen. Stormen hade aftagit. Endast befäl fanns nu kvar, och under hurrarop af såväl mitt folk som de räddade halades kapten Brisac, den siste af sin besättning, ombord i båten. Denna gång voro de blott tio där. Troget höllo de engelska matroserna sitt löfte att ej gå upp på däck, men så tätt med hufvuden, som kunde få rum i trappuppgången till trossbotten, hälsade de chefen med ljudliga hurrarop, och då jag med dragen sabel saluterade kapten Brisac och mitt folk under vapen skyldrade för honom, fattade engelsmannen min hand, tryckte den med rörelse och bad sitt folk att med tre kraftiga hurra för mig och min djärfva besättning tacka oss för en af de vackraste bärgningar, som han någonsin hört talas om.

27 KAP.

Hafvets rof. — Jag spisar frukost hos en af världens störste sjö-
hjältar. — Amiralshonnör. — Lönmördare och kärlek. —
Två villkor. — Löngängen.

Fngelsmännens hurra var knappt utbrakt, förrän en af mina arabiska matrosar gaf till ett gällt skri och pekade mot kusten. Vi kastade våra blickar åt land och sågo nu briggen glida baklänges ned af grundet och strax därpå af vågorna höjas upp, samt med ett dån som hördes ända ut till oss slås mot klippan; vågorna drogo den sedan ut, höjde den och då den nu af det våldsamma hafvet åter slogs mot bärget, gingo masterna för öfver och af det präktiga fartyget återstod snart blott ett redlost vrak — om en stund sågos blott några plankstumpar flyta på vattnet.

»Det är en mycket smärtsam känsla, man erfar, då man förlorar ett fartyg som är en anförtrödt, och det grämer mig djupt, ehuru jag vet att såväl jag som mina officerare hafva gjort vår plikt. En alldeles oberäknelig ström har satt oss några mil västligt . . . Men det är sannt, min prins! Vi äro väl nu edra fångar? Uppriktigt sagdt, är jag öfvertygad om, att det var er, vi besköto sistlidna natt, och . . . men tillåter ni, så afhandla vi den saken sedan. Nu ville jag be er om något att äta till

mina officerare; jag ser att de behöfva det», sade kapten Brisac.

»Med nöje, herr kapten! Var god och stig ned, och bed edra officerare göra sällskap», svarade jag och ilade ned i salongen, där jag med tillfredsställelse såg, att Johnny redan dukat fram mat i tillräcklig mängd.

Under tiden erhöll äfven den engelska besättningen förfriskningar, och då vi åter kommo på däck, sade jag till kapten Brisac:

»Jag hoppas att kunna anlöpa Gibraltar senast i morgon bittida eller kanhända med den förvånansvärdt starka nordliga ström, vi nu ha, redan i afton och då kunna sätta er och ert folk ombord på linieskeppet »St George» eller i land vid fästningen. Ert skämt, att ni skulle vara min fånge, skall jag be få taga fasta på till dess, under förhoppning att ni inte skall finna er fångenskap för hård utan vara god och hålla till godo med hvad mitt lilla fartyg förmår. Haf emellertid ögonen på edra män, ty jag har hört, att de under frukosten öfverenskommit om att öfvermanna min besättning. Då edra män äro obehägnade men öfverlägsna i antal, så skulle en blodig och ohygglig strid lätt kunna uppstå...»

»Det kan inte vara möjligt!» ropade herr Brisac. »En sådan otacksamhet mot sina räddare!»

Kaptenen kallade genast sina officerare till sig samt bad mig låta allt mitt folk gå akterut. Härefter blåstes den engelska besättningen på däck och i stränga ord underrättade han folket om, att de borde med tacksamhet bemöta sina räddare samt vara dem behjälpliga med alla arbeten ombord. Detta gjorde godt, och allt gick väl.

Jag ökade nu segel och förde så mycket som skutan kunde tåla. »La Chica» hade aldrig haft en sådan fart.

Strömmen löpte åstad med oss med en hastighet af fyra à fem knop, och jag är säker på att vi stundom med den voro uppe i goda tolf. Engelsmännen voro förtjusta och fördelade sig till lovart för att lätta skonertens styfhet och seglingsförmåga. Likt hvita svanvingar stod skummet ut från bogarna, under det en och annan sjö i rägnbågens färger rök upp mot focken och yrde öfver backen. Allt folket fick en bastant middag, och några buteljer cla-

ret vid mitt bord muntrade upp officerarne. Med förvåning sågo vi redan klockan fem på eftermiddagen Gibraltars klippa och flere stora engelska skepp, som snart visade sig vara en hel flotta af fjorton lineskepp och tjugoen fregatter. Klockan strax efter sex bärgade jag några af seglen och lade bi i närheten af amiralskeppet, till hvilket kapten Brisac med egna roddare afgick i min gigg för att aflägga rapport. Kort därefter växlades en mängd signaler från amiralskeppet och en båt, förd af en officer, anlände till mig med begäran att jag skulle medfölja till amiralen lord Nelson, som förde befälet öfver flottan.

Iklädd min dyrbaraste mohrisk uniform med de juvelprydda vapnen var jag snart ombord; kapten Brisac mötte mig och förde mig till amiralen, vid hvilkens sida lord Hamilton syntes.

Englands förnämsta sjöhjälte lord Nelson mottog mig, tack vare lord Hamiltons och kapten Brisac's välvilliga omnämmande, med största artighet. Då han räckte mig sin hand, sade han:

»Jag är glad att se er, min prins, och det första jag vill säga är, att England genom mig tackar er för de mandomsprof, ni lagt i dagen vid räddningen af dess söners lif. Jag hoppas att ni superar med mig och min stab i afton och anhåller att ni vill blifva min gäst i natt ombord på chefsfartyget.

»Mylord amiral», svarade jag. »Ni har gjort min helt naturliga handling alltför stor ära, men jag skall i hela mitt lif känna mig stolt öfver dessa ord, yttrade af världens störste sjöhjälte.»

Härvid ljud ett sorl af bifall genom den mängd af officerare, som omgaf oss.

»För öfrigt», tillade jag, »ber jag att få tillbringa natten ombord på mitt lilla fartyg.»

»Som ni vill, min prins! Men ni måste då lofva mig att komma hit i morgon, ty jag har en öfverraskning i beredskap för er.»

Jag bugade mig, och lord Hamilton förestälde mig för en del högre befäl vid flottan. Vi hörde nu hurrap; det var från de räddade engelsmännen och min besättning, som vänskapsfullt skildes från hvarandra.

Supén hos sjöhjälten var mycket munter, och med stor honnör fördes jag sedan till »La Chica».

På morgonen anmodades jag att med en af mina officerare öfvervara den krigsrätt, som var satt öfver kapten Brisac med anledning af skeppsbrottet. Jag tog löjtnant Johnsson, som kunde engelska, med mig, sträckte upp honom i en fin marockansk dräkt, som han på min inrådan låtit göra sig, och lånade honom en med juveler besatt sabel samt dito pistoler. Han blef noga instruerad och fick en fin antydan om ömma fötter, i händelse jag ej skulle tycka om hans uppförande.

Vid mitt ombordstigande blef jag mycket förvånad, då salut gafs och musikkåren spelade — en hedersbetygelse, hvilken amiralen befalt som ett tack åt räddaren af hundra man.

Vid krigsrätten upplystes jag om, att kapten Brisac begärt förhör med mig och en af mina officerare, enär vår åsikt — ehuru vi som muhammedaner ej kunde få aflägga ed — blefve för hans friande eller fällande af stor vikt.

»Mine herrar lorder och gentlemän!» sade jag. »Jag är öfvertygad om, att ifall jag för er vid denna krigsrätt omtalar en hemlighet — ja, nästan en statshemlighet — så lofven i att ej yppa den?»

Alla närvarande höjde sina högra händer och bugade sig till bifall.

»Nåväl, jag är, med min faders, prins Ali ben Mohammeds och äfven hans höghet paschans tillstånd, kristen och tillhör lutherska bekännelsen, hvarför jag är färdig att enligt den aflägga vittnesed.»

Om däckets ramlat ned öfver krigsrättens ledamöter, tror jag ej, att de blifvit mer öfverraskade. Lord Hamilton steg upp och tryckte min hand.

»Jag igenkänner er fördragsamme och älskvärde fader i detta drag, och ni kan vara öfvertygad att ingen af oss skall förråda er hemlighet.»

»Jag tackar er, mylord, men anhåller att få aflägga ed, innan min löjtnant höres. Han är också, hvilket är allmänt bekant, lutheran.»

Detta bifölls, och sedan jag aflagt ed, inkallades Johnson. Då äfven han gått eden, aflägsnades han, och jag förklarade med hänvisning till min loggbok och min journal, att vi blifvit af strömmen på knappt två timmars tid satte nära nio engelska mil mer västvärt, än mina enligt loggboken noggrannt förda loggningar och beräkningar utvisade, samt framhöll, hvilken utmärkt ordning som varit rådande ombord å briggen. Äfven Johnsons fritog senare i sitt vittnesmål dennas besättning från all skuld till olyckan.

Vi fingo nu tillika med öfriga vittnen afträda, och snart därpå uppkommo krigsrättens ledamöter på däck, tryckande kapten Brisacs hand och lyckönskande honom till hans frikännande. Jag och min löjtnant erhöilo beröm för vår loggbok och vårt uppträdande i öfrigt.

Vid lunchen fattade lord Hamilton sitt glas samt stötte det mot mitt, i det han bad om sin hälsning till prins Ali ben Mohammed. Amiralen lord Nelson fattade sedan sitt glas och föreslog en toast för mig under uttalande, »att old England skulle hedra räddaren af så många af dess barn med amiralshonnör». Efter ett samtal med lord Hamilton om litet af hvarje af det, som låg mig närmast om hjärtat, tog jag afsked och gick från däck, under det marinsoldaterna skyldrade, musiken spelade och det ståtliga amiralsskeppets stora kanoner lossade samma antal skott som tillkommer en engelsk amiral. Då jag kom ombord, lät jag genast till Jussufs förväning tända luntorna och göra klart till aktion.

Johnson kunde, där han stod på sin plats om styrbord ej låta bli att på det där språket, som jag ej förstod, bedja till sin madonna med de vackra orden:

»Jag tror, förbanna mig, att pojken är galen! Ämnar han kanhända nu slåss med alla linieskeppen och fregatterna?»

»Ni får sedan öfversätta för mig er bön, mr Johnson! Hissa nu den nya engelska flaggan, som jag lät göra i Marseille, och klart vid kanonerna!»

Just då flaggan var uppe, saluterade jag den med skarpa skott, och engelsmännen blefvo förtjusta, då de sågo kulorna stänka i vattnet utåt det nu tämligen lugna Me-

delhafvet. När jag vändt, seglade jag midt igenom flotan och in i den vik, som kallas Golfo de Algeciras eller de Gibraltar, samt ankrade vid staden af samma namn. När jag rott i land, tog jag mig en ledsagare, som visade mig till Palacio de Goser — så hette det palats, hvilket tillfallit don Estevan y Mastara efter hans frände. Det var ett litet vackert slott i mohrisk stil, som låg vid Algecirasviken inbäddadt i fikon- och orangelundar.

Framför slottet fann jag don Estevan och hans dotter jämte två unga spanjorer af min ålder samt en äldre adelsman. Don Estevan mottog mig med öppna armar, och den ljufvaste rodnad höljde den vackra spanjorskans kinder, då hon hälsade mig. Jag föreställes för de tre herrarne — don Juan d'Alcantara och de yngre grefvarne de Lumiar.

De spanska herrarne vore lika tillbakadragna som artiga samt aflägsnade sig snart med svartsjuka blickar — och leende läppar.

Då vi blifvit för oss själfva, måste jag i korthet omtala min resa, och markisens många frågor framkallade en tämligen noggrann skildring af engelsmännens räddning samt mitt mottagande hos lord Nelson. Den gamle spanjoren sprang upp och omfamnade mig samt sade:

»Ni är då en lyckans gunstling och har den bästa tur, jag hört omtalas. Ifall ni nu varit i spansk tjänst, vore ni amiral inom några år.»

»Åh, herr markis! Man blir inte amiral vid trettio års ålder.»

»Jo, vi ha haft både generaler och amiraler vid den åldern... Gå in i spanska marinen! Jag skall garantera er en kaptensfullmakt och det genast.»

»Ack ja!» sade Isabella. »Det vore ju en framtid, som skulle passa en tapper man...»

»Jag medger», blef mitt svar, »att det är ett frestande anbud. Men säg själf: skulle ni i mitt ställe anta det? Ni inser, hur det kunde gå... Tiderna äro oroliga, och man kunde bli tvungen att dra svärdet mot dem, man har att tacka för lif och allt.»

Den gamle markisen steg upp, tryckte min hand och böjde bifallande sitt hufvud, hvarefter han aflägsnade sig.

Donna Isabella steg upp och tog några steg åt sjösidan. Jag följde henne. Långe gingo vi tigande bredvid hvarandra. Slutligen stannade jag i en af oliver och akasier öfverväxt gång, där slöt jag min ledsagarinna till mitt bröst och tryckte en het kyss på hennes läppar.

»Isabella!» hviskade jag. »Redan i dag talar jag med din far och säger honom allt.»

»Gör det, älskade! och hvad han svarar — mitt beslut är fast: dig eller ingen! Gud hör min ed.»

I detta ögonblick prasslade det i buskarna bakom oss, och jag hann jämt och nått att kasta mig åt sidan för att undvika den blixtrande dolk, som eljes skulle genomborrat min rygg. Lönmördaren hade emellertid vid stöten förlorat jämnvikten, och ett med hela min styrka gifvet knytnäfs slag i hans nacke fällde honom till marken. Han föll med hufvudet åt sidan, och jag igenkände den ene af grefvarne de Lumiar. Ett utrop af Isabella kom mig lyckligtvis att vända mig om och genom ännu ett sidosprång lyckades jag undvika den andre grefvens dolkstöt. Jag ryckte nu en pistol ur bältet och sade:

»Ah, senjor cabellero! Två mot en och båda lönmördare i bakhåll... Det är sannerligen värdigt spanska ädlingar! Men nu är det min tur. Läs ert Pater noster, ty inom en minut skickar jag en kula genom ert lömska hjärta»

Dessa sista ord röt jag till den af ilska och dödsångest skälfvande spanjoren. Men en hand lades på min arm och Isabella sade:

»O, Kebir! Skona honom! Vi stå här på min faders mark.»

Detta ögonblick begagnade spanjoren för att springa in i buskarna och försvinna; han följdes på flykten af mitt hånande skratt.

»Vi ha ingen tid att försumma. Låt oss genast gå till din far», sade jag och bjöd Isabella min arm.

Kort därefter inträdde vi i slottet. I en af rör flätad, bekväm stol hvilade den gamle hidalgon.

»Herr märkis don Estevan y Mastara!» sade jag och bugade mig djupt, där jag stod vid den rodnande flickans

sida. »Jag får härmed vördnadsfullt anhålla om er dotters hand.»

Markisen sprang upp, som om en fjäder kastat honom ur stolen.

»Fader! Jag älskar Kebir. Låt mig bli hans maka, och du har då både son och dotter, som skola glädja din ålders dagar!»

Don Estevan vardt blek som ett lik, och jag märkte, att han flera gånger höll på att bryta ut, men med användande af all sin viljekraft lyckades han tygla utbrotten. Han tog dotterns hufvud mellan sina händer, tryckte en kyss på hennes panna och sade:

»Gå in i ditt rum så länge, mitt barn!»

Då han följt henne dit och återkommit, sade han till mig:

»Ert anbud, min herre, kom något oväntadt, och ni må nu så godt först som sist höra mina villkor. Den man, min dotter väljer, må hon få till make, men han måste vara henne jämlik i rang och börd och tillhöra den allena saliggörande kyrkan. Ni finner häraf, att *ni* omöjligt kan erhålla min dotters hand. Jag ber er . . . Afbryt mig inte! Dessa villkor äro oryggliga. Någon förmögenhet fordrar jag däremot inte, som ni hör och inte håller relationer.»

»Jag har hört er, herr markis, och jag vill nu låta er veta, att min far är militär, och att mina förfäder äfven de varit krigare, under Gustaf II Adolfs och Karl XII:s fanor. Själf äger jag blott ett litet kapital af omkring hundratusen francs, ett eget hus, hästar och vagnar. Men pengar får jag förresten så mycket jag vill ha af min fosterfar prins Ali ben Mohammed — ja, nu vet ni allt, herr markis!»

»Det är sant . . . Ni *är* ju kristen!» utbrast don Estevan med ett uttryck af glädje, som förvånade mig, och reste sig upp från stolen.

»Ja! Lord Hamilton och jag ha samma religion.»

»Ah! Ni är protestant . . . Vet ni, min unge vän, jag har — ja, jag kan gärna säga det — jag har fattat verkligt tycke för er, och . . . Men ni förstår själf — båda villkoren binda mig.»

Härmed så godt som dignade don Estevan åter ned i sin stol.

»Är detta ert sista ord, don Estevan?»

»Nå väl, Kebir! Jag har på evangeliet aflagt ed här på vid min döende makas bädd... Men kom hit, min son! Jag vill kalla er så... Jag måste hålla denna ed under min lefnad, men den kan inte bli så särdeles lång — och sedan är Isabella fri...»

Nu kom flickan instörtande och kastade sig i faderns armar.

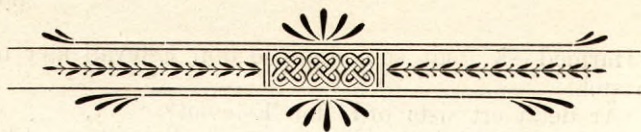
»Jag har hört allt, min far! Och jag upprepar nu min ed, att ingen annan än Kebir skall bli min make. Vi äro ju unga och ha tid att vänta. Måtte du lefva i många år. Du har nu två barn i stället för ett.»

I detta ögonblick hördes ett häftigt tumult på gården, och markisens kammartjänare kom in samt berättade, att greve Silva de Lumiar med en skara betjänter och andra karlar befann sig utanför jämte några polisbetjänter för att fångsla den mohriske kaptenen, som med en dolk stuc-
kit ihjäl hans broder, don Carlos.

Öväsendet tilltog, markisen bad mig följa sig, och efter ett kort afsked från Isabella, hvilken för fadren om-
talade, att jag var oskyldig, gick jag med den gamle äd-
lingen in i ett rum, där han öppnade en i väggen dold
dörr och sade:

»Denna gång för under trädgården till paviljongen vid sjön. Det fins två dörrar vid slutet af gången. Den till vänster har en knapp midtpå. Vrid på denna knapp åt höger och skjut på dörren, så öppnar den sig, och ni befinner er vid en liten brygga, där flere båtar ligga. Skjut igen dörren, så går den i lås. Tag en båt och —
farväll!»

28 KAP.

Loggbok och dagbok. — Araben och spegeln. — Jag erhåller min dom och håller på att bli mördad. — Jöns arbetar. — Jag talar svenska med honom och min vän Johnsson.

På eftermiddagen erhöll jag ett bref från Isabella, hvori hon omtalade, att man funnit grefve Carlo de Lumiar liggande framstupa i trädgården med sin egen dolk instucken i vänstra sidan af bröstet. Brödern hade påstått, att jag hade stött dolken i honom; men Isabella hade talat om sanningen, och läkarne hade utrönt, att grefvens hand var krampaktigt fästad om dolkens skaft, och att han uppenbarligen i fallet själf tillfogat sig såret, hvilket ingalunda var dödligt.

Ursinnig hade don Silva genomsökt hela slottet och slutligen aflägsnat sig under hotelse att hämnas. Isabella bad mig afsegla samt omtalade, att hon och hennes fader ämnade inom kort afresa till Madeira.

Några dagar därefter ankrade jag i Mogadors hamn, och snart steg Ali ben Mohammed under salut och hurra-rop ombord.

Sedan jag på österländskt sätt hälsat honom, förestälde jag för honom de fransmän, hvilka medföljt för att bli lärare i olika sorters handverk och slöjder, hvarefter han höll ett kort tal till besättningen, slutande med, att då jag berömt dem, skulle de erhålla en extra månads-pänning i dusör.

Folket hurrade, och Ali steg ned i salongen, hvarest jag, då han bad mig berätta om min resa, till honom öf-

verlämnade min dagbok, i hvilken jag hvarje afton antecknat allt hvad som händt — stundom också mina känslor och tankar.

»Härmed lägger jag kanske min dödsdom i dina händer, Ali ben Mohammed! Men jag kan inte ljuga eller ha några hemligheter för dig. Du har räddat mitt lif — du äger rätt att taga det. Och — o, Ali! — om man dör för sin kärleks skull, blir man ju Allahs barn.»

Med dessa ord räckte jag honom boken och gick upp på däck.

Genom takfönstret kunde jag se Ali ben Mohammed, som höll min dagbok i handen och slutligen lade den på bordet utan att hafva öppnat den. Han klappade i händerna, och Johnny inträdde.

»Kalla hit Jussuf!» befalde han.

När denne inträdde, sade han till honom blott ordet: »Loggboken!» samt afskedade Jussuf, som djupt bugande framlämnat den.

Ali ben Mohammed studerade mycket noga anteckningarna, och jag hörde honom flera gånger mumla för sig själf: »Aferim» (förträffligt). Då han kom till berättelsen om räddningen, utropade han ett par gånger på franska: »Bra! mycket bra.»

Johnny kom nu upp och bad mig gå ned.

Knappt hade jag kommit in, förrän Ali kom emot mig och räckte mig handen, sägande:

»Bra, min käre gosse! Du har hedrat vår flagga och dig själf samt utfört din beskickning som en man. Hvad din dagbok beträffar, så har jag inte läst den — jag har fullt förtroende till dig.»

»Och likväl ber jag dig, Ali ben Mohammed — läs den och uttala min dom!»

»Nå väl, i Allahs namn! Jag skall göra dig till viljes. Lämna mig allena!»

Från däck hade jag det nöjet att se, hur Ali med stigande munterhet och intresse läste sida för sida; han till och med skrattade godt flere gånger — tills han plötsligen steg upp och i vredesmod gick af och an. Slutligen fortsatte han läsningen, men det dröjde ej länge, innan han kom upp på däck och gick i land.

»Kom till mig i afton!» ropade han från roddbåten. Han hade tagit min dagbok med sig.

Lossningen fortgick, och det var ett verkligt nöje att se, huru de konservativa i samhället — eller, som de kallades, gammalaraberna — med uttryck af det djupaste förakt betraktade de utifrån kommande varorna. Ali ben Mohammed hade beställt flere vackra trymåer, hvilkas ramar voro starkt förgyllda och utskurna i smakfulla mohriska mönster. I deras öfre del återfann man den äkta hästskobågen med dess mjuka mohresker äfvensom de mindre fantasirika och stelare men i sin helhet verkningsfulla arabeskerna, sådana man med förtjusning beundrar dem i Alhambras världsbeckanta pellarhall.

En låda, hvori en af dessa stora speglar varit packad, hade gått sönder, och jag lät ställa upp trymån mot några mjuka balar, som innehöllo mattor. Snart var den omgifven af mohrer, araber, beduiner och negrer, som seende sig själfva i det klara glaset på olika sätt visade sin förvåning, beundran, förskräckelse eller glädje. I synnerhet voro negrerna komiska med sina grin och tokiga åtbörder. Snedt emot lossningsplatsen bodde en äldre allvarlig arab, som plötsligt fick sin lilla med gallerverk kringbyggda altan upplyst af det starkaste solsken i följd af solens reflex från spegeln. Uppväckt ur sin siesta rusade han ut — han hade i hastigheten tagit sin slafs röda ylletoppsmössa på sig i stället för sin egen gröna, vördnadsinjagande turban — och infann sig på platsen framför spegeln. Då han häri såg sin ärevördiga gestalt, iklädd en slafs hufvudbonad, blef han ursinnig och drog sin sabel samt skulle säkert ha huggit sönder glaset, om ej Johnsson och Larsson hade lyckats rycka vapnet från honom. Då han nu tog åt sitt hufvud och fann, hvilken hufvudbonad han bar, rusade han i raseri, omgifven af grinande negerbytingar, åter till sitt hem.

På aftonen besökte jag Ali ben Mohammed. Vid min ankomst skyndade Burr mot mig förklarande, »att Burr längtat efter Kebir, att han trott att de otrogna frankerna hade dödat massa Kebir, att han slipat en stor sabel, hvarmed han skulle hugga hufvudet af alla franker han fick se», och så vidare — allt under det han hoppade och gri-

nade i glädjen öfver att återse mig. Först sedan jag duk-tigt ruskat honom medels ett godt tag i hans lurfviga hår, omtalade han, att Ali väntade mig hos paschan.

Här träffade jag Ali ben Mohammed, som endast sade:

»Jag har läst din dagbok, Kebir. Gå dit in! Där får du din dom.»

Jag bugade mig och gick in genom den anvisade dörren samt befann mig framför paschans gemål. Min dagbok låg på ett bord framför henne.

Det är mig ej möjligt att beskrifva den timme, som jag nu tillbrakte vid den ädla kvinnans sida. Det var nästan moderlig välvilja, hon visade mig, och hon slutade med att förklara, att både hennes make och hennes son vore mycket nöjda med min dagbok, och att de ej allenast hade fattat mina känslor utan äfven genom henne försäkrade mig, att hvad de kunde göra för ett lyckligt slut på mitt frieri, det skulle de med nöje åtaga sig. Hon föreslog mig dock att låta en tid förgå, innan jag besökte Madeira, ty tiden medför många förändringar, och dessa lända ofta nog till det bästa. Ali ben Mohammed hade bedt henne säga mig, att han själf omkring en månad därefter skulle segla till ön i fråga och vid återkomsten underrätta om resultatet af sin kryssning.

Efter att ha framfört mina tacksägelser, skildes jag från furstinnan med den djupaste vördnad och beundran för henne, som ehuru muhammedan, dock ägde en sann uppfattning af lifvet, af dess ändamål, skyldigheter och eviga mål.

Då jag kom ned i trädgården fick jag ett kraftigt slag på axeln, och en röst sade:

»Nå, hvad fick du för dom, min gosse?»

Jag vände mig om och svarade:

»O! Ali ben Mohammed! Hoppets dom! Och jag förvånar mig aldrig mer öfver det myckna goda, som finnes hos dig, då du har en sådan moder.»

Lossningen af »la Chica» led mot slutet, då jag, som ännu bodde ombord, en natt hörde ett besynnerligt ljud. Var det rättor ombord, eller hvaraf kom sig det besynnerliga låtet? Stundom tystnade det för att efter ett kort uppehåll åter höras. Jag tyckte mig ock redan natten

förut ha hört detta ljud — drömde jag eller var jag vaken? Åter började det. Jag steg upp och öppnade dörren, men greps plötsligt i strupen af en kraftfull hand, ur hvars grepp jag endast med användande af alla mina krafter förmådde befria mig. En dolk blixtrade för mina ögon, och blott genom att häftigt stöta min motståndare ifrån mig och kasta mig bakåt undgick jag att mördas. Min belägenhet förbättrades ej härigenom, ty jag föll baklänges öfver några divansdynor, och min fiende kastade sig öfver mig. Jag lyckades dock att fatta tag om hans högra handlofve liksom han om min högra.

»Kebir, kom!» ropade mördaren.

»Hallå, Johnny! Är du galen!» utbrast jag, då jag kände igen min tjänares röst.

Som om han hade blifvit träffad af en kula, föll den unge mannen ned på mattan, ropande:

»Jesus Maria! Det är du, Sahib!»

Jag förstod genast, att något misstag blifvit gjordt och sade skrattande:

»Jaså min käre Johnny! Du vill således mörda mig. Det är rätt hyggligt af dig.»

»O, nej, nej, herre! Jag har legat vid din dörr allt sedan du lät den fördömda hedningen Jöns slippa lös. Du lät honom vara fängslad hela resan från Marseille och hem men lät honom då bli fri utan vidare straff. Han har allt sedan dess smugit sig omkring dig med lömsk uppsyn, och för ett par aftnar sedan fann jag honom gömd i den hytt bredvid salongen, där herr de Rapiér bodde under resan. Han traktar säkert efter ditt lif, och jag har brukat ligga utanför salongen för att hindra honom att på natten komma in till dig. Då jag nu vaknade, var jag säker på att det var han och — ja, resten vet du herre!»

»Tack, min trogne Johnny! Jag förstår nu allt och — men tyst! Nu hör jag åter detta ljud... Ha vi rättor ombord, Johnny, eller hvad kan det vara?»

Johnny hade tändt en lampa och lyssnade nu till det besynnerliga ljudet. Plötsligt lade han sig ned på durken och lyssnade. Då han steg upp, sade han, i det han pekade nedåt:

»Det kommer från kölrummet.»

»Låt oss gå tyst ned och undersöka hvad det kan vara!» sade jag och närmade mig dörren, då Johnny hindrade mig, i det han nedtog ett par yataganer från väggen och lämnade mig den ena. Den andra stack han i sin gördel samt smög sig sedan tyst och smidig som en katt ut på trossbotten.

Jag följde honom, och det dröjde ej länge, förrän vi voro nere i lastrummet. Här sågo vi snart ett svagt sken tätt akter om kryssmasten och närmade oss med yttersta försiktighet en man, som därstädes syntes nedhukad mot garneringen, sysselsatt med som det tycktes ett ansträngande arbete. Nu reste sig mannen upp och torkade svetten från pannan på sig.

Det var Jönsson.

Åter böjde han sig ned och började arbeta. Johnny och jag stodo nu bakom masten och sågo, huru Jönsson aflägsnat en del af garneringen, och med en fin sticksåg genomsågade bordläggningen. Att han hade haft tid på sig och varit flitig, syntes däraf, att han redan hunnit ut-såga två sidor af en nära två fot stor kvadrat och höll på med den tredje.

Plötsligt såg han upp och blef oss varse. Hans af arbetets ansträngning röda ansikte blef alldeles hvitt. Han reste sig blixtnabbt upp och grep efter en yxa, som låg bredvid honom, men innan han lyckats nå den, hade Johnny likt en panter kastat sig öfver honom. Med en svordom på sitt modersmål föll han baklänges, och Johnny låg öfver honom, hållande om hans handlofvar.

»God morgon, min käre Jöns Jönsson, hur står det till med dig i dag? Du har minsann haft ett styft arbete för dig på morgonkvisten,» sade jag nu på ren svenska till Jöns, hvilken i ögonblicket upphörde med allt motstånd och började att skälfta i hela kroppen som ett asplöf för vinden.

»Är ni dau djäfvelen säl? Eller i hans namn! hvem ä ni?» skrek slutligen Jöns, i det håret reste sig på hans hufvud och hela hans yttre vardt en fasans bild.

»Bind hans händer på ryggen och för honom upp på däck!» sade jag på engelska till Johnny.

Jöns gjorde emellertid nu förtvifladt motstånd, men då jag fattade hans högra hand och höll den, var han

snart bunden; dock lyckades han i sin vanmäktiga vrede bita den stackars Johnny i låret och släppte ej tag, förrän jag bröt upp skurkens tänder med sticksågen. Jag ropade nu på vakten, och flere man af besättningen kommo ned. Ett par af dem buro lyktor. Det är omöjligt att beskrifva deras raseri, då de sågo, huru nära det var, att de blifvit hajarnes rof i följd af Jönssons arbete. Endast genom mitt bestämda uppträdande kunde de hindras att slita den bundne i stycken. Slutligen blef han uppburen och kedjad vid masten, då två män fingo befallning på österländskt vis »att med sina hufvuden ansvara för att den fångne ej blefve skadad eller rymde». En kaffe sattes i hans mun, och därefter togo jag och min kajutvakt oss en behöflig hvila.

På förmiddagen dömdes Jöns till döden af krigsrätt, och då jag på alla sätt försökte rädda hans lif, lyckades detta endast genom min förklaring, att skurken var mycket räddare för en bastonad, som han visste att uppskatta, än för att mista lifvet, hvilket han ej förstod att värdera. Han erhöll ock till hela besättningens fägnad en mycket grundlig bastonad på fotsulorna och fördes sedan upp på fästningen, där den nye kommandanten Abdal Bey tog synnerlig vård om honom. Jag följde med upp och sade, då jag gick, på svenska till honom:

»Farväl nu, min käre Jöns Jönsson! Du fick ingen gång betala ut din månadshyra till någon, som körde in en knif mellan rebenen på din kapten. Hör nu på, hvad jag säger dig: en gång till, men då skall du dö.»

Jöns störtade till cellens golf och stönade:

»Då ä som jau traudde . . . Ja han måste vara sadan säl.»

Under den tid, skadan å fartyget reparerades, bodde jag i mitt hus i staden, och då en ung neger, som var lättmatros på »la Chica» under dess förut omtalade resa till och från Frankrike, tillsammans med Johnny tagit flitiga lektioner af generalkonsulns kock, hade jag en ganska god mathållning. Ali ben Mohammed intog någon gång middag hos mig, liksom jag inbjöd någon af de franska ingenjörer, hvilka paschan införskrifvit.

Med ifver studerade jag för Johnsson navigation, och han påstod snart med bestämdhet, att jag kunde fullt så mycket som han, så att han ej hade mer att lära mig.

Jag befalde honom nu att hålla en ordentlig examen med mig, och det grundligt ändå, och lofvade honom några flaskor godt vin, om han kunde kugga mig. Då han nu försökte men ej lyckades, blef jag mycket glad och hade redan beslutit mig för att ge honom vinet ändå, när Johnsson, som svettades för sitt vin plötsligt utbröt på svenska:

»Det var då f—n till pojke att reda sig bra! Men nu skall jag i alla fall lura honom, ty vinet skall jag då ha. Jag skall tag mig tusan ge honom sillfrågan — och kan han svara på den, så är han god.»

Han låtsade nu göra en kalkyl på en griffeltafla, strök sedan ut den och sade:

»Ja, nu återstår endast en fråga, som visserligen inte hör till den högre navigationen, men som dock hvarje sjöman bör kunna besvara, och det är, hvarför hafvet är så salt?»

Jag fixerade Johnsson skarpt och sade långsamt på ren svenska:

»Det borde väl ni, kapten Johansson, som är bohusläning, ha reda på: det är naturligtvis därför, att det går så mycket sill i hafvet.»

Om min vidtbereste styrman hade sett sin stamfader profetens son, som aldrig funnits, uppenbara sig för honom, hade han ej blifvit mer förskräckt, än han nu blef. Hvit som krita i ansiktet reste han sig upp. Ögonen sköto onaturligt ut ur sina hålor, och med ett anskri föll han till golfvet. Liggande på knä skrek han, i det han höjde högra handen:

»Gå, gå, gå! Ni är satan. Gud vare mig nådig!»

Jag kunde ej låta bli att skratta och fyllde lugnt i en grogg samt räckte den åt min styrman, sägande:

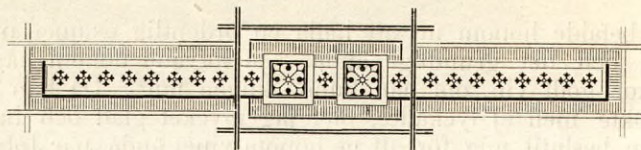
»Drick nu ett glas och lugna er! Jag är nog mänska — men ni är en dum satan. Hör nu, hur mår er ryska madonna ifrån Hvita hafvet?»

Johnsson stirrade på mig, kippade efter andan och frågade:

»Hvem är ni då?»

»En man, som kan flere språk — det är allt. God natt, löjtnant!» tillade jag leende.

29 KAP.

Fälttåget. — Scheik Moulay. — Två bataljer. — Fången.

Under ett par månader företog jag nu i sällskap med min fosterfar Ali en expedition inåt landet; dess syfte var att straffa en arabisk stam, hvilken sades ha gjort uppror mot emiren. Ali ben Mohammed hade under sitt befäl omkring ett tusen man, hvaraf tvåhundra voro slavar och tjänare, hvilka på kameler medförde tält, proviant, ammunition och allt hvad en sådan styrka under ett fälttåg kunde behöfva. Omkring hundrafemtio man voro européer från fartygen.

På fjärde dagen efter det vi anträdt vår färd syntes på en liten grön slätt en lång rad af hvita bylten sittande på orörliga hästar. I solskenet glindrade liksom långa rör af guld eller polerad koppar. Det var de långa arabiska bössorna. Hela denna linie af hvitt, som afstack mot det gröna, var orörlig liksom grafstenar på en kyrkogård. Då vi närmade oss, hördes plötsligt ett skri, ett kommandoord — och som blixten flög hela linien mot oss, rundt om oss, ja, in emellan oss, med en fart, som ej kan beskrivas. Det susade, det hven om oss, de hvita byltena hade förvandlats till ståtliga krigare, hvilkas muslinslöjor och

hvita burnuser likt en lätt sky sväfvade efter dem, blotande de af kläde, sammet och siden i lysande färger sydda och med guld och silfver rikt broderade dräkterna, schabraken och sadlarne, i hvars silfverbeslagna stigbyglar de smärta krigaregestalterna stodo upprätta och kastade sina långa glänsande bössor i luften för att strax fatta dem igen och genom deras afskjutande hölja oss i ett moln af krutrök.

Det var en härlig syn denna »fantasia» (så kalla arberna dessa lekar, öfningar eller ärebetygelseser för förnämare gäster). Det mest beundransvärda var kanske de små magra hästarne, som likt jagade rådjur icke hoppade utan flögo öfver bråddjup, häckar och buskar samt med lösa tyglar tycktes lyda sin herres tankar och önskningsar. Endast de, som varit där berbern, den arabiska hästen, är född, kunna fatta detta djurs — ja, jag måste kalla det så — *intelligens!*

Dessa två å tre hundra araber voro emirens trogna undersåtar och gåfvo på detta sätt sin vänskap tillkänna. Deras scheik eller caid kom nu ridande fram till Ali, och de räckte hvarandra handen med en värme och vänskap, som jag särskildt lade märke till.

Jag fick sedan veta, att de voro dibröder, och då scheik Mouley vänligt tilltalade mig på franska, och vi språkade samman en stund, erfor jag, att han uppfostrats till en del i Paris och i sex år vistats i Frankrike.

»Lefver ni nu som fransman eller som . . .»

»Vilde!» afbröt den vackra araben mig leende. »Ni må själf bedöma det, då ni kommer att tillbringa en natt och en dag hos mig; jag tror att detta uppehåll skall ge svar på er fråga.»

Och härmed aflägsnade sig denne den ståtligaste rytare på en af de skönaste hästar jag någonsin sett.

Vi färdades nu öfver ett blomsterfält, som var genomfärdadt af friska små bäckar eller rättare rännilar. Det var en öfverskådlig slätt, rikt beväxt med svärdslliljor och rosenfärgadt af tätt växande kattost (*Malva Sylvestris*), hvar emellan breda band af hvitglänsande prästkragar och, utmed rännilarne, blommande förgät-mig-ej slingrade sig. Hela denna praktfulla hed sluttade ned mot en flod, som vi dagen därpå skulle gå öfver. Närmare floden började

buskar och orangeträd att intaga blommornas plats, och här gafs signal att slå läger. Vägar finnas ej i Marocko, om man undantager korta bitar däraf i närheten af Mogador och Tanger, men scheiken förde Ali och hans stab på en slingrande smal gångstig genom en blommande orange-skog närmare floden. Plötsligt öppnade sig utsikten, och en duar (arabisk eller morisk by af tält rundt omkring en inhägnad, hvaruti kreaturen förvaras) blef synlig.

Strax bortom denna tältby låg vid själfva floden på en hög, däri utskjutande udde eller kulle ett litet fäste eller borg, som vid första anblicken ej såg ut att kunna försvaras mot ett tjugotal krigare. Då vi kommo närmare, varnade jag dock, att den var ganska väl befästad. En djup graf gjorde den lilla kullen till en ö, och den brygga, som ledde öfver grafven och som på midten uppbars af ett par långa, groft tillyxade stolpar, var så smal, att endast en karl eller en häst kunde där få inkomma genom den lilla port, som öppnade sig i muren högt öfver grafvens vatten. Då vi kommit in, och jag vände mig om, såg jag till min förvåning på den höga jordvall, som fanns innanför muren, två kanoner, hvilka tydligen voro besättningens älsklingar, ty de voro så finputsade och polerade, som om de nyligen kommit från arsenalen i Toulon. De voro en gåfva af Ali till hans dibror och hade med otroligt besvär förts ända till Abu Sadda, som scheiken Mouleys borg kallades. Innanför den omtalade muren var ännu en mur, och inom denna en stor fyrkantig byggnad, som ej hade något fönster utåt, men väl en mängd skottgluggar för gevär högt upp under taket. Detta var platt och försedt med bröstvärn.

Våra hästar togos om hand af slafvarne, och vi inträdde i huset genom en port högt upp i muren, till hvilken ledde en bräcklig trappa, som i händelse af anfall lätt kunde förstöras. Genom en gång af sju till åtta alnars längd kommo vi in på en fyrkantig gård, omgifven af en pelargång, från hvilken flere ingångar ledde till husets inre.

Scheiken bad mig nu följa två svarta, och jag blef högst angenämt öfverraskad, då dessa förde mig till ett treffligt rum, som vid sidan hade ett mindre sådant, där klart vatten porlade i en murad bassin.

Jag njöt nu ett utaf de härligaste bad, jag någonsin tagit, och hade knappt efter detsamma sträckt ut mig på den med en lejonhud täckta ottomanen, förrän negrerna bjödo mig kaffe och en pipa. Scheik Mouley kom sedan in och bad mig följa sig till måltiden. Denna var serverad på hälften mohriskt, hälften europeiskt vis, och vi funno, att scheiken hade en utmärkt kock. Hela hans hus, eller rättare fäste, bar prägel af, att deras herre i mångt och mycket hyllade europeisk bildning och dess sed.

Efter två dagars hvila fortsatte vi vår marsch och voro ett par dagar härefter i den trakt, där den upproriska stammen hade sina betesmarker. Ali ben Mohammeds styrka hade dagligen ökats och uppgick nu till nära tretusen man utom slafvarne vid trossen.

Vi närmade oss en af den fientliga stammens byar, duaren Tarassa, och våra spejare hade underrättat Ali om att en stor styrka arabiskt rytteri där var samladt.

Kort förut hade två ryttare omringats af vårt folk och tagits tillfånga. Då de framförts till Ali ben Mohammed, sade han dem, att de skulle erhålla sin frihet samt vapen och hästar åter, om de lofvade att framföra hans begäran till sin höfding om ett samtal med honom, innan några fiendtligheter började; i så fall skulle det bud, som kom med svar härpå, oantastadt få komma och gå.

På natten blef larm i lägret, men vi lugnade oss snart, då vi fingo veta, att det var en af fångarne, som återkommit med en gammal hvithårig arab, hvilken var sändebud från den upproriska scheiken.

På morgonen tågade vi vidare framåt, ty underhandlingarna hade ej fört till något resultat. Vid middagstiden hvilade vi i skuggan af en skog. Framför oss låg en gräs- och blomsterbevuxen slätt, hvarå några kullar höjde sig; på en af dessa fans fienden samlad kring byn, som krönte kullens topp. När den värsta solhettan var öfver, bröto vi upp. Knappt voro vi ute ur skogen, förrän tre manstarka ryttarskaror bröto fram bakom kullen mot oss. Ali lät hela sin lilla armé närma sig i slutna trupp och gaf stränga order, att ingen fick inlåta sig i enskild strid, och att ingen skulle skjuta på större håll än tre hästlängders afstånd.

Vi färdades nu framåt i skridt. Plötsligt höjdes vilda härskri från de tre anfallande skarorna. Vår brigad stannade med geväret till ögat. Nu sköto fienden af sina gevär, och kulorna susade om oss, men de flesta gingo för högt, och en stor del af de lätta kopparkulorna nådde ej fram.

Med fälda lansar närmade sig de tre ryttarekolonerna. Det var en ståtlig anblick att se dessa öknens söner på sina eldiga hästar med flygande burnuser och slöjor nalkas som ett hvitt moln, hvarur glänsande pikar och bösspipor blänkte fram i solskenet. På en gång glänste likt en orm af eld rundt vår ställning och en spetsgård af lansar sträcktes ut mot de anfallande. Då Alis trupper voro till stor del beväpnade med europeiska karbiner, var vår salva mördande på så nära håll. Hästar och karlar i fiendens första leder tumlade om hvarandra och bildade ett stort hinder för de efterföljande.

Högst få af motståndarne kunde komma i handgemäng med vårt folk, och då de, som voro inuti vår kolumn, nu reste sig i sadlarna och sköto öfver de yttre, blef oredan i de anfallandes massor förfärlig. De kastade om sina hästar och redo i galopp tillbaka, ej för att fly, utan för att åter samla sig och göra ett nytt anfall. Detta ögonblick begagnade Ali ben Mohammed och lät scheik Mouley med hälften af brigaden förfölja fienden. Denne hann således ej att samla sig utan måste fortsätta i vild flykt, under det att Ali med den andra hälften af sin styrka galopperade mot kullen och bemäktigade sig fiendens högkvarter. Denna by var egentligen en förskansning med fasta boningsplatser eller så kallad tsjur (till skillnad från duar, som består af tält). Tsjuren var omgifven af en jordvall och försvarades med raseri af stammens gubbar, kvinnor och barn, som med alla slags vapen, pikar, stenar och en och annan gammal bössa sökte athålla oss från att komma öfver densamma.

»Här blir ett ohyggligt slaktande om vi storma vallen; vi få väl röka ut odjuren», sade Ali ben Mohammed.

Han befallde sedan ett par af sina officerare, som studerat i Frankrike, att tända tsjuren. De tilltalade sprungo till ett par kameler och hade snart från dessas sadlar nedtagit några långa lådor, ur hvilka de upptogo ställningar

och hyllor. Ett par minuter därefter uppstego härifrån flere brandraketer och sänkte sig in i tsjuren. Snart stego flammande lågor upp bakom vallen, och under hem-ska rop rusade invånarne undan eld och rök öfver val-len eller genom ett par portar utåt fältet, under det vårt folk jublande besteg vallen på den sida, som vette åt vinden.

Vi slogo läger för natten, och innan det var mörkt återkom scheik Mouley med ett tjugotal fångar och om-kring trettio hästar. Han förklarade, att fienden flytt för det öfverraskande anfallet men nog under natten skulle samla sig för att på nytt anfalla oss i daggryningen. Ti-digt på morgonen voro vi till häst, och våra trupper ord-nades så, att högra flygeln stödde sig på tsjuren, hvilken under natten till stor del blifvit på vindsidan rifven och rensad från bråte, så att röken nu dref mot den minst branta sidan eller åt det håll, hvarifrån vi väntade anfallet. Två hundra man, de flesta försedda med europeiska karbiner, hade bundit sina hästar inne i tsjuren och lågo dolda på vallen, hvilken framskjöt något framom högra flygeln. Bakom tsjuren höll scheik Mouley med fem hundra utvalde ryttare, under det Ali ben Mohammed red af och an framför hufvudstyrkan, som på två linier, hvar-dera två led djupa, sträckte sig från tsjurens vall till kul-lens brant.

I denna trakt af Afrika är öfvergången från natt till dag nästan ögonblicklig. Få minuter efter det purpur-skenet i öster spridt sig kring synranden, steg dagens konung upp kastande blixtar af ljus öfver kullar och slätt.

På samma gång blixtrade det äfven ur tusen gevär framför vår front. Araberna anföllo efter sin vana i tät, oredig klunga under förfärliga skrik; somliga stodo i stig-byglarna och andra sutto eller halflågo på de smidiga hästarne, som under skjutandet tycktes mera styras med viljan än med tygeln. Striden blef vild, då plötsligt fienden besköts från sidan; ifrån vallen smattrade nu salva på salva af välriktade skott och då samtidigt ett genom-trängande härskri hördes bakom fienden och han anfölls af scheik Mouley, som från sin undangömda plats bakom tsjuren ridit fram till höger om densamma, blef striden

snart afgjord till vår fördel och fördes med de flyende man mot man.

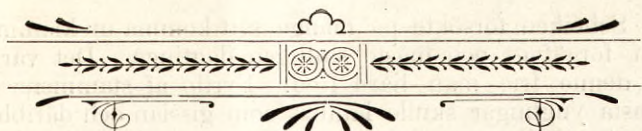
Jag hade under striden fått höra, att den arab, som red på en hvit, vacker springare, något större än de vanliga arabiska hästarne, var den fientliga stammens chef och hade flere gånger försökt att närma mig honom. Medförd nästan mot sin vilja af sin flyende stam skakade han vredgad sin yatagan, då han vände sig om. Jag ropade nu på två af Alis adjutanter och bad dem följa mig, i det jag pekade på scheiken. Vi gåfvo hästarne sporrarne, och åtföljda af några andra, som hört mina ord, flögo vi utför höjden och upphunno snart scheikens flock, som hindrades af sina egna att låta springarna riktigt sträcka ut. Som en lavin störtade vi öfver dem, och jag var snart vid sidan af scheiken, och innan han hunnit måtta ett hugg mot mig, hade jag gifvit honom ett väldigt slag i nacken med kolfven af min stora pistol.

Han sjönk ihop på hästen, som jag inom några sekunder häjdat och vändt. Sedan jagade jag med min fånge, hvilken jag fasthöll med högra handen, under det jag hade båda hästarnes tyglar i den vänstra, upp mot det ställe, där Ali ben Mohammed med sin stab befann sig. Jag lyfte den sanslöse araben af hästen och satte honom vid foten af vallen, där läkarne snart sysslade med att återkalla honom till sans.

Ali ben Mohammed omfamnade mig och sade, att han nu snart skulle få slut på fälttåget. Det svåraste var att föra den fångnes häst ifrån honom, ty så snart vi försökte detta, blef det vackra djuret alldeles vildt och slog och bet omkring sig i fullt raseri. Slutligen lyckades vi med tillhjälp af tre andra hästar och flere tåg släpa honom till ett träd, där han ordentligt fastsurrades; han vred och vände sig emellertid så, att han kunde se sin herre och gaf medels gnäggingar tillkänna, hvar han själf var.

30 KAP.

En arabisk scheik. — Presenten. — Ett lömskt öfverfall.

Det var verkligen Sidi ben Aziz chefen för den upp-
roriska stammen, som jag lyckats taga till fånga, just
då han var sysselsatt med att nedhugga en af vårt folk.
Första rörelse, som scheiken gjorde, då han återkallats
från sin medvetlöshet, var att vända sig mot sin häst,
och de första ord han yttrade gällde, om hästen var så-
rad. En blyxt af glädje glimmade i hans ögon, då han
erfor, att så ej var förhållandet. Under tiden hade ett
större tält uppslagits, och scheiken ledsagades nu in till
Ali ben Mohammed, som mottog honom med alla de sa-
lem, den arabiska höfligheten kräfver vid vänners motta-
gande.

Ett samtal började, hvori Ali antydde alla de förmå-
ner, stammen Beni Assar hade af att vara förenad med
den helige kalifens rike, samt de fördelar, som måste följa
af föreningen med en stat af Magreb el Aksas storlek (yt-
tersta västern — arabiska Marocko). Han påminde schei-
ken om alla kalifens välgärningar och särskildt om hans
hjälpssamhet mot stammarna inom Beled Siba. (Dessa er-
lägga ej skatt.) Vidare talade han om alla de skänker,
kalifen årligen sändt deras höfdingar, och om dessas löf-
ten att vara hans bundsförvandter, samt öfvergick så små-
ningom till kalifens vrede öfver de infall, stammen gjort
i kalifens land, och hvilka föranledt den mäktige härskar-
en att sända ut denna brigad, som om kort tid skulle
följas af en tio gånger så stark här.

Scheiken försökte på många sätt komma ur klämman, men förgäfves och måste slutligen dagtinga. Det var en för denne frie man hård fred. Fyrtio af stammens förnämsta ynglingar skulle lämnas som gisslan och däribland två af scheikens egna söner. Stammen skulle betala en viss skatt till emiren och i händelse af order uppställa 500 beridna krigare i hans tjänst. Scheiken själf skulle få återvända till sin stam, så snart gisslan överlämnats.

»Jag får återvända med häst och vapen?» sade scheiken frågande.

»Du vet ju, visaste af din stam, att de tillfalla den, som lyckats taga dig till fånga», svarade Ali ben Mohammed.

»Du må fråga honom, om jag får lösa min häst med guld», sade scheiken.

»Fråga honom själf, ädle scheik! Han står där», sade Ali, visande på mig.

Scheiken upprepade sin fråga.

»Jag skulle vilja behålla det vackra djuret för egen del», sade jag.

Araben teg en lång stund.

»Jag önskar lösa den af dig för fem tusen piaster», sade han sedan.

»Jag har sagt dig, att jag tycker om hästen», svarade jag.

»Femton tusen piaster i lösen!» utropade scheiken och betraktade mig uppmärksamt.

»O, vise scheik! Jag behöfver inga pengar men tycker om din häst.»

»Du tar således inte guld för den?»

»Nej!»

Araben reste sig plötsligt och närmade sig Ali ben Mohammed, här föll han på knä och lade sitt hufvud mot marken i det han sade:

»O, Ali ben Mohammed! Gör med din slaf, hvad du vill! Emellan Magreb el Aksa och Beni Assars stam är mörkrets djupa svalg. Dess barn skola draga sig tillbaka från sina blomsterslätter till sina bärgs djupa hålor, och sultanens stora armé skall endast sten för sten taga dess klippor med en af Assars söner blödande på hvarje sten. Allah il Allah! Och du är vis . . . din slaf har talat.»

Scheiken hade knappt talat till slut, förr än långa hornstötar hördes utanför och en af Alis officerare inträdde och förkunnade, att en beskickning från Beni Assar begärde lejd och företräde.

Sidi ben Aziz sprang upp från sin liggande ställning och stod nu stolt och befallande vid Alis sida.

Snart inträdde beskickningen, som bestod af en gammal och två unga araber, hvilka efter de öfliga hälsningarna satte sig på de mattor, som utbreddes för dem. Det skulle varit svårt att afgöra, om främlingarnas mest vördnadsfulla hälsningar ägnades segraren Ali ben Mohammed eller den bredvid honom stående scheiken; snarare tycktes de nykomne hafva ögon endast för den senare. Ehuru denne ej på länge yttrade ett ord, kunde man lätt finna, att han genom omärkliga tecken meddelade sig med de sina. Då Ali framlagt fredsvillkoren, svarade nämligen den äldste af de främmande:

»Hårda äro i sanning dina villkor, Ali ben Mohammed. Men om den man, som där står, får frihet att på samma fåle han hit anlände aflägsna sig, skola Assars söner ingå på dina fordringar. I annat fall skola de veta att som krigare försvara sig inom sitt område, till den siste af dem går att söka de sina i den himmel, som är honom bestämd. Be Allah thaib (vid den allsmäktige sagdt).

Ali ben Mohammeds blick mörknade.

Hastigt sade jag:

»Säger icke profeten: 'mina barn skola icke ödelägga hvarandras fält'? Dig scheik Sidi ben Aziz, gifver jag åter din häst; för pänningar kunde du icke få den, men för din kärlek till den må du behålla den.»

Ett sorl hördes, följdt af en lång stunds tystnad härpå. Härunder aflägsnade jag mig och gick ut att beskåda den vackra herbern, som med åt tältet böjd hals med blixtrande ögon betraktade den punkt, där hans herre försvunnit.

En stund därefter red den äldste af de sist anlände araberna i galopp från lägret och redan på natten anlände gisslan, hvaribland de två unga män, hvilka kommit såsom underhandlare: de voro scheikens söner. Då vi bröto upp, närmade sig Sidi ben Aziz till mig, fattade min

hand och sade: »Må du blifva lycklig!» hvarefter han kastade sig på sin häst och försvann.

Vid första nattlägret upphunnos vi af några ryttare, som medförde två eldiga, vackra berber — en gåfva af scheik Sidi ben Aziz till el Kebir.

Efter att någon tid ha hvilat ut på scheik Mouleys borg, där våra sårade erhöilo nödig vård, och där de bland dem, som ej kunde uthärda färdens mödor, kvarlämnades i goda händer, tågade vi åter hem. Vid afskedet från scheiken gaf han mig ett mycket dyrbart ridtyg, bestående af betsel, sadel och sadeltäcke, allt fint siradt med guld.

Sidi ben Aziz' äldste son, som var en rask ung arab af min ålder, tillvann sig under vårt tåg mot hemmet min synnerliga vänskap, och det beslöts, att han skulle bo hos mig. Efter vår hemkomst höll paschan stor revy med trupperna och utdelade belöningar till dem, som utmärkt sig under fälttåget, hvarvid jag erhöil ett par dyrbara pistoler, rikt besatta med ädla stenar.

Sedan jag hvilat ut ett par månader, fick jag order att gå till sjös igen. Denna gång gällde färden åter Marseille.

Sedan franska ingenjörerna och handtverkarne kommit i gång med sina arbeten och slöjder, hvori en stor del mohriska arbetare med större eller mindre ifver deltog, började snart räämnen och maskiner att tryta; det var därför min resa skulle företagas.

Under den tid jag utrustade »La Chica» var jag nästan dagligen bjuden till hans höghet och dennes gemål eller till Ali. Alla tre bevisade mig en obeskriflig vänskap och välvilja. Min begäran, att min vän, scheik Sidi ben Aziz' son, Ibrahim skulle få följa med mig till Frankrike, blef af paschan med nöje bifallen, och det belöts, att Ibrahim skulle få tillbringa en tid hos Hussein för att lära sig språk och seder samt sedan genomgå någon fransk skola.

Tiden för min afsegling närmade sig. Mitt hus med hvad det innehöll och mina hästar öfverlämnades i vård åt en gammal trojänare hos paschan, af honom känd för att vara en redbar man; han fick befattningen som ett slags sinekur på gamla dagar.

Min vän Johnsson, som enligt paschans beslut skulle

börja sin navigationsskola, erhöll dock på sin enträgna begäran att få följa mig äfven på denna resa genom mitt förord tillstånd därtill. Han hade efter sin examen med mig blifvit en af mina störste beundrare och visade mig både tillgifvenhet och lydnad. Visserligen led han, som han själf sade, rysliga kval, då han måste berätta för mig om »madonnan i hvita hafvet» eller någon af sina »förfäders» historia — men han fullgjorde sitt åliggande med en talang och en diktkonst, som mången gång framkallade stor munterhet hos mig och Ali — ja, till och med hos själfva paschan, som rent af beundrade hans talang och påstod, att Johnsson var den störste Kesschgu (Västerländsk sagoberättare) han någonsin hört.

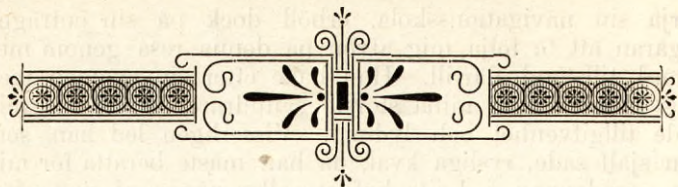
Utän några äfventyr anlände jag lyckligt till Marseille, där jag fann mina vänner lyckliga och glada att återse mig.

Här lossade »La Chica» en mängd marockanska varor, som voro ganska eftersökta, samt började intaga varor och maskiner för paschans räkning. En af dessa senare var emellertid ej färdig och jag erfor, att det skulle dröja nära en månad innan så blefve fallet. Väntetiden var mycket angenäm. Hussein samt de Rapier och öfverste d'Aliberte med fruar täflade om, hvem som skulle få mig till gäst, och den ena lilla festligheten aflöste den andra. Jag hade liksom de öfriga anlagt europeisk dräkt, och begagnade mohrisk endast vid högtidliga tillfällen.

Ofta voro vi ute tillsammans i stadens omgifningar på de små villor, värdshus eller landtgårdar, som här kallas »bastides», och stundom vandrade jag ensam eller i sällskap med Ibrahim utmed kusten till något af de små värdshusen, hvilka dölja sig i oliv- och orangelundarne.

En afton satt jag på en veranda, tillhörande ett af dessa nätta förfriskningsställen, då jag hörde prassel i buskarne bakom mig och, innan jag hann vända mig om, erhöll jag ett förfärligt slag i hufvudet. Det blixtrade först till och svartnade sedan för mina ögon, och jag föll ned sanslös.

31 KAP.

Pressad. — En välvillig doktor. — Jag lyckas rymma. — Myteri. —
En svordom på svenska.

Huru länge denna bedöfnings varade, vet jag ej. Då jag återkom till mig själf, fann jag, att jag låg i en hängmatta och hade förband kring mitt hufvud, och jag förstod på grund af hängmattans rörelser och vågornas plaskande, att jag var ombord på ett fartyg. Af dettas grofva bjälkar samt af inredningen kunde jag sluta till, att jag nu befann mig i sjukafdelningen på en större örlogsmans. Jag var förfärligt matt och föll snart bedöfvad åter i sömn. När jag ånyo återkom till mig själf, stodo en man med mörkt helskäg och en matros vid min koj. Den förre sade på engelska, under det han lade om förbandet på mitt hufvud:

»Det är i sanning en ovanligt stark hufvudskål, den här karlen tycks ha. Nå, den har blifvit pröfvad förr — det syns af detta sabelhugg. Jag skulle gärna vilja veta, hvem han är.»

»Jag tror, doktor, svarade den andre, att han är spanjor eller portugis, ty då han yrade ropade han »don», »Madeira», »Isabella» och sånt där, och stark var han — han slog ned halfva vakten, innan vi kunde få tvångs-

tröja på honom. Kanske är han turk också, ty ibland ropade han på Mohammed Ali eller hvad deras hedniske profet heter...»

»Säg mig till, Jack, när han kommer sig, så tänker jag nog att han är i stånd att göra reda för sig. Det gör mig ondt om den unge mannen, och han intresserar mig, så mycket mer, som jag tror mig ha räddat lifvet på honom», afbröt doktorn och aflägsnade sig.

Först nu kände jag, att jag var bunden och väl fastsurrad vid kojen samt att starka tåg smärtade mina ben. Jag låg dock tyst en stund och beslöt att ej tala annat än arabiska till att börja med samt att förhålla mig ytterst lugn tills vidare. Då jag nu efter en stund hade tänkt öfver, hur jag skulle handla, låtsade jag vakna och suckade djupt samt vände hufvudet åt sidan och begärde på arabiska ett glas vatten.

»Se så, nu talar han portugisiska igen», sade Jack och rusade ut samt återkom strax därefter med läkaren.

Denne kom och sporde, hur jag befann mig. Jag begärde åter på arabiska ett glas vatten.

»Ah!» sade läkaren. »Det där är arabiska. Talar ni engelska?»

Åter upprepade jag mina förra ord, men förtydligade dem nu genom att smacka med läpparne. Läkaren gaf mig ett glas citronsaft samt befalde Jack att lossa banden om mina ben, hvarefter han gick ut och återkom med en ung officer, som kunde några arabiska glosor.

»Bunden», sade han på detta språk, pekande på tågen.

»Ja», svarade jag; »lös mina band!»

Han gjorde tydligt för mig på mycket dålig arabiska, som emellertid beledsagades af ganska tydliga åttbördor, att jag skulle blifva lös, om jag lofvade att ej slås utan vara lugn.

»Om jag inte blir öfverfallen», svarade jag.

Efter en stunds öfverläggning med doktorn löste den unge officeren mina band, men ehuru jag erfor en särdeles ljuf känsla, då banden voro lösta, kunde jag ej röra en lem utan föll åter i dvala. Denna var dock af den besynnerliga art att, ehuru jag ej förmådde hålla ögonen öppna, hörde jag hvad som försiggick omkring mig. Blo-

det, som knappt cirkulerat i följd af de hårdt åtdragna tågen, började nu strömma genom mina ådror, men jag tror nästan, att jag kolat af, om ej doktorn hållt ett glas vin utför min torra strupe.

»Som jag säger er, löjtnant», sade doktorn, »och som jag mången gång sagt er förut: dehär så kallade »prässgångarne» eller att skicka ut väpnadt folk för att öfverfalla fredliga människor och röfva dem ombord på fartygen för att göra dem till matrosar i vår flotta, äro brott mot all lag och folkrätt. Här ha vi nu en stackars utlänning, som inte förstår vårt språk och inte begriper det ringaste af hvad en sjöman bör kunna.»

»Ja, doktor», afbröt löjtnanten; »nog har ni rätt ur moralens synpunkt, men jag försäkrar er, att denne unge man skall om åtta dagar vara en af de bästa sjömän ombord. Krafter har han mer än nog, och kommer han tillsammans med de andra gossarne, så lära de honom på mindre tid än så hvad han behöfver kunna. Skulle han vara motsträfvig, så har ni ju sett, hvad den niosvansade katten förmår.»

»Ja, jag vet allt det där, min käre Leonard; men nu har jag fäst mig vid denne man, och så länge han är under min vård, så . . .»

De båda herrarne aflägsnade sig nu, så att jag ej kunde höra mer. Emellertid började jag återkalla de sista händelserna i mitt minne och kom ihåg, att jag före min ankomst till det lilla värdshuset, där jag blifvit så lömskt öfverfallen, sett en skeppsbåt liggande i en af de smala vikar eller rättare remmor, som funnos i bäringsstranden. Jag hade genast tyckt, att båten såg engelsk ut, men förkastat denna tanke, då Marseille ju hade stark garnison, och patruller ströfvade utmed stränderna.

Jag förstod nu, hvad som händt. Jag hade blifvit prässad till matros och förd ombord af den engelska båten. Återstod nu att se, hvart fartyget toge vägen . . . Om till Gibraltar — ja, då skulle jag nog kunna bli fri, ifall jag lyckades meddela mig med lord Hamilton.

Jag måste nu först ha reda på, hvad det var för ett fartyg, jag befann mig på, hvad det hette, hvart det skulle gå, och hvar vi nu voro. Men huru? Jag vände mig på

sidan för att börja något teckenspråk med Jack, då jag på en gång spratt till . . . Jack vände sig om, men då jag låg stilla, sade han blott: »doktor», samt gick ut. Hastigt förde jag handen till sidan och vardt hjärtligt glad. Jag hade, då jag vände mig, känt att jag ej blifvit beröfvad det skinnbälte, jag bar om lifvet, och i hvilket jag förvarade en större summa pänningar äfvensom några diamanter af högt värde. Pängar! Med dem kan man göra mycket, tänkte jag.

Nu kom doktorn åter in och närmade sig min bädd.

»Talar ni franska?» frågade han.

Jag mumlade endast:

»Allah il Allah!»

»Ah, ni är mohr. Då kan ni möjligen något spanska?» sade han på detta språk.

»Jag förstår det tämligen, men talar det mycket illa», svarade jag, i det jag något förvrängde orden.

»Kan ni vara god och säga mig, hvar jag är?» frågade jag.

»Ni är ombord på engelska fregatten 'Melpomene' om åttio kanoner, på väg till kanalen; efter hvad jag hörde sekonden säga, äro vi nu på höjden af Lissabon . . .»

Jag föll tillbaka på bädden, grymt gäckad af att se mitt hopp om flykt i Gibraltar blåsa bort som röken från en tobakspipa; det låg mig också om hjärtat att låta doktorn tro, det jag var mera medtagen af mitt sår, än jag verkligen var. Detta lyckades mig, ty doktorn mumlade:

»Han är ännu för svag att ge mig några underrättelser om sig själf, men all fara är öfver, och nu behöfves blott stärkande medel . . . Bara det inte är någon hjärnskakning . . . Hm . . . Men det tror jag då inte . . . Ja, ja, vi få väl se. Emellertid ska' de inte få ta honom ifrån mig, förrän han är frisk. Hm! ett intressant fall . . .»

Efter det doktorn hålt i mig ett glas vin eller hvad det var, gaf han Jack stränga order att säga honom till, när jag åter kom till sans. Jag hade nu tid att öfverväga mitt beslut. Skulle jag bli frisk, tala engelska och gå till väders med de andra matroserna? Eller bli sinnesrubbad och som sådan naturligtvis föras i land eller till första sjukskepp? Jag beslöt att öfverdrifva mitt tillstånd som

sjuk någon tid och sedan låta omständigheterna vägleda mina handlingar.

Hvad skulle jag emellertid säga doktorn, då han frågade mig, hvem jag vore?

Sanningen — men skulle han tro mig? Efter moget öfvervägande ansåg jag det vara bäst att utgifva mig för marokansk styrman och vid första tillfälle försöka att komma öfver till Frankrike. Den gode doktorn ordinerade vin och biff åt mig, och mina krafter tilltogo dag för dag. Vi talade spanska lika dåligt båda, ty jag gjorde med flit bock på bock i detta eljes så vackra språk, hvilket jag dock lärt mig ganska grundligt och af vissa orsaker, som lätt förstås, på senare tider synnerligen lagt mig vinn om. Min vänlige läkare började snart att utforska mig, och då han fick höra, att jag var förste styrman, glädde det honom tydligen — jag skulle såsom van sjöman få lättare att reda mig ombord. Då jag slutligen stigit upp och doktorn på morgonen förklarade, att jag kunde träda i tjänst morgonen därpå, blef jag kommenderad på styrbords vakt.

Vi hade just kommit in i kanalen, då jag plötsligen hörde ett oväsen på däck, åtföljdt af ett skott. Snart hördes flere kommandoord och därpå kanonskott. Jag sprang till mina kläder, som hängde på skotet i kajutan, och blef förvånad, då jag i fickorna fann min plånbok och de saker, jag hade på mig, när jag blef prässad. Bredvid hängde en båtsmansjacka, som jag i hast tog på mig äfvensom Jacks mössa, hvarefter jag skyndade mig upp på däck.

Vi voro tätt intill kusten, och bakom en klippa syntes en större loggert, på hvilken fregatten lossat några skott. Befallning var gifven att bemanna båtarne, och sex sådana fylldes med matrosar och marinsoldater, beordrade att äntra loggerten. Jag hoppade ned i en båt. Snart hade jag fatt i en åra, och vi rodde nu mot land. Tre båtar beordrades att ro öster och de andra tre att ro väster om klippan samt så fort de kunde äntra fransmannen. Plötsligen hördes ett skott från »Melpomene». Signaler äntrade upp till topparne, den officer, som förde befälet på den båt, hvare jag befann mig, ropade:

»Vid Gud, det är återkallelsesignal. Kom ombord med båtarne!»

Efter få sekunder förstodo vi orsaken. Tvenne större franska fregatter kryssade ut från kusten upp mot »Melpomene». Vår båt hade just passerat östra udden, då den vände för att åtlyda signalerna. Fransmännen gåfvo oss nu en handgevärssalva och ett par af våra matroser sårades. Jag reste mig hastigt upp, släppte min åra, slog händerna för bröstet, gaf till ett förfärligt skrik och föll baklänges i hafvet. Allt var ett ögonblicks verk, och engelsmännen trodde säkert, att jag fått en kula midt i bröstet.

Jag sjönk långsamt ned i djupet och började genast simma åt det håll, där efter min beräkning klippan borde vara. Då jag åter höjde mig öfver vattenytan, låg den rätt framför mig på omkring tjugu spaklängders afstånd. Jag dök genast och sam så raskt jag förmådde.

Jag fick klippan emellan mig och fregatten, landsteg och sprang upp till höjden, hvarest jag såg de engelska båtarne nära »Melpomene»; i samma ögonblick började de franska fregatterna beskjuta henne. Liksom för stolt att besvara elden föll den engelska fregatten ned mot sina båtar och upphämtade dem, hvarefter hon vände styrbords sidan mot fienden. Rök och blixst visade nu, att hon gaf sin närmaste fiende ett glatt lag. Inom ett par minuter hade engelsmannen »alla klutar till», och då den fått god fart, vände den samt styrde midt emellan sina fiender, gifvande dem lag på lag så fort kanonerna kunde laddas. De franska fregatterna hade ej väntat denna djärfva manöver men besvarade lifligt elden. Att »Melpomenes» kanoner voro säkert riktade på fiendernas tackling syntes däraf, att den ena fregattens kryssmast gick öfver bord och den andres förbramstång blef hängande i fall och barduner. Härmed var striden afgjord, ty fransmännen kunde ej manövrera för att fortsätta striden, och engelsmännen hade icke skäl att inlåta sig, då intet nödtvång förelåg, med en dubbelt så stark fiende, utan styrde sin kurs mot Plymouth.

Emellertid hade samma nyfikenhet, som kommit mig att krypa upp på klippans höjd, föranledt befäl och besättning på loggerten att ro i land och åskåda striden. Då jag reste mig upp, blef jag också omringad af dem, och en röst utropade:

»En engelsman!»

»Nej, mina herrar», sade jag på franska: deras fånge för ett par timmar sedan, men genom att låna denna jacka af dem och kasta mig i en af deras båtar samt ro med lyckades jag komma hit. Då ni sköto, låtsade jag blifva sårad, föll med flit öfver bord och sam i land här, säker på att den franska gästfriheten ej nekar mig att få komma i land på er sköna jord.»

»Men hvad är ni då för landsman och hvem är ni?» frågade en officer.

»Kanske jag kan få redogöra för det, då jag kommit ombord hos er och torkat mina kläder?» svarade jag.

»Ni har rätt; följ med!» svarade officeren.

Då jag kommit ombord på loggerten, fick jag torra kläder och en varm grogg. Jag omtalade sedan för den officer, som förhört mig på klippan, att jag var sekond på ett marockanskt örlogsfartyg, samt huru jag blifvit prässad i Marseille. Ett par bref från min vän de Rapier bevisade min utsago, och den unge officeren berättade för mig, att loggerten hette »Le Heros» och att den nyligen varit i strid med en stor engelsk örlogsbrigg, att den visserligen lyckats skjuta masterna af briggen och dödadt mycket folk på densamma, men att loggerten äfven förlorat kaptenen och alla officerarne utom honom själf, samt halfva besättningen och nu skulle gå till St. Malo, där redaren på kapareloggerten var bosatt. Här skulle den repareras för att sedan med nytt befäl och full besättning utgå i syfte att uppbringa engelska handelsfartyg och i öfrigt göra Frankrikes fiender all möjlig skada.

Jag föreslog honom, att jag skulle tjänstgöra som hans sekond, till dess vi nått bestämmelseorten, och han mottog med tacksambet mitt anbud.

En timme senare voro vi till segels, styrande söderut förbi kap Flamanville mot St. Malo.

Besättningen å den ovanligt snällseglande och stora loggerten hade varit åttio man, men bestod nu af blott trettio, bland hvilka åtminstone femton voro sårade; det var en sammanrafsad hop af det värsta pack, man kan tänka sig. Befälhafvaren, herr d'Evran, bad mig vara på min vakt och väl beväpnad, beredd på att bli ihjälslagen

när som hälst. Detta var ingalunda angenämt, men som jag försett mig med fyra dubbelpistoler och en hvass stickert, var jag tämligen lugn. Det dröjde dock ej länge, förrän d'Evran rådgivare visade sig vara af värde. Då vi voro på höjden af ön Jersey utanför kap St. Clemens, hörde jag, som var i kajutan, buller på däck. Jag sprang upp och fick se herr d'Evran liggande kullslagen, medan två matrosar lutade sig öfver honom, den ene i begrepp att ränna en knif i hans bröst, då en kula ifrån min pistol gick igenom matrosens hufvud, så att han föll död på däck. I samma ögonblick fattade jag den andre i kra- gen och kastade honom öfver relingen i hafvet. Hela klungan af de öfrige rusade emot mig, väpnade med yxor, knifvar och andra tillhyggen. Jag sprang baklänges ett par steg för att vinna tid att gripa mina dubbelpipiga buffertar, som jag hade i fickan, då mina ögon föllo på en lång spak, sådan man har att sticka in i spelet då ankaret hifvas. Den stod lutad mot relingen. Hastigt fattade jag i handtaget på spaken och svängde den kraf- tigt mot de anfallande. Inom ett par minuter lågo fem, sex stycken af de modigaste kanaljerna med krossade huf- vuden, afslagna armar eller bräckta skuldror vrålände på däck, och jag dref hela klungan framför mig mot fören. En stor, rödskäggig karl hade flere gånger sökt att med en blank knif i högra handen springa under mitt slagträ, men misslyckats, ty jag hade märkt hans afsikt och höll ögonen på honom, i synnerhet som jag bestämdt tyckte mig ha sett detta lömska ansikte förr. Slutligen såg jag, att han kastade sig på däck, för att jag skulle gå förbi honom, då hans kamrater veko undan, men jag lät ej narra mig utan gaf honom ett slag öfver högra armbågen som krossades, så att knifven föll ur hans hand, och där- på ett slag öfver vänstra armen. Mannen reste sig något, men sjönk så tillbaka på däck, vrålände af smärta samt ropade på ren svenska:

»Dj... anamma!»

32 KAP.

En gammal bekant. — Två gånger myteri. — En mördares slut.
— Den griges hus.

När jag nu sprang fram, svängande min tunga spak öfver de återstående, rusade somliga af dem in i skansen och andra upp på backen, eller gömde de sig framför spelet. Herr d'Evran hade följt efter och nedskjutit dem, som försökt kringgå mig. Plötsligen märkte jag, att det »lefde i seglen», och då jag såg upp varseblef jag, att den som styrde hade förändrat kursen till fullt västlig i stället för syd till väst.

»Skjut mannen vid rodret, om han inte genast styr rätt kurs!» ropade jag till d'Evran, samt uppsökte den man, som nyligen så välvilligt tilltalat mig på mitt modersmål.

»Stig upp!» befallde jag den rödskäggige på svenska.

Förvånad steg han upp — ehuru med svårighet, då han ej kunde hjälpa sig med händerna — men tilltalet på detta språk gjorde honom förskräckt och stälde honom på benen fortare, än jag hade väntat.

Jag gick nu fram mot fören och befallde matroserna att gå akter ut, emedan jag ville tala med dem, samt försäkrade, att om de ej alla genast infunno sig, skulle jag leta reda på hvar och en, som hölle sig undan, och skjuta ned honom på fläcken. Inom två minuter voro de på däck och ordnade sig i styrbords och babords vakt.

»Gör klart däcket!» sade jag. »Kasta liken öfver bord; för in dem, som det ännu är lif uti, i skansen och se om dem så godt ni kunna! Kom ihåg, att den förste,

som inte lyder kommando, skjuter jag som en hund. Endast denne man vill jag ha för min räkning. Styrbords vakt stannar på däck! Det är kapten d'Evrans vakt nu. För ut!»

Härefter tog jag den rödskäggige i kragen och ledde honom in i den kajuta, som var på däck, och hvarifrån en trappa ledde ned till kaptenens och officerarnes hytter.

Inkommen i denna öfre kajuta sade jag:

»Sitt ned och svara mig sanningsenligt på mina frågor, annars låter jag hänga dig genast för myteri.» Jag öppnade nu dörren på framsidan åt däck och befallde två man skära en lina genom ett block och fästa detta vid en nock samt slå en löpknop på linans ena ända. De båda männen gjorde genast som jag sagt.

»Uslingar!» mumlade min fånge.

I det jag vände mig om, framstötte jag ovillkorligen ett »Ah!» Jag hade känt igen mannen. Det var — Andreas Bryngelsson, rusthållaren Håkan Jönssons dräng, poströfvaren och mördaren, min anklagare och slutligen — jag kunde nästan säga det — min egen mördare, ty nog trodde han, att jag låg på hafvets botten. Jag tog nu fram papper och penna samt skref följande:

»Jag undertecknad bekänner härmed frivilligt, att jag natten till den 24 Mars 1782 emellan Svarteborg och Qvistrum i Svarteborgs socken af Bohuslän, med hjälp af rusthållaren Håkan Jönssons son Petter, då för tiden allmänt kallad rusthållarens Pelle, mördat postiljonen och hans skjutspojke, samt då soldatsonen Frans Lejon kom till stället, döfvat honom med skaftet af den yxa, hvarmed jag mördat postförarne. Jag erkänner äfven, att jag af de röfvade breffven och pänningarne stoppade en del i Frans Lejons fickor vid det af oss föröfvade mordet samt sedan inför domstol falskeligen anklagade Frans Lejon att hafva varit min medbrottsling i ofvannämnda dubbelmord. Ofvanstående förklarar jag vara fullt enligt med verkliga förhållandet, så sant mig Gud hjälpe till lif och själ.

Ombord å franska loggerten 'Le Heros' den 17 Juni 1795.»

Då jag skrifvit ofvanstående dokument, sade jag:

»Nå, min käre Andreas Bryngelsson! Du tycks ännu ha lust att lönmörda folk liksom du gjorde förr, när du mördade postiljonen och den stackars skjutspojken, samt

fyra år efteråt, när du lika lömskt knuffade Frans Lejon i hafvet från skeppet Gustaf...»

»Herre, herre! Hvem är ni?» stönade Andreas, i det han steg upp, men då han i förskräcksen försökte lyfta armarna, föll han åter vrålände af smärta ned på bänken.

»Det är detsamma, hvem jag är», svarade jag; »men jag vill underrätta dig om, att jag har sökt dig hela världen rundt för att hänga dig för dina missgerningars skull, och den dagen är nu kommen. Vill du emellertid slippa undan för denna gång, så skrif under detta papper. Kan du läsa och skrifva?»

»Nej!» svarade Andreas med en ilsken blick på mig.

»Godt!» sade jag, gick ut på däck och kallade till mig två af besättningen, som jag hört tala danska sins emellan, samt bad dem komma in. Jag talade nu svenska, och de förstodo både hvad jag sade och hvad jag skrifvit; den ene af dem läste upp det.

»Vill du teckna under detta papper?» frågade jag Andreas.

»Jag kan icke skrifva», sade han vresigt.

»Det gör detsamma; du behöfver bara hålla i pennan. Vill du eller vill du inte?»

»Slipper jag då?...» frågade bofven menande.

»För den här gången, kanhända», svarade jag.

Mördaren fattade i pennan med vänstra handen, och den yngste dansken sade leende:

»Då man är promovrad doktor, får man väl här vara sekreterare, kan jag tro», hvarefter han först skref Andreas Bryngelssons namn och sedan jämte kamraten bevitnade dokumentet. Den äldre af danskarne skref »J. Andersen, matros», och den yngre till min icke ringa förvåning »Knud Peder Holm, filosofie doktor.»

»Får jag gå nu?» frågade Andreas skyggt.

»Ja gå», sade jag, »men akta dig för att möta vålnaden af någon bland dem, du mördat. Kom ihåg den natten, du rymde i rusthållarens släde.»

Andreas gaf till ett hemskt skrik, betraktade mig med en blick full af fasa, vinglade af och an samt aflägsnade sig likt en drucken.

»Löjtnant!» sade nu den unge Holm. »Vi tyckas ha varit er till nytta nu, men vill ni göra oss en tjänst igen?»

»Gärna, om jag kan», sade jag; »vi äro ju, isynnerhet så långt från hemmet, nära på landsmän.»

»Låt oss då stanna här akterut, ty vi deltog inte i myteriet, utan stannade kvar i skansen; vi ville inte vara med om att mörda er båda, taga skutan och kapa på egen hand, hvilket var meningen. Emellertid voro de skurkarne förut just i färd med att affärda oss, då ni kallade på oss. Vi hade beslutit att sälja våra lif så dyrt vi kunde, men — i alla fall — de äro många, och många hundar är harens död. Ni ha ju samma ordspråk på svenska?»

»Ni har rätt, Holm!» sade jag. »Jag skall underrätta kaptenen om detta.»

»Säg honom då också, att som vi ej komma i hamn förrän i morgon, så är det bättre, att vi äro fyra akter ut i natt än bara två», tillade den unge doktorn.

»All right», svarade jag och talade vid herr d'Evran, som blott frågade, om jag kunde lita på dem, hvilket jag bejakade.

Mot natten lägrade sig en tät tjocka öfver S:t Michelsviken. Det blef alldeles stilla, och vi tvungos att ankra ett par engelska mil öster om de farliga grunden Les Minquiers. Småningom lättade tjockan, och himlen beströddes med tjocka molnfläckar, som stundom dolde den nu uppstigna månen. Något efter midnatt hördes buller i skansen, och de båda danskarne och d'Evran sprungo upp på däck till mig, som där hade vakten. De voro väl beväpnade och färdiga att försvara sig. Ur skansen störtade nu fram en mängd rusiga karlar, och i spetsen för dem Andreas, som bar sin högra arm i band, men i sin vänstra höll en stor köksknif. Hastigt trädde jag, som förut stått bakom stormasten, fram för Andreas samt röt åt honom:

»Känner du igen mig? Jag är Frans Lejon!»

Andreas stannade tvärt, hela hans kropp skälfdes, och med ett förfärligt skri störtade han mot relingen och hopade i sjön. Månen hade upplyst mitt ansikte, och han måste hafva känt igen mig.

Det är omöjligt att beskrifva verkan af denna scen på de andra bofvarne. Ett ögonblick stodo de som förstenade och i det nästa ilade de under höga tjut till fören af fartyget, hvarest de gömde sig på alla upptänkliga stäl-

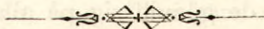
len. När jag närmade mig kaptenen och danskarne, trädde de nästan förskräckta för mig åt sidan, och ej förr än jag berättat för dem Andreas Bryngelssons historia, blefvo de fullt lugna och skrattade till och med åt mitt uppträdande som vålnad. Vi voro äfven rätt glada att vara af med denne usling, ty enligt hvad danskarne omtalade, var det hufvudsakligen han, som varit hufvudman för myteriet.

Natten förflöt härefter lugnt, och då jag visade mig på däck, åtlyddes mina befallningar med en fart och punktlighet, som ej föranledde minsta anmärkning; och snart styrde vi för fulla segel ned mot S:t Malo. Vid middags-tiden passerade vi förbi fästena Couchée, Cesambre och Harbourg samt ankrade i floden Rance's mynning. En timme härefter gingo jag och herr d'Evran i land för att besöka redaren, herr Timon.

D'Evran beredde mig på att nu få göra bekantskap med ett af de konstigaste original, han sett, och berättade, att Timon, som var mycket rik, var ändå mera snål. Han sade äfven, att vi säkert skulle bli vittnen till ett tragi-komiskt uppträde, då »Le Heros», på hvilken dess redare förtjänat många tusen francs, denna gång gjort af med en tjugotusen och behöfde troligen en reparation för fem-tusen, innan den kunde åter gå till sjös.

»Ja», tillade d'Evran. »Jag skall också göra mitt bästa för att riktigt skrämma denne snålvarg, som tillika är den värste ockrare i hela norra Frankrike. Jag lånade en gång trehundra francs af honom vid början af resan, men måste för att få lånet skrifva en revers på sexhundra; jag har pängarne med mig för att betala honom, men jag har beslutit, att han nog skall få betaldt för lånet på annat sätt också... Men här äro vi nu vid hans bostad.»

Herr d'Evran började att med en portklapp af järn bulta på en liten dörr i ett åt en smal gata vettande gafvelhus, som bestod af en bottenvåning med ett fönster på hvardera sidan om den smala ingångsdörren och tre fönster i en låg våning ofvanför, alla väl försedda med bastanta järngaller. Mot höjden reste sig ett högt spetsigt tak.

33 KAP.

Redaren. — En uppenbarelse. — Köpet. — Litet historik. — Ett
aftonbesök.

En liten lucka öppnades på dörren och en röst frågade, hvem det var.

»D'Evran, kaptén på loggerten 'Le Heros'!» svarade denne

»Åh hå!» gnälde en stämman; »det dröjer länge, innan ni blir det, herr d'Evran... Har ni kanske rymt ifrån fartyget, eller har kaptén sändt er till mig.»

»Kapténen ha väl hajarne ätit upp vid det här laget, och nog är jag nu kaptén på loggerten; men öppna bara, ty jag är här för att betala er edra pänningar och ge er underrättelser, som ska' göra er godt.»

»Godt, godt, herr d'Evran; jag öppnar strax!» gnälde rösten.

Sedan flere regler frändragits, vred sig dörren, och vi inträdde i en liten förstuga, hvarifrån ingen dörr tycktes leda in till bottenvåningen, men där väl en stege stod lutad mot den gråa, fuktiga muren. I taket ofvanför fanns ett fyrkantigt hål med en lucka, och herr d'Evran, som var bekant med lokalen, började klättra uppför stegen.

»Herr d'Evran! Ni har någon med er... Hvem är det? Det såg jag inte!» ropade en liten groflemmad karl.

»Var lugn, herr Timon; det är er nye löjtnant på »Le Heros». Jag skall presentera honom för er, då vi komma in i ert allra heligaste», svarade loggertens kapten.

På stegen kommo vi till en korridor, där herr d'Evran öppnade en dörr, och snart befunno vi oss i ett tämligen stort rum. Vid ett af de två fönstren stod en stor pulpet med rika mässingsbeslag och sniderier, men så insmord med flott och smuts, att det var omöjligt bestämma de öfriga materialier, hvaraf den var gjord. Väggarne voro öfverallt behängda med kläder, vapen, taflor, speglar och alla möjliga husgerådssaker i den vildaste oordning, tydligen tillkännagifvande pantlånaren. På väggen till vänster var en dörr, blott två alnar hög och en aln bred. Till höger på pulpeten låg ett par pistoler, som visade att den gamle girigbuken var beredd till försvar — hans samvete sade honom väl, att det var bäst, att han vore beredd på det värsta.

»Har ni mina pengar med er, herr d'Evran?» var det första invånaren i detta besynnerliga hus sade, då han klättrat upp på en hög stol vid sin pulpet.

»Här äro pengarne, herr Timon! Var nu god och ge mig min förbindelse!» svarade herr d'Evran, i det han tog upp en stor läderbörs.

Sedan redaren letat reda på förbindelsen, sade han med en skygg blick på kaptenen under sitt stripiga, gråsprängda hår, och liksom han ville undersöka hvad denne kunde tåla vid:

»Ja, det är sexhundra francs, här står, men så skall det väl vara litet ränta... Bara en femtio...»

»Ränta, din fördömda ockrare! Fick du inte hela trehundra francs eller hela kapitalet i ränta genast! Gif strax hit min förbindelse, eller skjuter jag dig, innan du fått tag i din pistol!» ropade herr d'Evran och siktade på procentarens hufvud.

»Min käre vän», sade denne, i det han lämnade papperet; »tag inte saken så hett! Jag sade ju bara, att det *skulle* vara ränta för åtta måna'r, men af mitt eget folk brukar jag visst inte ta någon ränta, fast jag är en fattig

man — kriget har alldeles ruinerat mig. Men låt mig nu veta, hvarför ni kommit hit med loggerten, och hvarför kapten Heron ej hemsändt några pengar på hela tiden, han varit ute.»

Härvid räknade han de erhållna pengarne med en hastighet, som visade hans vana vid dylik sysselsättning, och lade dem skyndsamt i en låda på sin pulpet.

»Kapten Heron och alla de öfriga officerarne samt största delen af besättningen blefvo ihjalskjutna, då de slogos mot en — ja, egentligen först mot en och så mot en annan fregatt. Jag tycker det är vackert, att vi lyckats rädda vraket hit trots myteri två gånger af det usla byke, ni förhyrde och tvingade kapten Heron att afsegla med. Jag måste dock erkänna, att de slogos som ena djäfflar mot engelsmännen; men så snart vi kommit undan, ville de kapa fartyget för egen räkning. Ni har allt mig och i synnerhet denne herre att tacka för det ni har kvar så pass som ännu finnes af »Le Heros». Nog får ni kosta på henne en tjuugo tusen francs, om hon skall kunna löpa ut igen, och folket, som är kvar, har väl en tiotusen francs att fordra i hyror, men...»

»O, heliga madonna och alla helgon!» ropade herr Timon, och hans ansikte förvreds på det ohyggligaste. Säg, att ni ljuger, herr d'Evran! Säg, att ni ljuger! Det *kan* inte vara möjligt!»

Och hans utåtstående ögon blickade med ett nästan fånigt uttryck på loggertens kapten.

»Det är fullkomligt sant, och jag har själf att fordra af er tolfhundra francs öfverenskommen hyra för dessa månader. Afföningen går väl inte af med tiotusen francs, då jag räknar de pensioner, som äro garanterade åt de dödades familjer. Ni vet, att de blott behöfva anmäla er hos mären.»

Nu började ett ohyggligt skådespel. Den girige redaren upphof höga, djuriska skri, kastade sig på golfvet anropande ömsom alla änglar, ömsom hin onde och hans anhang.

»Jag är ruinerad», skrek han emellanåt samt rullade sig bland den mängd varor, som högtals betäckte golfvet, i formliga krampanfall. Plötsligt öppnades den lilla dör-

ren i väggen, och en tjuugoårig kvinna inkom därifrån under utrop:

»Onkel! Käre onkel! Hvad har händt?»

I ögonblicket var herr Timon på fötter igen, förde med vrede den unga kvinnan ut genom dörren och stängde den efter henne.

»Men hvar i alla tritoners namn har ni fått tag i denna förtjusande kvinna?» ropade den unge kaptenen.

»Tyst, olycklige!» svarade herr Timon. »Det är en sorglig familjetragedi — den olyckliga är vansinnig? O, det är inte nog med att vara ruinerad, utan att man skall också hemsökas af familjeolyckor! Hur förfärligt! Lämna mig, mina herrar, åt min sorg och kommen igen om ett par dar!»

»Nej, herr Timon! Om ett par dar är loggerten säkert såld, och ni försvunnen. Går jag nu härifrån, så går jag till mären för att inom tjuugo minuter ha kvarstad på både er och loggerten, ty ni får ursäktas, att jag storligen betviflar både er ruin och edra familjesorger», sade kapten d'Evran.

»Nåväl, kapten! På det ni må tro mig, så se här hälften af er innestående hyra, sexhundra francs — ni känner igen dem, jag fick dem nyss af er. Kom igen om ett par dar, så får ni resten, och jag skall då aflöna folket.»

»Det är *edra* villkor, herr Timon, men hör nu mina! Jag vill ha mina tolfhundra francs och tiotusen francs till aflöningen åt de män, som ännu äro vid lif ombord på loggerten. Det är ungefär femhundra till hvar och en utaf dem efter sextio francs i månaden, som hvar och en har ackorderat om. De fyra hundra francs, som bli öfver, äro för den styrman, som är vid lif, och konstapeln, som är sårad. Dessa ha naturligtvis högre månadsättning än manskapet. Se där de första, oeftergifliga villkoren. I annat fall går jag direkt till mären.»

Härmed reste sig kapten d'Evran, och allt hvad han ytterligare sade var ett manande:

»Nå!»

Herr Timon vred och vände sig, hans ögon gnistrade och föllo flere gånger på de pistoler, som lågo på pulpeten. Han steg upp, satte sig åter — allt under det han

med ynkelig stämma, som dock mot hans vilja förrådde ilska, ropade:

»Jag fattige man! Ruinerad! Tag allt hvad jag äger, och det går inte till dessa summer!»

Jag tog nu för första gången till ordet och sade:

»Jag hör, att ni, min herre, är i en obehaglig ställning för tillfället. Nåväl! Jag skall hjälpa er ur den, om ni så vill. Hör på nu! Jag bjuder er tjugotusen francs för loggerten »Le Heros» och betalar dess nuvarande besättnings hyror tills dato, det vill säga omkring tiotusen francs, alltså tillsammans trettiotusen francs. Vill ni ta det?»

Timon studsade och betraktade mig förvånad. Jag medger gärna, att mitt utseende för tillfället ej var kreditväckande, men då jag, innan han hunnit svara, tillade ordet »kontant», började han att beklaga sig och försökte att få upp priset till femtio tusen, ty ensamt loggerten skulle vara värd minst detta belopp

»Vill ni ta tjugotusen, på villkor att jag gör upp med folket — eller också adjö!» sade jag.

»Tag anbudet, eller är ni galen?» hviskade herr d'Evran till girigbuken.

Följden var, att vi tre kort därefter befunno oss hos en advokat, där saken uppgjordes, och att därefter capitaine Francois Lion hos mären antecknades såsom befälhafvare på franska örlogsloggerten »Le Heros».

Jag hade på vägen till advokaten varit inne hos ett par juvelerare och sålt några juveler af dem, jag bar på mig, för omkring femtiotusen francs; jag förlorade naturligtvis något, men hufvudsaken var, att jag hade de pänningar, jag för tillfället behöfde. Fartyget betalte jag kontant, och ett par timmar därefter var besättningen betald och afskedad.

Danskarne Holm och J. Andersen togo hyra hos mig, och d'Evran blef min second.

En månad härefter låg »Le Heros», efter hvad som sades af hennes besättning, hvilken jag med yttersta omsorg valt, »fin som en brud» på redan. Besättningen bestod af åtta svenskar, tio danskar, fem finnar, tolf fransmän och fyra ryssar, summa trettionio.

Många äfventyr upplefde d'Evran och jag under denna

tid, då vi på krogar och gator studerade olika nationaliteter och karaktärer, innan de kommo ombord på »Le Heros». De kunde ha gifvit uppslag till tio romaner dessa personers skiftande lefnadshistorier!

Vi voro ju också på 1790-talet — ett af de blodigaste, grymmaste och mest äfventyrsrika bland tidskeden i Europa. Franska revolutionen hade börjat — och denna uppblossande eruption af smuts och — snille, af hjältebragder och — hofstreck, af ädla tankar och — pöbelseder, af frihet, jämlikhet och broderskap? — rasade nu med tusentals halshuggningar, för att sluta i diktatur! sedermera konsulat och — käjsardöme. *En författare har sagt* — »pöbelns triumf och — belöning!» — —

Under denna tid florerade kaperiet och det är nästan otroligt, hvilken skada Englands handel led under revolutionens dagar. Nästan hvarje förmögen köpman utrustade kapare, fick sitt fartyg inregistrerad i franska flottan, huru litet och dåligt det var, utnämnde själf sina officerare och röfvade på hafvet ej allenast fientliga utan mången gång äfven vänligt sinnade länders fartyg.

Vid kap St Vincent borttogo franska kaparena en hel engelsk köpmansflotta, och vid kap Finisterre en del af den engelska Jamaika-flottan. Vid båda dessa tillfällen gjordes enorm vinst. Mången redare blef under dessa dagar millionär. Andra åter förlorade hvad de ägde. Deras fartyg togos och sänktes, folket hängdes — och redaren fick svida för kalaset.

Många verkliga sjöhjältar framstodo vid denna tid, och kaparekaptenerna Sourkof och Marcof m. fl. lefva ännu i fransmannens minne, omtalade för sina fabelaktiga bedrifter.

Hela Atlantiska hafvet vimlade af fribytare. Detsamma var fallet äfven i Nordsjön, i Mexikanska viken och de ostindiska farvattnen, så att endast väl bevärade större fartyg vågade, utan att konvojerar af krigsfartyg, föra Ost- och Vestindiens alster till Europa eller denna världsdels produkter till de fjärran landen.

Bretagne, Frankrikes nordvästligaste landskap, var i synnerhet härden för dessa nyare tidens vikingar, och deras starka, ihärdiga och vid hafvet vana kustbefolkning

utgjorde oftast flertalet af besättningen på kaparenas fartyg. Bland dessa kustboar voro äfven mina tolf fransmän utgallrade.

Under de dagar af flitigt arbete, jag och min second d'Evran hade med loggertens utrustning, besökte vi några gånger herr Timon. En afton efter solnedgången gingo vi dit och blefvo som vanligt efter många försiktighetsmått insläppta. Det var mörkt, och vi skyndade upp för stegen.

»Vänta, vänta!» ropade den gamle girigbuken, skramlande med sina nycklar och reglar för att stänga förstugudörren.

När vi kommit upp för stegen, slog d'Evran igen luckan och hviskade till mig:

»Uppehåll gubben ett par minuter, och ni gör mig en stor tjänst.»

Härpå sprang han igenom Timons skrifrum och försvann genom den lilla dörr, från hvilken den vackra flickan vid vårt första besök uppenbarat sig.

Herr Timon skyndade uppför stegen och försökte att lyfta upp luckan, men detta var omöjligt, då jag skjutit en stor järnregel för densamma.

»Hallå, herr Timon!» ropade jag. »Luckan har fallit igen.»

»Öppna, öppna genast!» skrek denne.

»Luckan har fallit igen, hör ni ju!»

»Fördömdt! Det märker jag nog; men det är ni, som slagit igen den och skjutit regeln för.»

»Jag hör inte, hvad ni säger... Hur skall jag bära mig åt för att öppna?» ropade jag för att uppehålla den gamle.

»Regeln, regeln! Drag undan den!»

»Det är omöjligt... Den går hvarken fram eller tillbaka!» skrek jag.

»Heliga madonna! Fjädern har stängt regeln...» mumlade redaren. »De ämna bestjåla mig! Men de kunna ej komma ut.»

»Här är mörkt som i en säck. Hvar har ni elddon, herr Timon?» frågade jag för att lugna den gamle, som jag nu hörde gå ned för stegen.

»Jag kommer, jag kommer!» ropade han till mig, och jag hörde, hur han var sysselsatt med att draga från reglarna och låsa upp dörren till gatan. Jag förstod nu, att han ämnade gå in i huset genom någon annan ingång, och beslöt att underrätta herr d'Evran härom, hvarför jag närmade mig den lilla dörren och knackade på. Den öppnades, och jag hörde en kvinnoröst, som sade: »Här är nyckeln!» samt strax därpå ett eget ljud, mycket lika det af en kyss.

»Gubben har gått ut på gatan och kommer hit genom någon bakport eller löngång. Kom nu!» sade jag.

Snart öppnades dörren, och vår värd inkom med en lampa i den ena handen och en pistol i den andra. Då han höjde upp lampan och såg oss båda sittande, den ene på en hög af tyger och den andre på en låda, samt han hunnit kasta en snabb blick omkring sig och ej märkt något tecken till inbrott, syntes han lugna sig och gömde hastigt vapnet i sin stora ficka.

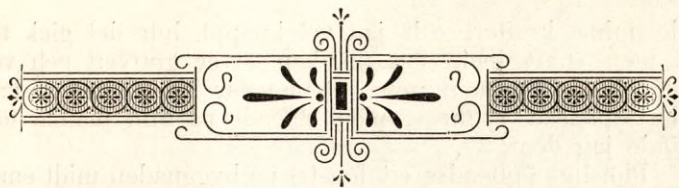
»Det var väl, att ni kom med ljus, ty här ha vi suttit och beklagat oss öfver den fördömda luckan, som vi inte kunde öppna, sedan den fallit igen», sade d'Evran skrattande.

»Ja, och hade det inte varit för att köpa de stora nya trossarne och tjugo tunnor krut utaf er, på hvilket ni kommer att förtjäna mycket pengar nu igen, så hade jag inte kommit till er.»

Timons misstankar och dåliga lynne skingrades nu helt och hållet, och då han på den affär, jag uppgjorde, förtjänade öfver två tusen francs, var han mäktigt förtjust öfver vårt besök, så att vi skiljdes åt som rätt goda vänner.

34 KAP.

En enlevering trots räfsaxar och spanska ryttare. — En filosofie doktor räddar våra lif. — Till sjös igen.

»Se så, herr d'Evran! Hala nu fram med historien om procentarens vackra släkting och hemligheten med den där nyckeln, som ni stoppade på er! Jag är nyfiken och är nu idel öra», sade jag leende till min löjtnant, då vi kommit till det hotell, där vi bodde, och slagit oss ned vid ett af de små bord, som stodo utanför.

Herr d'Evran vardt en smula brydd och försökte att kringgå min fråga, men vid en butelj bourgogne löstes hans tunga, och han sade:

»Ni mins säkerligen från den dag, ni köpte »Le Heros» af herr Timon, den vackra flicka, som störtade in för att bispringa sin onkel, och som af honom hastigt och lustigt fördes ut, under det han försökte inbilla oss, att hon var galen. Nåväl! På aftonen företog jag mig att rekognoscera borgen. Jag fann den visserligen väl befästad, men på ett ställe syntes det inte ogörligt att komma öfver muren. Jag försåg mig då med ett dussin i den ena ändan spetsiga järnbultar samt en träklubba, och snart hade jag en för en dristig älskare ganska bekväm trappa upp till krönet af muren. Döm nu om min förargelse, då på två manslängder från den yttre muren fanns ännu en. Huset var formligen befästadt, ty emellan de båda murarne var en djup graf, full af vatten. Ursinnig öfver dessa hinder, rusade jag ned till hamnen och återvände snart med en fjorton fots plank. Ifvern fördubb-

lade mina krafter, och jag vet knappt, hur det gick till — men snart hade jag plankan öfver grafven och var själf på den andra muren. Denna var klädd med så kallade »spanska ryttare», men stående på min planka föraktade jag dem.

Plötsligt öppnades ett fönster på byggnaden midt emot mig, och den vackra flickan lutade sig ut. Sakta sade hon:

»Hvarför vågar ni på detta sätt ert lif? Hela marken emellan huset och muren är full af räfsaxar och fotanglar, och minsta buller väcker onkel, som då skjuter er utan barmhertighet. Gå tillbaka den väg, ni kommit!»

»Vackra dam» svarade jag. »Ni kan omöjligt vara släkt till den gamle girigbuken... Säg mig hur därmed hänger ihop, ty förr går jag inte härifrån.»

»Jo, herr Timon är min farbror och förmyndare. Efter hvad jag hört af min gamla amma, som dog för ett par år sedan, lär jag vara mycket rik; det är väl därför, som min onkel spärrat in mig. Jag förstår dock inte hvarför...»

»Han vill naturligtvis behålla edra pengar för egen del. Nu hoppar jag emellertid öfver muren och kommer till er.»

»För Guds heliga moders skull!» ropade den vackra flickan. »Rör er inte ur fläcken, eller är ni förlorad! Tyst... jag tyckte att jag hörde något... Nej, det var ingenting... Gå i morgon afton rundt denna mur till det lilla huset där, som stöder sig mot muren. Där finns en port, och genom den kunna vi tala med hvarandra. Kom då solen går ned — men gå nu! gå!»

Härmed stängde den sköna flickan fönstret, och jag hade ej annat att göra än att draga mig tillbaka samma väg jag kommit. Jag tog med mig min belägringsattiralj men lät bultarne sitta kvar till en annan gång, om de behöfdes.

Att den följande dagen var lång, kan jag försäkra er; jag var kär — kär upp öfver öronen, som man säger. Det samtal, jag haft med den sköna, var åtskilligt längre, än jag nu berättat, och tjusade mig genom den inblick det gaf i den oskuldsfulla varelsens hela väsen. Alltnog, en halftimme före den utsatta tiden befann jag mig utanför den lilla fasta porten. Vid gångjärnen hade stenen vittrat, så att man kunde se in i den förfallna trädgården, som låg emellan de båda murarne. Jag hörde slutligen

en port öppnas och därefter lätta steg, som närmade sig. Med min dolk hade jag under väntetiden vidgat ut hålet vid gångjärnet. Flickan kom emot mig med orden:

»Ack, det är kanske orätt af mig att möta er... Men ni *måste* hjälpa mig — jag *måste* härifrån. I går var den gamle ute, men då han kom hem strax efter det ni gått, berättade den gamla kvinnan, som bevakar mig, för honom, att jag talat vid en ung man, som kommit oskadd upp på inre muren. Hans raseri var förfärligt och för första gången slog han mig. Slutligen blef jag utom mig och stötte honom ifrån mig, så att han föll baklänges in i sitt kontor. I ett nu reglade jag dörren dit och äfven de dörrar, som leda till mina båda rum. En timme höll han på med att bryta upp dörren, men då detta ej ville lyckats, afstod han slutligen från försöket.

Att något är i görningen, har jag förstått; när den gamla i dag bar in min mat, förvred hon sina anletsdrag för att se vänlig ut. Då jag skulle dricka mitt vin märkte jag, att det hade en obehaglig lukt, hvarför jag genast stälde bort glaset. Då onkelns murmeldjur — oss emellan sagdt den enda varelse han älskat — skrapade på min dörr och blifvit insläppt — hällde jag en sked af vinet i dess mun. Verkan häraf uteblef ej. Få minuter senare sträckte djuret ut sig på mattan och insomnade; det soffer ännu och har icke kunnat väckas. Det var alltså en stark sömndryck, man slagit i åt mig.»

»Kanske hade ni aldrig vaknat, ifall ni tömt den!» utropade jag. »Det odjuret! Han har säkert velat förgifta er för att få behålla edra pengar... Men det skall ej ske! Säg mig ert namn!»

»Rosalie!» hviskade den förtjusande fången genom hålet på muren.

»Hör mig nu, Rosalie! Jag har alltsedan den första stund, jag såg dig, älskat dig. Säg, om du vill bli min maka. Ingenting skall fattas dig, och jag älskar dig af hela min själ. I morgon afton bryter jag ned denna port och för dig till en aktningvärd familj, och innan din grymme onkel fått reda på dig, har prästen sammanvigt oss. Hör mig! Jag älskar dig... Om du bara ville följa mig! Gif mig ett tecken, om du kan besvara min kärlek!»

Nu syntes en liten förtjusande hand sträcka sig ut genom det vidgade hålet i muren.

Att jag betäckte denna hand med otaliga kyssar var ju naturligt, och innan vi skilts, hade jag erhållit hennes blyga ja.

Vi öfverenskommo, att hon skulle skaffa sig nyckeln till den yttre muren, och att jag kl. elfva i natt skall vara vid porten. Det var den nyckeln jag nyss fick. Ja, nu vet ni allt, kapten. Vill ni hjälpa mig att rycka lammet ur ulfvens klor?»

»Det beror på, i hvad afsikt ni bortför henne.»

»Vid min ära, kapten! Jag ämnar genast taga Rosalie till min hustru. Så snart jag får henne ur farbroderns fängelse, för jag henne i en vagn, som väntar oss, till min faster fru de la Roche, änka efter en tapper militär. Jag är — det kan jag ju gärna säga er — af gammal familj och äger i Côtes du Nord ett slott med åkrar, ängar, skogar och arrendehemman, så att Rosalies framtid är ganska väl tryggad. Nu får ni emellertid vara god och ge mig permission, medan jag sätter mina planer i verket.»

»Ja, min käre löjtnant, det får ni visst. Ni är en bra karl, och jag tror er på ert ord. Därför skall jag också hjälpa er så godt jag kan; men kom ihåg, att jag vill vara med på bröllopet!»

»Ni skall bli främste hedersgäst, kapten. Men nu är det tid att skaffa vagn och åka till onkel Timon. Ni följer ju med!»

»Naturligtvis!» svarade jag, och en half timme senare voro vi i närheten af den giriges bostad.

Vi stego ur, och sedan kusken fått sina order, gingo vi till den lilla porten, hvars rostiga lås gnisslande öppnade sig för den nyckel d'Evran erhållit. Från trädgårdens andra sida skyndade en ljus gestalt emot oss. Det var Rosalie, som med dämpad röst sade:

»Fort härifrån! Jag är förföljd.»

Min vän tog flickan i sina armar, och jag stängde porten samt barrikaderade den med några stenar, hvarefter jag skyndade till vagnen. Vi kunde nu höra herr Timon samt några andra karlröster, som utöste en mängd förbannelser, då de ej kunde öppna den stängda porten.

De snabba hästarne förde oss från skådeplatsen för

vårt äfventyr och stannade slutligen i stadens finaste kvarter vid ett litet men elegant hus. Det syntes, att man väntade oss, ty då vi kommo öppnades och stängdes portarne liksom af sig själfva, och på den hvita trappan utträdde en äldre dam, som ömt omfamnade den unga flickan. Vänd till oss sade hon:

»I morgon, mina herrar, väntar jag er på middag kl. sex.»

Porten slogs igen efter de båda damerna — och där stodo vi rätt snopna båda två.

Just som vi affärdat vagnen, kom en af mina matrosor springande emot oss. Då han stannade, sade han flämtande:

»För all del, kapten . . . Gå inte till hotellet, ty mären med ett femtiotal barbenta sluskar äro där för att fångsla er — och få de fatt i er, så är det ej långt till guillotinen. De där kanaljerna halshugga först och ransaka sedan. De ha huserat som ena lymlar i flera dagar. Guillotinen är nu oupphörligt i gång i de flesta franska städer. Om ni vill lyda mitt råd — tillade den unge mannen, som var ingen annan än dansken Peder Holm — så går ni ombord, sätter segel och lämnar detta fördömda land åtminstone på en tid. Hör ni detta brusande? Det är pöbelhoparne, som rusa in i husen och släpa oskyldiga människor till schavotten . . . Skynda er, kapten, medan det är tid.»

Ett rödaktigt sken uplyste nu gatan längst bort.

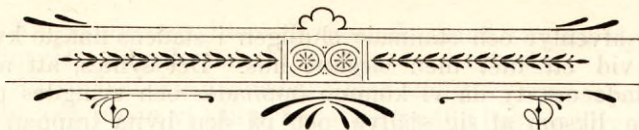
Det kom från facklor, som skrånande pojkar buro framför mördarehopen. Hastigt skyndade jag och mina båda följeslagare ned mot hamnen. Vägen bar förbi fru de la Roches bostad. Då vi voro midt för densamma, körde en vagn med fyra hästar, ledsagade af ett dussin beväpnade tjänare, ut därifrån.

Då vagnen var midt för oss, stannade den, och fru de la Roche böjde sig utom vagnen, i det hon sade till sin brorson:

»Vi fly till slottet la Roche. Det är ju nästan ointagligt, och hela Côtes du Nord är för resten rojalistiskt. Vi kunna också lätt komma öfver kanalen därifrån.»

Vi hunno ej säga något, förrän vagnen med ilande fart körde framåt, och en half timme därefter voro vi ombord. Nästa förmiddag voro vi till segels på höjden af Cap Frehel.

35 KAP.

Holms historia. — Den underjordiska gången. — Belägringen.

— Ett skott.

Efter att hafva noga öfversett fartygets rigg, bestyckning och utrustning samt funnit detsamma i godt och sjöfärdigt skick, satte vi kurs på kap de Sillon.

Jag kallade nu ned dansken Holm i kajutan och sade till honom:

»Är ni verkligen filosofie doktor? Hur kommer det sig då, att ni befinner er ombord här som simpel matros?»

»Kapten vill höra min lefnadshistoria? . . . Nå ja, ni skall få den, men i korthet», sade den unge mannen, i det han satte sig ned på den stol, jag anvisade honom.

»Jag föddes», började han, »i en sjöstad på Jylland, där min far var präst, och då han var stor älskare af latin och grekiska, lade han an på att redan i min ungdom inplanta dessa språk i mig, så att jag vid tio års ålder talade med honom uteslutande på dessa tungomål. Jag hade en bror, som var fyra år äldre än jag, och en syster, som var två år äldre. Då jag blef fjorton år, erbjöd en af Danmarks rikaste ädlingar, hvars gamla borg ej låg så långt från staden, och hvilken i ungdomen varit

studiekamrat med min far samt för honom bibehållit stor vänskap, mig att jag som sällskap till hans jämnåriga son och under en skicklig guvernörs vård skulle få göra en resa genom kontinenten samt därefter stanna vid något universitet en tid.

Anbudet antogs med tacksamhet, och vi voro snart på väg.

Den unge baron von X, min reskamrat, var en liffig och kvick gosse med goda anlag ehuru något bortskämd i hemmet. Vår guvernör var en ung doktor Schmidt, tjugosju år gammal och varmt tillgifven den familj, i hvars tjänst han trädde. Sedan vi under ett par år vistats i Frankrike, Tyskland och Italien, gjorde vi ett kort besök i hemmet och reste sedan till Göttingen, där vi studerade. Vid tjugoo års ålder återvände vi hem efter att ha förvärfvat oss lagerkransen.

Efter någon tids hemmavaro märkte jag, att ett intimare förhållande började uppstå mellan unge von X och min syster. Jag varnade henne, men hon bara skrattade åt mig och slog bort mina allvarliga ord. En afton, då jag efter en längre vistelse i Köpenhamn återkommit med en holländsk koffi, som i min födelsestad skulle lossa en del varor, märkte jag, ehuru det var mörkt, att dörren till hvardagsrummet var öppen, och att några personer samtalade därinne.

Jag hörde ljudet af kyssar, och då jag kom in, fann jag min syster i unge baronens armar. Utan att besinna mig störtade jag fram och åtskille dem samt sträckte den unge mannen med ett slag af min käpp till golvet. Vid min systers rop skyndade min fader till med en lampa, och husets öfriga invånare kommo äfven snart tillstädes. En läkare infann sig, och då han undersökt den sårade, yttrade han de för mig så förfärliga orden:

»Här är troligen ingenting att göra.»

Utom mig af ånger och förtviflan ilade jag ut och sprang likt en galning utmed hafsstranden. På morgonen såg jag en seglare och kände igen den holländska koffen, som för laber vind och nära land styrde norrut. Jag kastade mig i en båt och rodde ut till koffen. Då jag sprang ombord å densamma, stötte jag ifrån den båt jag tagit,

och hvilken säkert af sin ägare återfanns, då vinden dref den mot land.

Jag hade pengar på mig och gjorde upp med skepparen att få följa med honom till Antwerpen. Jag var ung, stark och vig, skepparen tyckte om mig, och jag tog hyra hos honom från nämnda stad till England. Vi uppbringades af »La Heros», och nu är jag här... Resten känner ni, kapten.»

»Men, min käre doktor», sade jag. »Ni visste ju inte, om er vän var förlovad med er syster. För öfrigt är det inte heller absolut säkert, att ni slagit ihjäl honom. Läkaren sade *troligen* — och det är inte detsamma som *bestämdt*. Emellertid gör jag er till min löjtnant och tredje officer ombord, och hoppas att ni sköter er på denna plats. Kanhända kunna vi framdeles få några underrättelser från Jylland.

Jag blef rätt nöjd med denna utnämning, ty Holm var trogen och pålitlig, och jag hade stor nytta af honom.

Som jag ibland min besättning hade en bretagnare vid namn Henri, som var fiskarson från ön Bréhat och som var väl bekant med denna trakt, styrde jag med hans hjälp helt nära den klippiga stranden. Detta hade jag aldrig gjort, om jag förr en gång varit där, ty farvattnet var så fullt af skär och grund, att det föreföll omöjligt att komma fram ens med en segelbåt. Emellertid stod den unge matrosen lugn i fören af fartyget och kommanderade rormännen. Framom oss och för resten på alla sidor sjöd vattnet och fräste, och på ett ställe, som tycktes vara djupt och stilla, bröt sig, då en större våg kom, plötsligen denna i fradga och reste sig till en pelare af glänsande skum. Hade det varit storm eller stillt med dyningar, skulle vi ha varit förlorade. Slutligen hade vi passerat kap de Sillon och ön d'Es och ankrade i skymningen inne i Treguerviken.

Allt var klart ombord, då d'Evran sade till mig:

»Hvad säger ni om ett besök på la Roche?»

»Nu i kväll?»

»Ja, det är den bästa tiden. Slottet är säkerligen nu kringrändt af de byxlösa mördarehoparne, och för att komma dit måste vi göra oss osynliga.»

»Osynliga! Hur skall det gå till?» frågade jag.

»Ni skall få se, kapten! Om ni vill följa mig, så skall jag visa er, hvad jag menar», sade d'Evran och tillade:

»Jag säger till om giggen, och så ge vi oss af.»

Härpå gaf han order åt sex man och dansken J. Andersen, hvilken var en särdeles duktig karl, och som jag därför gjort till högbåtsman ombord.

»Så kapten!» sade min löjtnant, i det han lade in så väl en del af sina egna som mina bättre kläder i ett vattentätt taftstycke:

»Tag nu på er ett par hvita byxor och en skjorta, det är allt, hvad vi behöfva, det öfriga har jag här.»

Utan att säga ett ord gjorde jag som min löjtnant bestämde, och snart voro vi i båten, som med lindade åror tyst och hastigt ilade in åt viken. När jag närmare betraktade roddarne, märkte jag, att de alla voro danskar.

Efter en timmes rodd styrde d'Evran in till en brant klippa, som reste sig omkring hundra fot högt ur viken. Årorna lades in, och då vi sakta gled utmed klippväggen, fattade d'Evran i en utskjutande stenflisa och stoppade farten. Vi stego nu ur båten, och jag gaf den order, som d'Evran förut tillrådt mig att gifva, nämligen att båten skulle ro tillbaka till loggerten så tyst som möjligt. Då giggen försvunnit ur vår åsyn, tog löjtnanten min hand samt sänkte sig omkring en aln under vattenytan och drog mig med sig. Strax därpå reste han sig upp, och vi vandrade på en smal, sluttande gångstig uppåt. Snart voro vi på det torra.

»Stå still, kapten, så skola vi snart kunna se oss omkring!» sade min följeslagare.

Efter det han sysslade en stund, glänste det plötsligen till, och snart stod han med en brinnande fackla bredvid mig. Vi voro nu i ett litet rum eller en grotta, hvarifrån den smala men höga gången likt ett hvalf i spetsbågstil ledde vidare uppåt. Sedan vi aftagit vår enkla och våta dräkt, och påtagit oss prydliga uniformer, som tack vare omhöljet voro torra, fortsatte vi vår vandring. Gången var tämligen brant, och på somliga ställen voro trappsteg inbyggna. Ofvanför hvarje sådan trappa var en tjock mur af fyra till fem alnars höjd, hvarigenom endast en man i

sänder kunde inkomma, och plåtbeslagna dörrar eller gal-
lergrindar visade, att de voro anbragta till försvar.

Allt vidare stego vi uppför, tills dess vi kommo till
en fyrkantig sal, där flere pelare, danade af själfva bärget,
uppburo taket. Jag stannade för att se mig om och är-
nade just göra min följeslagare en fråga, då han sade:

»Ni tror, att detta är en grufva eller hur? Men det
är inte fallet. I forna tider fans här i Bretagne en riddar-
orden, som hvarje år samlades i den gamla borg, dit vi
komma. Då hvarje medlem af orden förband sig att öka
denna grottas eller sals vidd med ett visst kubikmått, och
då många furstar och förnäme män åtog sig större mått
än det föreskrifna, så blef salen ganska stor. En enda af
dessa män tog dock till mer, än han kunde hålla, och där-
för dödade han sig här. Se dessa två stora block! Ni ser,
att de äro två? Nå väl! Han lät upplyfta det, som ligger
ofvanpå, lade sig själf på det understa och högg med sitt
svärd af ett tåg, som genom mekaniska utväxlingar höll det
andra uppe; på så sätt krossade han sig själf på den plats,
där han ej kunnat hålla sitt löfte. Ja, sådana voro de!
Äro vi bättre?»

Vi gingo genom pelarsalen och nådde vid ändan däraf
en gång, som på en lång sträcka ej höjde sig. På flere
ställen funnos dock trånga passager såsom förut, hvilka
gjorde, att denna löngång af en fåtalig styrka kunde för-
svaras mot en mångdubbel fiende.

Nu hördes ett brusande, som småningom ökades, och
slutligen voro vi framme vid en afgrunds djup spricka
eller klyfta, som tvärt afskar vår väg. En bäck forsade i
djupet, och då detta mästerverk af naturen till gångens för-
svar ej var försedt med någon brygga, satte jag mig på
en sten, samt lät min löjtnant bäst han kunde slå bro där-
öfver. Han tycktes ej vara förlägen, ty han lyste med sin
fackla på väggarne, liksom letande efter någon trollformel,
ditskrifven för att hjälpa folk öfver till andra sidan.

»Högst besynnerligt... Högst besynnerligt!» yttrade
han flere gånger.

Slutligen satte han sig midt emot mig och sade:

»Det är märkvärdigt! Jag har många gånger gått
denna långa underjordiska gång och äfven lekt här som

pojke. Här skall finnas en klocksträng, i hvilken man drager för att få ned bryggan. Jag undrar, vid alla helgon, hvad som gör, att jag inte kan finna klocksträngen.»

Förgäfvos letade vi en god stund efter den. Min löjtnant blev ond och bröt ut i små åkallanden af helgon — med svansar, till sist hotade han att ej tända ett enda ljus för sitt favorithelgon på lång tid, då det inte nu kunde visa honom klocksträngen.

»Låna mig facklan», sade jag, »så skall jag se mig om!»

»Tag den, kapten!» svarade han med ett något hånfullt leende. »Men ni kan inte finna, hvad som är borta.»

Jag svarade ej men tog facklan och började söka. Slutligen gick jag ett stycke tillbaka och såg då högt uppe i hvalfvet en svart kula, som tycktes sväfva i luften. Den hängde på ett snöre eller tåg. Jag väckte min vän ur hans funderingar och visade honom det lilla klotet.

»Det är sannerligen handtaget till klocksträngen!» utbrast han och sprang upp.

»Nå, då ha vi *den*», sade jag; »men säg mig, hvar är klockan?»

»Den hänger strax bredvid strängen. Hög facklan! Ser ni något? En ljus ring? ... Klockan är stor och af metall.»

»Ar det tillräckligt om klockan ljuder», frågade jag.

»Ja, naturligtvis; men hur tusan skall ni få den att klinga?»

»På detta viset!» sade jag, i det jag tog upp en af mina pistoler, som d'Evran varit nog klok att medföra i sitt bylte, och afsköt den mot klockan.

Ett åsklikt eko skallade genom bärget, och en klingande ton hördes, hvarefter skönjdes ett ljussken på andra sidan klyftan.

Det var ett portlikt hvalf vi sågo, och ur hvalfvet framträdde två knektar med facklor och en man med dragen värja.

»Hvilka äro ni?» frågade han.

Herr d'Evran gick fram till afgrunden och sade några ord på en slags bretagnisk munart, som jag ej förstod; strax därefter sänkte sig uppifrån det mörka hvalfvet på gnisslande kettingar en smal hängbro af två långa plankor i bredd, på ena sidan försedd med en ledstång af järn.

Då vi kommo öfver, höjdes bryggan af de två knektarne medels ett vindspel och hängde snart högt uppe i mörkret.

Den främmande officeren och d'Evran hälsade hvarandra som gamla bekanta, och den senare presenterade mig baron de Montbrun, en frände till hans faster.

Baronen berättade nu, att slottet eller rättare klippan, på hvilken det låg, hade angripits en knapp timme efter fru de la Roches ankomst af en pöbelhär, som mördande och brännande inbrutit i Côtes du Nord. De hade af general Hoche erhållit ett par kanoner och rustade sig nu till att beskjuta slottet. Baronen försäkrade dock, att detta var ointagligt, hade proviant för flere år, om så behöfdes, och ägde omkring tjugo större och mindre kanoner samt en tapper och modig besättning.

Under detta samtal stego vi uppför en smal trappa, som jag trodde skulle aldrig taga slut. Efter en god stund gingo vi in i en stor grotta, i hvilken flere andra utmynade. Här tycktes vara borgens förrådsrum, som att döma af hvad jag såg, verkligen voro särdeles väl försedda.

Åter bar det af uppför en bred, sluttande gång, som slingrade sig i zigzag och upplystes af en och annan lampa. Den i klippan sprängda vägen slutade vid en bärgvägg, i hvilken en stor port öppnades af vaktande krigare, och vi befunno oss ändtligen i fria luften på en liten borggård, omgifven af låga men tjocka murar.

»Det är en underbar väg, vi passerat!» sade jag till baronen, då vi väl voro på borggården.

»Ja, i sanning, herr kapten!» svarade denne. »Och det märkvärdigaste förefaller mig vara det otroliga arbete och det tålmodiga, som slottets forne ägare utvecklat. Visserligen har själfva klippan med sina mångfaldiga grottor varit en god hjälp för ordensbröderna vid anläggningen, men ett rent af snillrikt ingeniörsarbete ha de ovillkorligen utfört. Också ges det många säregna berättelser härom, och slottet anses i hela näjden vara förtrolladt. Vi ämna äfven begagna oss däraf, som ni skall få se», tillade han skrottande.

Vi gingo nu igenom flere med vakt besatta gårdar och inträdde i själfva hufvudbyggnaden, som efter tidens

smak var synnerligen bekvämt inredd. Redan i första rummet mottogos vi af borgfrun, och fru de la Roche omfamnade på det vänligaste sin brorson, hvarefter hon ledsagade oss till de inre rummen, där d'Evran snart fann sin älskade Rosalie.

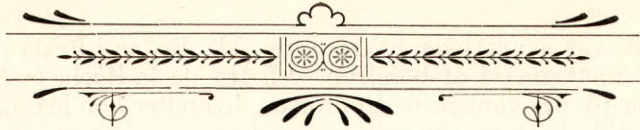
Dagen därefter vigdes de unga tu i slottskapellet af pater Bernhard, som var kaplan på la Roche. En stor del af Bretagnes adel var närvarande, och männen jublade, då de belägrande började sin beskjutning af borgen i samma ögonblick, som de nygiftas skål blef drucken. Baron de Montbrun yttrade leende, att han ej trott sans culotterna om så pass artighet, att de skulle salutera brudparet. Hela skaran af gäster begaf sig nu upp på murarne och tornen för att iakttaga fiendernas åtgöranden.

Dessa hade ställt upp sina kanoner på klipporna åt det håll, där den underjordiska gången mynnade ut. Deras kulor nådde i allmänhet icke borgen, och om så skedde en eller annan gång, studsade de utan att vålla skada mot de tjocka murarne.

Baron de Montbrun, som åtagit sig kommandantsbefattningen inom slottet la Roches murar, lät nu rikta en af dess största kanoner mot den plats, där en tät massa af fienden samlat sig för att åse *sina* kanoners värkan. Han siktade själf och affyrade skottet. Pjäsen var laddad med två kulor, sammanlänkade med en kedja. Skottet small. Dess verkan var förfärlig. En bred öppning, lik en rågång, uppstod i den sammanpackade hopen. Vi kunde tydligt se små rännilar af blod störta sig utför bärgets sidor, och vi hörde förfärliga rop af fasa och smärta. Sedermera hörde vi, att detta skott dödat omkring fyratio och sårat lika många.

Ett lifligt hurra höjdes från slottets murar, då man där varsnade, att skottet träffat; men det tystnade, när den förfärliga manspillan iakttog. Baronerna lät dock ytterligare en stund beskjuta fiendens artilleri, hvilket gjorde att detta med söndriga lavetter och rätt stor förlust måste draga sig tillbaka.

36 KAP.

Signalen. — Åter till sjös. — Vi jämna ut vårt debet. — Konvojen.
— Bataljens början.

Efter ytterligare en dags vistelse på la Roche, gaf jag den med Holm öfverenskomna signalen.

Från tornen på fästet kunde loggerten tydligen synas och tvärtom. Med tre signallaggor gafs order om »båt i land», och vi kunde se den oförtöfvadt ro mot bärgen. Ett ömt afsked mellan de nygifta — och vi försvunno i klippan, åtföljda af vår vän baron de Montbrun, som med några trotjänare ledsagade oss till den så kallade vattengrottan, där vi vid facklors sken klädde oss i våra lättare kostymer och efter ett gladt farväl promenerade ned i vattnet, tills det räckte oss till bröstet, hvarefter vi kröpo ut genom hålet och snart hade våra hufvuden öfver det våta elementet igen. Kort härefter kom båten, och en halftimmes rodd bragte oss ombord på loggerten. En liten flagg på stortoppen underrättade våra vänner på la Roche, att vi tryggt anländt dit.

För frisk sydost ilade vi ut ur viken; redan vid middagstiden hade vi päjlat »de sju öarne» i syd och voro snart i västligaste delen af engelska kanalen.

Vi seglade ut i mynningen af denna stråkväg, där vi under små segel lurade på byte.

Republiken var vid den tidpunkt, som här är på tal, i krig med nästan alla nationer, så att dess kapare hade särdeles lätt att taga pris, och månget fartyg från ett land, som ej var i delo med »la belle France», fick dela de fientligas öde.

En engelsk fregatt sökte taga oss, men efter att ha kommit på det klara med, att vi seglade mycket bättre än han, dansade vi så att säga rundt omkring honom — fast, väl till förståendes, på behörigt afstånd från hans kanoner. Jag lät nu ladda några af mina egna med stark krutsats och hårdt tillpackad förladdning samt började därmed småningom besvara elden.

Plötsligt såg jag, liksom hela min besättning, fregattens förmärsstång försvinna och dess förrigg råka i oordning, hvarefter örlogsskeppet lofvade upp i vinden. Mitt nästa skott, som ej ens siktades däråt, hade den förvånande verkan att fregattens jagarbom tycktes falla i sjön och fartyget vände samt låg »i järn» — som sjömän kalla det, då alla segel äro back och ej kunna stagvända. Jag lät nu mina löst laddade kanoner skjuta ännu några skott, och verkan häraf var förvånande. Fregattens stormärssegel, mellanstag och klyfware föllo ned och fladdrade i vinden. Det tycktes, som om fregatten låg och dref, nästan redlös, och mitt folk gapade af förvåning.

På min befallning sattes upp en signal — jag hade i Marseille en gång hört talas om en engelsk amiral, som skulle ha begagnat den några år förut, då holländska flottan ville narra honom in på grundt vatten. Denna signal lydde i svensk öfversättning ungefär som så: »Din räf biter inte min gås». Sedan den gifvits, styrde jag för fulla segel V. S. V.

Vi kunde nu genom våra kikare beundra våra fienders utmärkta disciplin och sjömannaskicklighet, ty då fregattens försök att få oss inom skotthåll misslyckats, och signalen gifvit vid handen, att vi ej tänkte låta lura oss, var fregatten inom få minuter i fullt skick och jagade oss med »alla klutar» till.

Vi seglade dock bättre och voro i solnedgången långt för om honom. Vi höllo rak kurs, och antingen vi seglat vår fiende ur sikte, eller denne ändrat kurs — alltnog, i daggryningen var han försvunnen.

Vi kryssade nu i flere veckor i »Passage du Tour» mellan ön Ouessant och inloppet till Brest.

En dag, då vi styrde norr ut från nämnda ö, lyckades vi att under stillt väder äntra och taga en engelsk brigg,

lastad med salt. Engelsmännen, som voro få, försvarade sig tappert men blefvo snart öfvermannade; fyra sårade och en död å min sida samt fem sårade på engelsmännens var hela förlusten.

Herr d'Evran åtog sig att föra briggen till Brest och där försälja last och fartyg, hvarefter han så snart möjligt var skulle segla med en fiskarbåt till ön Ouessant för att förena sig med mig.

Några dagar härefter återkom min löjtnant, som hade gjort goda affärer. Dessa betalade inköpet af »Le Heros» och satte mig i stånd att ge goda prispänningar åt min besättning, som emellertid blef kanske ännu mer förtjust öfver den flaska vin, hvar man ombord erhöll att dricka engelsmännens skål uti.

Omkring åtta dagar härefter rapporterade utkiken, att han i nordost såg topparne af en stor flotta — efter hvad han trodde hundra skepp. Så väl jag som d'Evran blefvo rätt glada, ty vi visste, att engelsmännen skulle, under konvoj af en örlogsfaderning ledsaga en stor handelsflotta till Ostindien. Dessutom hade vi hört, att femton franska fregatter skulle — liksom schakaler i öknen följa karavanerna — kryssa omkring konvojen för att oroa och uppsnappa de fartyg, som blefvo efter eller kommo ur linien. Här var tydligen något att göra.

Jag besiktigade nu min »Le Heros» från masttopparne ned till kölsvinet, lät ibända nya fall, block eller dylikt, som ej var till min belåtenhet, samt pröfvade henne i alla vändningar och lägen, tills jag var fullt nöjd.

Till och med mina män drogo smått på smilbandet vid flere af mina anmärkningar; men jag hade af min vän »profetens ättling», hört inpräntas, huru ett enda sprunget fall eller skot, ett block, som brustit, en rortalja, som »skäggat», eller tåg, som kommit »i beknip», afgjort ett fartygs hela öde under en storm eller en manöver mot fienden — ja, till och med vid en fredlig kappsegling.

Strax härefter varskodde utkiken om två seglare förut, och efter en timmas tid sågo vi, att de voro två fregatter, som för fulla segel styrde emot oss.

Vänner eller fiender? Det var frågan.

Då vi voro något utom skotthåll, vände jag och höll

samma kurs som de båda fregatterna. Plötsligt lade örlogsmännen bi och franska flaggan syntes under gaffelnockarne.

»Det där kan vara argan list, och »Le Heros» är ju bara en munsbit för så stora hajar», sade jag till min sekond.

»Ja, kapten! Men de äro bestämdt fransmän, och den första af dem är otvifvelaktigt den snabbseglande fregatten »L'Eclair». Jag känner igen den. Hon låg i Brest och provianterade, då jag var där», sade d'Evran.

»Nå, vi skola se till. Ett skott! Men med löst krut. Alltså ett vänskapligt...»

Jag kommenderade nu vändning samt styrde utom skotthåll rundt om de båda fartygen. Då cheferna å dessa märkte, att vi ej närmade oss, satte den ena fregatten ut en båt, och då jag såg, att blott en officer och några matroser funnos i densamma, skingrades mina misstankar, och jag styrde ned mot båten samt lade bi.

En ung man i kaptensuniform steg snart upp för fallrepstrappan, där han dock ett ögonblick stannade som förstenad, hvarefter han kastade sig i mina armar, ropande:

»Ah, min ädle vän och räddare! Hur glad är jag inte att se Er! Jag sade ju, att vi skulle återse hvarandra, då vi sist kämpade vid hvarandras sida. Ni mins väl vår kamp mot sjöröfvaren?»

»Ja, herr markis de Maguelonne, jag kommer väl ihåg den, och jag påminner mig också ett löfte, ni då gaf mig.»

»Ja, ja... Men låt oss gå ned i er kajuta och tala om våra lefnadsöden, sedan vi sist träffades. Ni kan ju låta er löjtnant styra ned mot fregatten »L'Eclair» — ser ni den där vackra skutan, jag kom ifrån? Det är samma fregatt, som jag tillhörde då, fast jag själf nu avancerat till sekond ombord.

Under detta samtal hade vi gått ned i kajutan, sedan jag i förbigående befallt min sekond att styra ned mot fregatterna.

»Ja», fortsatte den unge officeren; »jag kom lyckligt hem, och det första jag gjorde var att bege mig till Paris, där jag genast lämnade ert bref 'med en anvisning inuti på en köpman i Göteborg på tio tusen francs' till svenske ministern. Några månader efteråt träffade jag honom,

och han sade sig då fått bref från en kommandör, hvil-
kens namn jag nu glömt, med underrättelse om, att bref-
vet lyckligen framkommit.»

Med stor glädje mottog jag dessa underrättelser och
tackade herr de Maguelonne hjärtligt men sade honom,
att hälften af summan hade varit nog.

Under det vi drucko ett glas vin tillsammans, talade
jag i största korthet om för honom mitt lifs historia.

Han å sin sida berättade, att den fregatt, som han
medföljde för att åter komma ombord på »L'Eclair», un-
der en strid med engelsmännen förlorat alla de öfriga offi-
cerarne, och att han, som endast var löjtnant, måst taga
befälet samt lyckats ej blott att afmasta den fientliga
fregatten utan äfven att införa sin egen till Brest. Här-
för hade han blifvit befördrad till sin nuvarande grad.

Hans chef hade befallt honom underrätta loggertens
kapten, att den väntade flottan afgått under konvoj af tjugo
stora fregatter, och att det troligen var den som syntes.

Efter ett vänskapsfullt afsked lade marquisen från
sidan, och jag såg honom snart vinka ännu ett farväl till
mig, i det han steg ombord på »L'Eclair».

Fram på middagen syntes något, som liknade en stor
hvit sky segel, omgifven af små moln, närma sig. Det
var handelsflottan med örlogsmännen omkring sig. Där-
utom åter syntes en mängd seglare, hvilkas snabba man-
övrer tydligen ej med blida ögon åsågos af de engelska
fregatterna, ty så snart någon bland dessa seglare kunde
nås af en kula, blixtrade det ur kanonportarne.

I söder syntes nu åtta à tio seglare, och snart kunde
vi förstå, att det var de franska fregatter, som skulle oroa
konvojen, ty signaler växlades flitigt mellan »L'Eclair»
och dem.

Jag kallade nu d'Evran och Holm till mig och sade:

»Vi styra nu öfver åt norr, ty de franska örlogsmän-
nen hålla sig i söder, som det tyckes, och då måste de
engelska fregatterna, åtminstone de flesta af dem, hålla
sig söder om handelsskutorna, och det bör bli lättare för
oss att snappa bort någon sådan. Därför alla segel till
och norrut!»

Snart flög loggerten för den friska brisen mot norr samt

hälsades med några skott af den främsta engelska fregatten. Kulorna plaskade en kabellängd från oss och d'Evran sprang genast till flaggkistan, tog fram två signaler och bad mig att få hissa dessa som, enligt hvad han sade, på engelska betydde »Tackar!» men som, efter hvad jag sedermera kom under fund med, hade en helt annan mening.

Vi voro nu norr om konvojen och utom fregatternas skottlinie, då väldiga knallar från söder hördes, och vi sågo de franska fregatterna i slagordning anfalla spetsen af eskadern.

De fyra första af de engelska fregatterna blefvo illa tilltygade, innan de andra hunno fram. I detta ögonblick törnade en stor tremastare, som på toppen förde ostindiska kompaniets flagga, ihop med två andra skepp, och en villervalla uppstod, som tycktes mer och mer utbreda sig. En liflig skottväxling i öster, som snart förbyttes i hela kanonsalvor och glatta lag, tvang flertalet bland de konvojerande fregatterna att vända sig ditåt. Norra sidan af konvojen var nu blottad, i det endast två stora fregatter, som för öfrigt voro gamla och ej seglade så särdeles väl, här på långt afstånd från hvarandra bevakade linien.

Krutröken dolde oss nu för dessa, och djärft styrde jag in bland handelsfartygen.

Jag kallade besättningen med urdantag af dem, som voro upptagna med loggertens skötande, till mig och sade:

»Hören nu, kamrater! Här är ett tillfälle för er att förvärfva sådana summor, att ni kunna lefva i lugn och välmåga under hela ert återstående lif. Här gäller det därför att segra eller dö. Det förra är naturligtvis bäst — det senare skola vi alla en gång. Och enda sättet att segra är att lyda, blindt lyda — vilja ni det?»

Ett enstämmigt »ja!» blef svaret.

»Jag ämnar så tyst som möjligt äntra några af dessa rikt lastade krämareskutör och bortföra dem. Lyckas det, så äro ni rika. Kommen dock ihåg — intet onödigt dödande, inga skrik eller hurrarop! Allt måste försiggå under största tystnad.»

fiende, som jag lämnade honom i händerna, samt sprang framåt ropande:

»'Le Heros' framåt! framåt!»

Vid ljudet af min röst störtade i synnerhet mina landsmän och de få danskar, som voro kvar, med raseri in på engelsmännen, som, huru tappert de försvarade sig, slutligen blefvo besegrade.

Vi räknade nu vår förlust och med bedröfvelse såg jag, att den ej var obetydlig. En svensk, två fransmän och en ryss hade stupat och tio man utom jag själf voro sårade. Engelsmännens förlust var dock mycket större, ty då mina män äntrade, gifvo de genast en salfva ur sina pistoler, och som de hade två hvar, sårades och dödades af dessa skott på så nära håll minst hälften af de engelsmän, som voro på däck.

Sedan kaptenen och gossen blifvit bundna, fördes de ombord på »Le Heros», hvarefter d'Evran fick befäl på skeppet med order att söka uppnå hamn på franska kusten. Det hade nu mörknat, men blixtarne från de kämpande fregatterna visade oss, hvar de voro. Snart hade jag letat mig ut ur konvojen och styrde norr ut.

På morgonen hade jag turen att få sikte på det skepp, Holm förde; efter en stund hade han känt igen oss och styrde ned på »Le Heros». Min glädje vardt ej ringa, då jag såg, hvilket präktigt skepp jag tagit. Det var ett stort fregattriggadt fartyg och såg ut som en örlogsmän på tjuuguätta kanoner.

Holm signalerade nu, öfverraskande nog, »myteri». Jag lät genast bemanna storbåten med så många väl beväpnade män, jag kunde taga med mig, samt lät en gammal erfaren matros med de sårade manövrera loggerten.

Jag kom ombord i grefvens tid för att rädda min pris. Engelsmännen hade med yxor sönderhuggit luckor och dörrar, och endast genom en liflig pistoleld från de tappra svenska och danska matrosor, som jag gifvit honom, hade Holm kunnat behålla däck. Nu var dock krutet slut, medan däremot engelsmännen letat reda på skjutvapen och redan genom öppningarna i de sönderhuggna luckorna sårat flere af mitt folk. Som folket i båten var väl väpnadt med nya karbiner och hade till-

räckligt med krut, lät jag fem af dem sikta in i de upphuggna hålen i dörrarne till kajutan och gifva fyr på en gång; fem andra fingo omedelbart därefter samma befallning. Höga skrik tillkännagåfvo, att några kulor träffat, och det blef tyst på det hållet.

Jag smög mig på sidan om kajutan och ropade högt:

»Kom hit någon af er, gentlemen! Det finns väl någon af er, som inte är rädd att gå ut på däck, så att vi kunna talas vid. Ingen skall skjuta på honom.»

»Rädd!» ropade, såsom jag beräknat, en röst, och strax därpå framträdde en välfödd engelsman, klädd i ostindiska kompaniets sjöofficersuniform.

»Hvem frågar, om en engelsman är rädd? Men ett h—e är det att vara instufvad under däck . . . Hvad vill ni mig nu?»

»Jo, var god och hör på!» sade jag i det jag räckte honom handen, som han lifligt skakade. Det är nu så, att jag lyckats oaktadt ert tappra försvar taga detta fartyg; som ni ser är jag herre ombord, och någon hjälp af konvojen kan ni inte påräkna. Vore det då inte lika godt, att ni upphörde med ett onödigt försvar, som skulle bli blott ett mördande af tappra sjömän å ömse sidor? Jag har femtio väl beväpnade män och den där lilla skutan till hjälp», sade jag och pekade på »Le Heros», som nätt och smidig vaggade låringsvis i lofvart.

»All right!» sade mannen. »Låt då mitt folk komma upp på däck, så ge vi oss men med förbehåll, att ni sätter oss i land i old England, ty vi äro fyrtio man, som svurit på att hellre borra skutan i sank än bli franska fångar.»

»Godt! Vill ni nöja er med barkassen och en af låringsbåtarna samt först bemanna den ena med trettio man och den andra med de öfriga, så kunna ni snart vara i Falmouth. Vi se engelska kusten för ut, och där är kap Lizard.

»All right!» svarade engelsmannen på nytt, och vi togo hvarandra i hand, i det jag tillade: »men ingen af ert folk får komma på däck beväpnad.»

»All right! Men officerarne få ju behålla sina vapen?»

»All right!» svarade jag skrattande och bugade mig.

fiende, som jag lämnade honom i händerna, samt sprang framåt ropande:

»'Le Heros' framåt! framåt!»

Vid ljudet af min röst störtade i synnerhet mina landsmän och de få danskar, som voro kvar, med raseri in på engelsmännen, som, huru tappert de försvarade sig, slutligen blefvo besegrade.

Vi räknade nu vår förlust och med bedröfvelse såg jag, att den ej var obetydlig. En svensk, två fransmän och en ryss hade stupat och tio man utom jag själf voro sårade. Engelsmännens förlust var dock mycket större, ty då mina män antrade, gifvo de genast en salfva ur sina pistoler, och som de hade två hvar, sårades och dödades af dessa skott på så nära håll minst hälften af de engelsmän, som voro på däck.

Sedan kaptenen och gossen blifvit bundna, fördes de ombord på »Le Heros», hvarefter d'Evran fick befäl på skeppet med order att söka uppnå hamn på franska kusten. Det hade nu mörknat, men blixtarne från de kämpande fregatterna visade oss, hvar de voro. Snart hade jag letat mig ut ur konvojen och styrde norr ut.

På morgonen hade jag turen att få sikte på det skepp, Holm förde; efter en stund hade han kännit igen oss och styrde ned på »Le Heros». Min glädje vardt ej ringa, då jag såg, hvilket präktigt skepp jag tagit. Det var ett stort fregattriggadt fartyg och såg ut som en örlogsman på tjuuguätta kanoner.

Holm signalerade nu, öfverraskande nog, »myteri». Jag lät genast bemanna storbåten med så många väl beväpnade män, jag kunde taga med mig, samt lät en gammal erfaren matros med de sårade manövrera loggerten.

Jag kom ombord i grefvens tid för att rädda min pris. Engelsmännen hade med yxor sönderhuggit luckor och dörrar, och endast genom en liflig pistoleld från de tappra svenska och danska matrosar, som jag gifvit honom, hade Holm kunnat behålla däck. Nu var dock krutet slut, medan däremot engelsmännen letat reda på skjutvapen och redan genom öppningarna i de sönderhuggna luckorna sårat flere af mitt folk. Som folket i båten var väl väpnadt med nya karbiner och hade till-

räckligt med krut, lät jag fem af dem sikta in i de upphuggna hålen i dörrarne till kajutan och gifva fyr på en gång; fem andra fingo omedelbart därefter samma befallning. Höga skrik tillkännagåfvo, att några kulor träffat, och det blef tyst på det hållet.

Jag smög mig på sidan om kajutan och ropade högt:

»Kom hit någon af er, gentlemen! Det finns väl någon af er, som inte är rädd att gå ut på däck, så att vi kunna talas vid. Ingen skall skjuta på honom.»

»Rädd!» ropade, såsom jag beräknat, en röst, och strax därpå framträdde en välfödd engelsman, klädd i ostindiska kompaniets sjöofficersuniform.

»Hvem frågar, om en engelsman är rädd? Men ett h—e är det att vara instufvad under däck . . . Hvad vill ni mig nu?»

»Jo, var god och hör på!» sade jag i det jag räckte honom handen, som han lifligt skakade. Det är nu så, att jag lyckats oaktadt ert tappra försvar taga detta fartyg; som ni ser är jag herre ombord, och någon hjälp af konvojen kan ni inte påräkna. Vore det då inte lika godt, att ni upphörde med ett onödigt försvar, som skulle bli blott ett mördande af tappra sjömän å ömse sidor? Jag har femtio väl beväpnade män och den där lilla skutan till hjälp», sade jag och pekade på »Le Heros», som nätt och smidig vaggade läringsvis i lofvart.

»All right!» sade mannen. »Låt då mitt folk komma upp på däck, så ge vi oss men med förbehåll, att ni sätter oss i land i old England, ty vi äro fyrtio man, som svurit på att hellre borra skutan i sank än bli franska fångar.»

»Godt! Vill ni nöja er med barkassen och en af læringsbåtarna samt först bemanna den ena med trettio man och den andra med de öfriga, så kunna ni snart vara i Falmouth. Vi se engelska kusten för ut, och där är kap Lizard.

»All right!» svarade engelsmannen på nytt, och vi togo hvarandra i hand, i det jag tillade: »men ingen af ert folk får komma på däck beväpnad.»

»All right! Men officerarne få ju behålla sina vapen?»

»All right!» svarade jag skrattande och bugade mig.

Äfven min fånge log, nickade och gick med ytterligare ett »all right!» in i kajutan.

En kort stund därefter voro engelsmännen i de båda båtarna, och jag drog en djup suck af lättnad, när jag såg dem ro mot sina klippor.

De båda fartygen vände nu söder ut, och då det på natten blåste upp en frisk nordväst, voro vi på morgonen i sikte af fyren på ön Ouenssant. Det var mörkt men klarnade hastigt, och vi blefvo ingalunda förtjusta, då utkiken varskodde en fregatt blott några engelska mil för om oss. Jag lofvade genast upp och styrde samma kurs, som fregatten, samt lät affyra ett löst skott. »Le Heros» gjorde samma manöver, och jag tänkte just imponera med mina två breddsidor, då ett präjskott ljud från fregatten och franska flaggan hissades. Våra flaggor med lika dukar stego strax upp under nockarne, och jag kände nu med glädje igen fregatten »L'Eclair». Jag styrde genast ned mot henne och lade bi samt var snart ombord, där jag af kaptenen artigt emottogs, samt träffade min vän herr de Maguelonne.

Till chefen på fregatten framstälde jag nu en begäran, att han ville permittera två officerare eller underofficerare, som kunde navigera ett fartyg, och låta dem taga tjänst hos mig tillsvidare.

»Det är icke möjligt, min bäste herr Lion», svarade han; »men jag har ett par äldre kadetter, som jag möjligen kunde undvara, och jag tror nog, att de äro hågade att följa er. Disciplinen är sträng här ombord, skall jag säga.»

»Det är kanske ändå strängare hos oss. Vi ha ingen tid till ransakning och dom utan klämma strax till — alldeles som mordarpacket i er förd. republ... Aj, nu talar jag visst hufve't af mig!

Kommendören skrattade godt och svarade:

»Det har ingen fara ombord på »L'Eclair», ty här finns knappt en man, som inte skulle blifvit söndersliten af hvad ni kallar packet, om man blott hade fått tag i honom.»

»Hvad säger ni?»

»Jo», svarade chefen, som var en greve de Corlay. »Jag är af en gammal adlig ätt och blef af salig konun-

gen utnämnd till kommandör i flottan, sedan jag genomgått alla graderna, samt slutligen till chef på denna fregatt. Jag afseglade enligt befallning på en resa rundt jorden och med order, att denna skulle utsträckas i fyra år. Expeditionen företogs för många orsakers skull. Bland annat hade vi ombord en mängd kreatur — två hästar, två kor, får, svin och hundar — en myckenhet konserverade matvaror, grönsaker, viner, safter och drycker med mera, allt för att utröna, i hvad mån djur och varor skulle tåla sjön i fyra års tid. Några vetenskapsmän medföljde oss, och vi hade en sådan landkrabba som en husar med oss för att sköta hästarne och en savoyard för korna.

Alla mina officerare, några underofficerare och de fleste kadetterna voro adelsmän, och hela besättningen — de fleste voro bretagnare — var ytterst rojalistisk. Ni kan då döma om vårt raseri, då vi efter att ha besökt Madagaskar och nästan alla hamnar på vägen till Ostindien efter två års resa fingo underrättelser om revolutionen, om konungens och drottningens halshuggning och om alla de mord och gräsligheter, som besudlat vårt sköna Frankrike.

Jag kom till Singapore. Några dagar senare anlände fregatten »Iris», förd af en bland mina vänner från kadett-tiden, kaptén Hebert. Redan en timme efter ankomsten kom Hebert roende till sidan, och som det var hans skyldighet att uppvakta mig, togs han emot med vanliga ärebetygelser och fördes ned till mig i kajutan. Jag sprang upp för att omfamna honom, då han till min förvåning lämnade mig en order, stäld till sig själf, hvaruti republikens regering förklarade mig och nästan allt befälet häktade.

Detta var detsamma som vår dödsdom.

»Nå, min gamle kamrat!» sade jag. »Hur skall detta gå till? »Iris» är en tjugoåtta kanoners fregatt; L'Eclair har fyratioåtta kanoner, alla af större kaliber, och tre gånger så stor besättning.»

»Du ämnar väl inte visa olydnad mot republiken?» frågade min gamle vän bestört.

»Ingalunda, min vän. Men först kommer jag att ut-

föra min konungs order och sedan inställa mig på behörig ort för att aflämna rapport om min världsomsegling. Drick nu ett glas med mig och smaka dessa söderns frukter!» sade jag leende till min kamrat.

»Tack för ett glas vin! Jag är så upprörd, att jag sannerligen kan behöfva det. Nu måste jag återvända till »Iris», men jag kommer åter med republikens kommissarie och en gammal sjökaptén — en fyllbult, som seglat på en kofferdiskuta några gånger på Ostindien och nu skall ta befälet på »L'Éclair». Kommissarien skall arresteras dig... Hade jag inte haft order att bryta denna förseglade depesch först, då jag rodde ombord till »L'Éclair», så hade jag satt »Iris» på grund någonstädes, där vildarne kunnat äta upp oss allesamman, sade min vän med en suck, då han aflägsnade sig.

Jag kallade genast alla mina officerare och öfrigt befäl ned i gunrummet samt uppläste för dem den republikanska regeringens order. Ett sorl af ovilja och vrede hördes från alla.

»Jag önskade nu att höra mina kamraters åsikt härom.»

Som vanligt i skeppsråd skulle den yngste kadetten först säga sin mening och sedan de öfriga efter grad upp till sekonden.

»Stig fram, mr Chary, och säg mig, hur ni skulle handla i mitt ställe!»

Den unga, sextonåriga kadetten, som var son till en smed i Brest, rodnade som en ung flicka och stod snart med böjdt hufvud framför mig. Plötsligen rättade han dock upp sig och sade:

»Jag, herr kommandör, skulle äntra »Iris» och straffa kungamördarne samt hålla båda fregatterna konungens son tillhanda.»

Tårar glimmade i ynglingens blixtrande ögon och hans kinder lågade af vredens flammor.

En kort tystnad uppstod, hvarefter en bifallsstorm utbröt och alla ropade med en mun:

»Det är rätt! Vi tänka som han!»

»Jag bjöd nu tystnad och sade:

»Det är godt och väl, men vi ha ombord hundrafemti man, som kanske tänka annorlunda och . . .»

»Nej, nej, kommandör! De vilja dö med oss för konungen af Frankrike!» ropade alla.

Jag tackade med tårar i ögonen och sade, att jag skulle noga öfverväga, hvad som var att göra. Tio minuter härefter anmälde vakten, att en deputation af manskapet önskade tala vid mig, och strax därpå inkommo fem af våra bästa matrosar, duktiga, härdade bretagnare. Sedan de vördnadsfullt hälsat, sade den äldste af dem:

»Är det sant, kommandör, att de där, som mördat kungen och drottningen, ämna afrätta er och vårt öfriga befäl?»

»Ja, min käre Jean, det är nog så!» svarade jag.

»Följ då kadettens råd! Vi följa er alle man, om det så vore till schavotten.»

De föllo på knä och togo fram hvar sitt krusifix samt lade fingrarna därpå.

»Vi svärja», fortsatte deras talman, »vid den heliga jungfrun, att hällre än ni får öfverlämna er i de skurkarnes händer, arrestera vi er själfva, skjuta »Iris» i sank och gå till segels. Hvad vi vidare kunna företaga, veta vi inte ännu. Men då vi komma till sjös, äro vi fem beredde att bli hängda för myteri.»

Efter dessa ord reste sig männen, bugade sig djupt och aflägsnade sig. Jag var djupt rörd och öfvertänkte min belägenhet, då jag väcktes ur mina tankar af hög-båtsmännens pipor och ett lifligt trampande på däck. Jag gick upp och fann fregatten klar till aktion, hvar man på sin post, kanoniererna med brinnande luntor. Förvånad frågade jag sekonden, hvad detta betydde, och han svarade:

»Ingen af befälet har gifvit order om larm, men då det blåstes, skyndade alla på sin post — och som ni ser är fregatten färdig till strid. För öfrigt, se dit herr kommandör!» sade herr de Maguelonne och pekade mot »Iris».

Från nämnda fregatt närmade sig nu två båtar. I den ena befunno sig utom Hebert en stor tjock officer och en lång svartmuskig herre med trefärgadt skärp öfver axeln. I den andra båten följde tio marinsoldater och en

officer. Båtarna lade till, fallrep räcktess till Hebert, och denne presenterade franska republikens kommissarie herr Servan och kapten Jarrié.

Kommissarien uppläste en skrivelse från konventet, hvori han på dettas befallning ålades, att arrestera chefen på fregatten »L'Eclair» o. s. v.

Jag beslutade mig hastigt och sade:

»Kapten de Maguelonne, arrestera dessa båda herrar och äfven kapten Hebert samt gå ombord på fregatten »Iris» och tag befälet där!»

Ett jubel utan ända utbröt ombord, och det var med möda jag kunde rädda kommissarien och hans kapten från att sönderslitas af mitt folk.

Kapten de Maguelonne afgick med tjugofem af mina marinsoldater till »Iris», under det denna fregatts soldater fingo stanna på »L'Eclair».

Efter ett par timmar sände jag bud efter Hebert och sade, då han tagit plats:

»Din arrest är slut, och sedan jag nu genom den packe tidningar, som Maguelonne sändt mig från »Iris», fått närmare reda på den hemska pöbeltragedin, så anser jag mig ha handlat rätt, som jag gjort, och skall nog reda mig, då jag slutat min världsomsegling. Du har själf sett, att hela min besättning är rojalistisk, och jag är säker på, att inom två år är någon framstående man i spetsen för regeringen; kommer jag då hem efter att ha utfört mitt uppdrag till mitt lands och vetenskapens heder, så är jag säker på att den lilla motrevolution, som i dag ägt rum på »L'Eclair», ej skall bekomma någon af oss illa. För resten är nu en man i spetsen för regeringen, som tyckes hafva mycket att säga, och är han mig särdeles tillgifven — ja, jag har i vår ungdom räddat hans lif till och med. Tror du ej att denna regering, som — då jag återkommer med två välbehållna fregatter plus en kommissarie och en extra kapten i stället för att segla en tur till Portsmouth och öfverlämna dem till fienden — skall höja oss till skyarna allesammans. Du vet — Toulon har gifvit sig till engelsmännen! Jag har ju nyss läst om Mabronne, som förstärkte deras flotta med en utmärkt tvådäckare — och till sist — hela flottan, med få undantag, är — rojalistisk.»

»Du har till en del rätt, gamle vän», svarade mig Hebert; »men du har uppfattat revolutionen oriktigt. Den har rensat religionen, gifvit folket menskliga rättigheter och väckt nationerna ur deras slafviska slummer och...»

»Ja visst, ja visst! du har rätt äfven du, och jag tror att mycket godt kan läras af den — men hvad religionen angår, så — — det är ju ändå något komiskt, att dessa barbenta mördare och slödder ha afsatt Gud! — — och skapat sig en annan i förnuftets gudinna. Det är ju sant att en teatraliskt utstyrd glädjeflicka bars af medborgare till Notre Dame och där tillbads — men låtom oss två ej tala om politik utan om oss själfva. Du är naturligtvis fri och kan återtaga ditt befäl, när du vill. Följer du mig nu öfver till Amerika, så hinna vi nog fram om två år och skola då nog reda oss med Guds och »förnuftets» hjälp.»

»Hvem är den man, du nyss talade om och som är i spetsen för regeringen, som du sade?» frågade Hebert mig.

»Det är Paul François Jean Nicolas, vicomte de Bar-ras», sade jag.

»Ah!» ropade Hebert. »Ja i sanning, han har mycket att säga.»

»Nå, hvad har du nu beslutit.»

»Att följa dig; jag har ju intet annat val... Men mina officerare?»

»Låtom oss gå upp på däck», sade jag, och vi gjorde det.

Då vi kommit dit, syntes en båt från »Iris», och jag igenkände de Maguelonne, som snart stod vid vår sida.

»Nå?» sade jag frågande till honom.

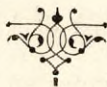
»Jo, min kommandör», svarade han. »När jag kom ombord, omtalade jag allt för »Iris» officerare och mot-togs med jubel af de fleste af dem. Två rusade dock fram till manskapet, som nyfiskt samlat sig på däck, och ropade: »Republiken är i fara!» samt fingo sju, åtta man att följa sig. Jag lät genast häkta dem och fick genom befälet veta, att det öfriga manskapet var rojalistiskt sinnadt. Jag höll ett kort tal till dem och sade, att kapten Hebert snart skulle återkomma, och att troligen båda fregatterna skulle göra en expedition till fäderneslandets

ära samt slutade med ett lefve Frankrike! som med hänryckning upprepades.»

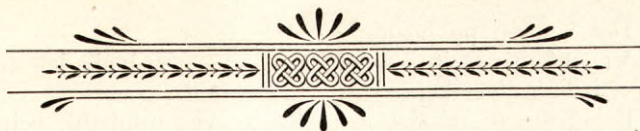
Här slutade de Maguelonne sin rapport, och vi voro alla rätt belättna med utgången.

»Jag vill nu inte uppehålla er med min resa. Då vi återkommo till Frankrike två år därefter — det vill säga för ett par månader sedan — var reaktionen emellertid redan börjad, och som vi medförde en engelsk fregatt, tagen efter förtviflad strid, mottogos vi med öppna armar af konventet. Här löper ni alltså ingen fara att tala hufvudet af er, herr de Lion. Två duktiga kadetter, som tagit sina examina och endast vänta på befordran, skall ni få af mig — och nu hoppas jag, att ni äter middag ombord.»

Härmed slutade kommandören sin berättelse för mig. På aftonen gick jag ombord på min pris, som jag lämnade åt herr de Ville, den äldste af kadetterna. I följe med den yngre var jag snart åter på »Le Heros», där jag installerade honom som sekond hos mig, då Holm tjänstgjorde på prisen som sekond åt de Ville.

38 KAP.

Åter på La Roche. — Jag förlorar min sekund.

Utan vidare äfventyr inlöpte de båda fartygen dagen därpå till Brest.

Förgäfves sökte jag skaffa mig någon underrättelse om den pris, som var anförtrodd till herr d'Evran.

Med lika stor förvåning som glädje erfor jag nu, att den pris, jag tagit, var en af de dyrbaraste i hela konvojen. Den var lastad med järnvaror af alla slag och betingade, oakadt jag ej fick mera än två tredjedelar af värdet, dock öfver tvåhundredrusen francs eller med fartyget nära en kvarts million. Hälften häraf gick naturligtvis till prispänningar åt folket, proviantering, hyror och alla möjliga sportler, dem republikens tjänstemän af alla grader betingade sig; men tillsammans med hvad jag förut hade, var det nog att göra mig till burgen man. Härtill kom, att samma dag jag åter skulle gå till sjös, ankom d'Evran, som, ehuru förföljd af en engelsk kryssare, dock lyckats inkomma till staden Pointboeuf utanför Nantes, samt där realiserat skuta och last till min fulla belåtenhet.

Snart dansade »Le Heros» åter ute på Atlanten, men nu förgingo flera månader utan andra äfventyr, än att vi ett par gånger jagades af engelska kryssare och en dag träffade fregatten »L'Eclair», till hvilken jag återlämnade mina kadetter med de vackraste loford, hvilka hade till följd, att herr de Ville erhöi sin fullmakt som underlöjtnant och den andre kadetten löfte om befordran, så snart plats blefve ledig.

Det var nu på hösten 1796.

Vi smögo oss in i engelska kanalen och lyckades snart inlöpa i Treguierviken.

Belägringen af slottet la Roche var upphäfd, och vi kommo denna gång ofvan jord till borgen. Här blefvo vi ytterst välvilligt emottagna af slottets härskarinna och baron de Montbrun, som tappert försvarat det samt var särdeles belåten öfver att — som han sade — »ha fått skicka mer än hundra kungamördare i skärselden».

Återseendet mellan min löjtnant och hans hustru behöfver jag icke skildra. Vi voro snart hemmastadda i det gamla slottet med dess rymliga gemak och borggårdar. Den gamla riddarorden hade med nästan öfvermänskligt tålmod befastat denna borg, som kunde anses vara i det närmaste ointaglig. En ständigt rinnande underjordisk bäck som, efter hvad det påstods, skulle komma från det hela fem eller sex geografiska mil därifrån belägna höga bärget Mont Menebre, bildade flere bassänger och vattenfall inuti själfva bärget. Vattnet, som hade starkt tryck, förrättade medels en mängd hissar och hjul ett storartadt arbete. Kvarnens drifvande, grafvarnes fyllande, vindbryggornas upp- och nedfällande, samt många andra arbeten fick bäcken utföra.

Baron de Montbrun berättade, att general Hoches adjutant kommit till de belägrade med hotelse, att bärget skulle undermineras och slottet sprängas i luften. Under ledning af en italiensk ingenjör Petrini började en tunnel utsprängas i klippan. På kvällarne, då arbetet var slut, gingo arbetarne därifrån, och på morgonen gingo de dit; men sedan ett par kanoner inom slottet uppstälts på lämplig plats, så att de ankommande eller afgående kunde öfverösas med järnskrot och sten, kommo de i stället på aftonen och gingo före dagningen en och en från arbetet.

Montbrun begaf sig emellertid en natt, då det låg nere, med tillhjälp af en lina utför bärget, och märkte då, att han följde en liten dalgång eller ränna, som började vid slottsmuren och slutade i det hål, som minarbetarne sprängt ned i bärget. Efter att med tillhjälp af en lykta ha undersökt gången, hade han fattat sitt beslut. Han återvände halft klättrande och halft upphalad af de män,

som höllo i linan. I själfva yttermuren på slottet fanns här en halfrund kanonport rätt öfver dalrännan i bärget. Kanonen var förd till sidan, och baronen hade just krupit ut genom denna öppning. Då han återkom, lät han göra en stor träränna från den största bassängen, som låg i närheten; denna ränna räckte något utom kanonporten. Vid middags-tiden gaf han bassängens vatten fritt flöde, och det strömmade i fräsande kaskader utför bärget, förande med sig jord, stenar och grus. Det trängde in i mingången och dränkte såväl ingenjören som arbetarne. Två dagar därefter upphörde belägringen efter att halva varat i tre månader.

Baron de Montbrun företog nu en resa till S:t Malo, och medan han var borta lät jag i viken på ett passande ställe kränga loggerten och göra ren dess botten. Då baronen åter kom hem, talade han om, att i S:t Malo nu var alldeles lugnt, men att reaktionen varit nära på lika blodig som det s. k. skräckväldets tid. S:t Malo var nu aristokratiskt republikanskt, efter hvad baronen påstod. Tilltalandet »medborgare» som förut brukats, hade utbytt mot monsieur», ja, titlar blandades stundom i talet.

Af mären hade han erfärit, att skeppsredaren Timon var död och hade lämnat efter sig en million, som tillfallit hans brorsdotter, hvarför det var skäl, att hennes man herr d'Evran med det första instälde sig hos mären och då medförde sin vigselattest.

Följden häraf var, att vi gjorde en kryssning i kanalen, där vi uppbringade en brigg, lastad med kol, som vi medförde till S:t Malo. Under det jag försålde min pris, och dess last, mottog d'Evran af mären sin million, sålde det gamla besynnerliga hus, som hans hustrus förmyndare bebott, och var nu en mycket rik man. Han underrättade mig, att han med denna resa ämnade sluta med att segla och slå sig till ro med sin hustru på slottet d'Evran, så snart han reparerat och förskönat det.

Jag var nog lycklig att i staden få reda på en ung svensk sjökaptän vid namn Friman, hvilken af brist på bättre plats som andre styrman medföljt ett uppbringadt engelskt fartyg; vi voro snart öfverens om, att han skulle öfvertaga platsen efter d'Evran.

39 KAP.

En antring om natten. — Rättan går ur fällan. — Vinterkvarter.

Min förre sekond medföljde, då vi på aftonen lämnade S:t Malo. Detta, att vi på natten löpte ut ur hamnen, förvånade alla människor, ty en färd ur hamn nattetid var här någonting högst ovanligt, medan inloppet är fullt af klippor och grund. Jag hade emellertid ökat min besättning med flere ypperliga fiskare från Bretagne, utvalde män, som kände dess kust, bankar och skär. Efter hvad sedermera visade sig, voro de också öfverdådigt säkra lotsar.

På morgonen hade vi ej kommit längre än till Saint Brioux-viken, och då det dagades, varskoddes en liten fregatt nordost från oss. Att det var en engelsk kryssare, sågo vi genast, och vi voro inom kanonhåll. Vinden var västlig och strök öfver land, så att det ej gick hög sjö, hvilket var fördelaktigt för oss. Vi lyckades sätta alla bidevind-segel till, innan vår fiende märkt oss. Efter prajskottet satte fregatten till samtliga segel och började jaga oss under beskjutning. En och annan kula gick igenom våra segel, och vi kunde blott besvara elden med vår adertonpundiga pivotkanon, den störste vi hade ombord, och som

var placerad i aktern. Ett af våra skott träffade verkligen fregattens fockrå och distanserade oss en kabellängd från honom.

Vid detta tillfälle kommo två af mina nya matrosar samt Henri, min förra lots i dessa förvatten, och menade tro på, att ifall jag vände och styrde inåt land, skulle vi komma in i en ränna, som gick utmed bankarne, och dit fregatten ej skulle våga sig. Då jag förut kände Henris förmåga att lotsa, biföll jag förslaget, och med en snabb vändning lågo vi för styrbords halsar samt styrde rätt på kap de Minar. Vi kommo snart in bland brott och bränningar i så trånga pass, att jag rent af häpnade öfver mina lotsars djärfhet.

Vi voro nu utom skotthåll för fregattens kanoner och sågo honom vända ut från grunden. Äfven vi vände nu och styrde nordväst in bland klipporna vid de små öarne St. Roui samt inom ön de Brehat. Härifrån skulle vi dock nordväst ut för att komma förbi kap de Sillon — men detta var att styra rakt i gapet på vår fiende.

Höstdagen var vacker med klar himmel och strålande sol, som åt vågor, klippor och bränningar gaf de varmaste färgskiftningar. Här reste sig plötsligt en bränning i alla rägnbågens färger, och då den höga dyning, som rullade in från kanalen höjde »Le Heros» på sin rygg, uppstod strax bredvid oss i sänkningen af vågen ett par svarta, slemmiga och hvassa klippspetsar, som då de öfverspoldes af nästa dyning uppkastade denna i en glänsande pelare af yrande skum.

Här syntes vattnet blifva gulaktigt. Ett kommando från lotsarne, af hvilka de nya voro fiskare från ön Brehat, och loggerten vände, föll af, lofvade, vände igen — och vi hade passerat det gula vattnet, hvilket sköljde en sandbank.

Det var ett underbart skådespel.

Med orubbligt lugn stodo dessa hafvets söner, en i fören och kommenderade, en i fockvanten och upprepade ordena och den tredje vid rodret, biträdd af två man för att ögonblickligt lyda. Alle man på däck, klara vid taljor och skot.

Efter att ha passerat den nyssnämnda ön Brehat ank-

rade vi vid södra stranden af den vik, där den lilla staden Lezardrieux ligger, för att under natten kunna smyga oss ut i hafvet.

Vår fiende hade dock annorlunda beslutat.

Efter en halftimme präjade jag an en fiskarebåt, som kom från ön, och frågade folket, hvad fregatten hade för sig.

»Den sätter ut sina båtar, och ni har dem här inom ett par timmar», ljöd svaret.

»Hör på, fransmän!» ropade jag. »Ha ni någonting emot att skjuta ned ett par tjug engelsmän?»

»Nej, vid S:t Mikael! Om vi bara hade vapen så...»

»Det är bra! Lägg till med båten, så ska ni få gevär och ammunition. Ni se höjden på stranden där?»

»Ja, kapten!»

»Nå väl! Ni äro, som jag ser, femton man med pojkarne. Vilja ni lägga er på höjden och därifrån skjuta på våra fiender, då de nalkas? Jag ämnar hala loggerten tätt under strand. Ha ni förstätt mig?»

»Ja, kapten!» svarade de och tillade: »Rödrockarne äro inte här förr än om två timmar, och innan dess hinna vi segla till staden och taga med oss en del af ungdomen därifrån».

»Bra, min vän! Gör som du själf finner bäst. Du känner, som jag ser, flere af mina duktiga lotsar från din ö, och då du hjälper mig, hjälper du äfven dem från fritt husrum på de engelska fångskeppen. Jag skall bakom det branta krönet på kullen lägga femtio gevär med ammunition. Farväl, och kom tillbaka i tid!»

Då jag tagit afsked af fiskaren, kallade jag alle man på däck och sade dem, att vi om ett par timmar säkert skulle få en hård strid att utstå, emedan fregatten bemannat sina båtar och ämnade äntra; vi skulle dock förr spränga oss i luften än gifva oss.

Ett gladt »hurra» besvarade mitt tal, och snart var allt färdigt till fiendens mottagande. Loggerten låg långs med land på endast ett halft pistolskotts afstånd från stranden nedanför den lilla branta sandkulle, som där höjde sig. Den var väl förankrad och hade i land ett spring från aktern och ett från fören, hvilka voro fästade i starka, där nedslagna, pålar. På detta sätt kunde fartyget svängas

som jag ville. Sedan jag låtit föra öfver några kanoner till styrbords sida, hvarifrån anfallet väntades, och dessa blifvit laddade till mynningarna med skrot och järnbitar, lät jag uppsätta äternät rundt hela loggerten och beväpna folket. Mer än hundra karbiner, som jag hade i reserv, lät jag ladda och ställa dem vid relingen. Friman fick befälet för ut och Holm i mellandelen af fartyget, under det jag själf anförde akter ut.

Allt var färdigt. Ingenting hördes ännu vare sig från sjö- eller landsidan. Ibland det obehagligaste som finnes är att vänta under afvaktan på en strid. Alla närver äro spända, och man befinner sig i ett ytterligt retligt tillstånd. Mången darrar i hela kroppen, som om han vore den fe-gaste kruka i världen, fastän han ej är det minsta för-skräckt, och först då det första skottet smält, blir han åter lugn och kämpar nu med dödsförakt.

Slutligen hviskades: »årslag», och vi hörde plaskandet från båtar, som försiktigt nalkades i den mörka natten. Plöts-ligt upplyste ett blänkande sken mörkret, det steg allt kla-rare upp, och då vi blickade styrbord akterut, sågo vi att våra vänner fiskarena från Breat had på ett skär ställt upp några gamla tjärtunnor och tändt eld därpå för att visa oss våra fienders åtgärder.

Engelsmännen studsade ett ögonblick och lågo på årorerna, men vid ett kommandoord voro de snart i fart igen, och vi sågo nu fem båtar med snabbaste rodd ila emot oss. Då de voro på gevärskotts afstånd, kommende-rade jag »fyr», och våra fiender öfveröstes af kanonernas kartescher och skrot. Verkan häraf var förfärlig. Visser-ligen besvarades vår salfva af ett kraftigt hurra från engelsmännen, men vi sågo, huru döda och sårade tumlade om hvarandra, och den ena af båtarne sjönk, hvarför den närmaste stannade och fiskade upp sina kamrater. Bar-kassen skickade oss ett drufhagelskott från en liten kanon i fören. Några af mitt folk blefvo lätt sårade, och strax därpå lågo de tre båtarne vid sidan. Som vildkattor klätt-rade våra fiender upp på relingen, men mottogos här af en salfva ur musköter och pistoler, så att de fleste föllo baklänges i båtarne eller i vattnet. Förstärkt af manska-pet i den sjunkna båten och dess räddare, antrade fienden

åter i stort antal, och där en föll, trädde en annan genast i ledet.

Förskräckliga rop och skrik, eder och förbannelser blandade med kommandoord och skott hördes, och en mängd fiender hade lyckats komma upp till äternätets öfre kant och skulle därifrån kasta sig ned på däck, då det började smattra i land, och de hoptals föllo för den eld, som från strandhöjdens topp riktades mot dem.

Några af de tappra engelsmännen hade med sina änterbilor och knifvar lyckats hugga hål på nätet och hoppa in på däck men blefvo där öfvermannade och bundna. Ytterligare ett angrepp slog vi tillbaka. Fregattens besättning hade blifvit förskräckligt tilltygad och räknade omkring femtio döda och sårade.

Å vår sida hade vi endast två döda och omkring tjugo sårade. Herr d'Evrans, som på min uttryckliga begäran stått vid krutdurken med en brinnande lunta för att efter löfte spränga oss i luften, om fienden tagit loggerten, kom nu upp och lyckönskade mig till segern.

När jag tackat fiskarena och folket från den lilla staden för den hjälp de gifvit mig, sett om de sårade, tagit de eröfrade båtarna ombord o. s. v., gick jag nästan alldeles uttröttad till kojs och sof till långt fram på förmiddagen. På eftermiddagen fingo vi ett bud från våra vänner fiskarena, som underrättade oss om, att fregatten hade uppbringat flere större fiskarbåtar, och att den expedition, som nu utrustades, sannolikt gälde oss.

»Om kapten tillåter mig att säga ett par ord» — sade Henri och fortsatte, då jag nickat bifall — »så hade jag tänkt, att eftersom det nu blåser rent västlig vind, skulle vi strax efter mörkrets inbrott kasta loss och segla ett stycke tillbaka samma väg vi kommit, men öster om ön Breat gå till sjös. Fregatten kan visst se oss, men vi äro utom skotthåll och med de förluster, han lidit, samt den styrka, som han då sändt mot oss i fiskarbåtarna, kan han omöjligt våga gå till segels och anfälla oss. Han måste först återkalla båtarna och taga folket ombord — och under tiden ha vi hunnit ett godt stycke ut till sjös.»

Rådet var godt, och jag beslöt följa det. I skymningen satte vi till segel, och under de säkra lotsarnes ledning

letade vi oss ut öster om ön Brehat. Fregatten såg oss, och skott och lyktsignaler gåfvos därifrån, så att vi kunde förstå, att han redan afsändt båtarne och nu kallade dem tillbaka.

Vi förde alla segel, vi kunde, och voro snart ur sikte för fregatten, hvars kulor ej nått oss, samt gjorde ett enda slag utåt kanalen, hvarefter vi vände; och på morgonen voro vi inne i Treguier-viken, i hvilken vi denna gång seglade ända in till slottet la Roche.

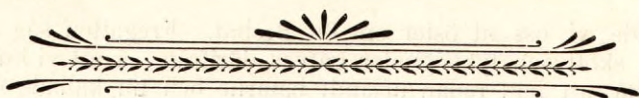
Här lades »le Heros» i vinterkvarter under slottets kanoner.

Jag hade nu ämnat resa till mina vänner i Marseille, då jag häftigt insjuknade i frossa och måste i flere månader hålla mig vid sängen. Oaktadt alla protester fördes jag upp på slottet, där den ömmaste vård ägnades mig.

Under denna tid lärde jag rätt värdera min vän d'Evran; den unge adelsmannen och hans maka skötte mig med den största omsorg. En skicklig läkare hämtades från Paris, och tack vare hans kinabark — som då var något nytt — kom jag åter på fötter.

Emellertid hade vintern gått, och då jag i April månad år 1797 var fullt återställd, inkallade jag mina bretagnare, som under tiden haft permission, från sina hem. Mina nordbor hade under tiden sysselsatts med sjömannarbeten utom då de, till sitt stora nöje, fingo arbeta med hvarje-handa vid slottet, där de muntra sjöbussarne alltid voro välkomna. Då fransmännen kommo var allting fint och i ordning, påriggning, seglens underslagning, samt proviantering gaf endast några dagars arbete. Slutligen voro vi klara, och efter ett hjärtligt farväl till den gästfria borgarfrun och de andra vännerna afseglade vi med »Le Heros» under dundrande salut, som besvarades från borgen La Roche.

40 KAP.

Stormen. — En lycklig familj, men en löjtnant mindre. —
Åter i fäderneslandet.

Denna vår tycktes ej vara gynnande för franska kapare, ty England höll en stark flotta i kanalen, en i Nordsjön och en i Atlanten, och få fartyg väntades från Ost- och Vestindien förr än fram på hösten.

Många skepp ströko dock med och det midt i sommaren på grund af den förskräckliga storm, som i Juli månad rasade så häftigt, att den långt in i det kommande århundradet ofta omtalades som den rysligaste i mannaminne.

Jag styrde ut i kanalen under hopp att kunna taga något fientligt fartyg, då jag blef jagad af en engelsk fregatt. Vinden var sydlig och blåste hårdt, och de båda fartygen följde hvarandra som hög och dufva. Vi seglade bättre, men lyckades ej under natten komma undan vår fiende, hvilken styrt samma kurs som vi. Det var en ypperlig fregatt att segla. Vi kunde med möda förlänga afståndet från honom med ett par kabellängder på hela dagen, och på kvällen sågo vi en annan fregatt, som från lä arbetade sig upp mot oss. De båda engelsmännen signalerade med hvarandra, och vi tycktes vara förlorade, då — stormen kom oss till hjälp.

Vinden ökade mot skymningen och växte till full storm. Så väl vi som fregatterna måste minska segel; innan sjön växte, vunno vi oupphörligt därpå; då natten inbröt, hade vi de båda örlogsmännen akter om oss och voro för tillfället räddade men hade ingenting annat att göra än att styra ost och nordost — och dagen därpå voro vi i Nordsjön. Vi sågo på morgonen fregatterna akterut något i lä, men på flere mils afstånd, och det syn-tes snart att de upphört med förföljandet.

»Le Heros» flög fram som en skenande häst eller en jagad hjört, och till allas vår glädje sågo vi, att den var en äkta sjöbåt. Som en mäs på vattnet lyfte den sig på de höga sjöarne, och då vi höllo oss så sydligt, vi kunde, var sjön ej ännu så svår, men — så kom det.

Mörka, nästan svarta moln med smutsfärgade kanter rullade sig i sydväst öfver hvarandra och inkräktade småningom hela himlahvalfvet. Mattbleka, fosforartade sken liksom flöto ut mellan molnmassorna, under det en och annan klar blixst som ett pilskott sköt fram ur de svarta skyar, hvilka allt hastigare jagade hvarandra från sydväst mot nordost.

Emellanåt hördes ett mullrande, som vi först trodde vara åska, men då detta dån ökades och blef mera ihållande, förstodo vi att det var stormens vredgade ande, som nu rusade fram öfver hafvet.

»Le Heros» var redan i stormdräkt.

Stängerna voro strukna, kanonerna surrade med dubbla ändar, alla lösa rundhult stadigt fästade och alla nedgångar stängda samt skalkade och lästa. Fock, klyfware och mesan voro bärgade och starka stormsegel voro satta i stället. Allt hvad en sjöman kan göra, för att utrida en storm med hopp om att lyckas, var gjort.

Jag hade just erhållit den sista rapporten, att alla dessa mina befallningar voro fullgjorda, då Friman skrek till och pekade akter ut. Här reste sig en svart vattenpelare ur hafvet, och från molnen sänkte sig en något ljusare massa i form af en tratt, hvars spets tycktes söka att råka vattenpelarens topp. Båda dessa massor dansade rundt med en snurras rörelse. Det hemska skådespelet närmade sig loggerten rätt akter ifrån.

»En lunta! Fort hit med en brinnande lunta!» ropade jag.

Hastigt kände jag något varmt, som stacks mig i handen. Det var en rödglödgd järnten, som kokken räckte mig. Jag lutade mig ned till den långa kanonen, kastade af den hylsa, som täckte fänghålet, kommanderade »Styrbord litet bättre!», och då nu loggerten höjde aktern, var midten af skydraget för kornet. Jag stack järnet i fänghålet.

Skottet small.

Flere af besättningen påstodo, att kulan hade träffat midt i vattenpelaren, men då det ej var kulan, utan lufttrycket, som skulle rädda oss, fästade jag ej afseende därvid.

Plötsligen började vattenpelaren vackla först åt den ena, sedan åt den andra sidan. Molnet öfver den höjde sig och uppdrog från kolossen en fin spets, som dansade rundt likt en hastigt kringvriden korkskruf och höjde sig uppåt. I det ögonblick denna spiralformiga vattenstråle släppte pelaren, sjönk denna i djupet med ett rytande, fräsande och skummande, tordönslikt brak.

Strax därpå höjdes loggerten upp och kastades likt en boll framåt i det upprörda hafvet, som från alla sidor störtade in på däck. Snart rann dock vattnet af, och den ilade åter, förd af stormens raseri med rusande fart genom de fräsande vågorna. Dessa växte nu allt högre och högre, och snart var stormen sådan, att hvarken jag eller någon af mina sjövana följeslagare hade upplefvat en dylik.

Vi lade bi, men sjön höll på att bokstaffigen hvälfva fartyget rundt. Den lilla stormklyfvaren hissades, och åter bar det af med våg och vind. »Le Heros» väckte vår beundran, ty knappt hade han lyftats på en af de förskräckliga sjöarna, förrän vinden tog honom framåt och förde honom utför detta bärg af vatten i ryggen på en annan våg, som han då körde fören djupt in uti — hvar efter han åter lyfte sig för att än en gång företaga samma förfärliga språng.

Stormens raseri var nu gräsligt; det tjöt, åskade och blixtrade omkring oss, under det åskknallarne oupphörligt satte luft, haf och den kämpande »Le Heros» i darr-

ning. Sjöar, liknande höga klippor, började nu hvälva sina toppar.

»Måtte Gud vara oss nådig!» skrek Friman i mitt öra. »Inom en halftimme äro vi sänkta, ty träffas vi af ett enda af dessa brott, äro vi hopplöst förlorade. Se! Se där! Milde Gud!»

Han pekade nu på en våg ett stycke från oss; den liknade ett bärg med snöiga toppar, ilade fram, böjde sin kam och rullade om — i sanning en hemsk kullerbytta att åse. Och hvilka kanonsalvor kunna liknas vid de ljud som framkallades då den brast?

»Det är förfärligt», medgaf jag, »och endast med Guds hjälp kunna vi räddas.»

I detta ögonblick skakades loggerten, som om den törnat på en klippa, af dyningarna efter det grundbrott, hvars bristande vi nyss åsett.

I detsamma sprungo surringarna kring ett stort fat, vi hade på däck; det rullade ned mot stormasten och stötte emot denna med en duktig skräll.

»Hvad var det?» ropade jag till Holm, som stod i närheten.

Holm berättade hvad som händt, och ett par man hjälpte honom att binda fatet vid stormasten.

»Det läcker!» ropade Holm.

»Det är bra!» var allt hvad jag kunde ropa till svar, ty djup förvåning hade fattat mig.

»Se!» sade jag till Friman och pekade akter om oss.

Det var verkligen ett märkvärdigt skådespel. Efter loggerten syntes i de flammande blixtnes sken liksom en slät, väl tillkörd vinterväg. De förfärliga vågorna af togo, och äfven på sidorna utbredde sig lugn öfver vattenet. Det var ett sällsamt fenomen för oss alla.

Jag lät bärga det lilla trekantiga märseglet, som jag lätit hissa för att komma undan de brytande sjöarna akter ifrån, och snart befunno vi oss i slätt vatten, på hvilket loggerten behagligt höjde och sänkte sig för den under ytan rullande dyningen.

»Ett underverk!» ropade mina fransmän, kastade sig på knä och lofvade högt den heliga jungfrun för detta mirakel.

Ögonblicket var öfverväldigande, och äfven vi nordbor knäböjde med tack till den, som näpser stormen.

Kort därefter nalkades Holm mig och hviskade:

»Det är oljan . . . Fatet har ju sprungit läck, och oljan måste utbreda sig på vattnet . . .»

Han hade rätt. Det stora oljefatet var vår räddare, och som jag hade ett par dylika ombord, höllo vi sjön i schack därmed i tre dagar, då stormen äntligen bedarade, och solen åter sken på »Le Heros'» hvita dukar.

Det var tur för mig, att denna dags strålande drott visade sig, ty knappt hade vi tagit höjden och beräknat vårt läge, innan vi fingo en tjocka, som varade i ett helt dygn. Säkerligen en följd af de vattenångor, som stormen medfört och solen upplöste.

Af våra beräkningar funno vi, att vi säkert skulle hafva seglat i land på danska kusten något söder från Hirtshals, om vi följt samma kurs som förut. Strömmen sätter här vid olika vindar ofta ett fartyg ur den beräknade kursen, och den då rådande nordliga strömmen hade säkert kommit oss att förlisa. Kursen ändrades till nordnordost, och dagen därpå päjlades Skagens fyr i syd.

Vinden var nu rätt västlig, och vi styrde sydost in i Kattegat. Jag beslöt att göra ett besök i min hembygd och styrde på Göteborg, då utkiken underrättade mig, att en fregatt med engelsk flagg syntes mellan oss och svenska landet. Vi voro flera mil från honom, och jag höll därför sydväst med afsikt att på natten falla af och angöra Vinga, då i skymningen ännu en stolt Albions örlogsmän syntes mellan oss och det land, jag längtade efter.

På morgonen voro vi ur sikte för dessa farliga hajar och hade endast danska fiskarbåtar omkring oss.

Jag hade hvilat mig några timmar, och då jag kom på däck, såg jag Holm, som med vemodiga blickar betraktade sitt hemlands kuster.

Plötsligt påminde jag mig hans historia, och då vinden var god, och jag från en af fiskarbåtarna fått en säker lots, styrde jag direkt på Holms födelsehem.

Dagen därpå ankrade jag på reddan och befallde, att min gigg skulle sätta mig i land. Holm kom nu in och begärde att få följa med.

»Hvad skall ni i land här?» frågade jag helt likgiltigt.

»Ah, kapten! Ni har då glömt? . . .»

»Nej, min käre vän!» sade jag nu hjärtligt. »Det har jag visst inte, tvärtom — det är för er skull jag seglat hit. Men tror ni inte, att det är bäst, att jag rekognoscerar trakten!»

»Som ni vill, kapten, och tusen tack! Men . . .»

»Ni kan ju följa med i land, men med ett förbehåll: att ni inte lämnar båten, förrän jag ger er tillstånd därtill.»

»Jag lofvar det!» svarade Holm och sprang till sin hytt för att kläda sig.

Snart voro vi i land; Holm satt lugn — åtminstone till det yttre — lutad mot slupklädet, iklädd sin vackra uniform och tycktes fördjupad i någon intressant läsning, då jag aflägsnade mig upp åt staden.

En half timme senare satt jag i en älskvärd familj, bestående af prosten Holm och hans fru, en ung baron — och min andre löjtnant på »Le Heros». Ett elegant ekipage hade strax förut ilat till ett slott i närheten för att hämta min löjtnants syster, friherrinnan, som i ett bref blifvit underrättad af sin man, att hans »grymme mördare», som min löjtnant kallade sig, äntligen var återkommen.

Då jag afseglade, hade jag en officer mindre — —

Samma västliga vind, som varat allt efter stormen, förde »Le Heros» mot Göteborg, och jag trodde mig ha blott några timmar dit, då söder om Vinga en af dessa fördömda engelska fregatter hindrade mig att löpa in. Utanför Vinga fick jag lots, och denna lofvade taga mig in genom Fotö eller Hällsö sund. Han underrättade mig äfven, att engelska eskadern ofta ankrade på Vinga sand, och alltid låg något större engelskt krigsskepp där.

»Kommer jag blott in där, så är det inte mer någon risk, ty Sverige är inte i krig med hvarken England eller Frankrike.»

»Det vete tusan, om de dära engländarna respekterar då, ty di far fram som herrar här. Di har slagit ett stort tältläger på Hönö sydvästra udde och har till och med små brädhus där. I jorden har di gräft sig ned och byggt stora bakugnar — ja, ja! di ä rätt schangtila, ty

di betalar som karlar och guldpängar ä nu inte sällsynta i skärgården.» *

»De våga väl inte anfalla ett annat lands fartyg inom en vänligt sinnad nations område, skulle jag tro.»

»Håken vet!» svarade min lots tviflande.»

Vi sågo nu tydligt den engelska eskadern på Vinga sand. En del af fartygen låg till ankars, men några manövrerade under segel, signalerande till hvarandra.

Den fregatt, vi förut sett, förde fulla segel och styrde bidevind ungefär väst-nord-väst utåt Vinga. Den befann sig nu ett par engelska mil söder om Ekskärsbådan och prajade oss med ett löst skott; då vi fortsatte vår kurs, med några skarpa, hvilkas kulor dock ej nådde oss. Vi kunde se hastiga signaler utbytas mellan fregatten och eskadern, just då vi med alla segel till styrde in mellan Vinga och Vinga Inholmar. Knappt kände vi oss säkra för fregatten, innan utkiken varskodde två seglare i lovert, och till vår stora häpnad och förargelse sågo vi rätt väst-nord-väst tvänne fregatter, som för fulla segel rätt undan vind styrde mot oss.

De och vi voro lika långt från Hällsö, som nu var vår enda räddning; det gälde att komma först dit. Efter en timme sågo vi dock, att vi seglade fortare. Fregatten började nu beskjuta oss med sina bogkanoner, men vi voro snart utom skotthåll, seglade in mellan Grytan och Bollskären och voro snart inne i Hällsö sund. Det var tisdagen den 27 Augusti 1797, vi ankrade i Lilla Kalfsund.

---

* Ännu finnas lämningar och märken af denna lägerstad.

Förf:s anm.

41 KAP.

»Le Heros» sista strid. — Gamla bekanta. — En svensk kommandör år 1797.

Efter att väl ha förankrat loggerten, lät jag föra tros-sar upp till bärget på Kalfön och lägga fartyget tvärskepps under de branta klippor, som där finnas och intill hvilka vattnet är djupt. Jag lät blåsa till skaffning och lyckönskade mig till att så lyckligt kommit in i en neutral hamn, och i glädjen bjöd jag min lots på »dé-jeuner», som min franska kock nödvändigt ville kalla frukosten. Jag yttrade just min tanke till Friman, då vi slutade vår måltid, och han instämde i, att vi verkligen haft tur, då vi blefvo afbrutna af ett kanonskott.

»Hvad nu!» utropade jag och sprang upp på däck.

Med förvåning såg jag nu på blott ett par kabellängders afstånd, norr om oss, en engelsk fregatt af tjuguuåtta-kanons-certen, som ankrat emellan Fjärholmen och Kalfö, samt sedan stuckit ketting, så att han låg med bredsidan mot oss och aktern mot Björkö. Då vi blickade söderut, syntes där en stor fregatt, äfven den så ankrad, att den kunde beskjuta oss, utan att med sina skott träffa fregatten norr om oss.

Då jag ej besvarade präjskottet, sändes ett skarpt skott strax för om loggerten, och kulan hoppade på vattnet långt

nedåt Stora Varholmen. Jag kallade alla man på däck och sade:

»Hör på, gossar! De där engelsmännen se ut, som om de ämnade beskjuta oss, och då är det naturligt, att vi inte med något hopp kunna försvara oss mot en sådan öfvermakt. Voro vi på öppna hafvet, hade vi nog någon utsikt till ärofull reträtt, men här fins rakt ingen möjlighet därtill. Vi äro här på svenskt område, och om de anfalla oss, är det att betrakta, som om de besköto ett svenskt skepp. Om så händer, vilja ni då gifva eder?»

»Nej, nej! Låt oss slåss till det sista!» ropade folket.

»Godt!» sade jag. »Gör klart till strid och lägg dubbla kulor i babords kanoner för den fregatt, som är närmast. Babords lag skjuter på fiendens däck, styrbords på den andra fregattens skrof i vattenlinien. Endast kanonservisen blir på däck, alla de öfriga gå under däck och komma upp i mån af behof. Och nu vare Gud med oss!»

I detta ögonblick susade en kanonkula genom vår rigg.

Den kom från den närmaste fregatten. Uppe på de båda öarne och vid de stora salterierna hade fullt med folk församlats för att betrakta det skådespel, som försiggick.

Plötsligt smäll ett skott från fregatten om babord, och kulan träffade loggerten samt gick midt igenom den utan att skada någon af besättningen.

Vi voro nu anfallna på neutralt område och hade full rätt att försvara oss, hvarför jag kommenderade:

»Babord fyr! Ladda om babord, och fyr så kvickt som möjligt!»

Öfverraskningen på fregatten var oerhörd. Största delen af dess bastängering var bortskuten och kanonbesättningen illa tilltygad. Innan våra fiender hunno att svara, hade mina tappra gossar gifvit dem än ett lag, som gjorde, att då de besvarade elden endast nio eller tio af deras fjorton kanoner sände sina kulor genom »Le Heros», och då dessa gingo tätt under däck, sårades endast några bland mitt folk af träsplint, som flög omkring på trossbotten.

Men nu dånade ett gladt lag från den stora fientliga fregatten, som låg vid södra inloppet till Lilla Kalfsund. Ett ohyggligt hvinande i förening med ett förfär-

ligt brakande hördes öfver våra hufvuden, och hela vår rigg, det vill säga båda våra master gingo öfver bord.

»Styrbord fyr!» kommenderade jag, och vi sågo med glädje den stora fregattens förmast afskjuten vid fockmärsen.

Hela min besättning hade sprungit upp på däck, när masterna gingo öfver bord, och detta var väl, ty nu serverade oss fregatten i norr ett lag i vattengången, och vi hörde, hur vattnet strömmade in.

»Det är slut med »Le Heros», gossar!» sade jag. »Besvara ej elden, utan hala in flaggan, som flyter i sjön vid gaffeln och sätt upp den på det lösa flaggspelet, som ligger där, men sätt flaggan i schau — så få vi se hvad våra fiender göra.»

Jag sprang efter denna order ned i kajutan och stoppade mina pänningar och papper på mig, samt sade till Friman:

»Klättra i land på masten, som lutar sig mot bärget. Skaffa er öfver till Elfsborgs fästning och rapportera för kommendanten där, hvad som händt. Här har ni pengar; kosta på er hvad det kosta må, men var rask!»

Inom några minuter var Friman i land och uppe bland den åskådande mängden.

Fregatterna, som sågo flaggan i schau och äfven märkte, att loggerten var i sjunkande tillstånd, satte nu ut flera bevärade båtar, som skyndsamt närmade sig. Emellertid rodde äfven en fiskarbåt till oss, och jag lät däri nedföra fyra döde och sju sårade af mitt folk. Då dansken Andersén var ibland de lätt sårade, gaf jag honom pengar och bad honom taga vård om sina kamrater och ej neka dem något, som de önskade. Fiskarbåten kunde ej bära fler och aflägsnade sig. Kort härefter ankommo fregatternas båtar till loggerten.

»Ger ni er?» frågade en officer, då båtarne lade till.

»Nej! Det kan ju inte komma i fråga, då vi äro i neutralt farvatten, och inom ett fredligt lands gränser», sade jag skrattande. »Men ni ser, att jag hissat min flagga i schau, emedan jag är i sjunkande tillstånd, och jag hoppas att ni som hederliga sjömän rädda oss ur sjönöd eller från att dränkas med detta fartyg, samt sätta oss i land.»

»Mina order lyda att skjuta ned er, om ni inte gifva

er; i senare fallet skola ni föras som fångar ombord på fregatten därborta.

»Nå väl! Gör då er skyldighet kapten Mac Leane!» sade jag i det jag fixerade officeren.

»Hvad! Hvem är ni då? Känner ni mig?» frågade den tilltalade högst förundrad.

»Gör eder skyldighet, kapten Mac Leane! Ty har ni inte skjutit oss inom ett par minuter, så drunknar ni med oss i den vattenhvirfvel, som loggerten drar med sig.»

»Kom ombord — fort», ropade Mac Leane, och vi läto ej säga oss detta två gånger, ty loggerten sänkte sig nu fruktansvärdt hastigt, och vi hoppade genast ombord i de engelska båtarna, som stötte af och med raska årtag aflägsnade sig från vår skuta.

Då flaggan sjönk, och vågorna slogo ihop öfver »Le Heros», höjde jag och min besättning ett dundrande hurra för vår trogne vän i storm och strider.

»Hvad heter chefen för eder eskader?» frågade jag en underofficer, som stod mig nära, under det vi rodde till den stora fregatten.

»Commodor Brisac.»

»Brisac?» sade jag och fortfor för mig själf: »således kanske ännu en gammal bekant!»

Då vi lagt till vid fregatten, gick kapten Mac Leane ombord och afgaf sin rapport, hvarefter vi blefvo uppkallade på däck, där min besättning ordnade sig på två led. Jag hade, då jag var nere i kajutan, kastat af min kavaj och tagit på mig min uniformsfrack, som var fullkomligt lika med en örlogskaptens i fransk tjänst. Jag kände strax igen commodoren, närmade mig honom, hälsade artigt och sade:

»God dag, herr commodor! Jag är glad att återse er. Det är nu länge sedan vi träffades.»

Han tog ett steg tillbaka och skuggade sina ögon med handen:

»Ah, är det möjligt, eller drömmer jag? El Kebir, Lejonet... Är det ni, min prins? Och i denna uniform! Min modige räddare i Medelhafvet, som jag beskjutit i dag — i Kattegat!... Tala då El Kebir, tala!»

»Jo, ni ser allt rätt, men att förklara detta blir en

lång historia. Men hvarför har ni i dag skjutit mig i sank i en neutral nations namn? Den frågan är kanske svårare att besvara.»

»Långt ifrån! Hela vår flotta har order att göra allt för att uppbringa loggerten »le Heros» hvar den funnes, emedan den på tre år gjort Englands handel mer skada än tio af de andra kaparena tillsammans. Och om vi få en hel del diplomatiskt obehag med en annan regering för vårt uppförande inom dess gränser, ha vi dock gärna underkastat oss detta för att tillfångataga Francois Lion — detta »Lejon till sjös» — som hela vår handelsflotta darrar för. Men låtom oss gå ned», fortfor Brisac, i det han med handen visade mot kajutan. »Kapten Mac Leane! för ned fångarne och behandla dem väl!»

Vi gingo till den eleganta salongen, och jag talade nu i korthet om för commodoren mina äfventyr, sedan vi sist råkats.

Under tiden hade de engelska fregatterna halat ut och för den västliga vinden seglat ned till Vinga sand, hvar-est den öfriga engelska eskadern låg till ankars.

Tidigt på morgonen dagen därpå blef engelska chefskeppet präjadt af en stor slup, som kom från Göteborg. Ut i denna befann sig adjutanten hos kommandanten på nya Elfsborgs fästning, öfverstelöjtnant Arvid Virgin, hvilken officer medförde bref, hvori kommandanten begärde, att det franska kaparefartyget genast skulle till dess kapten återställas samt besättningen gifvas fri.

Commodor Brisac genmälde, att han ej kunde bevilja denna anhållan, då det franska fartyget var en kapare, som han tagit i öppen strid och alltså ämnade anse som god pris.

»I sådant fall har jag blott att öfverlämna följande skrifvelse från kommandanten», sade den unge adjutanten samt uppläste ett öppet bref först på engelska och sedan på svenska. Det löd sålunda:

Till Commodoren för engelska eskadern på Vinga
Amiralen m. m. Brisac!

Då Ni, Herr Commodor, mot förmodan, men äfven mot *convention* och *neutralitetsvilkoren* emellan H. M. Konungen af Sveriges och H. M. Konungen af Storbritannien och Irland, i *neutralt* farvatten

och svenskt område beskjutit och tagit en fransk krigsloggert, så förklarar jag härmed, att förbud för svenska lotsar redan är utfärdadt att lotsa engelska fartyg;

att alla de inom fästningens kanoner och på strömmen samt i Göteborg liggande engelska fartyg skola tillika med den å kongl. varfvet i nämnde stad till *reparation* liggande engelska örlogsbriggen om aderton kanoner stoppas till utgående, till dess order från svenska regeringen angående åtgärder mot det här i skärgården begångna öfvervåld hunnit vidtagas.

Ny Elfsborgs fästning den 30 April 1797.

Arvid Wärgin.

Kommandant och Riddare.

Commodoren Brisac kallade nu medels signaler till sig några af de andra fregatternas officerare och förklarade sedan, att han efter hållet krigsråd vore villig att gifva den tagna besättningen fri, om eskadern och handelsfartygen finge med lotsar in- och utlöpa, samt att den under reparation varande örlogsbriggen finge kvarligga till dess nödig *satisfaction* från hans regering erhöles.

En timme härefter hade några fiskarbåtar anropats, som mot betalning förde mig och mitt folk till Lilla Kalfsund, där de inkvarterades.

Vid mitt afsked från Brisac yttrade denne sin oförställda glädje öfver att på detta sätt ha kunnat befria mig och min besättning från engelsk fångenskap, och vi skildes som verkliga vänner.

42 KAP.

Rusthållaren. — Ett kungabref. — Släkt och vänner. — Ännu ett kungabref.

Jag befalde nu Friman att med hjälp af besättningen bärga, hvad som fans kvar af rigg och dylikt från »le Heros», samt afreste genast till Göteborg, där jag med franske konsuls medverkan inlade protest mot den engelska eskaderns öfverfall på neutralt område samt begärde svenska regeringens bemedling om sjuttiofemtusen francs' skadestånd.

Härefter företog jag en resa till hemtrakten.

Huru sorgsen kände jag mig ej, då jag hörde, att min ädle försvarare, den hederlige prosten Petter Grundell, lämnat sin hjord och hvilade på kyrkogården, dit äfven min moder flera år tidigare förts till den sista hvilan. Min fader hade tillika med min syster flyttat till Göteborg, då han erhållit den pänningssumma, jag sändt honom. Jag besökte först kyrkogården och sedan prästgården. Efter ett längre samtal med kyrkoherden begåfvo vi oss till rusthållaren Petter Håkanson, nu en af de förmögnaste landtmännen i trakten.

En ny tvåvåningsbyggnad var uppförd i stället för den, som i min ungdom funnits där. Den öfre våningen stod dock oinredd, och då de träd, som förut funnits om-

kring det gamla huset, blifvit nedhuggna, föreföll stället mycket otrefligare än förr.

Jag igenkände strax »rusthållarens Pelle» i den rödhårige, men nu af välmåga skinande mannen — i synnerhet på det lömska uttryck, som glänste till i hans ögon, då kyrkoherden bad att få tala vid honom i enrum.

»Jag fårstå», sade han, »att min högt ärade bror har en spekulant med sig åt mig. Ja, jag har ju sagt, att jag vill sälja egendomen. Si, det är så, att då man är så pass förmögen som jag, hm, så vill man inte bo på bondlandet längre, i synnerhet då man skall gifta sig — hå, hå, hå...»

Pelle blinkade och öppnade dörren till sitt *comptoir*, som det prydligt stod måladt på dörren i förstugan.

»Nej, min käre, hm, granne!» sade kyrkoherden. Det är nu inte fråga om den saken utan, hm... Ja, denne herre har kommit hit för att få upplysningar, om vissa personer och om händelser, som timat i forna tider, och då jag vet, att — hm — bror är uppfödd här så — och då vi nu sitta intra muros så... Ja, kanske kapten nu vill själf fråga rusthållaren?»

Kyrkoherden reste sig och började betrakta taflorna på väggarne.

»Jo, min herre, det är några upplysningar om ett dubbelmord, begånget här för omkring femton år sedan, som jag tänkte få af er», sade jag.

Rusthållaren blef nu lika hvit i ansiktet, som han förut varit röd, och stammade:

»Hva', hva'? Vill ni veta om dä'? Dä'... dä' va' la före mi' ti' dä'.»

»Nej bevars, min bästa rusthållare! Ni måtte vid denna tid ha varit omkring sjutton år. Hur var det nu? — hade inte er far då en dräng, som hette Andreas Bryngelsson?»

»An... Andreas Bryngelsson? Nej, dä' mins jag inte; men hva' vill herrn mä' dä'? Far min hade många drängar...»

»Drängen blef», fortsatte jag, »anklagad för ett mord på en postiljon och hans skjutsgosse. Han rymde sedan, och en soldatson blef ju oskyldigt anklagad — eller hur?»

»Jo, jäsingen också! Dä' va' la allt den, som slagit ihjäl dom — dä' va' dä'.»

»Så besynnerligt», sade jag. Kyrkoherden har fått en syndabekännelse af denne man, som jag skall be honom läsa upp. Var så god, herr kyrkoherde, och läs upp det papper, jag lämnade er från den nämnde drängen!»

Kyrkoherden läste nu upp den bekännelse, Andreas Bryngelsson undertecknat ombord på »le Heros».

Rusthållaren Petter Håkanson reste sig upp men sjönk åter tillbaka i stolen. Efter ett ögonblick sansade han sig dock och sade:

»Dä' ä' lögn, förbannad lögn af Andreas! Han högg dom båa två mä' yxen, och postiljonen sköt på mej, som höll hästen . . .»

»Och du, Pelle, tog den oskyldige Frans Lejons knif och stack i hjärtat på skjutsgossen», sade jag och blickade honom skarpt i ögonen.

Petter Håkanson blef först hvitgrå i ansiktet och sedan röd, samt föll afsvimmad tillbaka i stolen.

Kyrkoherden öppnade hastigt dörren och ropade på folk, och snart hade en dräng och ett par pigor fört den afsvimmade till sängs.

Jag tillbragte natten hos kyrkoherden, och morgonen därpå hörde vi af den tillkallade läkaren, att Petter Håkanson blifvit vansinnig.

* * *

Jag reste därefter in till Göteborg för att påskynda utbetalandet af den skadeersättning jag begärt. Under tiden hade jag låtit presentera mig för öfverstelöjtnant Arvid Wirgin, kommandanten på Ny Elfsborg, som visade mig mycken välvilja och delgaf mig följande bref, som han emottagit från konungen. Det hade till utanskrift

»Til Oss älskelig

Wår Troman Öfverste Lieutnant Comendant och Riddare af wår Svärds Orden, Ädel och Wälbördig
Wirgin

*Göteborg
Ny Elfsborg.*

Nådelig.»

Innehållet var ordagrant följande, som gaf mig någon förhoppning om skadestånd.

GUSTAF ADOLPH med Guds Nåde, Sveriges, Götös och Vändes Konung, Arvinge til Danmark och Norrige, Hertig til Schlessvig, Hollstein etc.

Vår ynnest och Nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig, Troman, Öfverste Lieutnant, Commandant och Riddare af vår Svärds Orden! Ut i underdånig Rapport af den 29 sistledne Augusti, hafven I anmält, at Chefen å den i Göteborg inlupne Engelska Escadren låtit uti Lilla Kalfsund en mil ifrån Elfsborgs Fästning borttaga ett Fransyskt Kapare Fartyg Loggerten le Heros, fördt af Capitaine Francois Lion: at så snart underrättelse derom inlupit, hade I genast antydt Engelske Escadre Chefen, at återgifva, så väl prisen, Som besättningen, hvartill han nekat, och ansett densamma såsom dess egendom: at I derpå vidare tilsagt Escadre Chefen, at Escadren tillika med Convoyen och de på strömmen liggande Engeske Skepp stoppades til utgående: at alla Lotsar genast skulle fräntagas Escadren och at vi gjorde Oss sjelfve rätt, sedan han genom sit våldsamma uppförande inom vårt område dertil gifvit anledning. Då Chefen för Escadren derefter tillkännagifvit, at prisen vore sänkt och således icke kunde återställas, men at han ville lemna Besättningen fri, om han finge bortsegla, hafven I härtil samtyckt med vilkor at en Engelsk Ölogs Brigg om aderton Canoner, som vid Warfvet vore under reparation, kvarhölles, til dess vår Nådiga befallning derom ankommer. Jämte det vi finne, at I til alla delar härmed Eder rätteligen förhållit, och approbere fördenskull, hvad I således tilgjort, är vår Nådiga vilja, det I afvakten våra ytterligare ordres, huru med den kvarhållne Engelske Örlogs-Briggen förfaras bör. Wi befalle — Eder Gud Allsmäktig Nadeligen.

Stockholms Slott den 6 September 1797.

GUSTAF ADOLF.

C. Lagerbring.

Til Commandanten å Ny Elfsborg Öfverste Lieut. Wirgin om dess förhållande med en Engelsk Escadre som upbragt en Fransk kapare.*

Genast efter min återkomst till Göteborg begaf jag mig till varfvet, och mina första steg gälde den röda stugan med hvita fönsterkarmar — men ack, den var sig ej lik!

Då jag, efter att ha bultat på, steg in i det fordom så renskurade rummet, såg jag på de söndriga tapeterna och det osnygga golfvet, att den fordom ledande handen var borta. Af en medelålders man erfor jag nu, att de båda gubbarne Lejon och Krona för ett par år sedan, nästan samtidigt styrt in i den sista hamnen.

* Originalen finnes i författarens samlingar.

»Gamla fru Lejon», tillade mannen till min förvåning, »har köpt sig eget hus där ofvanför varfvet».

Inom få minuter var jag vid det utpekade huset.

Då jag kom in i trädgården, som var synnerligen väl skött och närmade mig boningshuset, öppnades dess dörr, och en man vid min ålder — d. v. s. omkring trettio år — mötte mig på trappan.

»Är fru Rebecka Lejon hemma?» frågade jag.

»Ja, men som ni kanhända vet, är hon mycket gammal och tar i allmänhet inte emot främmande. Kanske ni vill vara god och säga mig, hvad ni vill min faster?»

»Er faster! Jag visste sannerligen inte, att hon hade någon brorson», sade jag och skärskådade närmare den hyggelige unge mannen.

»Jag är gift med hennes affidne mans brorsdotter och kallar henne därför så», svarade han.

»Fråga faster Rebecka, om hon vill ta emot sin mans brorson!»

»Ni skulle då vara...?»

»Frans Lejon, min käre svåger!» sade jag, i det vi omfamnade hvarandra.

»Stig på!» sade han och förde mig in i rummet, sägande: »se där min hustru!»

Den unga kvinnan såg upp och betraktade mig ett par ögonblick, hvarefter hon närmade sig och med upprörd stämma frågade:

»Är det möjligt, att det är Frans?»

Det var min syster; hennes man hette Lundberg och var handelsman.

Af henne fick jag veta, att min fader efter sin hustrus död flyttat till Göteborg och bosatt sig nära varfvet, där han under flere år kamperat tillsammans med de båda gamle sjömännen. Han hade efter deras död, och sedan faster Rebecka köpt huset i trädgården, hyrt hos henne och lefde nu godt på de pänningar, han genom varfschefen fått från mig.

Efter det min syster och svåger hade beredt de gamla på, att jag var återkommen, satt jag snart emellan dem och berättade nu om min skiftesrika lefnad.

Under tiden fick jag höra, att den engelska briggen, som

varit belagd med kvarstad, skulle afsegla och begaf mig då strax till Ny Elfsborgs fästning.

Min första fråga var, om den engelske briggen, som jag ansåg vara enda säkerheten för min fordran, skulle få fritt afsegla. Den vänlige kommandanten Virgin lämnade mig då följande bref:

Utanskriften lydde:

Til Oss älskelig

Vår Troman, Öfverste Lieutenant, Commendant och Riddare af Vår Svärds Orden, Ädle och Välbördig Wirgin.

Nädeligen.

Göteborg.

Innehållet var ordagrant:

GUSTAF ADOLPH med Guds Nåde, Sveriges, Götas och Vändes Konung, Arfvinge til Danmark och Norrige, Hertig til Schlesswig Hollstein etc.

Vår ynnest och Nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig, Troman, Öfverste Lieutenant Commendant och Riddare af Vår Svärds Orden.

Sedan Vi nu mera från Kongl. Engelska Hofvet sådane försäkringar om satisfaction för det öfverväld, som af Engelske Capitaine Brisac blifvit förleden September månad öfvat i Kalfsund uti Bohuslänske Skjergården, at Vi dermed finne Oss fullkomligen tillfredstälde, Så finne Vi i Näder för godt, at återkalla de ordres, som i sammanhang med förberörde händelse under den 15 i nämnde månad blifvit Eder gifne, så at, i fall något Engelskt armeradt fartyg skulle efter denna dag till Göteborg inlöpa, icke någon anstalt till dess quarhållande må vidtagas, utan detsamma fritt och obehindradt få derifrån utgå, enär det sig dertil befogadt finner. Hvilket Eder til underdånig efterrettelse länder och Vi befalle Eder Gud Allsmäktig Nädeligen.

Stockholms Slott den 27:de October 1797.

GUSTAF ADOLPH.

C. Lagerbring.*

Til Öfverste Lieutenante Wirgin om återkallande af gifne ordres rörande Engelske fartygs quarhållande.

Som härvid ingenting var att göra, och den hedervärda kommandanten ej kunde vara mig till hjälp, seglade jag till Kalfsund, där min besättning fortfarande var inkvarterad, och där Friman, ehuru han ej kunnat upptaga loggerten, dock därifrån bärgat hvad som bärgas kunde.

* Originallet finnes i författarens samlingar.

43 KAP.

»The yong boy». — Underrättelser om min död. — Min hemkomst till Mogador. — Jag stiger i graderna.

Jag kallade nu till mig folket och gaf dem del af en plan, som jag uppgjort. De lofvade mig fullkomlig tystnad och lydnad. Då jag hade medel därtill, lofvade jag dem till gengäld förutom prispängarne fem tusen francs hvardera.

Affären var gjord, och min idé skulle förverkligas, men — var den väl möjlig?

På eftermiddagen seglade jag in till Göteborg, medtagande Friman, tio svenska, elfva danska och två finska matrosar. Dessa tjugofyra män voro mig fullt tillgifna, hvilket för öfrigt äfven var fallet med de tjugo fransmän och fyra ryssar, som voro kvar på Kalfsund, där de på allt sätt omhuldades af befolkningen, som de hjälpte med fiske, insaltning och andra arbeten. Som jag betalade frikostigt för deras inkvartering, voro öboarne mycket nöjda med sina gäster.

Jag försökte öfvertala min fader och faster samt min svåger, att jag skulle få hämta dem till mig, ifall jag finge fast bostad i utlandet, men de afslogo äfven de mest lysande anbud. Då min svåger lofvade mig, att på den adress jag uppgaf, underrätta mig, om jag kunde vara de gamla eller honom själf till någon tjänst, fick jag nöja mig härmed.

Efter att hafva tagit ett ömt farväl af de mina afseg-lade jag till Kalfsund, sedan jag af franske konsuln skaffat mig de papper, jag behöfde. Då han underrättade mig om, att någon ersättning för mitt förlorade fartyg säkerligen ej stod att få i dessa oroliga tider, gaf jag honom del af min plan att själf skaffa mig ersättning af engelsmännen. Jag omtalade för honom i förtroende, att min egen löjtnant och tjugotre man voro inmönstrade på den engelska örlogsbrigg om aderton kanoner, som hittills varit kvarhållen vid krono-varfvet, och att jag ämnade strax utanför skären taga den, i stället för den förlorade loggerten. Aldrig har jag sett en man så förtjust, som vår konsul blef vid denna under-rättelse. Den lille liflige fransmannen gestikulerade, hoppade och skrek af hänryckning, så att jag måste med våld hålla honom fast på den stol han kastat sig. Vårt afsked från hvarandra kunde ej ske, utan att jag blef kysst ett par gån-ger på hvardera kinden och omfamnad ändå flera gånger. Det bästa var dock, att han meddelade mig en säker ut-väg att sända bref och pänningar emellan Frankrike och mitt fädernesland.

På aftonen anlände jag till Kalfsund.

Redan tidigt på morgonen rapporterades, att briggen var synlig utanför Billingen i utloppet af älven, och just som de fiskare, som från södra Varholmen sett fartyget, omtalade detta för mig, dånade saluten från briggen och svaret från fästningen.

Strax därefter lade fyra fiskarbåtar ut från lilla Kalf-sund och styrde genom Fotö sund och Vinga Inholmar ut i Kattegat. Besättningen, som utgjordes af mitt folk från Kalfö, var fördelad på båtarne. Då topparne af briggen syntes öfver södra bärget på Vinga, sågos endast två fiskare i hvarje båt och presänningar lågo öfver lastrummen, där den fångade »fisken» befann sig.

Båtarne lågo med dörjar ute, och då briggen för den svaga sydostliga brisen närmade sig, fördes två af båtarne tätt intill sidan, och vakten å däck tillropades »om de ville köpa fisk?»

Plötsligen brassades segeln på briggen back, rop och svordomar hördes, och i ögonblicket voro jag och mitt folk uppe på däck. Efter ett kort tumult voro de förvånade

engelsmännen öfvermannade af sina egna nyförhyrda matrosor med tillhjälp af fiskbåtarnes besättningar. Det hela gick så fort, att endast två pistolskott lossades af en bland de engelske officerarne. Hela den öfriga striden bestod i några duktiga boxningar och brottningar, all den stund vi inom fem minuter voro herrar öfver briggen, hvars engelska manskap blef bundet och nedfördt i fiskarbåtarne. Båtförarne nekade naturligtvis att taga emot dem och beklagade sig högljudt för engelsmännen, öfver att vi med våld tagit deras båtar. Nu befalde jag mitt folk med rytande stämma, att skjuta ned de fördömde svenska fiskarena, hvarpå desse efter denna förut uppgjorda komedi skyndsamt aflägsnade sig, medtagande de bundna engelsmännen. Franska flaggan hissades, och jag var åter befälhafvare på ett örlogsfartyg, men denna gången på för detta engelska, numera franska adertonkanonbriggen »The young boy».

Briggen var en utmärkt seglare och godt sjöfartyg. För att undvika kryssare i engelska kanalen gick jag norr om Skotland och passerade tre veckor efteråt under hård västlig storm genom Gibraltars sund, utan att oroas af den här liggande eskadern. Jagad af två engelska fregatter, dem jag dock undkom, inseglade jag i midten af November i Marseilles hamn.

Jag besökte genast marockanske generalkonsuln Hussein, som vid min åsyn först ryggade tillbaka och sedan med glädjetårar i ögonen omfamnade mig. Han hade knappt släppt mig, förr än de Rapiet kramade mig så mycket han förmådde. Ilbud sändes till öfverste d'Aliberte och kapten Johnsson, hvilken som befälhafvare på »La Chica» låg i hamnen, och snart satt jag i den gamla vänkretsen, omtalande mina märkvärdiga äfventyr.

Jag fick nu veta, att mitt försvinnande hade väckt oerhörd uppseende. Hela staden hade kommit i oro. Parlamentärbåtar utsändes till engelska flottan, och hela trakten kring Notre Dame de la Garde hade undersökts. Slutligen hade Hussein skrivit till lord Hamilton.

Några månader därefter hade denne svarat, att min person vore indentisk med en af engelsmännen prässad matros på fregatten »Melpomene». Lorden förmodade detta, emedan officerare på denna fregatt omtalat »att den präs-

sade mannen hade ägt en sådan oerhörd styrka, att han kullkastat nästan halfva besättningen på fregatten, innan de där kunde öfvermanna och binda honom». Han tillade äfven, att om det var El Kebir, så hade han kort därefter blifvit dödsskjuten vid antrandet af franska kaparen »Le Heros» på kusten af Bretagne.

Mina vänner voro således öfvertygade om min död och hade uppriktigt sörjt mig. Hussein hade medföljt »La Chica» till Mogador, och hans beskrifning på paschans och hans gemåls sorg var rörande; de hade till och med insjuknat, och deras utseende då han reste bar vittne om den smärta, underrättelsen förorsakat dem. Hvad Ali ben Mohammed beträffar, så var hans sorg fruktansvärd. Han hade först stängt in sig i sin trädgård, och i tre veckors tid tog han ej en gång emot sin egen moder. All föda stod nästan orörd, och då han lämnade sin trädgård, var han endast senor och ben. Han tillbringade nu en lång tid i salongen och i min hytt på »La Chica». Paschan måste själf afhämta honom därifrån och sände Johnsson med fartyget ut på två månaders kryssning. Vid Husseins afresa befann Ali ben Mohamed sig i ett tillstånd af melankoli, som de franske läkarena djupt beklagade men ej förmådde skingra.

Dessa underrättelser oroade mig, och jag beslöt, att så fort jag kunde klara mina affärer, återtaga befälet på »La Chica» och återvända till Mogador.

Genom Hussein fick jag sälja briggen till franska marinen, och då jag nu öfverräknade mina reda pänningar, fann jag mig till min förvåning vara en mäktig rik man äfven oafsedt hvad jag ägde i Mogador.

Hussein mottog mina pänningar att förvalta, och sedan jag lyckats att få briggens folk antaget på densamma, skildes jag från dem, sedan de med mildt våld burit mig tillbaka på briggen för att vid mitt ilandgående ännu en gång få göra honnör för mig. Den gamla besättningen på »La Chica» var lika tokig af glädje att återse mig som det andra fartygets af sorg att mista mig. I slutet af Januari, som här är vårens tid, afseglade jag till Gibraltar.

Så snart jag anländt, skyndade jag till don Estevan y Mastaras palats. Då jag inkom i vestibulen, stod där

som vanligt en mängd lata tjänare och hängde, men knappt hade de fått syn på mig, förr än de skrikande rusade ut åt alla håll. Jag gick igenom huset till trädgården, där jag såg två damer stå i trädens skugga.

Mitt hjärta sade mig genast, hvem den ena var.

Jag hade stannat på verandans trappa. En af damerna vände sig om och gaf till ett lätt skri. Ögonblicket därpå höll jag Isabella i mina armar.

»O jag visste det! Jag kände det här, att du lefde, och att jag skulle återse dig!» hviskade den hulda sakt med handen på hjärtat.

»O, min älskade, hvad jag tackar dig! och du älskar mig än?»

»Hur kan du fråga detta? Jag har ju ingen i världen att älska mer än dig.»

Härmed brast donna Isabella i tårar och lutade sitt vackra hufvud mot min axel.

Först nu såg jag, att hon var djupt sorgklädd, och detta i förening med hennes ord gaf mig anledning att säga:

»Du har förlorat din far...?»

»Hans sista ord voro en hälsning till dig,» sade Isabella.

Vi gingo nu upp i slottet och kommo öfverens om, att vi skulle, då jag återvände från Mogador, fira vårt bröllop i Gibraltar, samt att Isabella skulle medfölja till Marseille.

Vid min ankomst till Mogador var hela staden i rörelse, ty den gamle paschan var död och Ali ben Mohamed var utropad till hans efterträdare, regentskiftet firades just som bäst med illumination och fyrverkeri m. m.

Så snart jag ankrat, sände jag kaptén Johnsson i land för att förbereda Ali ben Mohamed på min återkomst, och en halftimme därefter befann jag mig i palatset. Jag kan ej beskrifva återseendets glädje. Den goda furstinnan, Alis moder, mottog mig med glädjetårar, och då Ali ben Mohamed omfamnade mig, sade han endast:

»Barik Allah!» (prisad vare Gud)!

Men den ton, hvori de enkla orden uttalades, rörde tydligt nog de känslor, han hyste för mig.

Jag omtalade nu för Ali och hans moder allt, hvad som händt mig, under det jag varit borta från deras land.

Ali ben Mohamed berättade sedan, att han skulle gifta sig med en dotter af emiren, hvilkens hand han erhållit, då han varit i Marocko för att blifva installerad som pascha af Mogador. Denna sultanens dotter hade af sin för europeiska vetenskaper intresserade fader erhållit en vårdad uppfostran och talade både franska och engelska, hvilka språk hon lärt af guvernanter från dessa land.

Efter besöket hos Ali red jag hem till mitt hus, där den gamle tjänaren ännu lefde och hade bibehållit allt i oförändradt skick — ja, den stora järnvas, som förre paschan skänkt mig, prunkade med friska blommor. Mina två svarta tjänare, som voro helt unga, då jag reste, voro nu stora och starka karlar och visade sina hvita tänder af glädje att återse Massa sahib, El Kebir. Den gamle hvit-skäggige vårdaren af min egendom berättade: att nuvarande paschan ofta kommit dit och låtit servera sig kaffe och en pipa, alldeles som han brukade, när jag var hemma.

Jag hade just fått min pipa tänd, då Johnny, som nu på sin enträgna begäran återtagit sin tjänst som min »allt i alla-tjänare,» anmälde att hofskattmästaren och förste adjutanten önskade tala med mig.

Jag befalde Johnny införa dem.

Hans höghet paschans skattmästare, som jag väl kände förut, var en mohr af oförvitlig trohet mot Ali ben Mohameds fader och af honom mycket värderad. Då han kom fram till mig, sade han, efter de brukliga salems:

»Till dig herre, sultanens tappre kaptén, sänder paschan mig med den aföning, han själf, sedan du försvann, hvarje halfår med egen hand nedlagt i dessa pungar. Må du lefva länge och din lycka bli varaktig! Din slaf har talat.»

Härmed framsatte en slaf, två stora, tunga skinnpåsar för mina fötter. Adjutanten framträdde härefter. Han var en f. d. fransk officer, som blifvit tillfångatagen, men af emiren frigifven och sänd till Mogador som instruktör för de reguliära trupperna. Efter att ha hälsat sade han, i det han framtog ett i en silkesduk inviradt stort bref, hvars sigill han först kysste och sedan förde till sin panna, innan han lämnade det till mig:

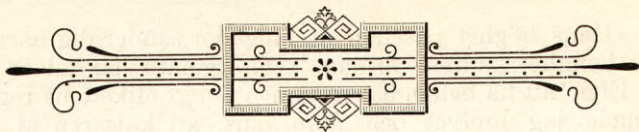
»Hans höghet paschan af Mogador sänder dig härmed hans helighet kalifens firman. Din tjänare har talat.»

Efter att ha behandlat firmanen enligt etikettens regler, öppnade jag brevet och fann däri, att kajsaren af Marocko utnämt mig till amiral för sin flotta.

Att visa något tecken till rörelse eller öfverraskning hörde ej till etiketten, utan jag nöjde mig med att bjuda de båda hofmännen på kaffe och pipor.

Efter ett kort samtal aflägsnade de sig.

44 KAP.

Jag gifter mig. — Gamla bekanta på slottet Epernai. — Ali ben Mohameds död. — Slut.

Då jag var uppe hos paschan och tackade honom, svarade han skrattande:

»Ja, min käre Kebir, du har säkert skrattat åt din utnämning till amiral, men emiren ville ha en — och jag föreslog dig. Marockansk amiral, är ju en titel, som låter bra i Europa och... Men det är nu något annat jag ville tala med dig om.»

»Min far, hvilkens lif du en gång räddat, har testamenterat dig denna lilla låda med önskan, att du lämnar den åt din tillkommande hustru den dag du gifter dig. Jag tror, det är några smycken. Min moder önskar bösätta sig i södra Frankrike, och du skall föra henne öfver dit, köpa henne ett litet slott samt ordna för henne där. En ny fregatt, som kajsaren låtit bygga i Genova, kommer hit inom kort för öfverfarten. Jag skulle önska att du med din maka vore här vintertiden, då vi ha så härligt klimat; om sommaren får du väl ha permission att med din hustru vistas på dina egendomar i Spanien. »La Chica» följer med fregatten som avisofartyg.»

Min välgörare Ali ben Mohameds befallningar utfördes punktligt. Fregatten ankom en vecka efter vårt sam-

tal, jag hissade min amiralsflagga å den och förde hennes höghet paschans moder, först till Gibraltar, där hon öfvervar mitt bröllop med donna Isabella, som den dagen bar ett garnityr af de skönaste diamanter, den gamle paschans gåfva — och sedan till Marseille, utanför hvilken stad hon själf utvalde sig ett litet chateau, hvars ägare var förständig nog att sälja det åt henne för dubbla värdet.

Hussein föreslog mig strax efter min ankomst att köpa slottet Epernai, hvars enda ägare och arfvingar, då det under skräckregeringen stormades af pöbeln, blefvo mördade.

Med ägandet af slottet följde grefvetiteln, som aldrig kunde borttagas, »och» — tillade han — »reaktionen är nu i full gång».

Egendomen var värd öfver en million och då Hussein skaffade mig den för sjuhundratusen francs, betalade jag dem kontant, glad öfver att hafva en del af mina pänningar på ett säkert ställe i dessa oroliga tider.

* * *

Vi kunna nu förflytta oss omkring ett tiotal år framåt.

På slottet Epernai voro de första dagarne af Maj mina gamla vänner samlade hos mig.

Tillåt mig presentera dem.

Utanför åt parksidan sitta vid ett par bord under de höga, skuggande träden min hustru, grefvinnan d'Epernai vid sidan af den forne paschans af Mogador ännu vackra gemål, under det generalkonsul Hussein samspråkar med fru d'Aliberte, de Rapier och en knappt medelålders vacker svenska, som med sin man, en son och en dotter besöker sin broder, amiralen Francois Lion, grefve Epernai, fördom El Kebir kallad.

På andra sidan står kommandör Johnsson ifrigt syselsatt med att tackla upp en leksaksbåt för den unge sonen i huset, Ali Kebir d'Epernai, och under tiden berättar han för den pigge gossen de märkvärdigaste skepparehistorier såväl från Hvita, som Svarta och Röda hafven. Öfverste d'Aliberte och konsulatsekreteraren de Rapier sam-

tala om det nyligen slutade kriget mellan Marocko och Spanien.

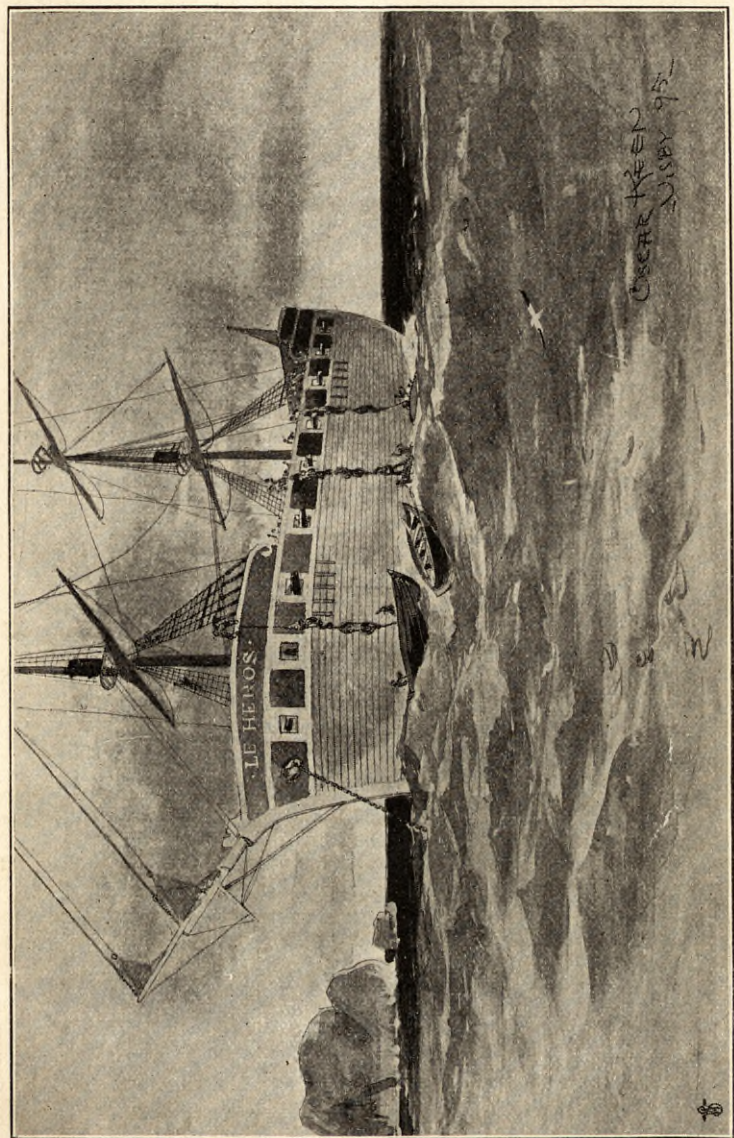
»Vid Gud, alla helgon och profeter. Det var den vackraste död, en människa kan önska sig. Tänk er blott! Bataljen är nära på förlorad, då paschan af Mogador med sabeln i hand tvingar sina flyende trupper att vända om och storma spanjoreernas batterier, själf på sin ädle springare spränger han upp för vallen och planterar sin fana där. Batterierna tagas, och trettio kanoner riktas mot sina förre ägare; de sopas bort liksom fjun för vinden. Segern är vunnen — men, vid fanan ligger den ädle härskaren död med en kula i hjärtat.

»Ja, min öfverste! Det var i sanning en död för en sådan man! Och den trogne Burr då, som döende af otaliga sår lagt sig öfver sin herre, liksom för att till sista minuten skydda honom med sin egen kropp . . . Men låtom oss söka upp vårt lejon! fortsatte de Rapier. Han sörjer sin faderlige vän. Se, där står han och ser ut öfver Medelhafvets vågor, och säkert flyga hans tankar till den graf, där den ädle mohren hvilat.»

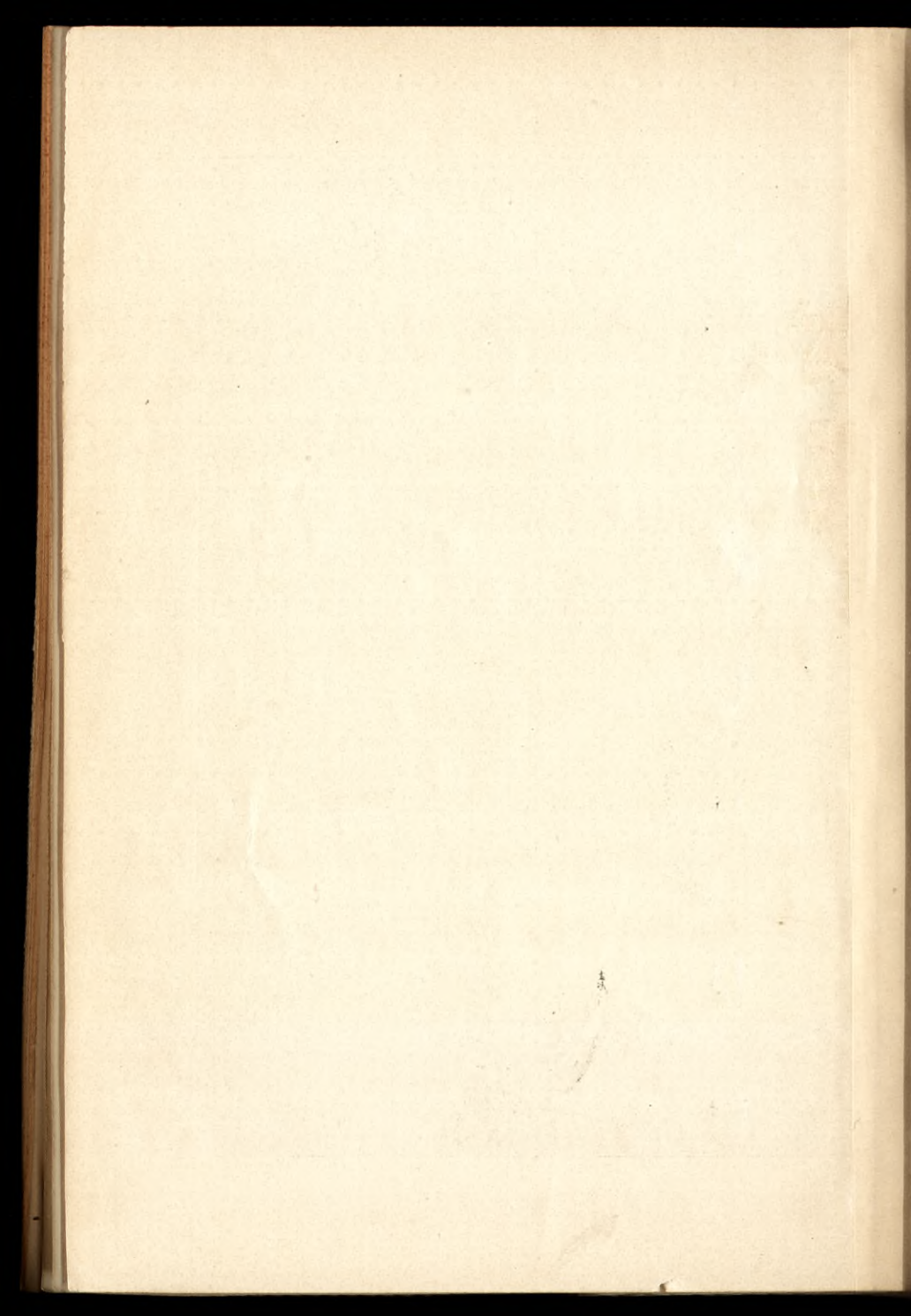
Slut.

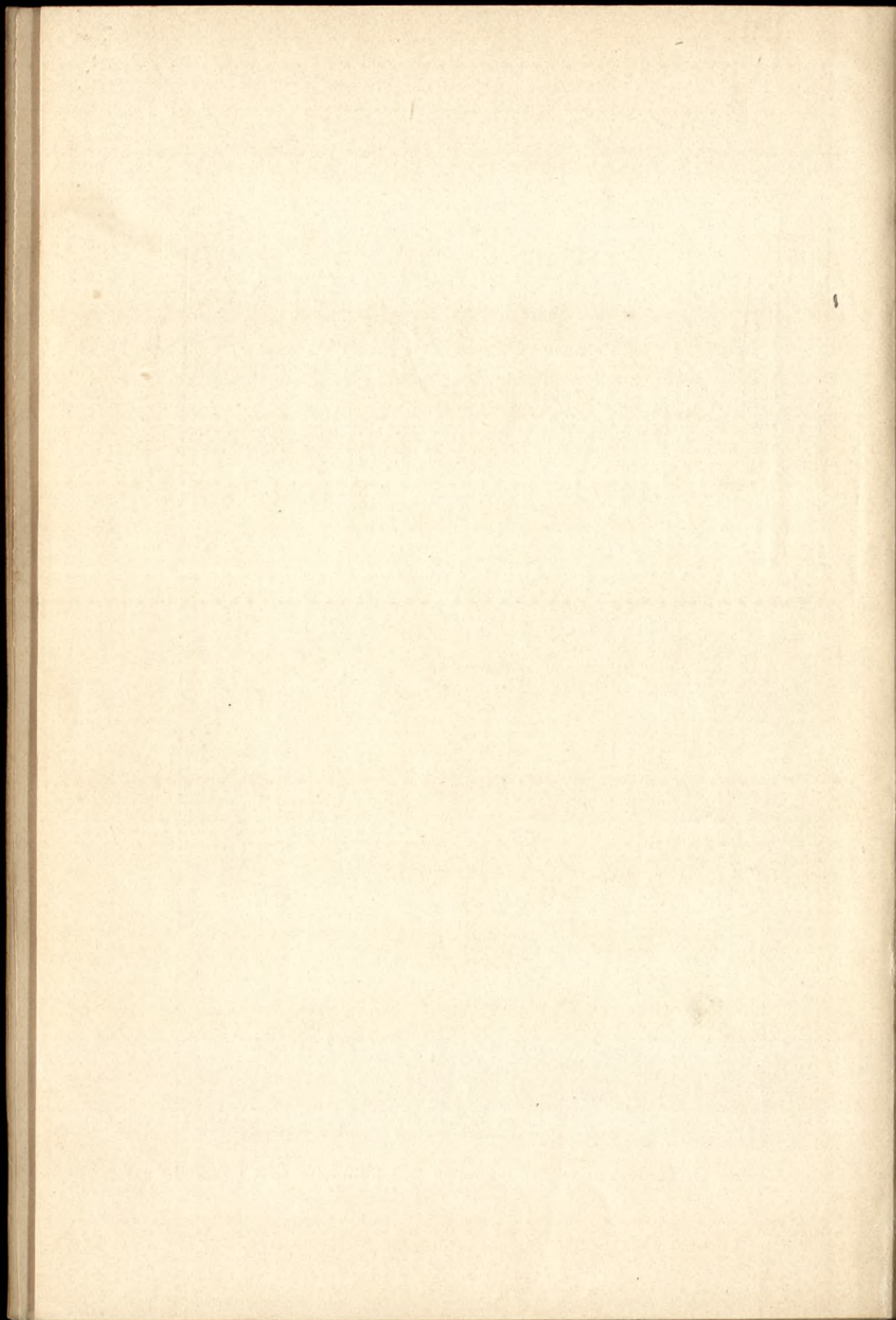
Le Heros.

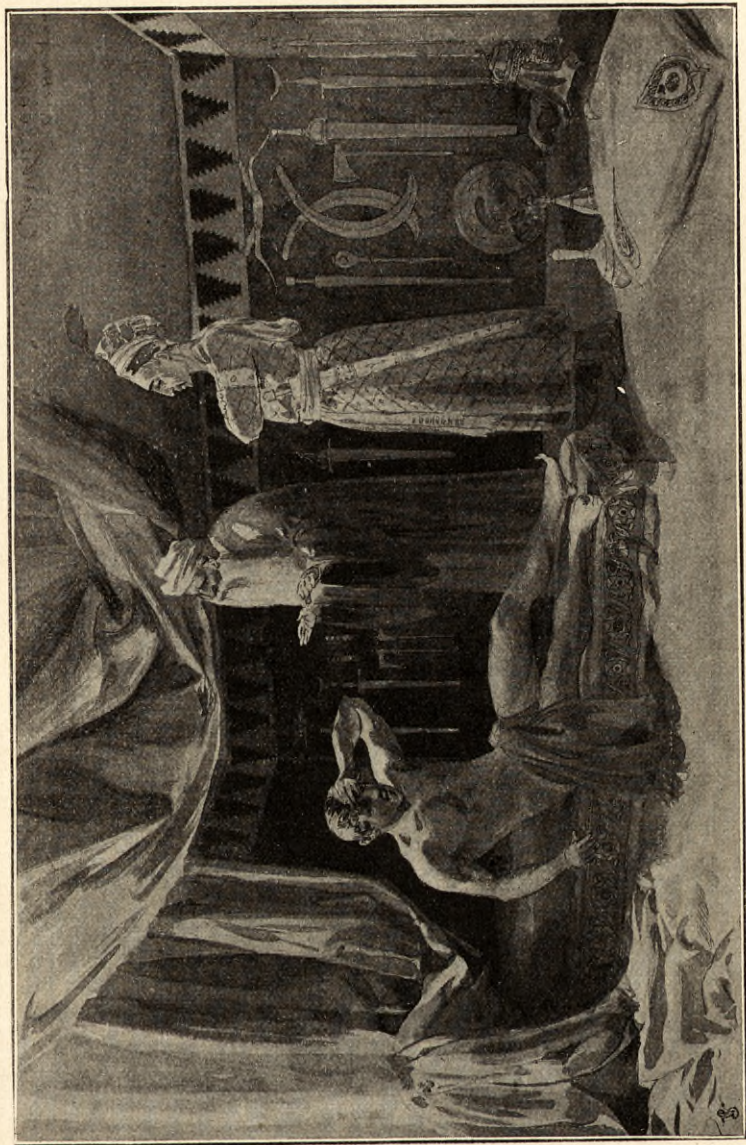

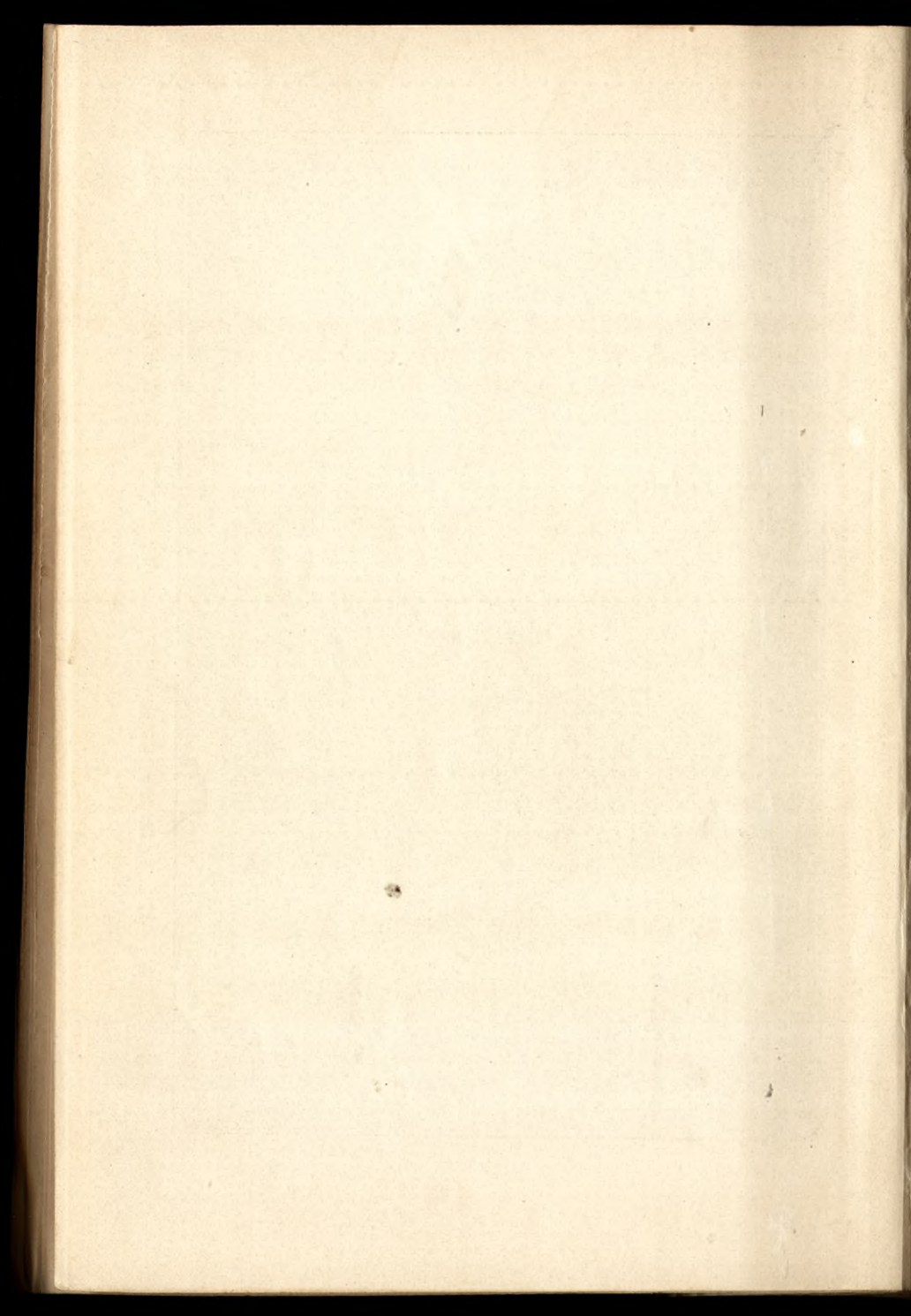
»Jag fattade en af de tunga järnkrukorna och slungade den i högen.»

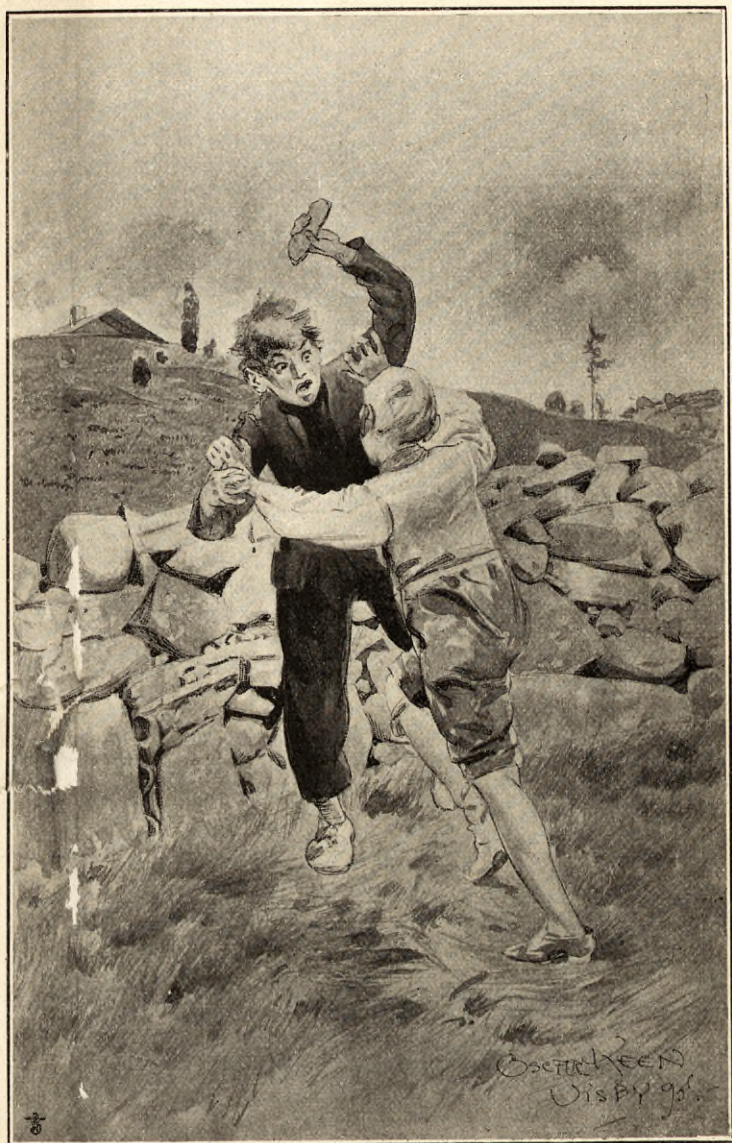

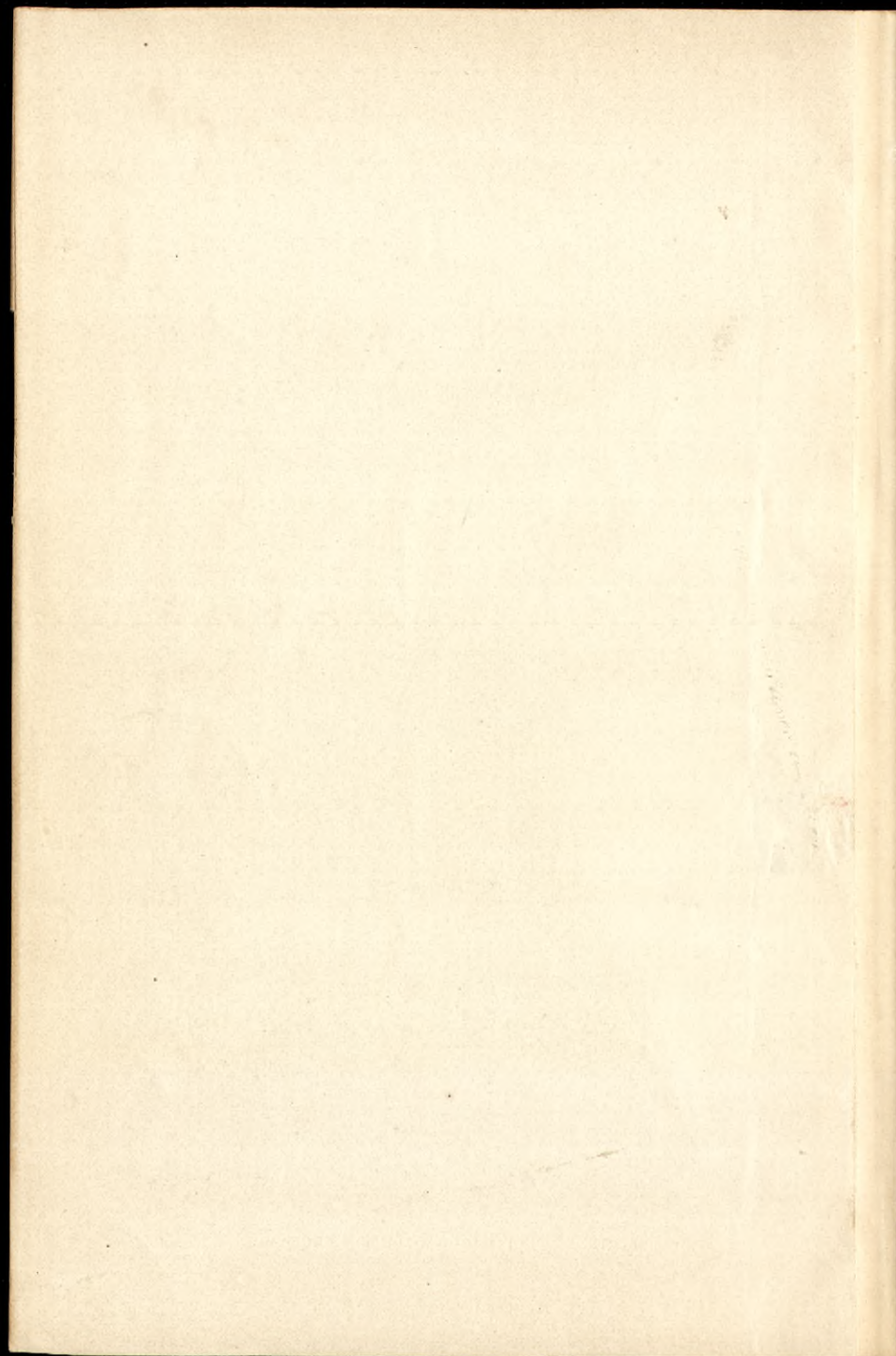
— — Då jag återkom till mig själf, fann jag mig liggande på en soffa.

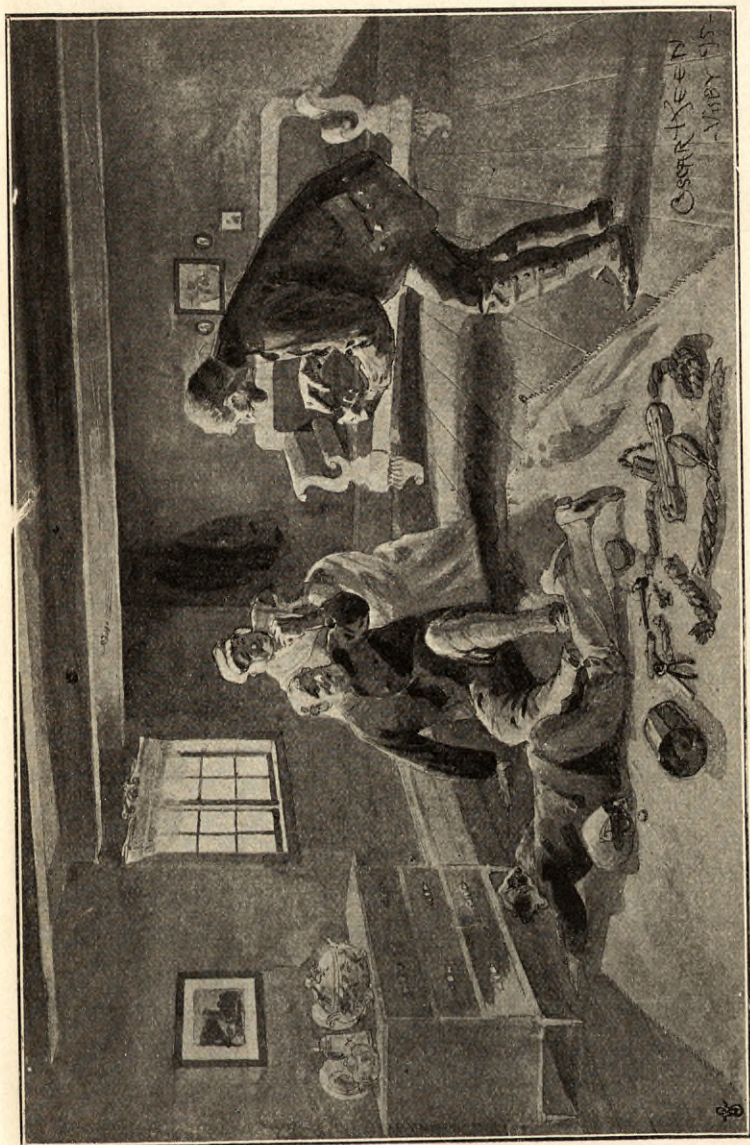

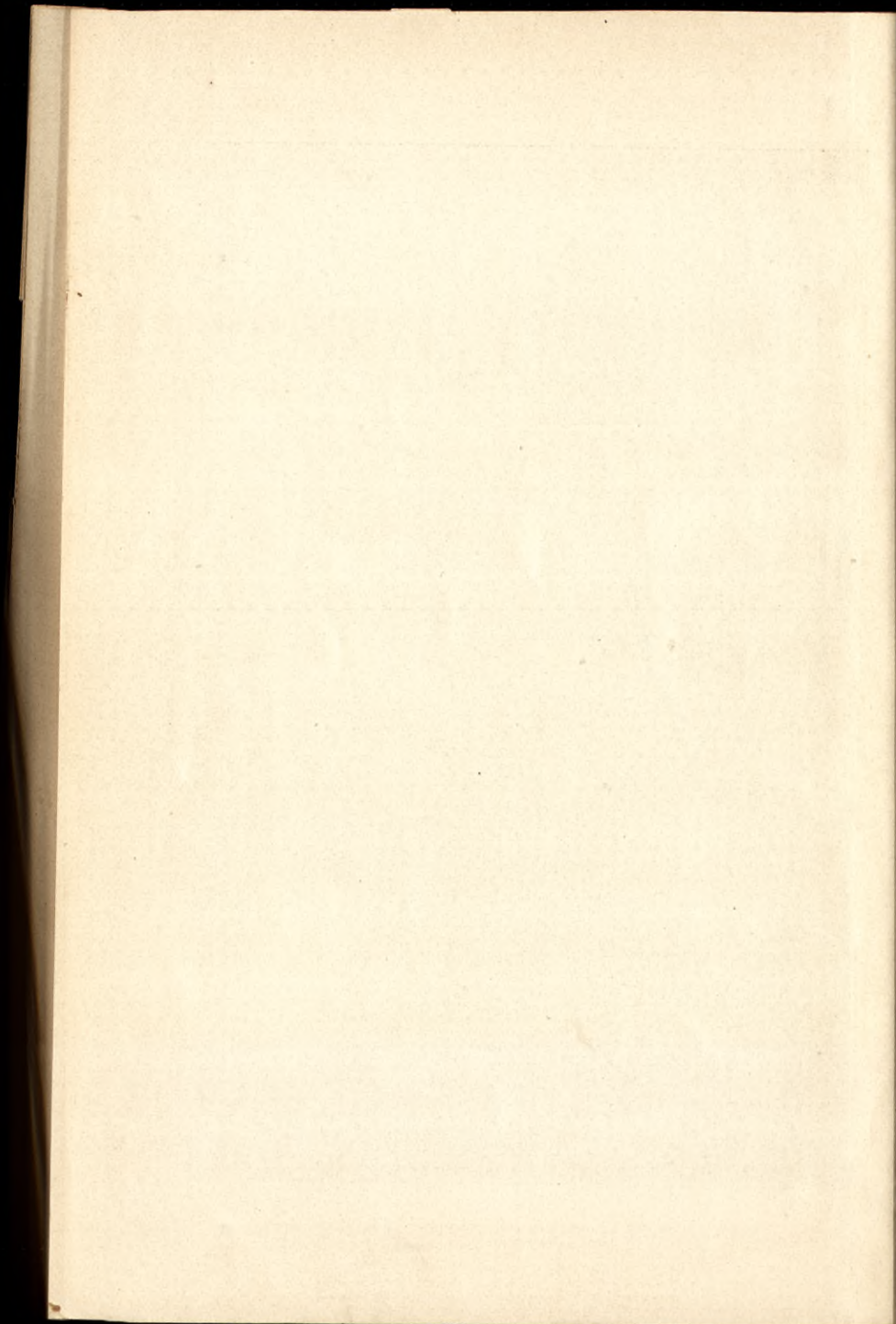
— — segra — eller lämna ifrån sig skorpan.

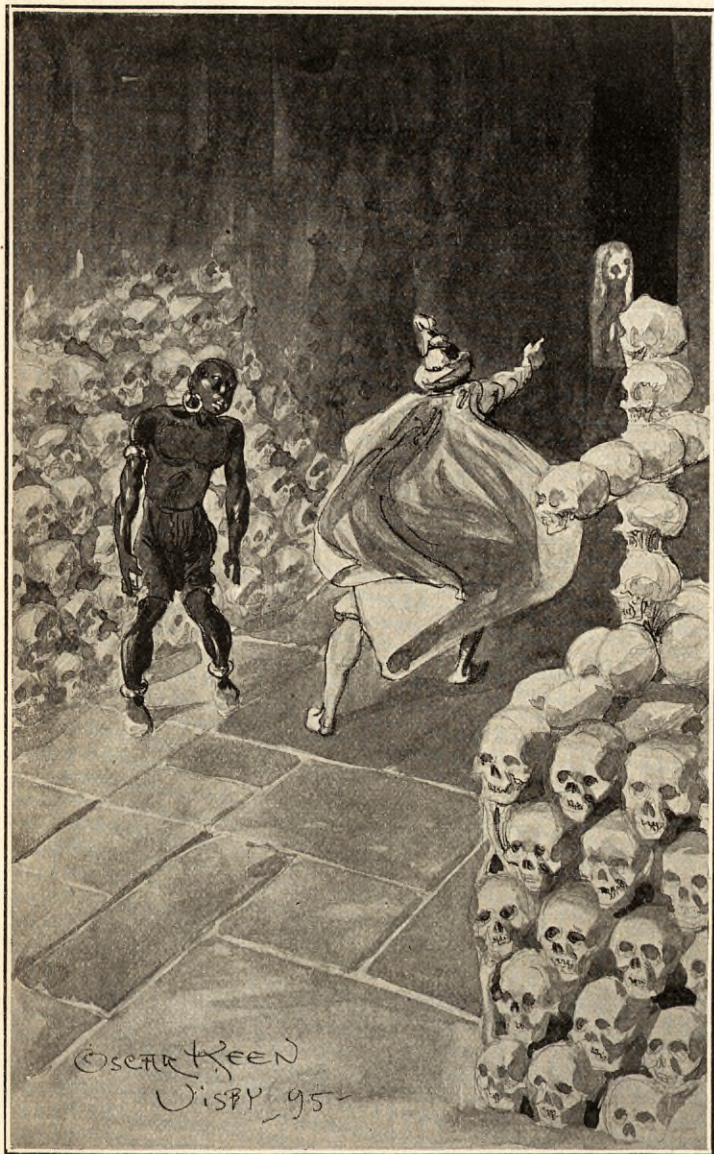

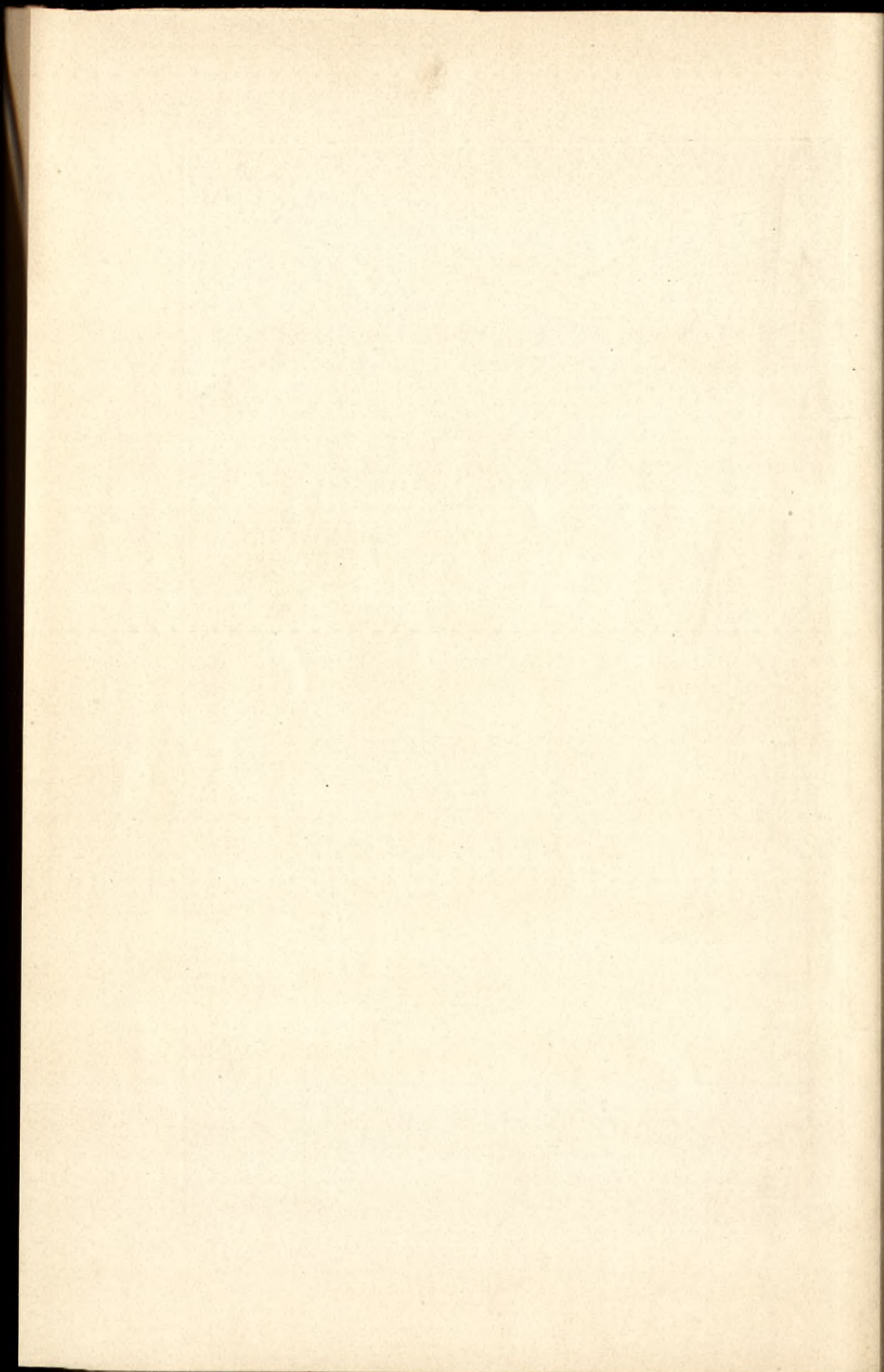
»Skall du icke offamna färbrot din?»

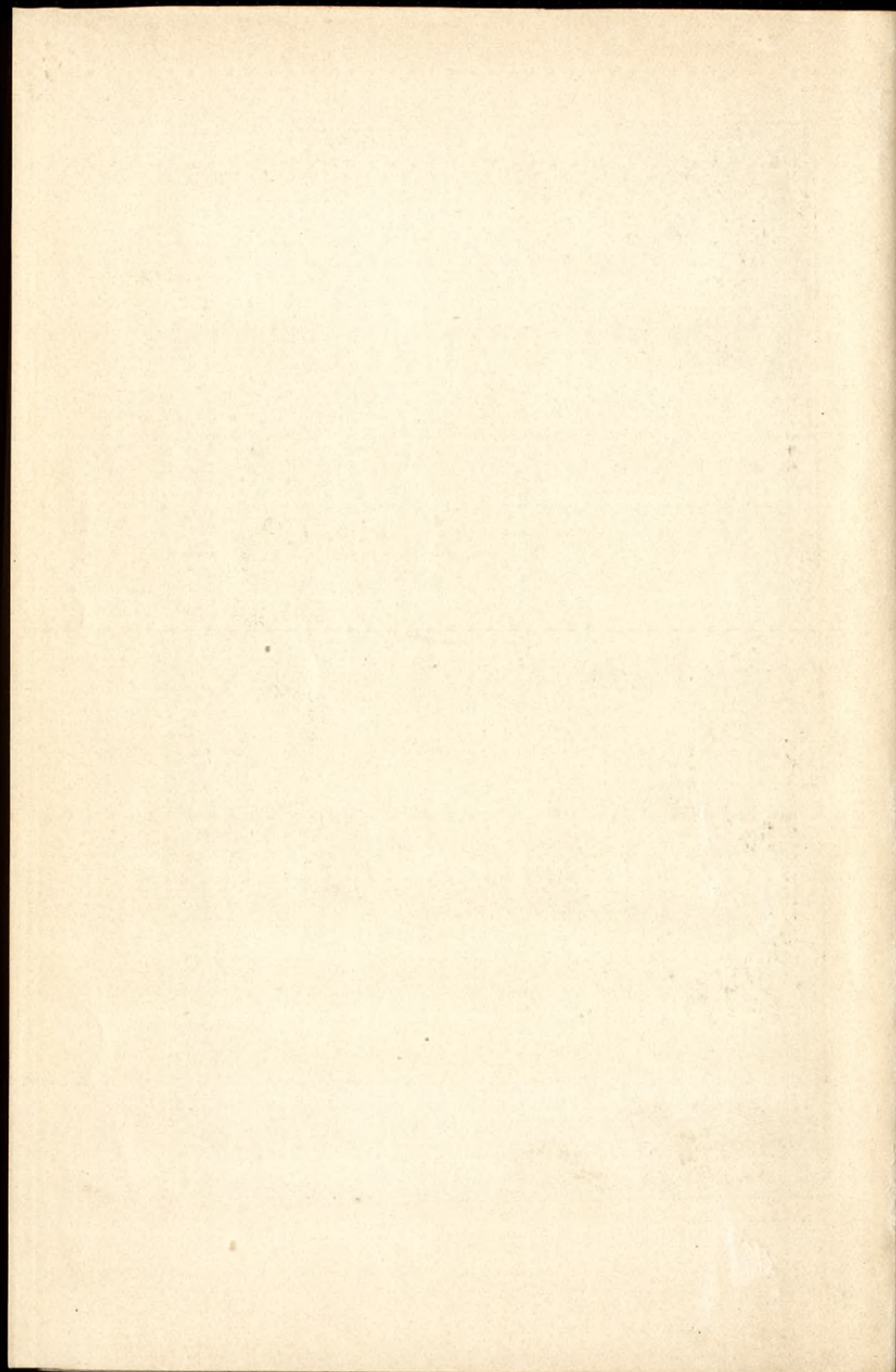
»Följ mig, Burr!«

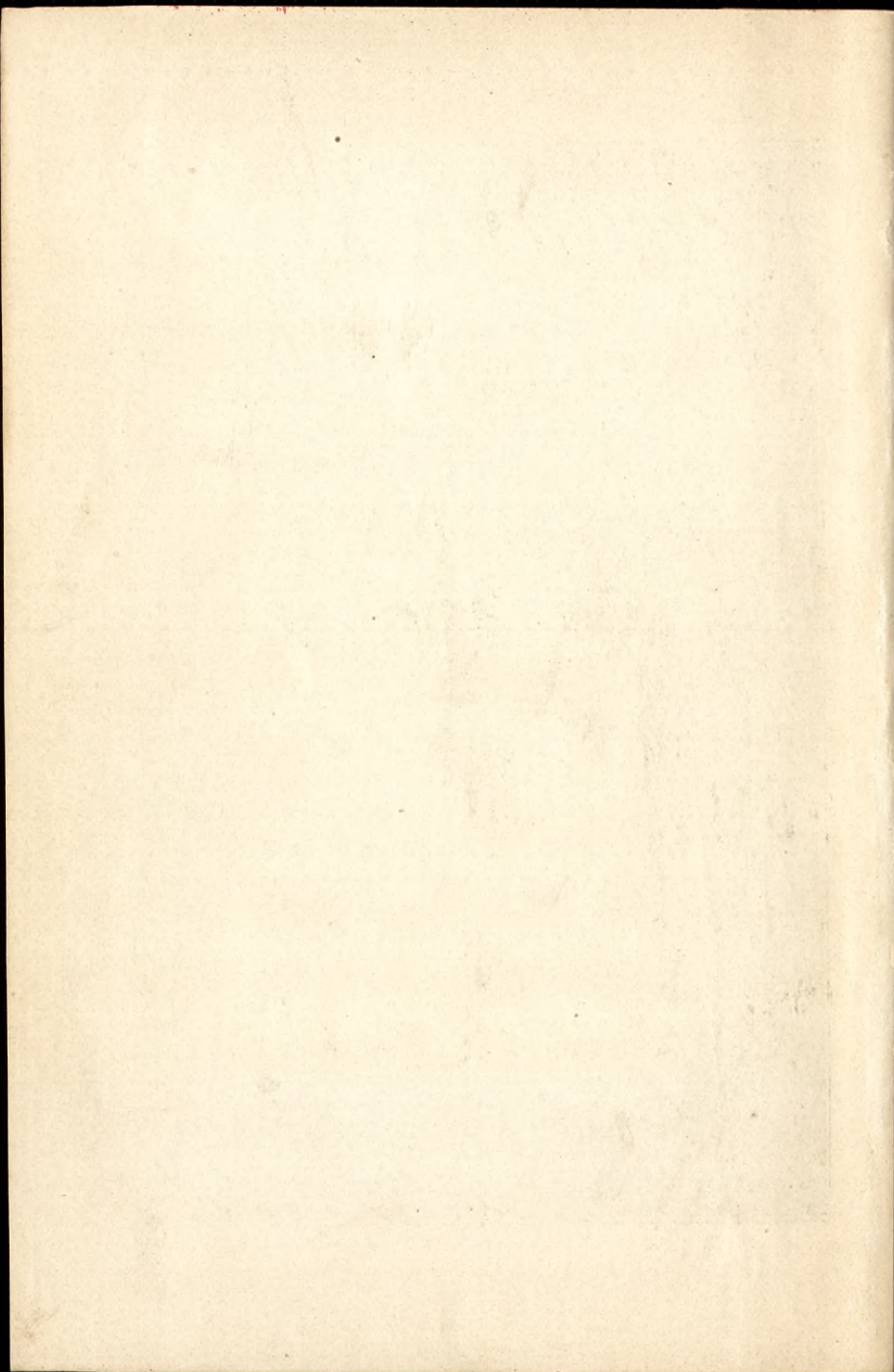
»— nu är det min tur. Läs ert Pater noster.»

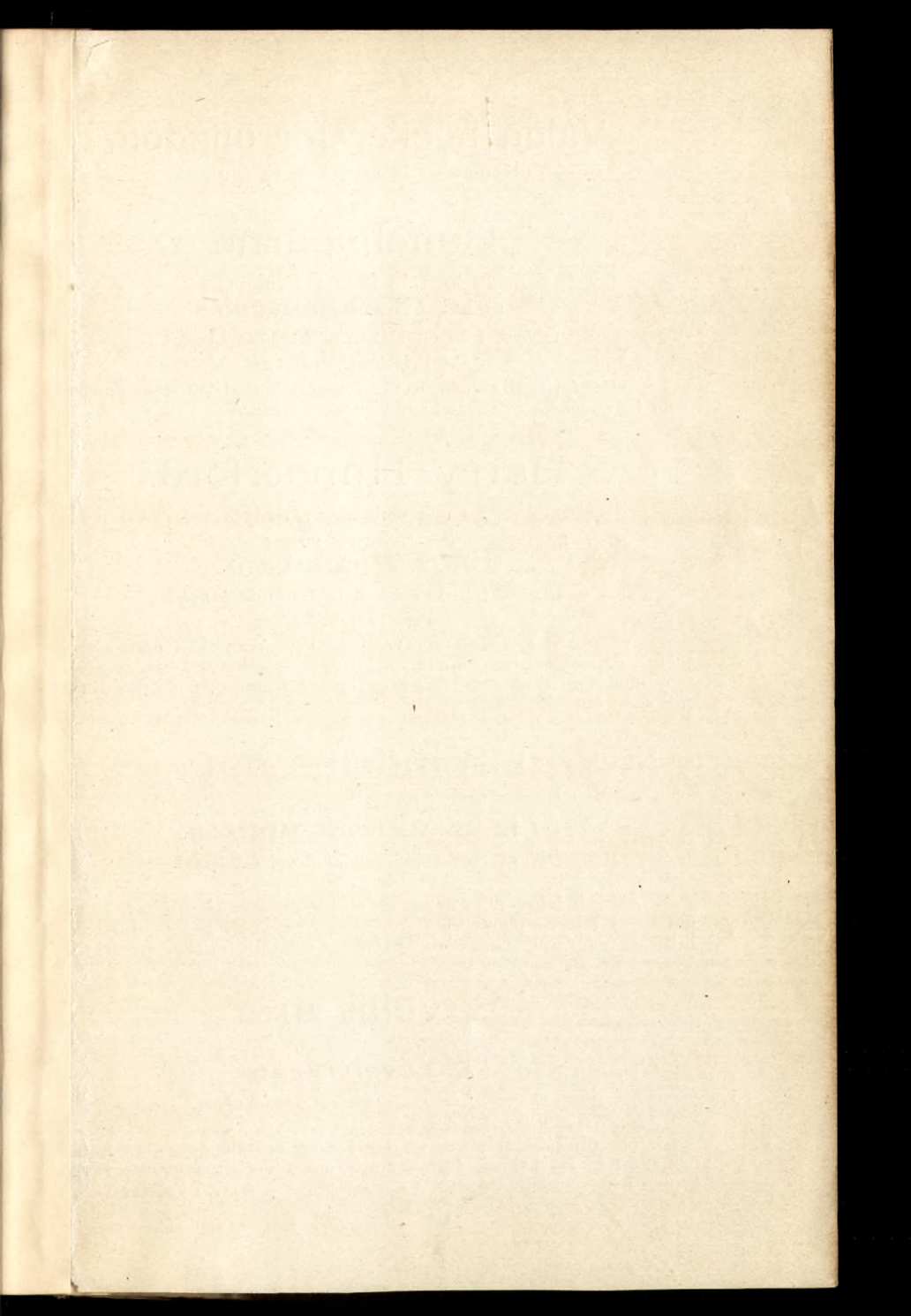

— — Ali ben Mohammed förde oss fram till divanen.

Valda böcker för ungdom

utkomna på Hugo Gebers förlag.

Buffeljägarna.

Berättelse från Röda Flodens prärier
af **M. R. Ballantyne.**

Öfvers. från engelskan af *Mathilda Langlet.*

Pris kart. 2: 75.

»En förträfflig bok, hvilken med allt skäl kan rekommenderas som en angenäm och spännande ungdomslektyr.»

Harry Hungerford.

En ung emigrants äfventyr.

Berättelse för gossar

af **J. R. Hutchinson.**

Öfvers. från engelskan af *Mathilda Langlet.*

Pris kart. 2 kr.

»Äfven den mest äfventyrsgirige unge man skall finna sitt lyst mäte i denna bok, som vimlar af spännande och väl kombinerade scener, men som tillika innehåller en mängd sunda och lärorika reflexioner samt en god moral.»

I spindelns nät.

Äfventyrsroman

af **H. B. Marriot Watson.**

Öfvers. från engelskan af *Ernst Lundquist.*

Pris kart. 2: 75.

»I spindelns nät» är en »äfventyrsroman», så originel, så spännande, så intressant, att dess framgång torde vara gifven. Intrigen är briljant, naturbeskrifningarna förträffliga, öfversättningen utmärkt.»

Savellis ära.

Historisk roman

af **S. Levett Yeats.**

Öfvers. från engelskan af *Eva Wahlén.*

Pris 3: 25.

»*Savellis ära* är obeskrifligt rolig och spännande. — Författaren har alltid en märkvärdig förmåga att vara underhållande, man »flyger» genom hans bok»

(Ur en anmälan af C. D. W. i Vårt Land.)